İNSAN TİCARETİ İLE MÜCADELEDE SUÇUN ÖNLENMESİNE İLİŞKİN DENETİM MEKANİZMALARI

Meryem Çevikbaş Çakmakcılar
17 11 28 118

YÜKSEK LİSANS TEZİ
İnsan Hakları Ana Bilim Dalı
İnsan Hakları Yüksek Lisans Programı
Danışman: Prof. Dr. İoanna Kuçuradi

İstanbul
T.C. Maltepe Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Ağustos, 2019

İNSAN TİCARETİ İLE MÜCADELEDE SUÇUN ÖNLENMESİNE İLİŞKİN DENETİM MEKANİZMALARI

Meryem Çevikbaş Çakmakcılar

17 11 28 118
Orcid: 0000-0001-8791-921X

YÜKSEK LİSANS TEZİ
İnsan Hakları Ana Bilim Dalı
İnsan Hakları Yüksek Lisans Programı
Danışman: Prof. Dr. İoanna Kuçuradi

İstanbul
T.C. Maltepe Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Ağustos, 2019

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

MERYEM ÇEVİKBAŞ ÇAKMAKCILAR'ın "İnsan Ticareti İle Mücadelede Suçun Önlenmesine İlişkin Denetim Mekanizmaları" başlıklı tezi 03.10.2019 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından değerlendirilerek "Maltepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği" nin ilgili maddeleri uyarınca İnsan Hakları Anabilim Dalı Yüksek Lisans/~~Doktora~~ tezi oy birliğiyle/oy çokluğuyla, başarılı/başarısız olarak kabul edilmiştir.

	Unvanı, Adı ve Soyadı	İmza
Üye (Tez Danışmanı)	Prof. Dr. İoanna KUÇURADİ (Danışman) Maltepe Üniversitesi	.....
Üye	Dr. Öğr. Üyesi Bergen Coşkun ÖZÜAYDIN Maltepe Üniversitesi	.....
Üye	Dr. Öğr. Üyesi Özge Yücel DERİCİLER T.C Özyeğin Üniversitesi	.....

Prof. Dr. Ahu TUNÇEL ÖNKAL
Enstitü Müdürü

maltepe üniversitesi	ETİK İLKE VE KURALLARA UYUM BEYANI	Doküman No	FR-178
		İlk Yayın Tarihi	01.03.2018
		Revizyon Tarihi	
		Revizyon No	00
		Sayfa	1/1

Revizyon Takip Tablosu

REVİZYON NO	TARİH	AÇIKLAMA
00	01.03.2018	İlk yayın.

ETİK İLKE VE KURALLARA UYUM BEYANI

03/10/2019

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarından bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilmeyen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; çalışmanın Maltepe Üniversitesinde kullanılan "bilimsel intihal tespit programı" ile tarandığını ve öngörülen standartları karşıladığını beyan ederim.

Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara razı olduğumu bildiririm.

Meryem Çevikbaş Çakmakcılar

Hazırlayan	Kalite Koordinatörü	Kurumsal Yetkili
İlgili Birim	Dr. Öğr. Üyesi Şafak GÜNDÜZ	Prof. Dr. Belma AKŞİT

(Doküman No: FR-178; Yayın Tarihi: 01.03.2018; Revizyon Tarihi: ; Revizyon No:00)

Kızım Evram'a

TEŞEKKÜR

Öğrenimime devam ederken hamile kaldığımı öğrendim ve iş çıkışları koşturarak derslere gittim, yeri geldi ders çıkışları işe devam ettim. Bu benim için yorucu, bir o kadar da öğreticiydi. İyi ki yorulmuşum, çok güzel insanlar tanımama vesile oldu. Hocalarım ve arkadaşlarımdan ders ile ilgili ve yaşamlarına dair bilgiler öğrendim. İyi ki var olmuşsunuz ve sizleri tanımışım.

Final sınavları zamanında, hamileliğimin son evrelerinde sıralara sığamadığım için, sınav yerini değiştiren hocalarıma ve anlayışları için sınıf arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Tezimi yazarken derslerde bilgi ve yaşamı boyunca karşılaştığı birikimlerini öğrencileri ile paylaşması, emeğini, bilgisini, zamanını ve dikkatini esirgemeyen danışman hocam Prof. Dr. İoanna Kuçuradi'ye teşekkür ve saygılarımı sunarım. İoanna Hocamın insan hakları konusundaki söyledikleri beni cesaretlendirmiştir.

Yoğun çalışma tempom içerisinde sevgisi ve sabrıyla yanımda olan, yüksek lisans tezimi yazarken yorumlarıyla destek olan biricik Anneme sonsuz teşekkür ederim.

İnsan hakları programında verilen eğitimlere katıldığımda, ders dinlercesine bana huzursuzluk yaratmayan kızım Evra'ya teşekkür ederim.

İçişleri Bakanlığına bağlı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü ve Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti İle Mücadele Daire Başkanlığından istediğim verilerin zamanında ve eksiksiz gönderildiği için Kuruma bağlı memur arkadaşlarıma teşekkür eder, başarılı çalışmalarının devamını dilerim.

Meryem Çevikbaş Çakmakcılar
Ağustos 2019

ÖZ

İNSAN TİCARETİ İLE MÜCADELEDE SUÇUN ÖNLENMESİNE İLİŞKİN DENETİM MEKANİZMALARI

Yüksek Lisans Tezi
Meryem Çevikbaş Çakmakcılar
İnsan Hakları Ana Bilim Dalı
İnsan Hakları Yüksek Lisans Programı
Danışman: Prof. Dr. İoanna Kuçuradi
Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019

Kadın satıcılarına bakıldığında, güçlerini ve statülerini güçsüzlere hükmetmek için bir araç olarak kullanan kişiler olarak görülmektedir. Fuhuş suçu genellikle kadınlara yönelik olarak şiddet aracılığıyla zorla yaptırılmaktadır. Bu şiddet insan haklarının ihlalidir, kadına yönelik ayrımcılığın bir biçimidir. Kadınlar fuhuşa zorlandıkları aşamada fiziksel şiddet, cinsel şiddet, psikolojik şiddet ve ekonomik şiddete maruz kalmaktadırlar. Bu çalışmanın amacı, insan ticareti ile mücadelede suçun önlenmesine ilişkin denetim mekanizmalarını incelemektir.

Bu amaç çerçevesinde çalışma dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm, insan ticaretinin kavramsal çerçevesinin ele alındığı bölümdür. Burada öncelikle insan ticaretinin mevcut durumu, Palermo Protokolü ve İnsan Ticaretine Karşı Avrupa Konseyi Sözleşmesi incelenmiştir. Ardından insan ticaretinin kavramsal çerçevesine yer verilmiştir. Kuramsal açıklamalardan sonra dünyada ve Türkiye'de insan ticareti suçunun durumu ele alınmıştır. İnsan ticaretinin nedenleri, sonuçları, göçmen kaçakçılığı suçu ile paralelliği, insan ticaretinde izlenen yollar açıklanarak bu bölüm tamamlanmıştır.

İkinci bölüm, insan ticareti suçu suç örgütlerini ve mağdurları kapsayan sorunların daha ayrıntılı biçimde ele alındığı bölümdür. Öncelikle fuhuş bağlamında insan ticareti ile yerli ve yabancı mağdurlar belirlenmiş, ardından fuhuş amaçlı insan ticaretinde suçun aşamalarına yer verilmiştir. İnsan ticareti suçunda şüpheliler, örgüt yapısı ve işleyişi, örgüt lideri, yöneticileri, üyeleri ve diğerleri arasındaki ilişkiler,

mağdur profili, soruşturma esnasında dikkat edilmesi gereken hususlar ve delil olarak değerlendirilebilecek hususlar bu bölümde açıklanmıştır.

Üçüncü bölüm, Türkiye'de insan ticaretinin ele alındığı bölümdür. Suçun Türkiye'ye etkileri, Türk hukukunda insan ticareti ile uluslararası hukukta insan ticareti açıklanmış ve genel istatistiklere yer verilmiştir.

Dördüncü bölümde ise, Türkiye'de insan ticareti suçuyla ilgili çalışmalara yer verilmiştir. İnsan ticareti suçuna yönelik önlemler ve düzenlemeler bu bölümde açıklanmıştır.

Bu araştırmada ayrıca insan hakkı ihlallerine ve kurbanların durumunun insan onuruna aykırı olduğuna dikkat çekmek amaçlanmıştır. İnsan hakları ihlallerinin nasıl giderilebileceği, mağdur olan kadınların hayatlarında karşılaştıkları problemlere nasıl çözüm üretilebileceği konuları da ele alınmıştır. Türkiye'de Emniyet ve Göç İdaresi kurumlarının istatistikleri incelenerek, en yaygın olarak görülen insan ticareti fuhuşa zorlama olarak görülmektedir. İnsan ticareti mağdurlarının tespitinde yaşanan zorlukların insan ticareti suçunun karmaşıklığından kaynaklanmaktadır. Gerçek mağdura uluşmakta yaşanan zorluklar ve mağdurun doğru ifade vermemesinden kaynaklanan zorlukların neler olduğu, insan ticareti suçu ile mücadelede suç öncesi ve suç sonrası mücadelelerin ne yönde geliştirilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Anahtar Sözcükler: İnsan Hakları, İnsan Ticareti, Mağdur, Fuhuş.

ABSTRACT

CONTROL MECHANISMS REGARDING THE PREVENTION OF HUMAN TRAFFICKING CRIME

Meryem Çevikbaş Çakmakcılar
Master Thesis
Department of Human Rights
Human Rights Programme
Advisor: Prof. Dr. İoanna Kuçuradi
Maltepe University Graduate School of Social Sciences, 2019

Prostitution offenses are often enforced by using violence against women. This violence is a violation of human rights and it is a form of discrimination against women. Women are subjected to physical, sexual, psychological and economic violence when they are forced to prostitution. The aim of this study is to address the control mechanisms regarding the prevention of human trafficking.

This study consists of four sections. The first section deals with the conceptual framework of human trafficking. Here, the current situation of human trafficking, the Palermo Protocol and the Convention against Human Trafficking of the Council of Europe is presented. After these theoretical explanations, the crime of human trafficking in the world and the current situation in Turkey are presented. This section deals with the causes and consequences of human trafficking, its parallelism with the crime of migrant smuggling, and the ways followed in human trafficking.

The second section deals in more detail with human trafficking, the organizations and the victims. Domestic and foreign victims of human trafficking are studied in the context of prostitution. Then, the stages of the crime of human trafficking with the aim of prostitution are dealt with in this section, the suspects, the structure and functioning of the organization, the relations among the organization leader, managers, members, and others, the profile of victims, the points to be considered during the investigation and the points that can be considered as evidence are presented.

The third section deals with human trafficking in Turkey. The effects of crime in Turkey, the Turkish law and the international law on human trafficking are discussed and statistics on human trafficking are included in this section.

The fourth section deals with measures to be taken and regulations to be developed related to human trafficking, which can be taken in Turkey.

In addition, I claim that the violation of human rights and the status of the victims is incompatible with human dignity and I try to answer the question of how can we make up for the violation of human rights of these women, who are faced with this kind of problems in their daily lives. When we study the statistics of the Police and of the Immigration Department of Turkey, we see that human trafficking forces women to prostitution. The difficulties in fixing human trafficking are due to the complexity of the crime. It has been seen some difficulties in reaching the real victim because of the victim's failure in telling the truth. The fight against human trafficking needs to be improved with pre-crime and post-crime measures.

Keywords: Human Rights, Human Trafficking, Victim, Prostitution.

İÇİNDEKİLER

ABSTRACT……..ix
İÇİNDEKİLER…… xi
TABLOLAR LİSTESİ……... xiv
ŞEKİLLER LİSTESİ……xv
KISALTMALAR……... xvii
BÖLÜM 1. GİRİŞ……...2
BÖLÜM 2. İNSAN TİCARETİ VE NEDENLERİ……6
2.1. İnsan Ticaretinin Kavramsal Çerçevesi 6
2.1.1. Mağdur:.....7
2.1.2. Mağduriyet:.....7
2.1.3. İnsan Ticareti Mağduru:.....7
2.1.4. İnsan Taciri: 7
2.1.5. Göç:.....7
2.1.6. İltica: 7
2.1.7. Göçmen:.....7
2.1.8. Mülteci:.....7
2.1.9. Sığınmacı: 8
2.1.10. Fuhuş:.....8
2.1.11. İstismar: 8
2.1.12. İnsan Ticareti: 8
2.1.13. Hedef Ülke:.....8
2.1.14. Transit Ülke: 8
2.1.15. Kaynak Ülke: 8
2.2. İnsan Ticaretinin Mevcut Durumu.....9
2.3. Palermo Protokolü 11
2.4. İnsan Ticaretine Karşı Avrupa Konseyi Sözleşmesi.....13
2.5. İnsan Ticareti ve Yaygınlaşması.....14
2.6. İnsan Ticaretinin Kuramsal Çerçevesi.....14
2.7. Göçün Kadınsılaşması 15
2.8. Küresel Emek Talebi ve Meta Zincirleri 16
2.9. Ticari Seksin Küreselleşmesi.....17
2.10. Alternatif Ayakta Kalma Seferleri.....18
2.11. Feminist Antropoloji ve Göç 19

2.12. Dünyada İnsan Ticareti Suçu 20
2.13. Türkiye'de İnsan Ticaretinin Geçmişi 22
2.14. İnsan Ticaretine Sürükleyen Sebepleri 23
2.14.1. Ekonomik Sebepler 23
2.14.2. Küresel Sebepler 24
2.14.3. İnsan Ticaretine Sürükleyen Diğer Sebepler 25
2.15. İnsan Ticaretinin Sonuçları 28
2.15.1. Kişisel Sonuçlar 28
2.15.2. Sosyal, Siyasi ve Ekonomik Sonuçlar 29
2.16. İnsan Ticareti ve Göçmen Kaçakçılığı Suçlarının Birbirine Paralelliği 30
2.16.1. Benzerlikler 30
2.16.2. Farklılıklar 31
2.17. İnsan Ticaretinde İzlenen Yollar 33
2.17.1. Hava Yoluyla Yapılan İnsan Ticareti 33
2.17.2. Deniz Yoluyla Yapılan İnsan Ticareti 34
2.17.3. Kara Yoluyla Yapılan İnsan Ticareti 34
BÖLÜM 3. İNSAN TİCARETİNDE ÖRGÜT VE MAĞDURLAR 35
3.1. Fuhuş Bağlamında İnsan Ticareti 35
3.2. Yerli Mağdurlar 36
3.3. Yabancı Mağdurlar 37
3.4. Fuhuş Amaçlı İnsan Ticaretinde Suçun Aşamaları 38
3.4.1. Potansiyel Mağdurların Tacirler Tarafından Belirlenmesi 38
3.4.2. İş, Para ve Lüks Yaşam Vaadi ile İkna Süreci 39
3.4.3. Kaynak Ülke ile Hedef Ülke Arasındaki Ulaşım 40
3.4.4. Hedef Ülkeye Varıldıktan Sonra Tacirlerin İstismar Sürecinin Başlaması 40
3.5. İnsan Ticareti Suçu İçerisinde Yer Alan Şüpheliler 41
3.6. Suç Örgütünün Yapısı ve İşleyişi 46
3.7. Örgüt Lideri, Örgüt Yöneticileri, Örgüt Üyeleri ve Diğerleri Aralarındaki Hiyerarşik Yapı ve İş Bölümü 48
3.8. Suçun Tespit Edilmesi ve Gizlilik Prensibi 48
3.9. Örgütün Suç İşlemedeki Sürekliliği ve Birlikteliği 49
3.10. Örgütün Elindeki Kadın Kurbanlar 50
3.11. Örgüt Liderinin Rolü 56
3.12. Örgüt Liderinin Emirleri 57
3.13. Örgüt Yöneticileri ve Üyeleri 58
3.13.1. Örgüt Yöneticilerinin Rolü 58

3.13.2. Örgüt Liderleri Arasındaki Rol 60
3.13.3. Örgüt Üyelerinin Rolü 60
3.14. İnsan Ticareti Suç Soruşturmalarında Mağdur Profili 62
3.15. İnsan Ticareti Suçu Soruşturması Yürütülürken Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar 64
3.16. İnsan Ticareti Suç Soruşturmasında Delil Olarak Değerlendirilebilecek Hususlar 65
BÖLÜM 4. TÜRKİYE'DE İNSAN TİCARETİ 68
4.1. İnsan Ticareti Suçunun Türkiye'ye Etkileri 68
4.2. Türk Hukukunda İnsan Ticareti 69
4.3. Uluslararası Hukukta ve Türk Hukukunda İnsan Ticareti 72
4.3.1. Uluslararası Mevzuat 72
4.3.2. Türk Hukukunda Durum 75
4.3.2.1. 2002 Yılına Kadar İnsan Ticareti Suçu Olaylarıyla İlgili Mevzuat 75
4.3.2.2. 2002 Yılından 2005 Yılına Kadar Olan İnsan Ticareti Suçu Olaylarında Mevzuat 76
4.3.2.3. 1 Haziran 2005 Tarihinden Sonra İnsan Ticareti Suçu Olaylarında Mevzuat 76
4.3.2.4. İnsan Ticareti Suçunun 5237 sayılı TCK'nun 765 sayılı TCK'nuyla ve Bazı Başka Ülkelerle Cezaların Karşılaştırılması 77
4.4. 6458 Sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunundaki Hükümler 77
4.4.1. İnsan Ticareti Mağduru İkamet İzni 78
4.4.2. İnsan ticareti mağduru ikamet izninin uzatılması ve iptali 78
4.4.3. Sınır dışı etme kararı alınacaklar 78
4.4.4. Sınır dışı etme kararı alınmayacaklar 79
4.5. Genel İstatistikler 79
BÖLÜM 5. TÜRKİYE'DE İNSAN TİCARETİ SUÇUYLA İLGİLİ ÇALIŞMALAR 122
5.1. Türkiye'de İnsan Ticareti Suçuna Yönelik Önlemler 122
5.2. Türkiye'de İnsan Ticareti Suçuna İlişkin Düzenlemeler 126
5.2.1. Yasal Düzenlemeler 126
5.2.2. Kurumsal Düzenlemeler 129
5.2.3. İnsan Ticareti Mağdurlarının Korunması Projesi 131
5.2.4. Türkiye'de İnsan Ticaretinin Önlenmesi, Tespiti ve Mücadelesi (PICTOR Türkiye) Projesi (2017) 136
5.2.5. Türkiye'de AB'ye Uyum Sürecinde İnsan Ticareti Suçuna İlişkin Yapılan Düzenlemeler 137
5.2.6. İnsan Ticareti ile Mücadele Ulusal Görev Gücü (UGG) 138
5.2.7. Yabancılar İletişim Merkezi (YİMER) 140
BÖLÜM 6. SONUÇ 142
KAYNAKÇA 148

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. TCK'da İnsan Ticareti Suçuyla İlişkili Suçlar ……43
Tablo 2. Yıllara Göre İnsan Ticareti Mağdurlarının İllere Göre Dağılımları 79
Tablo 3. İnsan Ticareti Mağdurlarının Yıllara ve İllere Göre Dağılımları 81
Tablo 4. 2016-2018 Yıllarında İnsan Ticareti Vakaları.....82
Tablo 5. Yıllara Göre İnsan Ticareti Mağdurlarının Cinsiyetlerine Göre Dağılımı 84
Tablo 6. Yıllara Göre İnsan Ticareti Mağdurlarının Yaş Gruplarına Göre Dağılımları 86
Tablo 7. İnsan Ticareti Mağdurlarının İstismar Şekilleri (2014-2017).....91
Tablo 8. İnsan Ticareti Mağdurlarının Uyrukları (2014-2017).....92
Tablo 9. İnsan Ticareti Mağdurlarının Uyruk Bazında İstismar Şekilleri (2014-2017) 93
Tablo 10. İnsan Ticareti Mağdurlarının Uyrukları (2005 - 2017).....94
Tablo 11. Türkiye'nin Sınır Kapıları 119
Tablo 12. Ülkelere Göre Hakkari'ye Gelen Göçmenler 120
Tablo 13. Gerçekleştirilen/ Tanımlanan İnsan Ticareti Mağdur Sayıları 132
Tablo 14. Sığınmaevi Sayısı 133
Tablo 15. Gönüllü ve Güvenli Geri Dönüş Programından Yararlanan Mağdurların Sayısı..133
Tablo 16. Dil, Meslek ve Hobi Gibi Uyuma Yönelik Kurslardan Faydalanan Yabancı Sayısı 134
Tablo 17. Genel Müdürlüğe Bağlı Geri Gönderme Merkezlerinin Toplam Kapasitesi.....134
Tablo 18. Sınırdışı Edilen Yabancıların Sayısı 135
Tablo 19. Geçici Koruma Kapsamında Yabancı Sayısı.....135
Tablo 20. Sonuçlandırılan Uluslararası Koruma Başvuru Sayısı.....136
Tablo 21. Kurulan Göç Danışma Merkezi Sayısı 141
Tablo 22. YİMER 157'de Cevaplanan Çağrı Sayısı.....141

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. İnsan Ticareti Süreci....50
Şekil 2. Şiddet ve Baskı Yöntemleri....58
Şekil 3. İnsan Ticaretinin Tipleri....70
Şekil 4. İnsan Ticareti Suçunun Maddi Unsurları....71
Şekil 5. İnsan Ticareti Suçunun Manevi Unsurları....71
Şekil 6. 2016-2017-2018 Yılları İnsan Ticareti Mağdurlarının İllere Göre Dağılımı....83
Şekil 7. 2016-2017-2018 Yılları İllere Göre Toplam İnsan Ticareti Mağdurlarının Dağılımı.84
Şekil 8. 2016-2017-2018 Yılları İnsan Ticareti Mağdurlarının Cinsiyetlerine Göre Dağılımı 85
Şekil 9. 2016 Yılı İnsan Ticareti Mağdurlarının Yaş Grupları Dağılımı....87
Şekil 10. 2017 Yılı İnsan Ticareti Mağdurlarının Yaş Grupları Dağılımı....88
Şekil 11. 2018 Yılı İnsan Ticareti Mağdurlarının Yaş Grupları Dağılımı....89
Şekil 12. 2016-2017-2018 Yılı İnsan Ticareti Mağdurlarının Yaş Gruplarının Toplam Dağılımı....90
Şekil 13. Yıllara Göre İnsan Taciri Olarak Tespit Edilenlerin Dağılımı....91
Şekil 14. İnsan Ticareti Mağdur Sayısı (2005-2013)....95
Şekil 15. İnsan Ticareti Mağdur Sayısı (2014-2015-2016-2017-2018)....96
Şekil 16. İlk Giriş Yapılan İller Haritası....97
Şekil 17. Sömürünün Yapıldığı İller Haritası....98
Şekil 18. Göçmen Kaçakçılığında Kaynak ülke, Hedef ve Kaynak ülke....99
Şekil 19. İnsan Ticareti Mağdurlarının Eğitim Düzeyleri....100
Şekil 20. Düzensiz Göçmen Giriş ve Çıkış Güzergahları (2018)....101
Şekil 21. 2013-2018 Yılları Uyruklara Göre Düzensiz Göçmen Sayıları....101
Şekil 22. 2013-2018 Yılları Uyruklara Göre Düzensiz Göçmen Yüzde Olarak Dağılımı....102
Şekil 23. 2012-2018 Yılları Olay ve Organizatör Sayısı....103
Şekil 24. 2017 Yılı Aylara Göre Olay ve Organizatör Sayısı....104
Şekil 25. Türkiye Kaynak ve Hedef Ülke....105
Şekil 26. 2011-2018 Yılları Organizatör, Olay ve Mağdur Sayıları....106
Şekil 27. Mağdurların Medeni Durumlara Göre Dağılımları....107
Şekil 28. Mağdurların Çocuk Sahibi Olma Durumlarına Göre Dağılımları....108
Şekil 29. Mağdurların Anne Babalarının Birlikte Yaşama Durumuna Göre Dağılımları....109

Şekil 30. Mağdurların Tek Ebeveynle Yaşamaya Başlama Yaşlarına Göre Dağılımları.....110
Şekil 31. Mağdurların Türkiye'ye Geliş Sayısına Göre Dağılımları.....111
Şekil 32. Mağdurların Türkiye'ye Kimler Aracılığı İle Getirildiğine Göre Dağılımı.....112
Şekil 33. Mağdurların Kendilerine Vaat Edilen İşe Göre Dağılımı 113
Şekil 34. Mağdurların Ailelerine Telefon Edebilme Durumlarına Göre Dağılımı.....114
Şekil 35. Mağdurların Zorla Çalıştırılmaya Direnç Gösterince Aldıkları Tepkiye Göre Dağılımı 115
Şekil 36. İç Hatlar ve Dış Hatlarda Yolcu Sayıları.....117
Şekil 37. İstanbul Sabiha Gökçen Havalimanı Yolcu Sayıları.....118
Şekil 38. Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti ile Mücadele Alanında Hizmet Veren İller Tablosu.....129
Şekil 39. Alo 157 Afişleri.....139

KISALTMALAR

AB :Avrupa Birliği

APFIS **:** Automatic Programme Fingerprint Identification System

ASPİM : Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü

BM : Birleşmiş Milletler

CAT **:** İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi

CMK **:** Ceza Muhakemesi Kanunu

CEDAW : Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi

CPED : Herkesin Zorla Kayıp Edilmeye Karşı Korunmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme

EGM : Emniyet Genel Müdürlüğü

ICMW : Tüm Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşme

GAATW : Kadın Ticaretiyle Mücadele Küresel Birliği

GİM **:** Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti Daire Başkanlığı/ Şube Müdürlüğü

INTERPOL : Uluslararası Kriminal Polis Teşkilatı

IOM **:** Uluslararası Göç Örgütü

ICMPD :Uluslararası Göç Politikalarını Geliştirme Merkezi

İB : İçişleri Bakanlığı

İKGV : İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı

İTDK : İnceleme, Tespit ve Denetim Komisyonu

KABİS : Kiralık Araç Bildirim Sistemi

KADES : Kadın Acil Destek Sistemi

KİHBİ : Kaçakçılık, İstihbarat, Harekat ve Bilgi Toplama Daire Başkanlığı

OP-CEDAW : Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesine ilişkin İhtiyari Protokol

PICTOR : Türkiye'de İnsan Ticaretinin Önlenmesi, Tespiti ve Mücadelesi

SKM : Silahlı Kanuna Muhalefet

STK : Sivil Toplum Kuruluşları

ŞÖNİM : Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi

TBMM : Türkiye Büyük Millet Meclisi

TCK : Türk Ceza Kanunu

İHEB : İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi

UGG **:** İnsan Ticareti ile Mücadele Ulusal Görev Gücü

BM : Birleşmiş Milletler

UNHCHR : Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği

UNICEF : Birlişmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu

UYAP **:** Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi

YİMER : Yabancılar İletişim Merkezi

ÖZGEÇMİŞ

Meryem Çevikbaş Çakmakcılar

İnsan Hakları Ana Bilim Dalı

Eğitim

Derece	*Yıl*	*Üniversite, Enstitü, Anabilim/Anasanat Dalı*
Y.Ls.	2019	Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İnsan Hakları Anabilim Dalı
Ön Ls.	2017	Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Adalet Bölümü
	2016	Polis Akademisi
Ls.	2014	Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi İşletme Fakültesi
Ön Ls.	2001	Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Polis Meslek Eğitim Programı
Lise	1998	Kayseri Mehmet Akif Ersoy Lisesi

İş/İstihdam

Yıl	*Görev*
2001 -	Antalya Emniyet Müdürlüğü
2010 -	Van Emniyet Müdürlüğü
2016 -	İstanbul Emniyet Müdürlüğü
2018 -	Antalya Emniyet Müdürlüğü

Kişisel Bilgiler

Doğum yeri ve yılı : Trabzon,1981 Cinsiyet: K
Yabancı diller : İngilizce (iyi)
GSM / e-posta : 0507 984 52 71 / meryem_cevikbas@hotmail.com

BÖLÜM 1. GİRİŞ

Günümüzün önemli sorunlarından biri iç savaşın olduğu, genellikle zengin olmayan ülkelerden göç sorunudur. Daha iyi bir yaşam umutlarının gerçekleşmesi beklentisiyle ve iyi kazançlı bir iş vaadiyle insanların, tanımadıkları ortamlarda, güvenceden yoksun ve savunmasız bir duruma düşmeleri hergün karşılaştığımız bir durumdur. Mağdurlar hedef ülkeye vardıktan sonra tacirler tarafından borçlandırılır, şiddet görür, tehdit edilir, kadınların çoğu da fuhuşa zorlanır (www.goc.gov.tr). Bu insanlar şiddet görmekten korktukları, ülkenin dilini, yasalarını ve hatta tutuldukları adresleri bilmedikleri, kimden nasıl yardım isteyeceklerini kestiremedikleri ve pasaportsuz olmaktan korktukları için, kendilerine dayatılan işi yapmak zorunda kalmaktadırlar.

İnsan ticareti kurbanları kendi ülkelerinde olan savaşlar ya da ekonomik ve siyasal sorunlar nedeniyle tüm dünyada yaşamaktadırlar. Savaş ve göç her zaman büyük nüfus hareketlerinin sebebi olmakta, insan tacirleri de bu ülkelerinden kaçan kişileri kolay hedef olarak görmektedirler.

Bu insanlar insanî olmayan çalışma şartlarında saatlik, günlük, aylık olarak çalıştırılmakta; mağdur olsun ya da olmasın, ihtiyaçları olduğundan dolayı dayatılan ağır yaşam ve iş koşullarına göre çalışmak zorunda bırakılmaktadırlar. Ülke içine sokulan veya ülke dışına çıkarılan bu insanlar, nereye gittiklerini ve neyle karşılaşacaklarını bilmeden, tehdit, baskı veya şiddete uğrayarak, zorla tutulan/barındırılan insanlardır.

İnsan ticaretine maruz kalmış insanların fuhuşa zorlanmaya karşı gösterdiği tepkiler farklı olabilmektedir. Bazısı şiddete direnmeye devam ederken, bazısı daha çabuk direnemez hale gelir. Kendi ülkelerinde polis ile mesafeli ilişkisi olan bu kadınlar, Türkiye'de de polisten yardım istemeye korkarlar; ceza almaktan, sınır dışı edilmekten endişe duyarlar. Bazı mağdurlar da içinde bulundukları koşulların iyileşeceğine inanmak isterler, çünkü ülkelerine eli boş dönmek istemezler.

Yakın bir tarihe kadar dünyanın farklı bölgelerinde karşılaşılan bir olgu olarak önplana çıkan insan ticareti, insanlara yönelen tehdit, baskı ve zorlama neticesinde koşulsuz itaatin amaçlanması üzerine kurulu, insan haklarını hiçe sayan bir mülkiyet hakkı olarak düşünülmektedir.

Bu araştırmada bu konu, İnsan Ticareti ile Mücadelede Suçun Önlenmesine İlişkin Denetim Mekanizmaları başlığı altında incelenmiştir. İnsan ticareti suçu, içerisinde diğer suçları da barındırdığı için, karmaşık bir hal almaktadır. İnsan ticareti suçu iki çarktan oluşan bir mekanizmaya benzetmektedir. İlk büyük çarkın dişlilerin insan ticareti suçu içerisinde yer alan tacir, arabulucu, hedef ülke, transit ülke, örgüt lideri, örgüt yöneticileri, örgüt üyeleri, sahte pasaport, sürekli değişen evler, teknik takip, yapılan operasyonlarda elde edilen suç delillerinden oluşmaktadır. Bu çarkın dişlerinin birleştirilmesi zaman almaktadır. Dişli sayısı arttıkça, suç daha karmaşık bir hal almakta ve çok kademeli bir dişlinin mekanizması olarak görünmektedir. Dişlerin birbirleri üzerindeki gücü, mağdurlar üzerinden kazanılan yüksek kazançtır. Diğer çark dişlileri ise yalnız mağdurlardan oluşmaktadır.

Araştırmanın problemi, insan ticaretine karşı alınan yasal tedbirlerin uygulanmasındaki aksaklıklar ve insan ticaretiyle mücadelede suçun önlenmesi için denetim mekanizmaların durumudur. Problem içerisinde yer alan alt sorunların çözümleri alt başlıklar altında ortaya konulmaya çalışılacak ve yasalarla ilgili bazı ayrıntılara yer verilecektir. Araştırmanın ana sorusu ise, yasal düzenlemelerin insan ticaretini önleyip önleyemeyeceği ya da ne kadar önleyebileceğidir.

İnsanlar tarihin belirli bir döneminden itibaren alım satım konusu olmuş ve bu konuya ilişkin hukukî yaptırımlar yakın bir tarihe kadar ya hiç olmamış ya da uygulamada yetersiz kalmıştır. Günümüzde küresel çapta önemli bir tehdit unsuru olarak kabul edilen insan ticareti, belli bir kültüre özgü olmayıp her ulusu yakından ilgilendiren sosyopolitik bir olgu şeklinde ele alınmaktadır. İnsan ticaretinin küresel bir sorun haline gelmesi ise, yakın tarihte hız kazanan küreselleşmenin bir getirisi olarak çok uluslu bir çerçevede ve organize suç şebekelerinin güdümünde gerçekleşmesi

sonucunda olmuştur. Bu nedenle insan ticareti ile mücadelede yalnızca gayrimeşru kazançların değil, aynı zamanda sömürüye odaklı örgütsel zihniyetin de ortadan kaldırılması temel gaye olarak belirlenmiştir. Çok sayıda tanımı yapılan insan ticareti, esas itibarıyla temin etme, nakil, yerleştirme, çalıştırma ve kimi zaman cinayete kadar uzanan geniş bir perspektifte ele alınmaktadır.

Bu araştırmanın amacı, yasa uygulayıcıları ile insan ticareti mağduru arasında iletişimde mağdurların durumlarının doğru anlaşılabilmesine seçenekler sunabilmektir. Yasalar insanların uyması için, uymayanlara yaptırım yapılabilmesi için konulur. Şayet bir yasa kişiyi hala suç işlemeye özendiriyorsa, bu yasada bir problem var demektir. Bu çalışmanın bir amacı da, insan ticareti suçuyla mücadele kapsamında denetim mekanizmalarını değerlendirmektir.

Bu araştırmanın önemi, sadece insan ticaretiyle ilgili yasaların üzerinde durulmaması, göçmen kaçakçılığı konusunun insan kaçakçılığıyla ilgisinde ele alınmasıdır. İnsan ticareti ve göçmen kaçakçılığının ortaya çıkışı ve gelişimini sağlayan örgütsel yapının günümüzde de devam etmesi, bu devamlılığının gelecekte de olacağı yönünde güçlü işaretler vermesi, araştırmanın önemini arttırmaktadır. Bu nedenle, konuyla ilgili mevcut veriler kullanılarak, Türkiye'de ve dünyadaki insan ticareti meselesine ışık tutmak istenmiştir.

İnsan kaçakçılığının göçmen sorunundan ayrı tutulmaması gerekmektedir. Gerek insan ticareti gerekse de göçmen sorunuyla ilgili mücadeleye ilişkin yasal düzenlemeler 2002 yılında başladığından, bu araştırma 2002 yılı öncesi ve 2002 yılından bu yana yapılan yasal düzenlemeler olarak ele alınmakta; süreleri ve oluşturulan kurumsal düzenlemeler ile ilgili önlemleri ve çalışmaları kapsamaktadır. Ayrıca insan ticareti ile göçmen kaçakçılığının birbirlerine benzerlikleri ve farklılıkları incelenmektedir.

Kişileri kendi benliklerinden uzaklaştırma ve inandıklarından vazgeçirme gibi etkileri nedeniyle göç etmeye dayalı bir sorundan çok, bir insan hakkı ihlali olarak anılan insan ticareti, çok sayıda ülkeyi ilgilendiren ve eşgüdümlü çalışmayı gerektiren

bir problem olarak değerlendirilmektedir. Bu nedenle bu çalışma, içerdiği kapsamlı bilgiler ve önemli istatistikî verilerle büyük önem taşımaktadır.

Araştırma, başta İçişleri Bakanlığına bağlı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü ve Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti ile Mücadele Daire Başkanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, İstanbul Emniyet Müdürlüğü, Antalya ve Hakkâri Emniyet Müdürlüğü olmak üzere insan ticareti suçuna ilişkin istatistikî veri sağlayan kurumlardan elde edilen veriler ile sınırlandırılmıştır. Ne var ki verilerinin elde edilmesinde, mağdur olan kişilerden kaynaklanan engellerle karşılaşılmıştır.

BÖLÜM 2. İNSAN TİCARETİ VE NEDENLERİ

2.1. İnsan Ticaretinin Kavramsal Çerçevesi

İnsanların doğarken sahip oldukları ve ölene kadar onları hukukî çerçevede koruma altına alan birtakım hakları bulunmaktadır. Bu haklar ticarete konu edilmiş insanları da bu haklarıdırlar. İnsan geleceğe ilişkin kararlarında bağımsız ve tahakküm altında bulunmadan yaşama hakkına sahip olup, uluslararası düzeyde önemli bir sorun olarak gün yüzüne çıkan insan ticareti, daha sıkı bir mücadele ve dayanışmayı her geçen gün dozu giderek artmış bir zorunluluk dahilinde modern toplumların karşısına çıkarmaktadır. Geçmişte kölelik, günümüzdeki adıyla ise insan ticareti yüzyıllardır büyük bir problem olarak tarihte yer almaktadır.

Irkı ne olursa olsun, nerde yaşarsa yaşasın her insanın insan haklarının gözetildiği bir yaşam sürmesi gerekmektedir. Oysa insan ticaretine maruz kalmış insanlarla ya da bu işi gönüllü olarak yapıp yakalanan insanlarla konuşulduğunda, ülkelerini daha iyi yaşam arayışları için terk ettiklerini söylemektedirler. Türkiye veya kaynak ülke vatandaşı olan kadın ve erkek tacirler, aracılık yapan arkadaşları, komşuları, akrabaları olabilmektedir. Bunlar her zaman güven duydukları kimselerdir.

Başka ülkelere getirildiklerinde veya geldiklerinde, o ülkeye tamamen yabancı olan ve yabancılığın getirmiş olduğu dezavantajlar ile mağduriyetleri başlamakta, insan tüccarları da onların çaresizliklerinden yararlanmaktadırlar. Medenî hal, öğrenim durumu, ekonomik düzey, meslek, aile yapısı ve aileye ilişkin özellikler, yaş, cinsiyet, sosyoekonomik statü, komşuluk çevresi, arkadaş grupları, aşırı baskı, ailenin kalabalık olması, rahatsız edici akrabalar, dinsel ve ırksal farklılıklar, kıskançlık, aile bireylerin aşırı baskıcı hakimiyeti, ihmal, işsizlik, yetersiz gelir ve ekonomik baskıları insan ticareti suçunun temelindeki etkenler arasında sayabiliriz.

Bu bölüm içerisinde, insan ticareti suçunu bir bütün olarak anlamımıza yardım edileceğine düşünülen bazı terimler ele alınacaktır.

2.1.1. Mağdur: Bireysel veya toplu olarak, fiziksel veya ruhsal biçimde, yaralanma da dâhil olmak üzere manevi acılar çeken, ekonomik kayba uğrayan veya temel hakları esaslı bir biçimde zayıflayan ve bu suretle zarar gören kimsedir (BM Suçtan ve Yetki İstismarından Mağdur Olanlara Adalet Sağlanmasına Dair Temel Prensipler Bildirisi, 1985).

2.1.2. Mağduriyet: Özgürlüklerinin kısıtlanmasından kazançlarına el konulmasına, her türlü şiddete maruz kalmaktan hayatta kalıp kalmama mücadelesine kadar korkunç bir süreci ifade eder (İnsan Ticareti Mağdurlarını Koruma Daire Başkanlığı, 2018).

2.1.3. İnsan Ticareti Mağduru: İnsan ticareti suçunda mağdur olan bireydir.

2.1.4. İnsan Taciri: İnsan ticareti bir uluslararası suç kabul edilmektedir ve bu ticareti yapan kişi, insan taciri olarak tanımlanmaktadır (İnsan Ticareti Mağdurlarını Koruma Daire Başkanlığı, 2018).

2.1.5. Göç: Göç olgusu, literatürde şu şekilde tanımlanmaktadır (Kırlı, 2009): "Ekonomik, toplumsal veya siyasi sebeplerle, bireylerin veya toplulukların bir ülkeden başka bir ülkeye, bir yerleşim yerinden başka bir yerleşim yerine gitme işi."

2.1.6. İltica: Sığınma anlamına gelen ve "ilticacı" biçiminde kullanıldığında Türkçede "sığınmacı" anlamını karşılayan ifadedir (Gündoğan, 2015, s. 19).

2.1.7. Göçmen: Genellikle ekonomik sebepler nedeniyle kendi isteği sonucunda ülkesinden ayrılarak başka bir ülkeye göç eden kişidir (Gündoğan, 2015, s. 17).

2.1.8. Mülteci: Zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korkan ve bu yüzden vatandaşı olduğu ülkenin korumasından yararlanamayan, yararlanmak istemeyen, ülkesi dışında bulunan ve ülkesine dönemeyen kişidir (Gündoğan, 2015, s. 20).

2.1.9. Sığınmacı: Mültecilerin sahip olduğu haklardan faydalanmaya başlayana, mülteci statüsüne ulaşana kadar geçen sürede olunan statüdür. İlticacı olarak da kullanılmaktadır (Gündoğan, 2015, s. 19).

2.1.10. Fuhuş: İnsan bedeninin her türlü müstehcen ticareti fuhuş kavramı ile tanımlanabilir (Dönmezer, 1994, s. 76). Daha mikro ölçekteki tanımı ise, "Kiminle olduğu önem taşımayan, duygudan yoksun, genellikle gerçek adların ve kimliklerin belli olmadığı ve önemsenmediği, karşılığı çoğunlukla para olmakla birlikte her türlü menfaat olan cinsel ilişki" şeklinde ifade edilebilir (Mancini, 1982, s. 2).

2.1.11. İstismar: Başkalarını fuhuşa zorlamak ya da cinsel olarak kişinin isteği dışında kullanılmasına sebep olmak, zorla çalıştırmak ya da hizmet ettirmeyi kapsayan, insan onurunu hiçe sayan durumdur (Akgün, 2016, s. 161).

2.1.12. İnsan Ticareti: Kişilerin zorla çalıştırılması ya da hizmet ettirilmesi, esarete tabî kılınması amacıyla tehdit, baskı, cebir ya da şiddet uygulayarak nüfuzun kötüye kullanılması, kişilerin çaresizliklerinden faydalanarak onları tedarik etmek, kaçırmak, başka bir yere götürmek ya da barındırmaktır (Yurtcan, 2016, s. 316).

2.1.13. Hedef Ülke: Hedef ülke kavramı, kişinin gönüllü olarak gerçekleştirdiği göçten sonra zamanla umulmayan sonuçları deneyimlediği ülke olarak ifade edilir. Değişik alanlarda zorla çalışmak, verilen emeğin karşılığının alınamaması, sahte/umut sömürücü iş vaatleriyle karşılaşmak, nüfuz gücü kullanılarak kişi özgürlüğünün ihlal edilmesinin öznesine dönüşmek bu sonuçlara örnek gösterilebilir (Özer, 2010, s. 8).

2.1.14. Transit Ülke: Düzenli veya düzensiz göçmenlerin hedef ülkeye ulaşmak için içerisinden geçtikleri, yani bir yol olarak kullandıkları ülkeye/ülkelere Transit Ülke denir (IOM, 2009, s. 85). Diğer bir ifadeyle, istihdam devletinden menşe ya da mutat ikamet devletine gidişlerde dönüşlerde güzergâh olarak kullanılan ve sınırları geçilen devlettir.

2.1.15. Kaynak Ülke: Düzenli veya düzensiz göçlerin çıkış noktası, ana kaynağı durumunda olan ülkelere Kaynak Ülke denmektedir (IOM, 2009, s. 63). Başka bir

ifadeyle, insan ticareti mağdurlarının ya da göçmenlerin uyruk değişkeninden azade olarak, yerleşik bulundukları, yaşamlarını sürdürdükleri ve tedarik edildikleri ülke olarak ifade edilebilir (IOM, 2016, s. 19).

2.2. İnsan Ticaretinin Mevcut Durumu

Ulusaşırı göç, günümüzde tarihin hiçbir döneminde olmadığı kadar hızlı bir biçimde artış göstermektedir. Konu özelinde, Uluslararası Göç Örgütü'nün verileri aydınlatıcıdır. Bu verilere göre, günümüzdeki tarih itibariyle, yaklaşık 175 milyon kişi doğmuş oldukları ülkenin dışında yaşamını sürdürmektedir; bu insanların yarısı, yani %50'si ise kadın göçmenlerden oluşmaktadır (Alıntı: IOM, 2005). Kadınların her türlü göç formunda gittikçe artan bir oranda varlık gösterdikleri gözlemlenmektedir. Hem kendi hem de ailelerinin ekonomik refah düzeyini yükseltmek adına göç stratejilerinden yararlanma girişimleri kadınlar özelinde giderek artmaktadır. Yine, benzer şekilde, ülkelerdeki çatışma ortamı ve istikrarsızlık sebebiyle göç etmek zorunda kalanların büyük çoğunluğu da kadınlardan oluşmaktadır. Bu konuda tüm dünya genelinde yapılan araştırmalarda, siyasi iltica arayışı içerisindeki yaklaşık 25 milyon kişinin %70'inin kadınlardan oluştuğu görülmektedir (Alıntı: IOM, 2005). Ek olarak, Birleşmiş Milletlerin verilerine bakıldığında, cinsel sömürü amaçlı kadın ve çocuk ticaretinin, konu özelinde belirlenmiş olan vakaların %87'lik dilimini oluşturduğu görülmektedir (UNODC, 2006, s. 33).

> İnsan ticareti, zorla çalıştırmak, hizmet ettirmek, fuhuş yaptırmak veya esarete tâbi kılmak ya da vücut organlarının verilmesini sağlamak maksadıyla, tehdit, baskı, cebir veya şiddet uygulamak, nüfuzu kötüye kullanmak, kandırmak veya kişiler üzerindeki denetim olanaklarından veya çaresizliklerinden yararlanarak rızalarını elde etmek suretiyle kişileri ülkeye sokmak, ülke dışına çıkarmak, tedarik etmek, kaçırmak, bir yerden başka bir yere götürmek veya sevk etmek ya da barındırmaktır. (Yurtcan, 2016, s. 323)

Günümüzde "modern kölelik" olarak da ifade edilen insan ticareti, her geçen gün daha da artan bir güvenlik tehdidi olarak değerlendirilmektedir (Lobasz, 2009, s. 319). GAATW'nin yaptığı bir araştırma da göstermiştir ki insan ticaretinin boyutu hususunda kesin ya da net bir istatistiğe ulaşmak olanaksızdır. Bu durumun sebepleri şöyle sıralanabilir: İnsan ticareti olgusuna dair üzerinde uzlaşılmış kesin bir tanımın yapılamıyor olması ve söz konusu ticaret türünün kriminal yapısı (Wijers & Lap-Chew,

1997, s. 18). İnsan ticareti olgusunun değişik formları ile ilgili tanımlamalarda bir uzlaşma zeminine ulaşılsa da, seks sektörü özelinde kimi mağduriyetler hususunda ihtilaflar mevcuttur ve bu ihtilaflar bugün de sürmektedir. Söz konusu uzlaşmazlığın merkezinde "fuhuş" olgusunun ne olduğu ve fuhuş olarak tanımlanan her eylemin insan ticaretinin kapsamında değerlendirilip değerlendirilemeyeceği tartışmaları yatmaktadır. Söz gelimi, fuhuş olgusu, kadın (nesne/ikincil olan) cinselliğinin erkek (özne/hâkim olan) tarafından satın alınabiliyor oluşu bağlamında kadına yönelmiş ağır bir şiddet ve bu nedenle "fuhuş içindeki kadınlar" da mağdur şeklinde mi ele alınmalıdır? Yoksa bir "gönüllü fuhuş" ve "zorunlu fuhuş" ayrımına gidilip bu ayrımdan hareketle insan ticareti mağduru kapsamına yalnızca "fuhuşa zorlanan" kadınlar mı dâhil edilmelidir? Öte yandan, sözü edilen gönüllü fuhuş ile zorunlu fuhuş arasındaki çizgi hangi dereceye kadar belirgin olabilir? İşte bu gibi sorular, insan ticareti olgusunun tanımına ve konuya yaklaşımlara dair en çarpıcı açmazları işaret etmektedir. İnsan ticareti kavramı, değişik 'gayrimeşru' faaliyetlere atıfta bulunularak söze dökülen bir kavramdır ve kapsamında, cinsel sömürü, zorla çalıştırma, borç batağı, esaret ve esaret benzeri uygulamalar, organ ticareti ve zorla evlendirme gibi faaliyetler bulunmaktadır. (Lobasz, 2009, s. 323).

İnsan ticaretini işletmek için değişik yolların mevcut olduğu görülmektedir. Bu konuda şu örnekler sıralanabilir: İnsanların kaçırılması, sahte iş vaatleri, gönüllü bir biçimde başlayan göç sonrasında hedef ülke sınırları içerisinde çeşitli emek alanlarında zoraki çalıştırılma, kandırma ve ikna, baskı, nüfuz kullanma gibi yöntemlerle kişileri mahkûm etme; kadınları kocalarından para karşılığı satın alma; mağdurların böyle muamelelere hazırlıklı hale getirmelerinin bu yöntemlerle olduğu bilinmektedir (Wijers & Lap-Chew, 1997, s. 83). İnsan ticaretinin mahiyetine bakıldığında, mağdurların kısmen özgür sayılabilecekleri durumlardan tamamıyla esir oldukları durumlara kadar uzanan bir grafik görülebilir. Benzer şekilde, yine insan ticareti hususunda, evinden kaçırılarak getirilmiş olan kadınlara rastlanabildiği gibi, ekonomik anlamda mecburiyetin iteklediği cinsel emek değiş – tokuş anlaşması umuduyla göç eden, ne var ki süre içerisinde emekleri üzerindeki egemenlikleri gasp edilen kadınlara da rastlanabilmektedir (Doezema, 2000, s. 46).

2.3. Palermo Protokolü

İnsan ticareti olgusunun tanımlanmasında yaşanan uzlaşmazlığın giderilmesi amacıyla, uzun bir ön hazırlık evresini kapsayan ve önceliği olan tarihsel sözleşmelerin sonuncusu niteliğini taşıyan ilk tanımlama teşebbüsü (TBMM, 2003), "Sınıraşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne Ek İnsan Ticaretinin, Özellikle Kadın ve Çocuk Ticaretinin Önlenmesine, Durdurulmasına ve Cezalandırılmasına İlişkin Protokol"dür (2000). İnsan ticaretinin söz konusu protokoldeki tanımı şu şekildedir:

> (a) İnsan ticareti, kuvvet kullanarak veya kuvvet kullanma tehdidi ile veya diğer bir biçimde zorlama, kaçırma, hile, aldatma, nüfuzu kötüye kullanma, kişinin çaresizliğinden yararlanma veya başkası üzerinde denetim yetkisi olan kişilerin rızasını kazanmak için o kişiye veya başkalarına kazanç veya çıkar sağlama yoluyla kişilerin istismar amaçlı temini, bir yerden bir yere taşınması, devredilmesi, barındırılması veya teslim alınması anlamına gelir. İstismar terimi, asgari olarak, başkalarının fuhuşunun istismar edilmesini veya cinsel istismarın başka biçimlerini, zorla çalıştırmayı veya hizmet ettirmeyi, esareti veya esaret benzeri uygulamaları, kulluğu veya organların alınmasını içerecektir. (b) İnsan ticaretinin (a) bendinde belirtilen yöntemlerden herhangi biriyle yapılmış olması halinde, mağdurun bu istismara razı olup olmaması durumu değiştirmeyecektir. (c) Bu maddenin (a) bendinde öngörülen yöntemlerden herhangi birini içermese bile, çocuğun istismar amaçlı temini, bir yerden bir yere taşınması, devredilmesi, barındırılması veya teslim alınması 'insan ticareti' olarak kabul edilecektir. (d) On sekiz yaşının altındaki herkes 'çocuk' kabul edilecektir.

Palermo Protokolü, onu onaylayan ülkelerden değişik taahhütler beklemektedir. Söz konusu taahhütler, insan ticaretinin protokole taraf ülkelerin mevzuatlarında suç olarak tanımlanmasını, tanımda işaret edilen faktörleri içeren bireylerin "insan ticareti mağduru" olarak tespit edilebileceği mekanizmaların kurulması, sivil toplum örgütlerinin desteklenmesi, insan tacirlerine yönelik olarak yargılama ve cezalandırma sisteminin kurulup işler hâle getirilmesi ve mağdur olduğu tespit edilen bireylerin eğitim, sağlık, sığınmaevi gibi desteklere erişimi, geçici ya da sürekli olarak varış ülkesinde kalması, mağdurun güvenliği göz önünde bulundurularak kendi ülkesine gönderilmesinin sağlanması sayılabilir. Protokolde yapılan tanımın niteliği onun bir alt çizgi olmasıdır ve devletlerin söz konusu tanımlamayı referans alıp mağdurları tanımlamalarını ve yardıma yönlendirerek güçlendirmelerini de öngörmektedir (İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı, 2007, s. 12).

BM ofisleri ve iki ayrı koalisyon altında toplanan sivil toplum örgütlerinin arasında, söz konusu sözleşmeyi hazırladıkları aşamada, insan ticareti olgusunu tanımlamadaki açmazlar üzerine tartışmalar olmuştur. Örneğin, "Köleliğin Yeni Biçimleri Çalışma Grubu" gönüllü ya da gönülsüz fuhuş arasında yapılan tüm ayrımları reddetmiş ve bütün fuhuş faaliyetlerinin insan ticareti kapsamında değerlendirilmesini savunmuştur. UNHCHR (Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği) ve UNICEF (Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu) gibi BM örgütleri ise yalnızca 'zorla fuhuş' faaliyetinin insan ticareti olgusunun tanımı kapsamında değerlendirilmesi gerektiğini savunmuşlardır (International Law Association, 2004). Protokol tarihçesine kısaca bakmak yerinde olacaktır. İnsan ticareti olgusu hususunda yapılmış olan uluslararası sözleşmeler, konunun ilk tartışılmaya başlandığı dönemlerde fuhuşu düzenleyici bir perspektifin hâkimiyetinde konuya eğilmiştir. Söz konusu dönemde, fuhuş olgusunun tanımlanmasında "gönüllü fuhuş" ve "zorla fuhuş" olmak üzere bir ayrıma gidilmiş, yalnızca zorla fuhuş yoluyla kazanç ya da çıkar sağlayanların cezalandırılması; gönüllü fuhuş faaliyetinin olduğu durumlarda ise herhangi bir cezanın uygulanmaması öngörülmüştür. 1930 ve 1940 yıllarına hâkim olan görüş ise her türlü fuhuş faaliyetinin kadına yönelik bir şiddet eylemi olduğu ve bu nedenle her türlü fuhuş eyleminin suç kapsamında değerlendirilip faydalanıcıların cezalandırılması yönündeydi. Bu sözleşmeler, fuhuşun toplumlarda sonlandırılmasını amaçlıyor, onu ortadan kaldırma bir perspektifle insan ticareti olgusuna "fuhuş amaçlı beyaz kadın köleliği" şeklinde bir yaklaşım sergiliyor, dolayısıyla aynı olgunun kapsamı içerisinde değerlendirilmesi gereken diğer sömürü biçimlerini göz ardı etmiş oluyordu. Sözü edilen dönemde, insan ticaretinin önlenmesine yönelik çabaların arkasındaki motivasyonun fuhuşun tamamen yasaklanması ve böylece önlenmesi isteği olduğu söylenebilir. Tam da bu durum Palermo Sözleşmesi'nin önemini işaret etmektedir. Çünkü Palermo Sözleşmesi, tarihsel süre içerisinde hep "fuhuşun tanımlanması" sınırında değerlendirilen insan ticareti olgusunu, bu konudaki tartışmaları, bir adım öteye taşıyarak gönülsüz her türlü eylemi (zorla tarlalarda, inşaatlarda, evi içinde çalıştırılma, organ ticaretinde kullanılma vb.) kapsayacak biçimde düzenlemiştir (Özer, 2010, s. 12).

2.4. İnsan Ticaretine Karşı Avrupa Konseyi Sözleşmesi

2005 yılında onaylanan ve Şubat 2008 yılında yürürlüğe giren, içeriği bakımından Palermo Protokolünden daha kapsamlı olan "İnsan Ticaretine Karşı Avrupa Konseyi Sözleşmesi", bu sözleşmeye taraf olan devletlere, iç hukuk sistemlerini gözden geçirmelerini salık vermiş; böylece suçla mücadelenin daha etkin bir hâle getirilmesini ve insan ticareti mağdurlarının toplumsal cinsiyet eşitliği ile insan hakları perspektifi gözetilerek korunmalarını sağlamak amacıyla insan ticareti faaliyetlerini cezai müeyyideye bağlama zorunluluğu getirmiştir. Bu sözleşme ile BM Protokolü neredeyse aynı tanımlamalara işaret etmektedir ve belirtilen kapsama dâhil olan faaliyetleri suç olarak düzenlemek hususunda taraf devletlere sorumluluklar yüklemektedir (Madde 18).

Yine aynı sözleşme, Avrupa Konseyi üyesi olmayan devletlere de açıktır ve böylece geniş bir uygulama alanı vaat etmektedir. Amacı ise insan ticaretinin önlenmesi, kaldırılması ve cezalandırılması konularında Palermo Protokolü'nün bir adım ötesine geçmektir. Sözleşmede konu bağlamında belirtilen ayrıntılar şunlardır: İnsan ticareti olgusu bir insan hakları ihlalidir; faaliyetin ulusal ya da uluslararası ve tek başına ya da örgütlü bir biçimde işlenebilmesi olanaklar dâhilindedir; emek sömürüsü de insan ticareti olgusunun kapsamının içerisinde değerlendirilmelidir; mağdur ile tanıkların korunması için hukuki altyapının tamamlanması gerekmektedir (mfa.gov.tr, 2009). Bu mevzuat, görüldüğü üzere insan ticaretini bir suç olarak kabul etmektedir, suç oluşumunu meydana getiren ve mevzuatta belirtilen faaliyetlerden birisine maruz kalmak, söz konusu kişinin mağdur sıfatıyla nitelendirilmesi için yeterlidir. Öte yandan, mağdurun rıza göstermesi durumunda suçlunun yine de cezai sorumluluğu bulunduğu tıpkı Palermo Protokolü'nde olduğu gibi belirtilmiştir.

Avrupa Sözleşmesi ayrıca, Sözleşmeyi imzalamış devletlerin söz konusu suça karşı hangi cezaların verilebileceğine dair maddeleri de içermektedir. Öncelikle etki gücü yüksek ve orantılı olmak kaydıyla caydırıcı nitelikteki cezalar ile bilhassa suç üzerinden kazanılmış gelirlerin müsadere edilmesine olanak sağlanmasını hükümlerinde vurgulamıştır. Ek olarak, söz konusu faaliyetin ağırlaştırıcı sebeplerine yer verilmesi de bir diğer yeniliktir. 24. maddede yer alan:

> a) Suçun kasten veya ağır ihmaliyle mağdurun hayatını tehlikeye atması, b) Çocuğa karşı işlenmesi, c) Kamu görevlisi tarafından görevinin ifası sırasında işlenmesi, ç) Bir suç örgütünün faaliyeti içerisinde işlenmesi

şartlarını, daha ağır cezaların verilmesini gerektiren nitelikli durumlar olarak belirlemiştir. Sözleşme, insan haklarına ve mağdurların korunmasına odaklanmaktadır ve bu perspektifinden hareketle insan ticaretini kişilik bütünlüğüne yönelik bir hakaret olarak tanımlamaktadır. Suçun evrenselliği ilkesi ve beraberinde insanın direkt kendisi ile ilgili olması gereği, ulusal kurumlara önleyici tedbirler almak ve meydana gelen insan ticareti olaylarını araştırmak hususlarında sorumluluk yüklemektedir (Kılınç, 2014, s. 41).

2.5. İnsan Ticareti ve Yaygınlaşması

Bir insanlık suçunun işlendiği yerin ve zamanın bir önemi yoktur. Asıl sorun, insanlık suçu işlemenin erken yaşlarda zirvede olması ve kayıtsız kalmamızdır. İnsan ticareti suçu silah ve uyuşturucu kaçakçılığı suçlarından sonra getirisi en fazla bir suç haline gelmiştir. Kadınların, erkeklerin ve çocukların sömürü amacıyla kaçırılması, zorla alıkoyulması ya da zorla çalıştırılması, ucuz iş gücü olarak kullanılması, eğlence sektörlerinde kullanılması, fuhşa zorlanması, dilendirilmesi, organlarının alınması, evlerde hizmetçilik yaptırılması, şiddete maruz bırakılarak suç işletmek insan ticareti türleri arasında yer almaktadır.

2.6. İnsan Ticaretinin Kuramsal Çerçevesi

İnsan ticareti tek bir kuramsal yaklaşımla ele alınabilecek bir konu değildir. Farklı yaklaşımların ışığında çoğul bir bakış açısı oluşturmaya çalışmak bu bölümün amacını oluşturmaktadır. Toplumsal cinsiyet, göç ve ataerki kavramlarının antropolojik yaklaşımlarla ortaya konularak insan ticareti kuramsal anlamda çoğul bir zemine oturtulacaktır. Bu tür bir kalkış noktasından hareketle, mağdur deneyimlerinin boyutu ve muhteviyatı kavranabilsin diye, küreselleşen kadın emeğinin ve bu emek üzerindeki eril, kültürel ve devletçi kontrol mekanizmalarının izlerine odaklanılacaktır. Daha bireysel anlamda ise, insan tacirlerinin mağduru olan kişilerin, ne tür sömürü koşulları içinde hangi yöntemlerle tutuldukları ve sömürüyle baş etme mekanizmaları kavranmaya çalışılacaktır.

2.7. Göçün Kadınsılaşması

İnsan ticareti, kadınsılaşmış göç (feminization of migration) bağlamında risklerin en ağır boyuta ulaştığı bir suç türü olarak düşünülebilir. Kadınsılaşmış hayatta kalma koşulları (feminization of survival), kadınları göçe yönlendiren etkenlerin başında gelir. Göçler niçin ve ne gerekçelerle kadınsılaşmıştır? Kadınlar neden göç riskine daha fazla maruz kalmaktadır? Kadın ve erkeğin göç etme konusunda aynı şartlara sahip olmadığını vurgulayan Morokvasic'e (2008, s. 1) göre, bu hareketliliğin kadınlar açısından ayrı bir anlamı bulunmaktadır. Tarihte kadınlar hareketsizlik ve pasiflikle eş değer tutulmuştur. Kadınlar uzun yıllar boyunca toplumda 'göçmen' olarak tanımlanmamıştır. Onlar ya görünmez olarak ya da göç eden erkeğe eşlik eden, bir anlamda erkeğe bağımlı 'yabancılar' olarak görülmüştür. Çoğu toplumdaki göç hareketlerinde saptanan artan kadınsılaşmaya yönelik gözlemlere karşın kadın hareketliliğinin engelleyen faktörler ve kısıtlar sürmektedir (Morokvasic, 2008, s. 2).

Hareketliliğin "özgürleştirici" etkisi, kadınlarda erkeklerden daha farklı bir boyutta seyretmektedir. Sözgelimi, erkeklere kıyasla kadın göçmenler arasındaki "belgesizler"in sayısı çok daha yüksektir. Bunun nedeni, yasal çalışma imkânlarının dışladığı yeniden üretim emeği alanına denk düşen piyasalarda istihdam edilmeleridir. Yasal alanda çalışma olanağından mahrum kalmak, yabancı ülke sınırları içerisinde ikamet izni almayı da zorlaştıran bir unsurdur. Görülmektedir ki yabancı kadınlar hem yoğun bir şekilde kayıtdışı ve görünmez alanlarda çalışmakta hem de yasal ikamet olanaklarından fazlasıyla yoksun bırakılmaktadır. Sözü edilen "görünmezlik" durumu, yüksek sayılardaki yabancı göçmeni sınırdışı edilme ihtimalinden koruyan bir avantajmış gibi gözükse de, aslında risklere daha açık kalmasını da doğurmaktadır. Benzer bir şekilde, sınırları aşmanın kadınları güçlendiren bir etkisi olabilir ve bu etki, toplumsal cinsiyet ilişkilerini de dönüştürücü bir durumu yaratabilir; ne var ki yine aynı durum, yeni bağımlılıkları ve sömürüleri meydana getiren mevcut eşitsizlikler ile hiyerarşik düzeni pekiştiren bir etkiyi de yaratacaktır (Morokvasic, 2008, s. 3).

2.8. Küresel Emek Talebi ve Meta Zincirleri

İnsan ticareti konusu, küreselleşmeyle birlikte hız kazanan yapısal uyum programlarının Sovyetler örneğinde olduğu gibi dönüşüm ekonomilerinde yarattığı işsizlik sorunu ve yoksulluğa bağlı yıkımdan ve bu yıkımın kadın üzerindeki ağır etkilerinden bağımsız düşünülemez. Emek ve pazar ilişkilerinin cinsiyete dayalı dönüşüm göstermesi küresel kadın emeği ihtiyacını ortaya çıkarmış, bu da insan ticareti için verimli alanların oluşmasına sebebiyet vermiştir. Bilhassa Sovyetler Birliği'nin idari ve ekonomik yapısında gerçekleşen değişimle (yeni ulus-devletlerin ortaya çıkması, emek-sermaye ilişkisinde yaşanan dönüşümler vb.) beraber göç nedenleri ve hedefleri çeşitlilik göstermeye başlamıştır. Mülteciler, insan ticareti mağdurları, gezici ve mekik göçmenleri (bavul ticareti yapanlar) günümüzün temel göçmen kategorileri arasında yer almaktadırlar (Morokvasic, 2008, s. 3).

Soğuk savaş döneminde kalıcı göçmenliğin nedenleri farklılık göstermeye başlamıştır. Kalıcı göçmenliğin artık ileri geri bir harekete dönüştüğü görülmektedir. Yani göç artık sadece ayrılış temelli gidişi değil, belli kazanımlar edindikten sonra dönüşü de içeren bir hal almıştır. Hiçbir göçmenin gittiği ülkeye yerleşmek istemesi söz konusu değildir. Tam tersine pek çok göçmen memleketine bir gün geri dönmek üzere sefere çıkmaktadır. Buna sebep olan en önemli etkenlerden birisi, hedef ülkenin 'yabancı'lara bakışı, onlara karşı tutumu ve 'yabancı'lıkla ilgili düzenlemeleridir. Kalıcı olmak 'vatandaş'lıkla ilgili bir durumdur ve göç konusundaki talep fazlalığı ülkelerin 'vatandaş olma' sürelerini zorlaştırmasına neden olmuştur. İnsan hareketliliğine yol açan diğer faktör küresel emek talebidir. Özellikle yabancılara duyulan talep, insan hareketliliğine tetikleyen unsurların başında gelmektedir. Devletler bir taraftan göçü düzenlemek için çabalarken, diğer taraftan talebi açık tutarak yabancıları ülkesine çağırmakta ve kılık değiştirmiş yeni göç pratikleri üretmektedirler (Morokvasic, 2008, s. 3). Devletlerin göç kontrol sistemleri (vizeler, çalışma ve ikamet izinlerine erişim vb.) birçok göçmen için engel teşkil etmekte, bunun yanı sıra uluslar aşırı bağlara ve ağlara bağımlılık yaratmaktadır. Neoliberal politikalarla bağlantılı olarak Türkiye'de ekonomik yapıların esnek ve enformel bir kimlik kazandığı görülmektedir (Özer, 2010, s. 19). Bu faktörler göçmenlerin hazır şekilde cevap verecekleri özelleştirilmiş talepler yaratmaktadır. Göçmenler ücretin düşük olduğu inşaat, imalat, turizm, tarım, mevsimsel

işçilik ve seks endüstrisi gibi esnekliğe ve enformelliğe dayalı iş imkânları istemektedirler.

Yeni küresel hareketler ve yeni işbölümü göçmen işgücünü etkilemiştir. Göçmen kadınlar için yeni iş sahaları ortaya çıkmış, ev içi hizmetleri, servis sektörü gibi enformel alanlar yeni istihdam alanları olmuştur (Kaşka, 2006, s. 25).

Kadınlar 'Batılı' ülkelerde daha kolay şekilde ücretli emeğe başlayabilmektedir. Buna neden olan şey üretim emeğinin uluslararası iş bölümüdür; ücretli emeğe giren kadınlar, kendi bakım emeklerini giderebilmek amacıyla başka kadınların emeğini satın almaktadırlar. (Parrenas, 2009, s. 5). Göçmen kadınların da bu duruma benzer şekilde, memleketindeki yeniden üretim emeğine dair sorumluluklarını başka kadınlara devrettiği gözlemlenmektedir. Bu kişiler duruma göre akraba olabileceği gibi ev içi hizmetçi de olabilmektedir. Küresel bakım zinciri, kadınlar arası eşitsiz ilişkilerin artmasına sebep olmaktadır. Kadınlar ister göçe başladıkları ülke olsun ister göç ettikleri ülke olsun, toplumsal cinsiyet kısıtlamalarıyla yüzleşmektedirler. Türkiye'de insan ticareti mağduru yabancı uyruklu kadınlar genelde ev içi hizmet sektörü amacıyla göç etmekte, ancak genelde seks sektöründe mağdur edilmektedirler.

2.9. Ticari Seksin Küreselleşmesi

Bakım hizmetlerinin ticarileşmesi ve iş bölümü yaratması yeni sömürü fırsatlarının doğmasına neden olmuştur. "İncinebilir" nüfusların satışı, pazarlanma'sı, kaçakçılığının ve ticaretinin yapılmasından kazanç sağlayan ve kar elde eden çeşitli ajans ve öğütler ortaya çıkmıştır. Yoksulluğun kadınsılaşması, kadınları bu örgütlere katılmasına sebep olmaktadır. Ehrenreich ve Hochschild bakıcıların, dadıların ve seks işçilerinin ulus aşırı göçündeki artışını emeğin metalaşmasıyla ilişkilendirmiştir. Onlara göre kadın göçü hedef ülkenin yapısal ve kültürel şartlarıyla beslenmektedir. Hedef ülkelerin yabancı kadınlara eğlence, seks sektörü ve ev içi hizmetleri dışında istihdamı zorlaştıran göç rejimleri, kadına şiddetin zeminini hazırlamaktadır. (Kim & Fu, 2008, s. 493). Küresel kapitalizmin "arzu" gibi yeni meta formlarını talep etmesi, seks endüstrisinin dünya genelinde hızla yayılmasına neden olmuştur. Bunun sonucu da bir zamanlar meta alışverişinin dışında kalan sosyal yaşamın metalaşmış olmasıdır. Kadın

bedeninin metalaştırılması ve seks endüstrisi bunlardan biridir (Kim & Fu, 2008, s. 505). Ataerkil hiyerarşik sistemin hüküm sürdüğü bir dünyada küresel seks ticareti zincirleri de enformel bir biçimde işler. Öte yandan enformelleşmenin küresel ekonomik dönüşümlere uyarlanmaya yönelik bir strateji olduğu da unutulmamalıdır. Göçmen kadınların "iş" bulabileceği sınırlı alanlardan biri ülkelerdeki ticari seks sektörleridir. "Yasa dışı göçmen fuhuşu" fuhuşun yasal olduğu ülkelerde de yasak olduğu ülkelerde de vardır. Fuhuşu yasal kabul eden ülkelerde "vatandaş"ların seks işçisi olarak çalışabileceği bir alan vardır (Long, 2004, s. 22). Buna karşın belgesi olmayan göçmenler yer altı olarak adlandırılan fuhuş sektöründe çalışırlar. Düzenlemelerin ve denetimlerin olmaması, yer altında konumlanan fuhuşun insan ticareti için uygun bir pazar oluşturduğu düşünülmektedir. İnsan tacirleri kadınları temin ve transfer ederek bu cinsel pazarda tüketime sokarlar. Kâr kadınların bedensel ve duygulanımsal (affective) sonucu oluşur.

2.10. Alternatif Ayakta Kalma Seferleri

"Alternatif ayakta kalma seferleri"ne çıkan kadın, küreselleşmenin cinsiyetlendirilmiş (gendered) etkileriyle başa çıkmak amacını güden, böyle bir amacı da emeği metalaştığı için edinmek durumunda kalan kadındır. Yoksulluğun kadınsılaşması bu etkilerin başında gelmektedir. Sovyetler Birliği, sosyalist ideoloji kadın emeğinin değerini yükseltmişti. Aynı zamanda devlet, kadının sorumluluklarını rahatlatacak çeşitli hizmetleri güvence altına almıştı. Tüm bu gelişmelere rağmen kadınlar ev içi bakım ve hane içi üretimin sırtlayıcılarıydılar (Long, 2004, s. 14). Ancak çözülmeyle beraber işlerini ilk kaybedenler ve yeni istihdam aramak zorunda bırakılanlar yine kadınlar oldular. Sosyo-ekonomik stres ilk olarak en savunmasız grupları etkiler. Kadınlar aile ve akrabalık sisteminde, büyük ailenin ayakta durması ve geçinmesi için kaynak olarak hizmet eder (Long, 2004, s. 14). Kadın istihdamının devam etmesine yönelik bir ideolojik beklenti sürerken, kadınlar dönüşen ekonomilerde iki çeşit ayırımcılığa maruz kalır.

Birincisi, kırsal ekonomilerde mülkiyetin özelleşmesi ile toprağın hanenin büyük erkeğine geçmesi, yani kadının kaynak kaybına uğramasıdır. Diğer ayırımcılık ise mallarının satışa zorlanması nedeniyle mal kaybına uğrayan çiftçilerin kente göç etmeye başlamasıdır. Böylelikle kadınlar başlıca gelir kaynaklarını kaybetmişlerdir. İşsizlik erkekleri göçe yöneltmekte ve mülk sahibi olmayan kadınlar üzerindeki geçim

sorumluluğunu arttırmıştır. Bu nedenlerden ötürü kadınsılaşan yoksulluk, kadınların pek çok geçiş ekonomisinde bebek bakımı, garsonluk vb. sektörlerde iş bulmak amacıyla uzak bölgelere göç etmesine neden olmuştur (Long, 2004, s. 14).

Birçok araştırmacıya (Bridger, Corrin vd.) göre Sovyetler Birliği'nin dağılma süresinde Perestroika dönemi, iş pazarında ortaya çıkan cinsiyete bağlı eşitsizlikler, düşük ücret, ağır çalışma koşulları ve devlet desteğinin ortadan kalkması kadınları alternatif istihdam arayışlarına itmiştir (Shapkina, 2008, s. 28). Bu alternatif geçim arayışlarından birisi de göç etmektir. Fakat göç eden kadının sorumlulukları da kendisiyle beraber gelmiştir. Kadının yeniden üretime bağlı sorumlulukları kendi memleketinde 'doğal' emeğidir. Ancak şimdi o sorumluluk, ulus aşırı desteği olsa bile akrabalık ve aile bağlarındaki diğer kadınların sırtına yüklenmiştir. "Yeni-gelenekselci toplumca cinsiyet ideolojisi" Eski Sovyet ülkelerinde kadınların konumlayışını etkileyen bir diğer faktördür. Bu geleneğin tekrar canlandırılması küresel değişimlere gösterilen tepkilerden biridir (Shapkina, 2008, s. 30). Dönüşüm süreci, komünist geçmişte kanıksanan kadın özgürleşmesi anlayışına karşı bir şekilde geleneksel aile ve cinsiyet rollerine dönüşü empoze etmiştir. Devlet görevlileri kadınları eşit iş ve eşit ücret olanağından mahrum bırakmak için 'kadının doğal fonksiyonu' vurgusuyla kadınların yeniden üretim alanını kısıtlamakta ve bu sebeple kadınların güçsüzleştirilmesine neden olmaktadır.

2.11. Feminist Antropoloji ve Göç

Göçün her yerinde toplumsal cinsiyet bulunmaktadır. Buna rağmen toplumsal cinsiyet konusu göç çalışmalarına görece geç dahil edilmiştir. Geleneksel uluslar ötesi göç çalışmaları, "kimin" , "neden" göç ettiği sorgulasa da, toplumsal cinsiyete özgü tecrübelere bütün bakılamamaktadır. Geleneksel çalışmalar, örneğin kadınların neden ve hangi koşullar altında insan ticareti kanallarına girdiğini, onları siyasi iltica arayışına sokan etkilerin ne olduğunu anlamaktan uzaktır. Kadınların göç etmesine neden olan koşulları ve bazı emek sahalarının neden göçmen kadın ağırlıklı olduğunu anlamamız için yeterli kuramsal temellendirme gerekmektedir. Yapılan göç araştırmalarına toplumsal cinsiyet bakışını dahil ederek bu tür sorulara cevap verebiliriz. Göç çalışmalarına kadının dahil edilmesini en güçlü kaynaklar, feminist antropoloji ve feminist antropologların etnografileridir. Etnografi göçte toplumsal cinsiyetin kurucu ve şekillendirici etkilerini

görünür kılmıştır (Mahler & Pessar, 2006, s. 28). Bireylerin göç etme kararını nasıl aldığı, nereden göç ettikleri ve hangi iş alanlarına yöneldikleri toplumsal cinsiyeti dahil eden etnografiler sayesinde sorgulanmış ve böylece analizlerin zenginleşmesini sağlamıştır (Mahler & Pessar, 2006, s. 29).

Toplumsal cinsiyetin tek başına değerlendirilmemesi, etnisite, sınıf gibi diğer kategorilerle kesiştiği noktalar çerçevesinde ele alınması önermiş ve bunun önemi bulgulanmıştır. Toplumsal cinsiyet sabit değil, değişebilen ve dönüşebilen dinamik bir kategoridir. Amerikan sosyolog Nancy Foner, Antropologların ve etnografik yönteme başvuran diğer sosyal bilimlerin, derinlikli görüşmeler ve katılımcı gözlem yöntemiyle araştırılan gruba yoğun şekilde eğilebilmek gibi avantajlarından ötürü, üzerinde araştırma yürütülen grubun yaşanmış tecrübelerini kavrama üstünlüğüne sahip olduklarını ifade etmektedir (Mahler & Pessar, 2006, s. 30). Etnografi bu konuda bütünsel ve bağlamsal bakış açısıyla kadın-erkek ilişkisini anlamada çok yararlı bir yaklaşım sunar. Feminist antropoloji, 1970'li yıllarda antropoloji içindeki androsantrik yanlılığa tepki olarak ortaya çıkmış (Lamphere, 1996, s. 85-88), ilk zamanlarda kadını göz ardı eden çalışmalara eleştiri olarak kadının 'varlığı'nı ortaya çıkarmak için 'kadın antropolojisi' yöntemiyle ilerlemiştir. Bu dönemde göç araştırmaları içerisinde artık kadının da yer aldığını görmekteyiz. Feminist antropoloji, düz çizgisel anlatımı reddeder. Çünkü bu tür anlatımlar, araştırmanın öznesi olan bireyleri "kontrolleri ötesindeki güçlerin farkında olmayan mağdurları" olarak tanımlar. Buna karşılık bazı feminist antropologlar kişinin fikir ve davranışlarındaki "edimliliği" dikkat çeken araştırmalar yapmışlardır (Lewin, 2006, s. 22).

2.12. Dünyada İnsan Ticareti Suçu

İnsan ticareti tanımlarında genellikle şu hususları kapsamaktadır. İnsanların fuhuş, organ ticareti ya da zorla çalıştırılmak amacıyla temin edilmesi, toplanması, barındırılması, taşınması ve ilgili kişilere teslim edilmesi ile ilgili eylemleri tanımlamak amacıyla kullanılan bir terimdir (Renk & Demir, 2011, s. 57).

Tarihte ise insan ticareti, kölelik olarak adlandırılmaktadır. Sanayi devrimi öncesinde tarım endüstrisinin yakıtı konumundaki bu ucuz iş gücü kaynağı emperyalizm

ve kolonileştirme hareketleri ile dünya genelinde daha geniş bir alana yayıldı. Sanayi devrimi sonrasında hükümetler 19. yüzyılın sonundan itibaren köleliği yasaklamaya yönelik adımlar atsalar da, koşullarda ve zihniyette önemli bir değişiklik yaşanmadı. Örneğin 1960 yılına gelindiğinde eski Fransız kolonilerinde 200,000'den fazla yetişkin köle bulunmaktaydı.

Köleliğin insanlık tarihi kadar eski olduğuna dair yazılı kanıtlar mevcuttur. M.Ö. 1760 yılında yazılmış olan Hammurabi Kanunlarında köleliğe atıflar mevcuttur. Eldeki en eski bulgulara göre M.Ö. 700 yılına gelindiğinde Afrika'da Sahra Çölü'nde köle ticareti yapılmaktaydı. Antik çağda kölelik insan toplumlarının hiyerarşisini belirlemenin bir aracıydı ve Roma ve Mısır ordularında imparatorlukların gelişiminin ana unsurlarından biri olarak köleler görev yapmaktaydı.

1446 yılı ve sonrasında Portekizlilerin Yeni Dünyayı keşfetme amaçlı olarak başlattıkları okyanus aşırı seferler köleliğe yeni bir boyut kazandırdı. Gine'yi ele geçiren Portekizliler, burayı Afrika köle ticaretinin merkezi haline getirdiler. Afrikalılar dizi çatışmanın ardından zorla kaçırılıyor ve başka yerlere nakledilyorlardı. Köleler üzerinde tam bir mülkiyet tesis ediliyor ve kölelerin doğan çocukları da köle kabul ediliyordu. 1562 yılında Birleşik Krallık Afrika'da koloni kurmaya başladı ve 1600'lü yılların sonuna gelindiğinde İspanya, Fransa, Hollanda, İsveç, Danimarka Afrika'da köle ticaretine başlamıştı. 1800'lü yılların ortalarından itibaren devletler kölelik karşıtı yasalar çıkarmaya başladılar. Dünyanın en büyük ikinci köle ithal eden ülkesi olan Brezilya 1850 yılında köle ticaretini yasakladı. ABD'de ise ancak iç savaşın ardından 1865 yılında ABD Anayasası değiştirilerek "zorla çalıştırma" yasaklandı. Bundan 10 yıl sonra Portekiz köleliği yasadışı ilân etti. Ancak 1981 yılına gelindiğinde bir Batı Afrika ülkesi olan ve dünya genelinde 350,000 ila 680,000 arasında kölenin anavatanı olan Moritanya'da kölelik yasaklandı.

Kölelik dünya genelinde yasaklanmış olsa da, bu durum köleliğin fiilen bittiği anlamına gelmemektedir. Günümüzde kölelik "modern kölelik" adı altında farklı şekillerde devam etmektedir. Günümüzde ülkelerin "birinci dünya ülkeleri" ve "üçüncü dünya ülkeleri", "az gelişmiş ülkeler" ve "gelişmiş ülkeler", "kuzey ülkeleri" ve "güney ülkeleri" gibi ifadelerle ayrılmaları geçmişteki köle ticaretinin günümüze

yansımalarından sadece biri olarak görülebilir. Ülkelerin bu şekilde kategorize edilmesi, geçmişte köle ticareti sonucunda yapılan kategorizasyonun bir devamı niteliğindedir.

2.13. Türkiye'de İnsan Ticaretinin Geçmişi

Asya, Avrupa ve Afrika arasında transit geçiş güzergâhında yer alan Türkiye, istilalar, göçler ve savaşlar nedeniyle geçmişten günümüze insan ticaretinin önemli bir kavşak noktası olmuştur.

Afrikalı zenci köleler çağlar boyunca Ortadoğu'da ve Anadolu'da kullanılmıştır. Buna ilâveten Türkler hem Anadolu'ya gelmeden önce hem de İslamiyet öncesinde kölelerden yararlanmaktaydı. Bunun en önemli delili Türk dilinde mevcut olan kölelikle ilgili kavramlardır. Örneğin Uygurcada yer alan kul sözcüğü 'köle' anlamına gelmektedir. Türklerin İslamiyet'i kabul etmesiyle birlikte İslamiyet'in kölelikle ilgili getirdiği hükümler Türk kültürüne yansımıştır. Köleler genellikle kentli sınıf tarafından kullanılmış, erkek köleler genellikle ev işlerinde istihdam edilirken, kadın köleler saraylarda cariye olarak kullanılmıştır.

İslam dini dahil olmak üzere semavi dinler köleliği inkâr etmemiş ve onu kabul etmeyi tercih etmişlerdir. Buna ilâveten köleliğin kötüye kullanımının önüne geçmeye çalışmışlar ve köleleri özgürlüğüne kavuşturmayı teşvik etmişlerdir. İslamiyet kölelere iyi davranılmasını tavsiye etmiş, köle azat etmeyi büyük bir sevap olarak kabul etmiştir.

Müslümanların ve tebaadan gayrimüslimlerin köleleştirilmesi İslam dininde yasak olduğundan, Osmanlı Devleti köle temini için dışarıyla yönelmiş, yapılan savaşlardan elde edilen esirler en önemli köle kaynağı olmuştur. Yapılan fetihlerle kazanılan topraklar genişledikçe savaş esirlerinin ve dolayısıyla kölelerin sayısı artmış, ülke içinde köle ticareti giderek gelişmiştir.

Coğrafi keşiflerin ardından dünya genelinde köle ticareti bambaşka bir boyut kazanmış, sonrasında özellikle 19. yüzyıldan itibaren köleliğin kaldırılmasına yönelik uluslararası girişimler Osmanlı Devleti'ni de etkilemiştir. Tanzimat Fermanı ve sonrasında 1. ve 2. Meşrutiyet dönemlerinde Osmanlı topraklarında köle ticaretinin engellenmesine yönelik önlemler alınmıştır.

1847 yılında yayınlanan ferman ile köle ticaretini yasaklamaya yönelik girişimler başlamış, 1857 yılında yayınlanan bir diğer ferman ile bu girişimler hız kazanmıştır. Ancak Osmanlı Devleti bünyesinde köleliği kaldırmak kolay olmamıştır. Zira köle pazarlarının kapatılması, devletin bu pazarlar üzerindeki denetimini kaybetmesine yol açmıştır. Buna ilâveten şeriatta kölelik ile ilgili hükümlerin var olması nedeniyle bu tür teşebbüsler dinî çevrelerden büyük tepki almıştır. Ancak Cumhuriyet'in ilân edilmesinin ardından köleliğe dair şer'i hükümler yasal dayanağını kaybettikten sonra köleliği fiilen kaldırabilmek mümkün olmuştur.

2.14. İnsan Ticaretine Sürükleyen Sebepleri

2.14.1. Ekonomik Sebepler

TDK yoksulluğu şu şekilde tanımlamaktadır: ''Yoksul olma durumu, yoksunluk, sefillik ve sefalet" (TDK, 2019). Yoksulluk konusu hemen hemen tüm dünya ülkelerini ve aslında insanlığı ilgilendiren bir sorundur. Yoksulluk, insanlık tarihinin her aşamasında görülen ve çözüm arayışının bitmediği, bu anlamdaki çalışmaların hâlen devam ettiği bir olgudur. Günümüz gerçekliğine bakıldığında, dünya nüfusunun ortalama olarak 7 milyar civarında olduğu, bu 7 milyar insanın 2 milyardan fazlasının ise günlük bazda 1 dolardan daha az bir ücretle yaşamaya mecbur kaldığı görülmektedir. Öte yandan, 800 milyondan fazla insan, kendisine ve ailesine gereken gıdayı tedarik etme gücünden yoksun olduğu için aç kalmaktadır (Demir T. , 2018, s. 18).

Yoksul durumda olan kişinin hayat pratiğine bakıldığında, yaşamını idame ettirebilmek adına birçok zorluk çektiği, gereksinimlerini istediği ölçüde karşılayamadığı, hem kendisinin hem de ailesinin ekonomik ve sosyal ihtiyaçlarını gideremediği, sosyal yönden ise kendisini de ailesini de toplum içerisinde istediği biçimde konumlandıramadığı görülmektedir (Odabaşı, 2009, s. 12-14). Dünya nüfusunun azımsanamayacak kadar büyük bir bölümü, asgari hayat şartlarından uzak, yoksulluk içinde bir yaşam sürdürmek mecburiyetindedir. Gelişmiş iletişim olanakları aracılığıyla, daha önce göçmen olanların ifade ettikleri gibi zenginliğe ve lüks yaşama dair umutlarını başka ülkelerde gerçekleştirebileceklerini düşünen yoksul insanlar, büyük oranda, gittikleri ülkelerde belli bir mağduriyetin içerisine düşmektedirler. Gelişmiş ülkelerde

zengin olma düşüyle yola çıkan yoksul insanlar, yolun sonunda kurban olabilmekte, insan tacirlerinin de bu mağduriyetten faydalanarak zenginleşmesinin önünü açabilmektedirler (Kuloğlu, 2010, s. 14). Ülkelerin vatandaşlarına sunduğu refah, ülke ekonomisinin şartlarına göre farklılık göstermektedir. Bu nedenle ekonomik olarak daha zorlu şartların içinde bulunan insanlar, kendi ülkelerinden refah düzeyi anlamında daha iyi olan ülkelere göç etmeye mecbur kalmaktadırlar. Yine kendi yurtlarında da taşradan kente, iş olanaklarının daha fazla olduğu bölgelere yönlenmektedirler. Böyle bir sosyal gerçekliği fırsat olarak gören insan tacirleri ise, kandırılmaya müsait çocukları ve emek gücü ucuz olduğundan kadınları değişik şekillerde sömürmektedirler. Ekonomik şartlar bakımından kötü seviyede bulunan ve daha iyi şartlarda para kazanma hayalleri kuran gençler, bu hayallerine kavuşmak için kendilerine söylenen yalanlara inanmakta ve hiç tanımadıkları insanların tuzağına düşmektedirler.

İnsan ticareti suçu, dünya üzerinde silah ve uyuşturucu kaçakçılığından sonra en çok gelirin elde edildiği ve yıllık bazda 8-20 milyar dolarlık bir piyasası bulunan suç türüdür (Demir T. , 2018, s. 21). İnsan tacirlerinin fuhuş yaptırmak amacıyla kandırıp kaçırdığı kadınlar, çalıştıkları süre boyunca tacirlere çok yüksek meblağlarda kazanç sağlamaktadır. Böyle bir kârlılığa ek olarak, birçok ülkedeki yasal eksiklikler, insan ticaretinin tehlikeli tarafının yeterince kavranamaması gibi nedenlerden ötürü insan tacirlerinin gereken cezaları almamaları gibi nedenlerle bu suç türü git gide artmaktadır. Kârlı ve büyük bir iş olarak nitelendirilen insan ticareti suçunun hükümlüleri, çoğu ülkede adi suçlara verilen cezalardan dahi düşük cezalara çarptırılmaktadır (Bolat, 2013, s. 23).

2.14.2. Küresel Sebepler

Günümüzün bir gerçekliği olan globalleşmenin sonuçlarından birisi de organize suçlarda meydana gelen artıştır. Küresel ekonomi yasal piyasalara yönelik olduğu gibi yasadışı piyasalar için de yeni fırsatlar yaratmıştır (Vural S. , 2018, s. 67). Küreselleşme, her kıtaya ve neredeyse her ülkeye eşi benzeri görülmemiş bir sermaye, mal, hizmet ve emek akışını doğurmuştur. Öte yandan, yeni yeni suç türlerinin ve suç işleme metotlarının doğmasına, organize suçun sınırları aşan bir niteliğe bürünmesine sebebiyet vermiştir (Altan & Arslan, 2016, s. 74). Yasal kontrolün devletlerin tekelinde bulunması

ve suç örgütlerinin sınıraşan bir niteliğe kavuşmuş olması gibi etkenler, organize olmuş grupların başarılı bir noktaya ulaşmasına neden olmuştur (Shelley, 2007, s. 117). Globalleşme ile artan iletişim teknolojilerine ulaşım gibi alanlardaki gelişmeler, organize grupların yasadışı eylemlerini teşvik etmesinin bir aracı niteliğine sahiptir (Vural S. , 2018, s. 68). Gelinen noktada suç örgütleri, modern zamanlara dair bir jargona başvurursak "bir tıkla" kadın alıp satabilir, internet aracılığıyla farklı ülke ya da kıtalardaki seks turizmine yönelik tanıtımlar yapabilir hâle gelmiştir (Shelley, 2007, s. 119).

Gelişen teknolojiyle birlikte suç örgütleri pasaport, kimlik kartı gibi resmî belgeleri kopyalama yeteneklerini artırmıştır. Benzer şekilde, gelişen ulaşım teknolojileri aracılığıyla insanların ülkelerarası hareketliliği de artmış, artan bu trafik nedeni de insan ticareti mağdurlarının belirlenebilmesi güç bir hal almıştır (Altan & Arslan, 2016, s. 76). Küreselleşmenin temel amacı, sermaye hareketlerinin hiçbir engelle karşılaşmaması için devletin ekonomiye müdahalesini sınırlandırmaktır. Buradan hareketle devletlerin yetkilerinin bir bölümü ulusüstü ya da yerel kuruluşlara devredilir (Altan & Arslan, 2016, s. 77). Devletlerin müdahale alanlarının azalması ve esneyen sınır kontrolleri, suç örgütlerine faaliyetlerini sınırları aşarak dünyanın diğer bölgelerine genişletme olanağı yaratır (Aronowitz, 2009, s. 26). Suç piyasasında gözlemlenen hızla büyüme ve globalleşme sonucunda, insan ticareti yapan farklı organize suç örgütleri birbirleriyle savaşmaktansa varlıklarını ve faaliyetlerini birlikte sürdürmeyi tercih etmektedir (Shelley, 2007, s. 133)

2.14.3. İnsan Ticaretine Sürükleyen Diğer Sebepler

Cinsiyet ayırımcılığının yakından ilgili olduğu konular şunlardır: Hizmet imkânlarından yararlanmada yetersizlik, iş hayatında ve politikada kadının erkeğe kıyasla daha az bulunması, kadınlarla erkekler arasındaki bireysel ilişkilerde yaşanan denge eşitsizliği. Cinsiyet ayırımcılığının genel anlamdaki ifadesi, kişilere cinsiyetlerinden ötürü toplum içerisinde eşit davranılmamasıdır. Böyle bir perspektiften hareketle, kadınların temel hizmet faaliyetlerinden mahrum olmaları, fırsatlara ve kaynaklara ulaşım özelinde erkeklerle kıyaslandıklarında bir eşitsizliğe maruz kalmaları, gerek politikada gerekse çalışma hayatında daha az temsil edilmeleri cinsiyet ayırımcılığının

örnekler/sorunlar üzerinden ifade edilmesi olarak ele alınmaktadır (Demirbilek, 2007, s. 14).

Konu şiddet olduğunda ise yalnızca fiziksel ya da fiilî bir durumla sınırlı kalınması hatalıdır; psikolojik/duygusal şiddet, cinsel anlamda ya da ekonomik temelli şiddet de kişilerin denetlenmesi açısından göz önünde bulundurulmalıdır. Dolayısıyla şiddete dair tehditle şiddetin direkt kendisi işlev olarak aynı amaca hizmet edebilir. 'Yanlış' bir zaman diliminde 'yanlış' alanlarda olmanın, 'yanlış' kıyafetler giymenin, 'yanlış' sözler dile getirmenin şiddetin meşru zeminini oluşturduğuna yönelik kabul, kadınların kimi davranışlardan imtina etmelerine ve böylece yaşam alanlarının daralmasına yol açmaktadır (Bora, 2012, s. 185).

Genel anlamıyla insan ticareti, yalnızca mağdurun fuhuşa zorlanması şeklinde neticelenen kadın ticareti vakaları için kullanılan bir kavram gibi anlaşılmaktadır. Bu durumun sebebi, fuhuş maksatlı kadın ticareti vakalarının daha fazla ve daha kolay tespit edilmesidir. Ne var ki birçok mağdurun fuhuşa zorlandığını ve insan ticareti dendiğinde konunun yalnızca zorla yaptırılan fuhuştan ibaretmiş gibi kabul edilmesini gerektirmez (Richmond, 2015, s. 27). Toplum nezdindeki bu anlayışın oluşmasının sebebi, medya kuruluşlarının bilhassa seks ticaretine odaklanıp onun üzerinde durmaları, emek sömürüsü ya da organ/doku ticareti gibi vakaların da yalnızca bir yolsuzluğa konu olursa gündeme getirilmesidir (Ayata, Acar, Tılıç, Beşpınar, & Çelik, 2008, s. 47). Her ne kadar kadın ticaretinin ekonomik getirileri baz alındığında zorla çalıştırma ya da organ ticaretinden ziyade zorla fuhşun bir adım öne çıktığı iddia edilse de (Şahin & Polat, 2014, s. 60); dünya geneline bakıldığında görülen, işgücü piyasasının seks piyasasından daha geniş bir alana yayıldığı gerçeğinden hareketle, emek sömürüsü amaçlı insan ticaretinin çok daha yaygın olduğuna yönelik görüşler de gündeme gelmektedir (Feingold, 2005, s. 26).

Günümüzde insana dair cinsellik aktiviteleri ya da emek gibi değerlerin yanı sıra insanın biyolojik varlığı da sömürünün konularından birisi olarak kabul edilmektedir. Sanayileşme sürecini tamamlamış gelişmiş ülkelerde doku ve organlara yoğun bir talep vardır ve böyle bir talebi karşılayacak arz mevcut değildir. Bu durum, küresel doku ve organ karaborsasının oluşmasını sebebiyet vermiştir. Konu özelinde ideal verici olarak

nitelendirilebilecek insanlarsa üçüncü dünya ülkelerinin insan ticareti mağduru vatandaşlarıdır (Kocasakal, 2003, s. 44). Emeği sömürülen insan ticareti mağdurları, üretim aşamasından çalıştırıldıkları için hizmetlerinin ya da ürettiklerinin son tüketicilerle temas etme oranı düşüktür. Bu durum vakaların tespit edilmesini zorlaştıran en önemli faktördür (Richmond, 2015, s. 26). İnsanların doku ve/veya organlarının alınması maksadıyla insan ticaretine konu oldukları durumlarda ilk bakışta gönüllülük esası görülmektedir (Kocasakal, 2003, s. 44). Ne var ki cinselliğin pazarlandığı hallerde, söz konusu hizmetlerin reklamların ve diğer kişilerin ulaşabilecekleri fiziksel alanların yapılması gerekliliği doğmaktadır (Açıkalan, 2013, s. 261). Sözü edilen alanlar, fuhuş amaçlı insan ticareti vakalarını daha görünür kılmakta (Dündar & Özer, 2012) ve kolluk güçlerinin bu tür vakalara müdahale edebilmesini sağlamaktadır. İnsanlar suça konu olan eylemleri kasıtlı biçimde gerçekleştirdiklerinde, genelde yaptıkları eyleme yasal çerçevede bir tepki gösterileceğinin bilinci içerisinde olurlar. "Rasyonel seçim teorisi" bu konuyu şu şekilde ele almaktadır: Kişiler herhangi bir eylemde bulunmadan evvel, ödemek durumunda kalacakları bedelleri ve kazanacakları faydaları bilmekte, buna göre tercihte bulunmaktadırlar. Söz konusu mekanizma, bir suçun işlenip işlenmemesi analizinde son kararda da geçerli bir mekanizmadır. Bu durumda görülecektir ki bir kişinin insan ticareti suçunu, yararın (para) ödenecek bedelden (tutuklanma ve yargılanma) daha ağır bastığı durumlarda işlemesi mümkündür (Moloney, 2012, s. 40).

Sahici ve etkili niteliğe sahip yargılama ve yaptırım mekanizmalarının, suçun işlenmesini önleyici bir katkı sunacağı ortadadır. İnsanlık adına büyük bir öneme sahip olan suç işleyenlerin cezai anlamda yükümlü "tutulmalarını" ya da "tutulmamalarını" işaret eden "cezasızlık" olgusu; suçun soruşturulma süresinin devlet eliyle kasten engellendiği hallerde ya da devletin söz konusu faaliyetleri soruşturamayacak ölçüde zayıflaması durumlarında ortaya çıkabilir (Telli, 2015, s. 10). Öte yandan, suçun işlenmesinden, faillerin ceza almalarına kadarki süre içerisinde bulunan görevlilerin yaklaşım biçimleri de cezasızlığın zeminini hazırlayabilir. Göç kontrol noktası görevlilerinin ve/veya kolluk güçlerinin, insan ticareti suçlarında tacirlerden ya da müşterilerden ziyade; etkisi ve direnci en düşük grup olan mağdurları hedefe oturtma eğiliminde bulunmaları gibi haller bu yaklaşımlar adına verilebilecek örneklerden birisidir (Fitzpatrick, 2003, s. 1154). Cezasızlık, suça konu olmuş mağdurların

mağduriyetlerinin pekişmesinin yanı sıra suç piyasasının da büyümesine ve genişlemesine yol açmaktadır.

2.15. İnsan Ticaretinin Sonuçları

2.15.1. Kişisel Sonuçlar

İnsan ticareti yıkıcı sonuçları da beraberinde getirmektedir. Bu batağa saplanmış bir mağdurun işkence görmesi, fiziksel olarak istismara maruz kalması, psikolojik ve duygusal anlamda sarsıntı yaşaması kaçınılmazdır ve kabul edilemez noktadadır. Mağdurlar hayatlarının her döneminde bu ticaretin etkilerini görmektedir. İnsan ticaretini oluşturan aşamaların hemen hepsinde psikolojik, cinsel, psikolojik şiddet ve istismar, işkence, zorla madde kullanımı, ekonomik anlamda sömürü ve kötü muamele yer almaktadır. Diğer şiddet suçlarının aksine insan ticareti, mağdurun hayatını da sürekli etkileyen ve tekrarlanan travmalar yaratır. Yapılan araştırmalar neticesinde kadınların, erkeklerin ve çocukların belli sömürü koşulları altında kısa ve uzun süreli yaralanmalara, engellere ve ölümlere sebebiyet verecek biçimde istismar edildiği görülmüştür.

Birtakım sebeplerle insan ticareti mağduru olmuş insanlar, HIV bulaşması ihtimali nedeniyle risk altındadır. Yaşadıkları travma sonrası mağdurlar depresyon, kaygı, stres ve yönelim bozukluğu, adaptasyon sorunu ve saldırganlık gibi sorunlarla baş etmek zorundadırlar. Araştırmalara göre, travma süreci boyunca travmanın ağır ağır kötüleşme eğilimi gösterdiği saptanmıştır. Çocuk mağdurlar, gelişme çağında ve tecrübesiz oldukları için, yetişkinlere oranla insan ticaretinden daha kötü etkilenmektedirler. Mağdurlar neler yaşadıklarını başkalarıyla paylaşmaktan, onlarla bu konuda tartışmaya girmekten çekinebilir. Bu da üçüncü şahısların mağdurun davranışları hakkında bir fikir sahibi olmasını engelleyebilmektedir. Mağdur, bazen çevresindekilere sinir bozucu ve asabi görünebilmekte ve bu da bir dışlanma sorunu meydana getirebilmektedir. Aile veya topluluk tarafından reddedilme olasılığı başta olmak üzere insan ticaretinin mağdurların hayatında sürekli ve önemli etkileri vardır. Uzun erimli bir süre göz önünde bulundurulduğunda insan ticaretinin sonuçları bireysel anlamda karmaşıktır ve mağdurların iyileşmelerine yönelik bir garanti verilememektedir. İnsan ticaretinin sömürenler (tacirler) açısından en önemli nedeni menfaattir.

Tacirler insan ticareti yoluyla elde ettikleri zenginliği, yeni kurbanlar kazanmak için kullanabildikleri gibi işledikleri suçları çeşitlendirmek amacıyla da kullanabilmektedirler. İnsan ticareti suçunun talep kısmında yer alan kişiler için ise bu suçun anlamı, kimi zaman, zorla çalıştırma suçu misali ucuz iş gücü potansiyeli nedeniyle kolay para kazanmak; kimi zamansa çocuk fuhşuna benzer biçimde normalde tadılamayacak zevklerin yaşanması, karşılanması neredeyse olanaksız taleplerin tatmin edilmesi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Suçun organ ticareti ayağında ise, organ satın alan kişilerin sağlıklarına kavuşmaları gibi bir durum söz konusudur. Suçla ilgili bir diğer durum ise para karşılığında zorla kurulan evliliklerdir ve bu evlilikler kimileri için mutsuzluk gibi bir sonuç doğursa da kimileri için ev hizmetlerini zorla yaptıracakları, cinsel fayda sağlayacakları birine sahip olmayı; ayrıca birisi üzerinde kurulan tahakküm aracılığıyla kazanılan ve tatmin edilen iktidar duygusu gibi anlamları beraberinde getirmektedir (Bolat, 2013, s. 77).

2.15.2. Sosyal, Siyasi ve Ekonomik Sonuçlar

İnsan ticareti toplumları ekonomik ve sosyal anlamda da olumsuz yönde etkilemektedir. Mağdurların bulundukları ülkenin yasal şartları sağalamadan çalışması kayıt dışı istihdamın artmasına sebebiyet vermektedir. Bu yolla sağlanan ucuz iş gücü, ücretlerin daha düşük seviyeye inmesine, kişilerin iş güvenliği ve sağlığından yoksun biçimde çalışmalarına neden olmaktadır. Bunun yanında ucuz iş gücü elde etmek için çalıştırılan çocukların gerekli eğitimi alamaması, gelişimlerine uygun olmayan işlerde çalıştırılması, gerek toplum gerek çocuk sağlığı bakımından zararlar doğurmaktadır (Aydın, 2013, s. 32). İnsan ticaretinin yol açtığı yasadışı ve ulus aşırı göç, insan kaçakçılığı ve ticareti, kaynak, hedef veya transit ülke fark etmeksizin ülkelerin ekonomisini, toplumsal dengesini ve güvenilirliğini ciddi anlamda tehdit edebilmektedir. Öte yandan, uyuşturucu ve silah kaçakçılığı, kara para gibi uluslararası boyutta organize suçlarla da kol kola yürümekte, ek olarak yolsuzluk ve devlet sistemini sarsmak gibi birçok güvenlik sorunuyla gündemi meşgul edebilmektedir. Tüm bunların yanı sıra, turizmin ekonomik gelişime ciddî katkı sağladığı ülkelerde, insan tacirliği özellikle kadın ticaretine döndüğü durumlarda toplumda değer yargılarında sarsıntıya ve aile kurumu

üzerinde ahlakî çöküntüye sebebiyet verebilmekte, bu da uzun vadede toplumda yapı problemlerine neden olabilmektedir (Vural, 2007, s. 4) İnsan ticaretinin sebep olduğu yasa dışı işçilik ve ucuz iş gücü, ülkede yetişmiş elemanların işsiz kalmasına zemin hazırladığı için işsizlik oranı büyümekte, vergi kaybı ortaya çıkmakta ve kalitesiz üretim artış göstermektedir. Ucuz iş gücü veya yasa dışı istihdam, çalıştıran kişilere bir menfaat sağlasa da, ekonomiye ve topluma ciddi zararlar vermektedir. İnsan ticareti mağdurları, kaçak ya da zorla çalıştırılsın, hiçbir şekilde işçi statüsüne sahip olamamakta ve işçi haklarından faydalanamamaktadır. Bu kişilerin olası bir iş kazasında hak talebinde bulunma yetkileri de yoktur (Koç, 1999, s. 4).

2.16. İnsan Ticareti ve Göçmen Kaçakçılığı Suçlarının Birbirine Paralelliği

Göçmen kaçakçılığı ya da insan kaçakçılığı, insan ticareti ile sıklıkla karşılaştırılan kavramlardır. Her iki eylemde de (göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti) suçun mağdurunun ekonomik açıdan, fail tarafından ya da fail yararına sömürülmesi, söz konusu karışıklığın temel nedenidir. Göçmen kaçakçılığının gerçekleştiği temel, kaçakçı ve yasadışı göçmen arasındaki ilişkidir (Özcan & Arıcan, 2008, s. 3).

2.16.1. Benzerlikler

İnsan ticareti ve göçmen kaçakçılığının benzer yönleri şöyledir.

1. Hem göçmen kaçakçılığına hem de insan ticaretine ilişkin faaliyetler, kamu düzenini bozan niteliğinin yanında insan onuru ve bedeni için de zedeleyici bir niteliğe sahiptir. İnsan ticareti eyleminde, suça konu olan mağdurun onuru ile beden bütünlüğü, göçmen kaçakçılığı eylemine konu olan mağdura oranla çok daha yoğun ve ağır zararlara uğramaktadır.

2. Gerek insan ticareti gerekse göçmen kaçakçılığı suçları insanlardan oluşmaktadır ve bu suçlara maruz kalan genel anlamda yabancı uyruklu bireyler olmaktadır. Kaynak ülkeler de genel olarak komşu ülkelerdir. Elbette bu durum Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının göçmen kaçakçılığı ve/veya insan ticareti suçunun mağduru olamayacakları anlamı taşımamaktadır.

3. Hem insan ticareti hem de göçmen kaçakçılığı suçlarında mağdurun bir yerden başka bir yere nakledilmesi, sevk edilmesi gibi orta faktörler mevcuttur.

4. Sözü edilen her iki suç da sınır aşan bir niteliğe sahip olmakla birlikte, genel anlamda suç örgütleri kanalıyla işlenmektedirler. İnsan ticareti suçu bireysel bazda işlenebildiği gibi, küçük ölçekli suç örgütlerinden, dikey ve yatay faaliyetleriyle küresel boyutta ulaşmış olan dağıtım şebekelerine kadar uzanan örgütler tarafından da işlenebilmektedir (Erdal, 2008, s. 89).

5. Gerek insan ticareti gerekse göçmen kaçakçılığı suçunun faillerinin temel hedefi, mağduru kullanarak yasal niteliği bulunmayan maddî fayda ya da çıkar elde etmek; daha açık bir ifadeyle mağduru bazı şekillerde sömürmektir. Bu sömürünün boyutları insan ticareti suçu ile göçmen kaçakçılığı suçu arasında değişkenlik arz etmektedir. Göçmen kaçakçılığı suçunda, mağdurun fail tarafından ona verileceği vaat edilen hizmet karşılığında mal varlığına el konulurken; insan ticareti suçunda, zorla çalıştırma, esarete ya da benzeri uygulamalara maruz kalma, organların alınması gibi yöntemlerle gerçekleştirilen bir istismar boyutu söz konusudur.

2.16.2. Farklılıklar

İnsan ticareti ile göçmen kaçakçılığı birbirlerinden farklı olan iki suçtur. Bu iki suçun ayrımının yapılması, söz konusu suçlara konu olan mağdurlar açısından çok önemli sonuçlar doğurmaktadır. Göçmen kaçakçılığı suçu 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu (TCK) madde 79'da göçmen kaçakçılığı suçu düzenlenmiştir. TCK madde 80'de ise insan ticareti suçu düzenlenmiştir.

Türk Ceza Kanunu madde 79:

> (1) Doğrudan doğruya veya dolaylı olarak maddî menfaat elde etmek maksadıyla, yasal olmayan yollardan. a) Bir yabancıyı ülkeye sokan veya ülkede kalmasına imkân sağlayan, b) Türk vatandaşı veya yabancının yurt dışına çıkmasına imkân sağlayan, kişi, üç yıldan sekiz yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır. (Ek cümle: 22/7/2010 - 6008/6 md.) Suç, teşebbüs aşamasında kalmış olsa dahi, tamamlanmış gibi cezaya hükmolunur. (2) (Ek fıkra: 22/7/2010 - 6008/6 md.) Suçun, mağdurların: a) Hayatı bakımından bir tehlike oluşturması b) Onur kırıcı bir muameleye maruz bırakılarak işlenmesi hâlinde,

> verilecek ceza yarısından üçte ikisine kadar artırılır. (3) Bu suçun bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, verilecek cezalar yarı oranında artırılır. (4) Bu suçun bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, tüzel kişi hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

denilmektedir.

Türk Ceza Kanunu madde 80'de ise

> (1) (Değişik: 6/12/2006 – 5560/3 md.) Zorla çalıştırmak, hizmet ettirmek, fuhuş yaptırmak veya esarete tâbi kılmak ya da vücut organlarının verilmesini sağlamak maksadıyla tehdit, baskı, cebir veya şiddet uygulamak, nüfuzu kötüye kullanmak, kandırmak veya kişiler üzerindeki denetim olanaklarından veya çaresizliklerinden yararlanarak rızalarını elde etmek suretiyle kişileri ülkeye sokan, ülke dışına çıkaran, tedarik eden, kaçıran, bir yerden başka bir yere götüren veya sevk eden ya da barındıran kimseye sekiz yıldan on iki yıla kadar hapis ve on bin güne kadar adlî para cezası verilir. (2) Birinci fıkrada belirtilen amaçlarla girişilen ve suçu oluşturan fiiller var olduğu takdirde, mağdurun rızası geçersizdir. (3) On sekiz yaşını doldurmamış olanların birinci fıkrada belirtilen maksatlarla tedarik edilmeleri, kaçırılmaları, bir yerden diğer bir yere götürülmeleri veya sevk edilmeleri veya barındırılmaları hallerinde, suça ait araç fiillerden hiçbirine başvurulmuş olmasa da, faile birinci fıkrada belirtilen cezalar verilir. (4) Bu suçlardan dolayı tüzel kişiler hakkında da güvenlik tedbirine hükmolunur.

denilmektedir.

Göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti suçlarında, suçların ortaya çıkma biçimleri, suça konu olan mağdurlar, kaynak ve hedef ülke, suçların sonuçları gibi faktörlere bağlı olarak benzeşen ve farklılaşan yönler mevcuttur.

1. Bu iki suç türü arasındaki ilk göze çarpan fark irade ile ilgilidir. Eğer bir kişi özgür iradesini sürecin bittiği âna kadar korumuş ise, bu göçmen kaçakçılığı olmaktadır. Eğer süre içerisinde zorlama/tehdit/korkutma gibi faktörler söz konusu ise, bu insan ticareti olmaktadır. Göçmen kaçakçılığı suçunda bireyin rızası söz konusudur. İnsan ticareti suçunda ise, suça konu olan mağdurun yaşamak durumunda kaldığı baskı, şiddet gibi zor kullanma biçimlerine bağlı olarak, esas itibariyle insan hakları ihlaline ve insana karşı işlenmiş suç özelliğine rastlanmaktadır. Göçmen kaçakçılığı suçunda çiğnenen şey ülkelerin yasalarıdır ve göçmen yasadışı biçimde ama kendi iradesini kullanarak başka bir ülkeye giriş yapabilmek karşılığında belli bir ödeme yapmaktadır (Aydoğdu, 2012, s. 7).

2. İnsan ticaretinde ise, olayın başından sonuna kadar tacir ile mağdur arasında sürekli bir ilişki söz konusudur ve suç bu şekilde sürdürülür (Arslan, ve diğerleri, 2006, s. 7). Yasadışı göçmenle göçmen kaçakçısı arasındaki ilişki mercek altına alındığında, gönüllülük esasına dayanan bir ilişkinin izlerine rastlanır ve hedefe varıldıktan sonra bu ilişki sona erer.

3. İnsan ticaretinde ise diğer suç türünden farklı biçimde sınırlar yasal bir biçimde geçilmektedir. Suç örgütleri, turist vizesi, gece kulüplerinde çalışma izni veya nişanlanma, evlenme yöntemleriyle mağdurlar adına yabancı ülkede geçici oturma izni almaktadır, hatta mağdurlar evlenerek ya da evlendirilerek getirildikleri ülkenin vatandaşlığına dahi sahip olabilmektedir (Kızılsümer, 2007, s. 113).

4. Göçmen kaçakçılığı suçunda, suçun oluşmasının koşulu ulusal sınırların aşılmasıdır (Önen, 2005, s. 50). İnsan ticareti suçunda ise, suç hem küresel boyutta hem de ulusal boyutta gerçekleşebilmektedir.

5. Göçmen kaçakçılığı suçunda, suça konu olan şeyler insanların hakları ve özgürlüklerine ek olarak devletlerin göç, sınır güvenliği ve istihdam politikalarının korunmasıdır. İnsan ticareti suçunda ise, faaliyetin cezalandırılması, insan onurunun ve özgürlüğünün korunması esasında bir menfaati işaret etmektedir.

2.17. İnsan Ticaretinde İzlenen Yollar

2.17.1. Hava Yoluyla Yapılan İnsan Ticareti

Havaalanlarında sınır kontrolleri çok sıkı olduğu için belgesiz seyahat mümkün değildir. Sahte belge vasıtasıyla yasa dışı sınır aşma genellikle havayoluyla denenir. Bundan dolayı havayolu sınır kontrollerinde sahte belge ile seyahatlere ilişkin polis yakalamaları kara ve deniz yollarına göre daha fazladır.

Havayolu kullanılarak yapılan insan ticareti ancak sahte seyahat belgeleri ile mümkündür. Bunun haricinde farklı bir yöntem bulmak imkânsızdır. Bunun nedeni havayolunun, yolcuların giriş ve çıkışlarının üst düzeyde kontrol altında tutulduğu bir

ulaşım şekli olmasıdır. Havaalanlarında ve hava sınır kapılarında yolcuların giriş ve çıkış işlemleri diğer sınır kapılarına nazaran daha iyi tecrit edilmiştir.

2.17.2. Deniz Yoluyla Yapılan İnsan Ticareti

Deniz yolu, yasadışı sınır aşma yöntemlerinden birisidir. Deniz yolu ile göç etmek isteyen kişilerin bireysel olarak deniz araçlarına kaçak olarak binmesi sıkça karşılaşılan bir durumdur.

İnsan ticareti örgütleri ise bu iş için daha karmaşık metotlar kullanmaktadır. Bu tür yöntemler belli gruplar halinde gerçekleştirilir. Önce ulaşımı sağlayacak deniz araçları ve bunları çok iyi kullanacak kişiler temin edilir. Ardından ülkenin farklı bölgelerinde toplanan kişiler deniz aracının hareket edeceği limana, genelde ıssız bir koy veya sahile taşınarak araca bindirilir. Böylece seyahat başlamış olur. İnsan tacirleri bu yöntem için eski, yıpranmış veya kullanılamayacak durumda olan gemi veya tekneleri kullanmaktadır. Gerek mağdurların gerekse tacirlerin bu yöntemi seçmesinin nedeni, deniz yoluyla sınır aşmanın hudut kapılarından ve havayolundan sahte belgeyle geçme yöntemine göre daha az risk barındırması ve maliyetinin daha düşük olmasıdır.

Devletlerin kara sınırlarında denetimi arttırması ve Uluslararası Deniz Hukukunun denizlerde sıkı bir denetime olanak tanımaması insan ticaretinin büyük oranda deniz yolu ile gerçekleştirilmesine neden olmuştur. Bu konuda devletler bölgesel işbirliğine önem vermişlerdir (Gürkan, 2006, s. 77).

2.17.3. Kara Yoluyla Yapılan İnsan Ticareti

Karayolu üzerinden yapılan yasadışı girişlerde en sık kullanılan yöntem, sınır kapılarının dışında kalan ve fizikî koşullar nedeniyle denetimin zor olduğu arazi kesimlerinden yaya olarak veya binek hayvanlar kullanılarak sınırın geçilmesidir (Gürkan, 2006, s. 77).

BÖLÜM 3. İNSAN TİCARETİNDE ÖRGÜT VE MAĞDURLAR

Kıssadan Hisse: Neler Yapabileceğimizin Farkında Olamamak

Hindistan'da filleri yetiştirmek için, onları küçücükken kalın bir zincirle bir kazığa bağlarlarmış. Tabi, bu yavru filin bu zinciri koparabilmesi, kırabilmesi ya da kazığı söküp atabilmesi mümkün değildir. Küçük fil önceleri bundan kurtulmak için bütün gücüyle uğraşır, defalarca dener ama sonucu değiştiremez, özgürlüğüne kavuşamaz. Yıllar geçer, fil kocaman olur... Bağlı olduğu kazığın ve zincirin onlarca katına gücü yetebilir artık. Ama fil asla böyle bir girişimde bulunmaz. O özgür olamayacağına inanmıştır, artık kırılamayan şey, filin zinciri değil inancıdır (kureselonline, 2019).

3.1. Fuhuş Bağlamında İnsan Ticareti

"İnsan ticareti" dendiği zaman akla ilk olarak fuhuş sektörünün geliyor olması, insan ticaretinin doğrudan fuhuş ile ilişkilendirilmesi, toplumdaki anlayışın bu yönde olduğu, yapılmış araştırmalar sonucunda elde edilmiş sonuçlardan birisidir. (Ayata, Acar, Tılıç, Beşpınar, & Çelik, 2008, s. 43). İnsan tacirleri hem siyasi anlamda hem de ekonomik düzey bağlamında kötü şartlara sahip ülkeler, özellikle kadınları hedeflemektedirler. Konu fuhuşun istismarı olduğunda, mağdurlar genellikle kadınlardan oluşmaktadır. Kadının şiddet, cebir, tehdit, baskı, hile, aldatma ve bunun gibi yöntemlere başvurularak çıkar sağlamak saikiyle cinsel amaçla kullanılması, ticari bir obje gibi ele alınarak satılması veya kullanılması, insan ticareti olgusunu işaret etmektedir.

İnsan ticareti başlığı altında incelenen vakalarda, tacirlerin, mağduriyet sürecinde değişik yöntemlere başvurdukları saptanmıştır. Bu anlamda en sık karşılaşılan yöntem, mağdurların borçlandırılması yoluyla sömürülmesidir. Bir diğer yöntem ise mağdurlar üzerinde, aileleri ya da sevdikleri kişiler gibi önem arz eden insanlar kullanılarak baskı kurmaktır. Mağdurun, kendisi için değerli olan insanlar tarafından ayıplanmasına, toplumun dışına itilmesine ya da yakınlarına zarar verileceğine ilişkin endişesinin sürekli körüklenmesinden dolayı zorla fuhşa sürüklenen kadın mağdur sayısı azımsanamayacak ölçüde fazladır. Kişilerin çaresizliklerinin kullanılması yoluyla zorla fuhuşa mahkûm edilmeleri, bir ülkede bulunan yabancı uyruklu kadınların istismarında çok sık biçimde görülmektedir. Dış ülkelerde çok daha iyi koşullarda

yaşamayı arzulayan ve bu maksatla hemen her fırsatı değerlendirmek isteyen bilhassa genç yaşta olan kadınlar, insan tacirlerinin hedefledikleri gruptaki başlıca kişiler olma niteliği taşımaktadırlar. Örneğin mankenlik ve evlendirme ajansı gibi gözüken paravan şirketler aracılığıyla internet üzerinden hedef ülkedeki şahıslara fotoğraflar gönderilip talepler alınmakta ve kadınlar böylece pazarlanmaktadır (Hughes & Desinova, 2003, s. 11).

Eğlence sektörüne yönelik bir teklif gibi sunulan dansçılık, otel ve spor kulüplerinde eğitmenlik, animatörlük gibi işlerle çok sayıda kadın kandırılmakta ve hedef ülkelerde fuhuş amaçlı kullanılmaktadır. Paravan şirketlerin verdikleri iş ilânları aracılığıyla mağdur temin edilmesinin yanı sıra komşu, akraba, sevgili gibi yakın çevredeki insanlar aracılığıyla da mağdur temin edilebilmektedir (Demir & Küçükuysal, 2012, s. 26-35).

3.2. Yerli Mağdurlar

Toplumun "kader kurbanı" olarak genel bir kabulle ele aldığı yerli kadın mağdurlar ile fuhuş yapan yabancı uyruklu mağdur kadınlar arasında yapılan yaygın karşılaştırmaya göre, yabancı uyruklu kadın mağdurlar fuhuşu gönüllü olarak yapmakta, yerli mağdur kadınlar ise çaresizlikten kaynaklanan bir zorunlulukla sektörün içine düşmektedirler Yine toplumun büyük bir kesiminin anlayışına göre, yerli kadın mağdurlar ailevi çevresi gibi çok yakınları tarafından çocuk yaşta istismar edilmiş, çok küçük yaşta evlendirilmiş ve eşleri tarafından para karşılığında fuhuşa zorlanmış, namus/töre cinayetine uğramamak için memleketlerinden kaçmış kadınlar insan tacirlerinin eline kolayca düşmektedirler. Sözü edilen mecburiyet ve korku nedeniyle para karşılığında fuhuş yapılan randevu evlerindeki kadınların mağduriyetleri sürmekte ve sektörden kurtulmaları da neredeyse olanaksız bir hal almaktadır. Bir önceki bölümde insan tacirlerinin suç yöntemlerinin neler olduğu hususunda bahsedildiği gibi, yerli mağdurların suça konu olduğu durumlarda da, mağdurlar aynı yöntemlerle yüksek meblağlarda borçlandırılıp bu borçlarının karşılığı olarak ve kimi tehditlerin baskısı altında değişik şehirlerdeki tacirlere satılarak transfer edilmektedirler. Ailesi başta olmak üzere toplum tarafından göreceği olumsuz yaklaşımdan korkan mağdur, zorla alıkonup fuhuş yaptırıldığı yerin dışında kendisinin nefes alabileceği başka bir yer

olabileceği umudunu da süre içerisinde yitirmektedir (Ayata, Acar, Tılıç, Beşpınar, & Çelik, 2008, s. 61-67). "Hayat kadını" olarak isimlendirilen, genelevlerde/randevuevlerinde çalışan seks işçilerinin, söz konusu mecralarda neler yaşadıkları sorgulanmamakta, bilakis faaliyetlerin sürdüğü mecralar sanki meşru bir kamu kuruluşuymuş gibi ele alınmakta, bu nedenle de kadınların da gönüllü olarak kendi rızalarıyla gayet bilinçli biçimde seks işçiliği yaptığına inanılmaktadır. Fuhuş yaptırılan söz konusu kadın mağdurların hayatlarının bir döneminde insan tacirlerinin bir kurbanı olabilecekleri düşüncesine genellikle rastlanmamaktadır (Ayata, Acar, Tılıç, Beşpınar, & Çelik, 2008, s. 64).

3.3. Yabancı Mağdurlar

Yabancı uyruklu kadınların kendi ülkelerini terk edip geldikleri başka ülkelerde fuhuş yapıyor olmaları, kolluk kuvvetleri de dâhil olmak kaydıyla, toplumun neredeyse çoğu kesiminin nezdinde söz konusu kadınların hangi sektörde ve ne tür koşullarda çalışacaklarını bilerek ve isteyerek ülkelerinden ayrıldıklarına, bu nedenle de mağdur olarak nitelendirilmemeleri gerektiğine ilişkin bir kanaatin oluşmasına sebebiyet vermektedir (Gramegna, 2003, s. 18-21). Sınır dışı edilmiş çoğu kadının ülkeye geri gelip fuhuş sektöründe çalışmaya devam ettiği bilinmekte ve bu durum da kadınların gönüllü olarak cinsel bir meta gibi kullanılmayı onayladıkları yargısını ortaya çıkartmaktadır. Mağdur kadınların durumları, içinde bulundukları anla sınırlı düşünülerek, buz dağının altındaki gerçekler görünmedikleri için önemsenmemekte ve söz konusu suçun organize bir suç türü olması nedeniyle tekrarlanabileceği, yani mağdurları yaptıkları işi tekrar yapmaya zorlanabilecekleri düşünülmektedir.

Yerli veya yabancı kadın mağdurların, toplumsal hayat içerisinde rahatça hareket edebiliyor gibi görünmeleri, dış görünüşleri itibariyle güler yüzlü, sempatik ve bakımlı olmaları, söz konusu mağdurların hür iradeleriyle bu işi yaptıklarına ilişkin bir anlam içermemektedir. Mevcut durum, mağduriyetin tanımı, kapsamı ve mağdur olma süreci bağlamında düşünülmeli, durumun perde arkası sorgulanmalıdır.

İnsan ticareti mağduriyetinin, ülkelerin izledikleri sınır politikaları, iş sağlığı ile ilgili yapılan denetimler ve tutulan kayıtlar ile doğrudan ilişkili olduğu gözlemlenmiştir.

Tam da bu nedenlerle, Türkiye'de yüksek oranlı talebe sahip fuhuş sektöründe çok az sayıda mağdur tespit edilebilmektedir. Bu durum Türkiye'nin vize rejimini sıkı uygulamaması, denetimlerin aksak yapılması, kayıt dışı istihdam gibi sorunlarından ileri gelmektedir. Yasal görevlilerin müdahale ettikleri durumların ardından yakalanan failler ile tespit edilen mağdurlar, sektördeki gerçek sayıyı tam olarak yansıtmamaktadır. Suç örgütünün istismarına uğrayan ya da gönüllü olarak seks işçiliği yapmak isteyen kişiler, sıkı olmayan vize rejiminden yararlanarak kolayca ülkeye giriş yapmakta ve yetersiz denetimlerden dolayı sektöre rahatlıkla entegre olabilmektedir. Ek olarak, İstanbul, Antalya gibi çok merkezli, nüfus olarak yoğun kentlerde, mağdurlar kendilerini daha rahat şekilde kaybettirebildiği için söz konusu durum sürdürülebilir hale gelmektedir (Ayata, Acar, Tılıç, Beşpınar, & Çelik, 2008, s. 66).

3.4. Fuhuş Amaçlı İnsan Ticaretinde Suçun Aşamaları

İnsan ticareti suçuyla nasıl mücadele edildiğinin anlaşılabilmesi için, ilk olarak suçun nasıl oluştuğu, ne tür aşamalardan geçip hangi yöntemlerin kullanıldığı gösterilmeye çalışılacaktır. Fuhuş amaçlı insan ticareti, süreklilik arz etmesi, riskin az olması ve bu alanda büyük gelir elde edilmesi nedeniyle, tacirlerin ve organize suç şebekelerinin tercih ettiği bir kazanç haline gelmeye başlamıştır. İnsan ticaretinde mağdur olan insanlar, vardıkları ülkenin piyasasındaki talebi karşılamak amacıyla, zor kullanma, baskı yapma, korku oluşturma, hile ve aldatma yoluyla temin edilir. Sömüren insan tacirleri ile sömürülenler arasındaki ilişki, sınır geçildikten sonra da devam eden kalıcı bir ilişkidir. İnsan ticareti yalnızca kadınların fuhuş amaçlı ticaretini kapsamamakla beraber, gerek ülkemizde gerekse tüm dünyada genellikle fuhuş amaçlı kadın ticareti olarak karşımıza çıkmaktadır. Kaynak ülke ile hedef ülke arasında gerçekleşen fuhuş amaçlı insan ticareti suçu, genel olarak şimdi sayılacak olan aşamalardan geçmektedir.

3.4.1. Potansiyel Mağdurların Tacirler Tarafından Belirlenmesi

Bu aşama insan ticareti suçunun başlangıç aşaması olarak adlandırılabilir. İnsan tacirleri bu aşamada kaynak ülkede yaşayan, ileride kendilerine sorun çıkarmayacak ve para kazandıracak savunmasız bireyleri belirleyip onları bir hedef haline getirirler. İnsan

tacirlerinin belirlediği hedefler genellikle eşinden ayrılmış kadınlar, ailesini kaybetmiş çocuklar, eşinden ayrılmış ya da bekâr anneler, gelir düzeyi düşük kişiler, aile içi şiddet mağduru kişiler ve daha iyi bir yaşam için önüne çıkan fırsatları değerlendirmeye meyilli kişilerdir. Hedef olarak belirlenen bireyler Türk ya da yabancı, erkek veya kadın olabileceği gibi bazı hedeflerin, daha önceden insan ticareti mağduru olduğu, yaşı ilerledikten sonra kendi ülkesine dönerek tacir olarak çalıştığı görülmektedir. İnsan ticareti suçunda önceleri mağdur olan insanların daha sonradan tacir, aracı veya ikna elemanı olarak çalıştıklarına rastlanılmaktadır. Kurban kandırma yöntemlerinden bir diğer ise evlilik aracı olan kurumlardır (Hughes D. , 2000). Kadınlara zengin bir eş bulmayı vaat eden bu kurumların çoğu kadınları bir batağa çekmektedirler. Kurbanlar ve koca adayları internet aracılığı ile tanıştırılmakta, ardından kadınlar ya hemen ya da bir süre kullanıldıktan sonra başkalarına satılarak döngü tamamlanmaktadır.

3.4.2. İş, Para ve Lüks Yaşam Vaadi ile İkna Süreci

Bu aşama, hedef olarak belirlenen kişilerin ikna etme sürecidir. Bu aşamada belirlenen hedefin zayıf noktası tespit edilir ve bunun üzerine gidilir. Ekonomik olarak zor durumda olan bir kişi için geliri yüksek bir iş imkânı olduğu söylenir. Aile içi şiddet mağduru kişilere huzurlu ve rahat bir ortam vaat edilir. Eşi olmayan çocuklu kimseler, çocuğun geleceğinin garanti altına alınacağı umudu ile ikna edilmeye çalışılır.

Sonuç olarak mağdura vaat edilen şeylerin tamamı gerçek dışı ve uydurmadır. Tacirler mağdurlara bazen gazeteye verdikleri iş ilânları yoluyla ulaşmaktadırlar. Dünya genelinde insan ticareti mağdurlarının %20'sinin gazete ilânı yöntemiyle tacirlerin tuzağına düştüğü tahmin edilmektedir (Hughes D. , 2000). Hemşirelik, modellik, çocuk bakıcılığı ya da dansçılık gibi işlerde çalışacaklarını düşünen kurbanlar, gerçekleri batağın içine saplandıktan sonra fark edebilmektedirler. Burada kişiyi tespit eden, onu ikna etmekle görevli sıradan bir kişi olabileceği gibi, bu kişiler bazen mağdurun en yakınlarından birisi de olabilmektedirler. En yakını ile kast edilen şey, mağdurun eşi, erkek arkadaşı, ailesi yahut mahalleden tanıdığıdır.

3.4.3. Kaynak Ülke ile Hedef Ülke Arasındaki Ulaşım

Mağdurun ulaşım aşaması yurt içinde gerçekleşebilmekle birlikte, mağdurun yabancı olması durumunda ülkeler arası bir seyahat de söz konusu olabilmektedir. Tacirler bu aşamada, mağdurun seyahat edeceği vasıta türü ve gideceği ülkeye göre seyahat bileti, pasaport ve vize işlemlerini tamamlamaktadır. Mağdurun ulaşımı için yapılan masraflar genellikle tacirler tarafından karşılanmaktadır. Mağdura da gittiği yerde para kazanmaya başladığı zaman, seyahat ve ulaşım için yapılan masrafları geri ödeyebileceği söylendiği görülmektedir. Bu, mağdurun borçlanması için uygulanan bir yöntemdir.

Hedef ülkelere seyahat eden mağdurların, sahte belgeler kullanılarak veya yasadışı giriş yapılarak ulaşımı tamamladığı görülmekle beraber, ülkemize giriş yapan mağdurlar genelde gerçek belge ve yasal yollarla bu işlemi gerçekleştirmektedir. Bunun nedeni, hem yapılan işin yasal sınırlar içinde gerçekleştiğini mağdura hissettirmek hem de mağdurun istismar noktasına ulaşana kadar vazgeçmesini engelleme isteğidir. Tacirler genelde mağdurun bu seyahatinde ona eşlik etmekte, belirlenen ülkede de yine tacirlerin birlikte çalıştıkları ortaklar tarafından karşılanmaktadırlar. Bunun yanında mağdurun yalnız bırakılmamasına özen göstermektedirler. Mağdurun kaynak ülkeden hedef ülkeye giderken birlikte seyahat ettiği kişinin tespiti, soruşturma aşamasında olayın faillerine ulaşma konusunda elde edilebilecek delillerden bir tanesidir. Bunun yanında, kaynak ülkeden hedef ülkeye aktarım sırasında kullanılan havalimanı, deniz limanı ve otogarda bulunan kamera görüntüleri, mağduru karşılayanları ele verdiği için, bu alanda kullanılan diğer delillerdendir.

3.4.4. Hedef Ülkeye Varıldıktan Sonra Tacirlerin İstismar Sürecinin Başlaması

Genelde yasal yollarla hedef ülkeye sokulan mağdurlar, suç şebekesinin o ülkedeki elemanı tarafından karşılanırlar. Bu aşamadan sonra mağdur, başlangıç için hazırlıkların yapılacağı yere götürülür. Burası bir ev veya yazlık olabileceği gibi otel de olabilir. Mağdurların pasaportlarına el konulması genelde burada gerçekleşir ve onlara sadece söylenenleri yapmaları tembih edilir. Çoğunlukla pasaportu gasp edilmiş mağdurların ilk cinsel istismarı suç şebekesinin bu elemanı tarafından burada gerçekleştirilir.

Uzun bir zaman dilimi boyunca mağduru sömürerek para kazanmak insan tacirlerinin temel amacıdır. İnsan tacirlerinin bu amaç doğrultusunda kullandıkları bazı metotlar şunlardır: Mağdurun kaçmasını önlemek için borç tuzağı, tecrit (diğer insanlardan ayrı tutma), kimlik, pasaport ve seyahat bilgilerini gasp etme, korkutma ve şiddet kullanma, tecavüz, kendisinden istenen şeyleri yerine getirene kadar mağdura yiyecek verilmemesi, mağdurun ailesine zarar verilmesi yönünde tehdit edilmesi.

Mağdurların ikna edilmesi için kullanılan en etkili yöntem ise mağdurların borçlandırılmasıdır. Ekonomik anlamda çok zor durumda olan mağdur, ailesini geçindirmek veya borçlarını ödemek için tacirlerden belli bir miktar borç almakta, bunun karşılığında ise tacirlere olan borcunu ödemek için Türkiye'ye gelip fuhuş yapması gerekmektedir. Mağdur polise yakalanmaktan korktuğu için zaten polise şikâyette bulunamamaktadır. Bir şekilde polisle irtibata geçse bile, değişik sebeplerden ötürü tacirlerin eylemlerinden şikâyetçi olmamaktadır. Mağdurun şikâyetçi olmamasındaki en büyük etken, tacir ile yaptığı sözleşmedir. Bu sözleşmeye göre mağdurun, tacirden para alabilmesinin veya kendisinin/ailesinin zarar görmesini engellemenin tek şartı olarak tacirden hiçbir şekilde şikâyetçi olmaması gerekmektedir. Bunun yanında cinsel suçlarda ispatın zor olması, mağdurun polis ile işbirliği yapmasının önüne geçen bir diğer etkendir.

3.5. İnsan Ticareti Suçu İçerisinde Yer Alan Şüpheliler

Politik ve ekonomik durum, ucuz iş gücüne duyulan gereksinim, refah düzeyini arttırma arzusu, insan ticaretinin sonuçlarını bilmemek, seks ve eğlence sektörüne olan talep, kadının sosyal ve ekonomik eşitsizliği, yüksek miktarda çıkar sağlama ve düşük risk, vize kolaylığı, demokrasi ve insan haklarındaki az gelişmişlik, mevzuatlarda yaşanan sıkıntılar, aile içi şiddet, ailevi problemler, cinsel hastalıklar, yoksulluk, temel ve fiziksel, güvenlik, sosyal, saygı, statü, kendini gerçekleştirme ihtiyaçları insan ticareti arasında yer almaktadır.

Abadinsky'ye göre organize suçların, ideolojik olmadıkları, kendi içlerinde hiyerarşi bulunduğunu, sınırlı ve özel bir üyelik sisteminin olduğunu, devamlılık arz ettiğini, rüşvet verme ve şiddette bulunma isteğinde olduklarını, iş bölümünün

bulunduğunu, tekelciliğe önem verildiğini ve kendi içlerinde kuralları ve düzenlemeleri olduğu ana özelliklerinden bahsetmiştir (Alıntı: Sever & Arslan, s. 111).

İnsan onuru açısından bakıldığında insanın zorla başka insan ile cinsel ilişkiye girmesi için zorlanması insanlık dışı bir muameledir. Cinsel ilişkiye mağdurun rızası olmaması ve mağdur müşteriye bu işi yapmayacağını söylemesine rağmen "senin paranı ödedim" "işinin karşılığını verdim" şekildeki söylemleri insanı değersiz kılmaktadır. İnsanın insan onuruna verdiği bir yıkımdır. Burada tek değişen şey söylemler değişmeyen ise bu işin devam etmesidir. Bir kimsenin bu içinde bulunduğu duruma rıza göstermesi düşünülemez. Bu işi yaparken içine düştüğü bataklıktan kurtulamama çaresizliğini yeniden yaşamaktadır. İstemese de gelen talepleri yerine getirmek zorunda olduğunu farkına varmaktadırlar. Bedenlerinin sömürülmesi, seks sektörü kullanılması insan ticareti mağdurlarının çoğunun kadın olmasına neden olmuştur. Yani diyebilirim ki çıkar ve arz- talep ilişkisi ön plana çıkmaktadır. Bu durum müşteri ve tacirin iştahlarını kabartmaktadır.

İnsan ticaretine konu olan ülke vatandaşlarının fuhuş ve vize ihlali suçlarına yoğun olarak konu oldukları ve bulaşıcı hastalık taşıdıkları görülmektedir. Öncelikle ev işleri, çocuk bakıcılığı, mankenlik, modellik gibi farklı sektörlerde ya da seks istismarı içermeyen eğlence sektöründe çalıştırılmak üzere getirilen kadınlar, ailesine ya da kendisine senet imzalatmak, şifaen borçlandırılmak, baskı şiddet uygulamak, belgelerine el koymak, ümitsizliğe sevk etmek gibi yöntemleri kullanarak kontrol altına alınmakta, daha sonra ise cinsel amaçlı kullanılmakta ve üzerinden büyük miktarda paralar kazanılarak mağdurlara olumsuz ve insanlık dışı yaşam şartları sunulmaktadır. Diğer bir ifadeyle, mağdurların yalan beyanlarla kandırılması ön plâna çıkmaktadır.

Türkiye'de fuhuş amaçlı insan ticareti suç olmasına karşın oldukça kolay ve yaygın para kazanma yolu olarak görülmektedir. Fuhuş amaçlı insan ticareti yapan şahıslar yüksek miktarlarda para kazanmakta iken, bu suçun mağdurları fiziksel ve psikolojik yıkım ile seks köleliğine zorlanmaktadırlar.

Tablo 1. TCK'da İnsan Ticareti Suçuyla İlişkili Suçlar

SUÇUN TÜRÜ	:	1-İnsan Ticareti (TCK.80) 2-Fuhuşa Aracılık ve Yer Temin Etmek (TCK.227/4-6) 3-Kişi Hürriyetinden Yoksun Kılma (TCK.109) 4-Kasten Yaralama (TCK.86) 5-Tehdit (TCK.106) 6-Cinsel Saldırı (TCK.102) 7-Kullanmak İçin Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Satın Almak, Kabul Etmek veya Bulundurmak (TCK.191) 8-6136 SKM 9- Başkasına Ait Kimlik Bilgilerinin Kullanılması (TCK.268)
SUÇUN YERİ	:	İstanbul-Antalya-Muğla-İzmir
ŞÜPHELİLER	:	İnsan Ticareti Suçu İçerisinde Yer Alan Şüpheliler Örgüt lideri Örgüt yöneticileri Örgüt üyeleri

Yukarıda belirttiğim tabloya bakıldığında örgüt lideri tektir. Örgüt yöneticileri ve Örgüt üyeleri için bunları söylemek mümkün değildir. Çünkü bir ahtapotun kolları gibi her yerde adamlarını bulundurmaları gerekmektedir. Örgüt liderleriyle ilgili emniyet birimlerinin UYAP veya KİHBİ projelerinden yapılan araştırmalar da aranmadıkları kullanmak için uyuşturucu uyarıcı madde satın almak kabul etme bulundurma, nitelikli dolandırıcılık, kişiyi hürriyetinden yoksun kılma, parada sahtecilik ve fuhuş suçlarından yakalandı kayıtlarının bulunduğu tespit edilmektedir.

Örgüt yöneticileri her zaman için örgüt liderinden daha tehlikelilerdir. Çünkü örgüt liderinin sahadaki elemanlardır. Örgüt yöneticileri sevk, idare, barınma, bulma, temin, haraç toplama, adam dövme-öldürme, kadın temini, kara para aklama, takip gibi görev paylaşımları vardır. Genellikle sayıları fazladır.

Örgüt lideri suç örgütünün faaliyetini birlikte yürüttüğü örgüt yöneticilerinin UYAP veya KİHBİ projesinde yapılan kontrollerinde ise, genellikle A ili Ağır Ceza

Mahkemesince İnsan Ticareti Yapma, A ili Ağır Ceza Mahkemesince Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma, A İli Ağır Ceza Mahkemesince bir kimseyi fuhuşa teşvik etmek veya yaptırmak veya aracılık yapmak veya yer temin etmek suçundan ARANIYOR çıkması mümkündür. Ayrıca uyuşturucu madde bulundurmak ve kullanmak ve suç işlemek örgüt kurma suçlarından YAKALANDI kaydının mevcut olduğu tespit edilmektedir.

Örgüt lideri yurt dışından fuhuş amaçlı insan ticareti örgütünün kurucusu olarak göründüğü yurt dışından ev hizmetlerinde çalıştırılma bahanesiyle ülkemize getirilecek kadınların getirilmesi işini, getirilecek ülkenin vatandaşı ile organize ettiği, bu işlerde beraber hareket ettiği görülmektedir.

Hazırlanan fezleke dosyalarına bakıldığında: Özbekistan vatandaşı ülkemizde bulunan Kırgızistan uyruklu R isimli bayanla ortaklık yaptığı, bayanın Kırgızistan ve Özbekistan'dan fuhuş yaptırmak amaçlı bayan getirttiği ve bu bayanları güvenli evlerde hazırlayarak H.'ye teslim ettiği, bu şahsın da örgüt elemanları aracılığıyla evlere kapatarak evlerden dışarı çıkmalarını önlemek amacıyla kendi elemanlarını bu evlere yerleştirdiği, evlerde ki tuttukları bayanların konut dışına çıkmalarının önüne geçmek amacıyla pasaportlarına ve iletişim araçlarına el koyarak sorun çıkaranları silah tehdidiyle tecavüz ettiği ve gündüzleri bu evlerde müşterilere geceleri kendi irtibat kurduğu müşterilere servis ettiği yönünde bilgiler elde edilmektedir (Fezleke ve İfade Tutanakları).

İnsan ticareti amacı her ne olursa olsun karmaşık bir örgüte ve hiyerarşik bağlılık dahilinde kötüye kullanma çabasına ihtiyaç duymaktadır. Bu durumda örgüt elemanları, yöneticileri ve liderleri nezdinde mağdurların alıkonması ve sömürülmesine ilişkin uygulanan yöntemlerin kolluk kuvvetlerinin araştırma ve yorumlama kabiliyetine tabidir. Bu bağlamda ortaya çıkan suç türlerinin anlaşılması ve farklı alanlarda yapılan yasadışı faaliyetlerin belirlenmesi anlaşılması önem taşımaktadır. Bu toplumsal önem suça zorlanan mağdurlar ve suçlu olduğunu düşünerek işbirliği yapmaktan kaçınan istismar mağdurlarını göz ardı edemeyecek düzeyde bilinçlenmeyi gerektirmektedir. Bu doğrultuda insan ticareti suçunun içerisinde suç teşkil eden çeşitli faaliyetlerin gözden

geçirilmesi ve operasyon plânlarının bir parçası olarak dikkate alınması kaçınılmaz bir gereklilik olarak ön plana çıkmaktadır.

İnsan ticareti suçu içinde yer alan şüpheliler, örgüt lideri, örgüt yöneticileri ve örgüt üyeleridir. Örgüt içerisinde faaliyet gösteren her üye farklı vazifeler yerine getirmekte ve nihai amaca ulaşmada önemli katkılar sağlamaktadır. Bu doğrultuda yapılan yasadışı faaliyetlerin yönünün ve şiddetinin belirlenmesi önemli bir dizi gerekliliğin yerine getirilmesinde etkili olacaktır.

TCK madde 80 de insan ticareti suçu içerisinde var olan maddeler aşağıda belirtilmiştir.

1- *Kasten Yaralama (TCK Madde 86)*
2- *Eziyet (TCK Madde 86)*
3- *Organ Ticareti (TCK Madde 91)*
4- *Çocuk Düşürtme (TCK Madde 99)*
5- *Çocuk Düşürme (TCK Madde 100)*
6- *Kısırlaştırma (TCK Madde 101)*
7- *Cinsel Saldırı (TCK Madde 102)*
8- *Çocukların Cinsel İstismarı (TCK Madde 103)*
9- *Reşit Olmayanla cinsel İlişki (TCK Madde 104)*
10- *Cinsel Taciz (TCK Madde 105)*
11- *Tehdit (TCK Madde 106)*
12- *Şantaj (TCK Madde 107)*
13- *Cebir (TCK Madde 108)*
14- *Kişi Hürriyetinden Yoksun Kılma (TCK Madde 109)*
15- *İş ve Çalışma Hürriyetinin İhlali (TCK Madde 117)*
16- *Haberleşmenin Engellenmesi (TCK Madde 124)*
17- *Şiddet (TCK Madde 125)*
18- *Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde İmal ve Ticareti (TCK Madde 188)*
19- *Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Kullanılmasını Kolaylaştırma (TCK Madde 190)*
20- *Kullanmak İçin Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Satın Almak, Kabul etmek veya Bulundurmak (TCK Madde 191)*
21- *Resmi Belgede Sahtecilik (TCK Madde 204)*
22- *Suç işlemek amacıyla örgüt kurma (TCK Madde 220)*
23- *Fuhuş (TCK Madde 227)*
24- *Fuhuşa Aracılık ve Yer Temin Etmek (TCK.227/4-6)*
25- *Başkasına Ait Kimlik Bilgilerinin Kullanılması (TCK 268)*
26- *6136 Ateşli Silahlar ve Bıçaklar İle Diğer Aletler Hakkında Kanun*

gibi alt suç türlerini barındırmaktadır. Bu suçların her biri örgüt yöneticileri tarafından gerçekleştirilebileceği gibi, örgüt bünyesinde yer alan diğer üyelerin bu suçları lider ya da yöneticilerin emri doğrultusunda da gerçekleştirmesi mümkündür.

3.6. Suç Örgütünün Yapısı ve İşleyişi

Suç örgütlerinin yapısının ve işleyişi, yapılan operasyonlar sonucu elde edilen deliller ile birlikte alınan ifadeler ile incelenmiştir.

Suç örgütünün lideri Özbekistan'da bulunan yardımcısı B ve İstanbul'da bulunan Z vasıtasıyla yurt dışından değişik işlerde çalışma ümidiyle ülkemize kadınların getirildiği, Özbekistan'dan gönderilen kadınların uçak bilet masraflarının örgüt lideri tarafından karşılandığı, Özbekistan'dan gelen her bayan için B. isimli şahsa belirli ücretler gönderildiği, para gönderme işini de Özbekistan'a gidecek bayanlarla gönderdiği, bu yönteme de kendi aralarında Kontakbank dedikleri, yabancı uyruklu kadınların havalimanından karşılanmasını bazen örgüt lideri ve bazen örgüt yöneticileri veya örgüt üyelerine ya da bunların en güvenilir olan, dil bilen, ağzı laf yapan sevgililerine yaptırılır.

Karşılanan kadınların daha önceden temin edilen evlere yerleştirildiği, ülkesinden çalışma ümidiyle gelen kadınlara uçak bileti ve yol masrafı olarak 5000-6000 dolar gibi harcama yaptıklarını söyleyerek bu para karşılığında ellerinde bulunan pasaportları zorla alarak borçlandırdıkları ve borçlu oldukları parayı geri ödemeleri için fuhuş yapmaya zorlandıkları, fuhuş yapmayı kabul etmeyenleri de örgüt lideri ve himayesinde bulunan örgüt üyeleri ile birlikte ormanlık alanlara götürüp darp ettikleri, silahla tehdit ettikleri, uyuşturucu hap verdikleri ve fuhuş yapmayı kabul ettirdikleri ve akabinde fuhuş evlerine geri getirdikleri böylelikle evde bulunan diğer mağdur kadınlara gözdağı verdikleri, fuhuş evinin masraflarının örgüt lideri ve yöneticileri tarafından karşılandığı, genellikle bu evlerin örgüt üyeleri tarafından ayarlanan günlük, haftalık ve aylık kiralanan eşyalı daireler olduğu, yapılan fuhuş başına bayanlara herhangi bir ücret verilmediği, fuhuş yapan mağdur bayanların para işlerine, para kontrolünün evlerde kadınların başında duran örgüt üyelerinde olduğu, kadınları daha önce örgüt tarafından irtibat kurularak güven sağlanmış erkeklere veya bu erkeklerin arkadaşlarına pazarlandıkları, fuhuş evlerinin günlük hasılatlarının örgüt yöneticilerinin

en eskisi tarafından akşam toplandığı, parayı örgüt liderine teslim ettiği, fuhuş evlerinde bayanların kaçmaması ve kontrol altında tutulması için örgüt üyelerinin tanıdığı, ayakçı tabir edilen şahıslardan yerleştirildiği ve fuhuş için gelen müşterileri bu şahısların karşıladığı, ya da örgüt üyelerinin evleri kendi aralarında zaman zaman nöbetleşe kaldıkları ancak kapıyı açanın ayakçı tabir edilen şahısların olduğu görülmektedir.

Fuhuş yaptırılmak üzere yurt dışından getirilmiş yabancı uyruklu kadınlar karşılanıp evlere yerleştirdikten sonra, örgüt lideri beğendiği kızlarla ilk ilişkiye kendisinin girdiği, ilişkiye girmeyi kabul etmeyen olursa da zorla tecavüz ettiği hatta bazıları ile zorla anal yoldan ilişkiye girdiği tespit edilmektedir.

Örgüt lideri çok hat ve telefon kullanır. Herhangi bir iletişimi dinlenmesin diye piyasada açık hat olarak bilinen hatları temin eden bir şahısla işbirliği yapar. Bu şahsın tek görevi telefon ve hat temin etmektir. Yalnız bir kişilerle çalışmaz, grup, örgüt, vatandaş gibi parayı veren herkese çalışmaktadırlar.

Ayrıca örgüt lideri ülkesinden Türkiye'ye getirttiği kadınları Türkiye'de bulunan örgüt liderine ücret karşılığında sattığı, sattın alan örgüt lideri ise kadınları İzmir, Muğla, Antalya ve diğer illere götürerek irtibatlı olduğu örgüt yöneticisine çalıştırması için verir.

Örgütten bağımsız olarak çalışan, bilgisayar bilgisine sahip internet siteleri kurabilen-silebilen bir kişiyle de her zaman irtibatlıdırlar. Bu örgütten bağımsız çalışan kişi ya da kişiler, kurmuş oldukları internet sitelerinde kadınları bu sitede pazarlanmaktadırlar. Bu kişiye fotoğraflar ya örgüt lideri ya da örgüt yöneticileri tarafından gönderilmektedir. Örnek verilecek olursa İstanbuleskort.com adlı internet sitesi gibi.

Örgüt yöneticilerinin de örgüt liderinden ayrı olarak kadınlara zorla fuhuş yaptırdığı tespit edilmektedir. Bu kadınları kendi himayesinde bulunan evlerde çalıştırdığı, bu evlerin kontrolünü ise örgüt yöneticisine bağlı bir ya da birkaç kişinin yaptığı tespit edilmektedir Bu kadar dallı budaklı bir hal alınca da takibi ve yakalanmaları da zorlaşabiliyor.

3.7. Örgüt Lideri, Örgüt Yöneticileri, Örgüt Üyeleri ve Diğerleri Aralarındaki Hiyerarşik Yapı ve İş Bölümü

Suç örgütünün bağlantıları vasıtasıyla temin etmiş oldukları kadınların ülkeye gelişinin sağlanması, yol masraflarının ve uçak biletlerinin karşılanması, havalimanından alınarak adreslere yerleştirilmesi, adreslerde kontrol altında tutulması, gecelik olarak müşterilere gönderilmesi, adresten adrese sevk yapılması, kiralamış olduğu evlerde bayanların çalıştırılması, hayati ihtiyaçlarının karşılanması işlerinde örgüt lideri, örgüt yöneticileri ve örgüt üyeleri içerisinde bir görev dağılımının bulunmaktadır. Bunların yanı sıra örgüte bağlı olmayan örgüt için çalışamayan kişi (ler) de yer almaktadır. Söz konusu suç örgütünün hiyerarşik bir yapı ve emir komuta zinciri içerisinde gerçekleştiği kaçınılmaz bir gerçektir.

3.8. Suçun Tespit Edilmesi ve Gizlilik Prensibi

Suç örgütleriyle ilgili soruşturma kapsamında uygulanan özel soruşturma teknikleri ve delillendirme amaçlı yapılan ara yakalama veya hazırlanan tahkikat evraklarının incelenmesi sonucunda da iki suç tespit edilmektedir: Suç İşlemek Amacıyla Örgüt Kurmak veya Örgüt Faaliyeti Çerçevesinde İnsan Ticareti Yapmak.

İnsan ticareti suç örgütünde yer alan örgüt lideri, örgüt yöneticileri, örgüt üyeleri ve şüphelilerin uygulanan İnceleme, Tespit ve Denetim Komisyonu (İTDK) sürecinde kullanmış olduktan GSM hatlarının ikinci şahıslar adına hatlar kullanmaları, sıklıkta hat değiştirmeleri ve telefon görüşmelerinde kolluk takibinden kurtulmak için genellikle görüşmeleri yüzyüze yaptıkları, bazen de soruşturma dosyası kapsamında yapılan iletişim tespitlerinde, aşağıdaki ifadelerin de örgüt mensuplarının "ARABA", "MEYVE", "SİYAH ARABA", "PATATES", "GÖMLEK", "KIŞLIK MONT", "ARAÇ" (kadınlar için kullanılır), "TARLA" (Müşteriye giden kadınlar için kullanılır) gibi kelimeler kullanmak suretiyle, örgütün insan ticaretine ilişkin varlığını deşifre etmemek amacıyla gizliliğe riayet ettikleri tespit edilmektedir.[1]

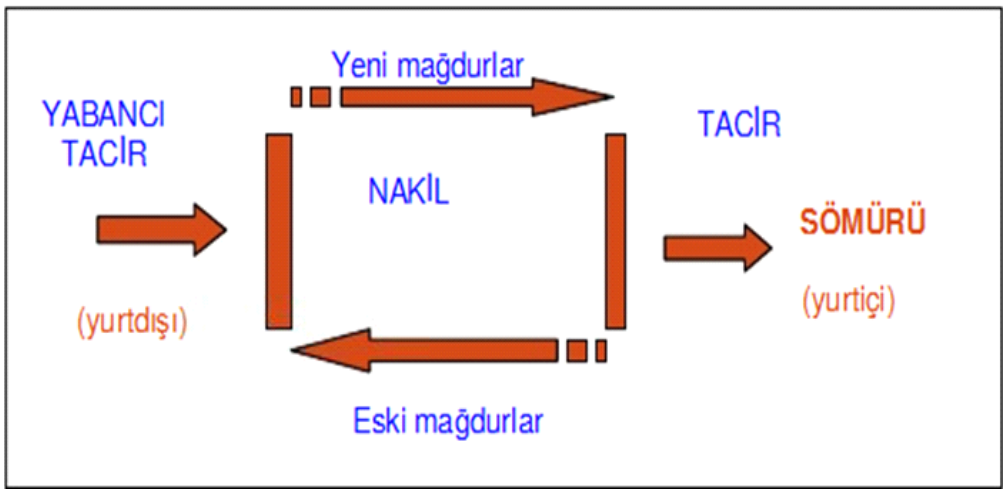
[1] Örnek 1: Sabit olan müşterilere veya kadın satıcılarına atılan mesaj örneği:
A- Değişiklik var mı? Meyveleri değiştirdin mi?
B- Değiştirdim değiştirdim, buyur gel.

3.9. Örgütün Suç İşlemedeki Sürekliliği ve Birlikteliği

Örgüt liderinin kurduğu suç örgütünün haksız çıkar sağlamak amacıyla kurulduğu, bir örgütü potansiyel olarak sürekli suç işleyebilme yeteneğine sahip kişilerden kurulmuş olduğu, bu şekilde de örgüt üyelerinin sürekli olarak suç işleyebilmekte uzmanlaştıkları görülmektedir. Söz konusu örgütün açığa çıkarılmasına yönelik yapılan çalışmalarda iletişimi tespit eden tutanaklar ve örgütün işlemiş olduğu eylemler göz önünde bulundurulduğunda, örgüt lideri tarafından kurulmuş olan suç örgütünün suç işlemede süreklilik arz ettiği, eylemleri planlı ve belli bir iş bölümü ile gerçekleştirdikleri görülmektedir.

Zaman zaman yapılan ara yakalamalardan bazılarında yakalanan kadınların mağdur olarak teslim edildiği Yabancılar Şube Müdürlüğü Geri Gönderme Merkezinden çıkarılmalarını sağlayarak tekrar fuhuş yaptırılmak için alınıp adreslere yerleştirildikleri tespit edilmektedir. Bütün bunlar göz önüne alındığında, şüpheli örgüt üyelerinin birlikte hareket ettikleri, yaşanılan eylemlerin veya olayların tarihlerine bakıldığında ise suç işlemenin devamlılık arz ettiği ve şüphelilerin işledikleri suçlardan etkilenmeden suç işlemeye devam ettikleri, bunu da bir meslek haline getirdikleri açıkça görülmektedir. İnsan ticareti suçu şöyle bir şekille anlatılır:

Örnek 2: Randevu evine yeni kızların geldiğini haber veren mesaj örneği:
A- Mağazamıza yeni gömlekler geldi bugün buyurun gelin, şimdiden teşekkürler.
Örnek 3: Randevu evlerine cinsel amaçlı yeni kızların geldiğini haber veren mesaj örneği:
A- Dükkâna yeni klasik montlar geldi.

Şekil 1. İnsan Ticareti Süreci

Kaynak: Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti Daire Başkanlığı (2018)

3.10. Örgütün Elindeki Kadın Kurbanlar

Aşağıda derlenen bazı örnek olaylar:

Örnek 1: …Özbekistan'da yaşadığı ve 2014 yılının Ekim ayında Kazakistan'dan ülkemize havayoluyla geldiğini, Türkiye'ye geldiğinde ismini bilmediği bir kadının kendisini karşıladığını ve kendisini kandırarak H. isimli birinin yanına getirdiğini, H. ismini kullanan şahsın kendisine zorla fuhuş yaptırmak istediğini ama kabul etmediğini, bunun üzerine H. isimli şahsın kendisini darp ettiğini, telefonunun ve pasaportunun H. isimli şahıs tarafından alındığını, elinden kaçtığını….

Örnek 2: İstanbul'a ev işlerinde çalışmak üzere memlekette ablasının komşusu olan B. isimli şahıs tarafından Kırgızistan'a, oradan da Türkmenistan'dan Sabiha Gökçen Havalimanına geldiği, havalimanında ismini bilmediği Özbek bir kadının kendisini karşılayarak bir araçla bilmediği bir yere götürdüğünü, burada kendisinden pasaportunun ve telefonunun aldığı, bir müddet sonra başka bir adrese götürüldüğü, burada eve kuaför çağırarak saçlarını kestiklerini, kuaförün uzun saçlı bir erkek olduğu, saçlarını kesen şahsa neden kestiklerini sorduğunda, eve gönderecekleri şahıslara karşı bakımlı olması gerektiği, ayrıca mini etek ve dekolte kıyafet verdiklerini, hazırlananlarla sonra yine adresini bilmediği bir adrese götürülerek kapatıldığını, o evde olduğu süre içerisinde bir bayanın daha olduğunu, daha sonra eve erkek bir müşterinin

geldiğini, odaya gönderilmek istediğini ancak kabul etmeyince darp edildiğini, müşteriye yalvardığını, gelen müşterinin kendisine herhangi bir zarar vermeden ayrıldığını, daha sonra evde bulunan bir Özbek bir de Türk erkek şahıs tarafından tabancayla tehdit edilerek, elleri ve ağzı bağlanarak masanın üzerine yatırılmak suretiyle tecavüze uğradığını, daha sonra değişik evlere götürülerek bu evlerde kendisine küçük mavi hap içirildiğini, sonrasında eve gelen erkeklerle ilişkiye zorlandığını, ilişkiye girmek istemediği durumlarda sürekli dövüldüğünü ve ne olduğunu bilmediği bir hap içirildiğini, bir seferinde ellerinden kaçarak birilerinin yardımıyla polise gittiğini ancak olayları anlatamadığını, H. isimli şahsın kendisini zorla araca bindirerek Şişli'de bir yere götürdüğünü burada yine zorla ve tehditle cinsel ilişkiye zorlandığını ve pazarlandığını, kendisinin pasaportunun ve cep telefonunun kilitli bir yerde tutulduğunu…

Örnek 3: Yaklaşık 5 ay önce Türkiye'ye iş sahibi olmak için geldiğini, fakat 20 gün kalarak memleketi Özbekistan'a geri döndüğünü 28.02.2015 tarihinde Özbekistan'da aldığı evin kredisini ödemek için çalışma maksatlı geldiğini Ataşehir'de oturan N. isimli arkadaşını aradığını fakat telefonuna ulaşamadığını bunun üzerine internette tanıştığı iş bulma maksatlı kendisine yardımcı olabileceğini beyan eden A. isimli Özbek asıllı bayanı aradığını, bu bayanın da kendisine "taksiye bin, yanıma gel" dediğini, bunun üzerine A.'nın yanına gittiğini, 2 gün bu şahsın yanında kaldıktan sonra bu şahsın kendisine iş bulduğunu söyleyerek kuaföre götürdüğünü ve bakım yaptırdığını daha sonra eve gelen H., kendisinin C. olarak tanıtan H. ve M. isimli şahıslara kendisini verdiğini, bu şahısların kendisini araca bindirerek, H. "sen artık benim kızımsın, ne dersem onu yapacaksın, A seni bana 4000 dolara sattı, sen benimsin"…

Örnek 4: M. kendisine "bundan sonra benimsin, bana çalışacaksın zayıfla, müşteri kilolu istemiyor, dedeğini M.'nin evinde yaklaşık 10 gün çalıştığını, bu süre içerisinde kaç kez zorla ilişkiye girdiğini not ettiği bir ajanda tuttuğunu, evde kaldığı süre içerisinde eve yaşlı ve genç müşterilerin geldiğini, kim olduğunu bilmediği bir polis müşterisinin kendisine yardım etmediği gibi kendisini M.'ye şikâyet ettiğini…

Örnek 5: Özbek kızlardan birinin müşteriden hamile kaldığını bu nedenle müşterilerle birlikte olmak istemediğini söylemesi üzerine H. tarafından ormana götürülerek dövüldüğünü ve bebeğinin düştüğünü...

Örnek 6: 2013 yılının 11. ayında Özbek asıllı N. diye bir arkadaşı ile İstanbul'a, ev temizliği işi yapmak için geldiğini. Havalimanında kendilerini bir şahsın karşılayıp, Fatih ilçesindeki eve götürdüğünü, 2 gün bu evde kaldıklarını, N. kendisini takma adı Fatma-Filiz-Derya isminde olan bir bayanın evine götürdüğünü ve kendisine burada fuhuş yaparsa para kazanacağını söylediğini, yaptığı her fuhuş başına, kendisine 30 TL para verdiğini ancak müşteriden 50 TL aldığını, kendisinin de parası olmadığı için kabul ettiğini, bu evde fuhuş yapmaya başladığını, aynı eve başka kadınların da gelip fuhuş yaptığını, eve fuhuş için gelen kadınları İstanbul'da kuaförlük yapan Özbek asıllı takma adı F. olan şahsın yönlendirdiğini. Yönlendirdiği bayanlardan 100-200 dolar par aldığını, daha sonra bu evden başka bir eve D. ile taşındığın, taşındıkları bu eve de yabancı kızların geldiğini, 5 yabancı kadın ile evde yakalandıklarını ve kendisinin tutuklandığını, on yedi gün Bakırköy Kadın Tutukevinde kaldığını… "MECBURDUM…" tekrardan evde fuhuş yapmaya başladığını…

Örnek 7: Benim evde kaldığım süre içerisinde, kendim bir not defteri alarak, her gün kaç kez cinsel ilişkiye girdiğimi, yani beni zorla pazarladıklarını çarpı işaretiyle not ettim…

Örnek 8: Türkiye'ye ilk olarak 2015 tarihinden önce Özbekistan'dan arkadaşı olan, açık kimlik bilgilerini bilmediği M. isimli arkadaşı kendisine Türkiye'de çocuk bakıcılığı işi olduğu gönderebileceğini, işi kabul ettiği taktirde patronunun her ay anne, babasına 200 dolar para göndereceğini söylemesi üzerine işi kabul ettiğini… M.'nin biletlerini aldığını, Özbekistan'dan G. isimli şahıs kendilerini Kazakistan'a götürdüğünü orada B. isimli şahsın karşıladığını ve B. evinde Kazakistan'da 3 gün kaldığını, B adamı kendilerini Kırgızistan'a götürdüğünü orada M. isimli şahsın evinde 1 gün kaldık sonra Kırgızistan'dan uçağa bindirdiğini, İstanbul Sabiha Gökçen Havalimanına inince M. ile ismini bilmediği şahısların karşıladığını M. H'yi patron olarak tanıttıktan sonra pasaportlarını elinden aldıktan sonra Beylikdüzü'nde bir eve götürüldüklerini ve

kaldıkları evin karşısında bulunan bayan kuaförüne götürdüğünü orada çalışan bayanlara bizi " bunlar yeni gelen kızlar bunların bakımını güzelce yap ve güzelleştir " dediğini, işleri bittikten sonra tekrardan eve geçtiklerini sonrasında C. gelip kendisini gri renkli bir araçla alıp açık adresini bilmediği Mecidiyeköy'de bulunan bir eve götürdüğünü, eve geldiklerinde evde erkekli bayanlı olarak karışık vaziyette salonda oturan kişileri gördüğünü ve aralarına oturduğunu evde bulunan bayanların ilk geldiğinde gittiği Beylikdüzü'ndeki adreste bulunan bayanların olduğunu gördüğünü… ….Kendisini kemeriyle dövdüğünü, sana bir sürü para harcadım bana 6000 dolar borcun var çalışarak bana ödeyeceksin dediğini, kendisi de savunmasız olduğu için kabul ettiğini, daha sonra kendisini alarak tekrardan Mecidiyeköy de ki adrese götürdüğünü götürürken de arabada kendisine seni bu gecelik birine sattım eğer yine sorun çıkartırsan seni öldürürüm…

Örnek 9: H'nin gelip kendisini aldığını, tam olarak nerde olduğunu bilmediği, ancak evden çıktıktan sonra yaklaşık olarak bir saat uzaklıkta bulunan ormanlık alana götürdüğü, giderken de kendisini dövdüğünü, ormanlık alana geldiklerinde araçtan indirip ilk olarak kemerini çıkarıp, kemeriyle dövmeye başladığını, akşam üzeri olması sebebiyle ve yol bilmediğinden dolayı kaçamadığını, sonrasında aracında bulunan çantasından metal renkli bir silah çıkartarak başına dayayıp "seni öldüreceğim" dediğini ve silahla kafasına vurmaya başladığını, kafasından kan geldiğini ve şiştiğini, korkusundan ayağına sarılarak "tamam yapacağım" dediğini, daha sonra kendisini araca bindirip, tedavi yaptırmadan Beylikdüzü'ndeki adrese götürdüğünü … orada ne olduğunu bilmediği mavi renkli üzerinde balık resmi bulunan bir hap verdiğini "al bunu iç sonra seninle konuşacağız" dediğini, içmeyi kabul etmediğini eliyle hapı ağzına doğru getirdiği esnada elini iteklediğini, masanın üzerinde içinde su bulunan bardağı devirdiğini ve parmağında yüzük bulunan eliyle ağzına vurarak dudağını patlattığını, üstüne çıkıp yanaklarına bastırarak hapı zorla ağzının içine sokup yutturduğunu, sonra kendisine kalk, şimdi tek ayak üzerinde dur dediğini, kendisi de kalkıp tek ayak üzerinde durduğunu, sonra başı dönmeye başladığı ve eli-ayağının tutmamaya başladığını, sonrasını hatırlamadığını, kendine geldiğinde …. M. kendisine akşam olanları hatırlıyor musun diye sorduğunu kendisi de hatırlamadığını söyledikten sonra o da kendisine H. akşam sana hapı içirdikten sonra iki taraftan sana tecavüz etti,

sonrasında ben sana duş aldırdım, "hiçbir yerinde acı yok mu?" diye sorunca, kendisi arkasından bir acı hissettiğini, ancak hiçbir şey yapamadığını…

Örnek 10:….Çalıştığı eve hemen hemen hergün gelen müşteri, içinde bulunduğu durumu bildiğinden ve hergün gelmiş olması sebebiyle belli bir güven sağladığından, bir gün kendisini bir gecelik kendi evine götüreceğini söyleyerek, alıp kardeşinin evine götürdüğünü, "şimdilik burda kal, sana yardım edeceğim" dediğini, üç gün orada kaldıktan sonra Özbekistan'da bulunan, "abla" dediği M. isimli şahsa herşeyi anlattığını o da kendisine "Ankara'da arkadaşım var, kendisi evli, iki tane çocuğu var, aile hayatı yaşıyor, onların yanına seni göndereyim" dediğini, kendisi de bunu kendisini kurtaran şahsa anlattığını, bunun üzerine şahsın biletini alıp Ankara'ya gönderdiğini Ankara'da bir ay onlarla birlikte kaldıktan sonra çalışması gerektiğinden, evlerinde kaldığı şahıslar tanıdık vasıtasıyla Ordu'da iş ayarladığını, kendisi de bunun üzerine Ordu'da çocuk bakmaya başladığını; Ankara'da yanında kaldığı şahıslar kendisinin Özbekistan'da borcu olan bir şahısla irtibata geçmiş ve kendisinin bir işe girerek çalışmaya başladığını duyunca kendisinden parayı alabilmek adına 157 nolu hattı arayarak kendisine ulaştığını ve hakkında asılsız bir ihbar vererek yakalanmasını sağladığını…

Örnek 11: Özbekistan doğumlu. 5 yıl kadar önce yasal yollardan, kedine ait pasaportu ile S.A. ismi ile Türkiye'ye geldiğini, değişik işlerde çalıştıktan sonra 2014 yılında fuhuş yapmaktan polise yakalandığını ve sınırdışı edildiğini; Özbekistan'dan tekrar gelebilmek için memlekette arkadaşı olan D.K. isimli şahsa ait pasaportu 700 Amerikan Doları karşılığında satın alarak Türkiye'ye tekrar bir yıl önce geldiğini, birisi ile tanışarak nikâhsız olarak yaşamaya başladığın

Örnek 12: Rus vatandaşıyım. Evliliğimizi ailesi onaylamadığı için imam nikahlı yaşıyorum. Resmi nikâhlı Suriyeli bir kadınla evli ve bebeği var…

Örnek 13: Dışarıda dolaşırken birisi kartvizit dağıtıyordu, bana da bir kart verdi, Yabancı olduğumu anladığı için, bu kartvizitte iş bulma amaçlı telefon numarası yazıyordu. Ben kendim bu numarayı arayınca "evişi var" dedi, "çocuk işi var" dedi, "daha önce bu işleri yaptın mı" dedi, "çok acil lazım, eşyalarını hemen al gel" dedi, 650

dolar aylık para vereceğini söylemişti… Buluştuk… Eve götürdü… Senden hoşlandım diyerek tecavüz etti… Daha sonra eve gelen müşterilerle…

Örnek 14: Bir evde günlük temizlik işi ayarladı. Burada evin temizlik işlerini ve ailenin çocuklarının bakımı ile ilgiliydim. Bu evin hanımı olmadığı zamanlarda ev sahibi bana bazı zamanlarda tacizde bulunduğu için, ben de bu evden kaçmak zorunda kaldım…

Yukarında verilen örnekler fuhuş baskınlarından sonra kadınların vermiş olduğu ifadelerden yararlanılmıştır. Fuhuşa zorlanan kadınların ilk defa güvenlik güçleriyle karşılaşmaları onları tedirgin etmektedir. Polisten çekinme ve korkma halinde oldukları gözükmektedir. Saatler geçtikçe ifadeler alınırken uğradıkları kötü muameleleri anlattıkları görülmektedir. Fuhuş yaptıklarını söylerken zorlandıkları gözden kaçmamaktadır.

Antalya Emniyet Müdürlüğü Yabancılar Şube Müdürlüğünde çalıştığım dönemde zaman zaman gönüllü fuhuş yapan kadınlarla ve zorla fuhuş yaptırılmış mağdur kadınlar ile konuşmalarım olmuştur. Bu konuşmaların bazılarını size aktaracağım.

Tacir için, fuhuş'a zorlanan kadınların zorluk çıkartmaması için tehdit ile sindirme yoluna gidilmektedir. Bu kurbanlara ; …"uslu durmaz isen, değerin olmaz", …"bağırmamaları için ağızları bantlanmış",… Tek şart sunulmuş "uslu duracağına söz ver bana, …"Eğer para kazanamazsam, ailem yemek yiyemez"... "Herşey ailem için"…, …"Borçlandırılıp borçlarını ödetmek, aileleriyle tehdit edildiklerini,…Niye böyle yaptıklarını sorulduğunda……"Bu benim işim denildiği", … Dinlenme zamanlarının bulunmadığını, haftanın yedi günü çalışılacağını,…Bir çıkış yolu olmadığını … "onlar (tacirler) istemeden bir çıkış yolu olamayacağını",…Duanın işe yaramayacağını, Bu işi sakinleştirici iğnelerle yaptıklarını,… "Sayısı belirlenen adamlarla ilişkiden sonra ya da borç miktarını ödedikten sonra gidebilirsin" denildiğini,…Tanrıdan umutlarını kestiklerini, "bizi bu yola tanrının ittiği" iddiaları bulunmaydı. Kurban kadınların birinin diğerinden farklı olmadığı tek ortak şey ise, kendilerine hep kötü davranıldığı ve insan değilmişiz gibi davranıldığını söylemeleridir.

İnsanı maddi kazanç uğruna harcamak, insanı değersizleştirmek insana yapılan ihlaldir. Bu konuşmalar bile insan ticareti ile mücadelenin önemini ortaya koymaktadır.

3.11. Örgüt Liderinin Rolü

Örgüt lideri tüm eylemlerden sorumludur. Direkt olarak irtibatlı olduğu şahıslar, diğer örgüt liderleridir ya da kendi örgüt yöneticileridir. Örgüt liderinin bir lakabı vardır. Fuhuş sektöründe genellikle lakapla anılırlar. Örgüt liderinin suç örgütündeki rolü anlatılırken yabancı uyruklu şahıslar örnek verilecektir.

Fuhuş evlerinde kadınların kaçmaması ve kontrol altında tutulması için erkeklerin yerleştirildiği ve fuhuş için gelen müşterileri de bu örgüt üyelerinin karşıladığı tespit görülmektedir. Kandırılarak getirilen kadınların borçlanması örgüt lideri tarafından istenir. Kadının yaşı, kilosu ve fiziği borcunu belirler. B u kadınlar anlayamadıkları bir borç batağına sürüklenmiş olurlar. Fiyatlar 6 bin dolar-15 bin dolar arası'da değişmektedir. Borcunu öderlerse, buradan gidebilecekleri söylenir. Ama bu borçun hiçbir zaman bitmeyeceğinin de farkındadırlar. Ayrıca örgüt lideri yabancı ülkelerden getirttiği kadınları başka bir örgüt liderine sattığı, örgüt lideri de aldığı kızları İzmir ve Muğla illerine götürerek irtibatlı olduğu başka bir örgüt liderine çalıştırması için verdiği, bunların arasında orta yaşlı ya da hastalıklı olarak tabir ettikleri yabancı uyruklu kadınları kadın satıcıları himayesinde bulunan evlerde çalıştırdığı, evlerin kontrolünün ise örgüt liderinin yönetiminde bulunan şahısların yaptığı tespit edilmektedir. Örgüt liderlerinin genellikle fuhuş suçunu işlediği ile ilgili ceza ve dava dosyaları bulunmaktadır. Örgüt liderlerinin GBT (Genel Bilgi Toplama) kayıtlarına bakıldığı da hakkında ilk kez işlem yapılmış olduğu görülmekte, örgüt liderinin karıştığı ikinci bir işlemin olması durumda hep bir tedirginlik yaşamaktadırlar. Genellikle İlk davalarının sonucunda hükmün açıklanmasının geri bırakılması nedeniyle 5 yıl süre ile denetimli serbestlik verildiği tespit edilmektedir. Bu tedirginliğin asıl sebebi, haklarında yapılacak olan ikinci bir işlem örgüt liderinin denetimli serbestliğinin iptal olması ve kesinleşen cezasını infaz kurumlarında çekmesi anlamına gelmektedir.

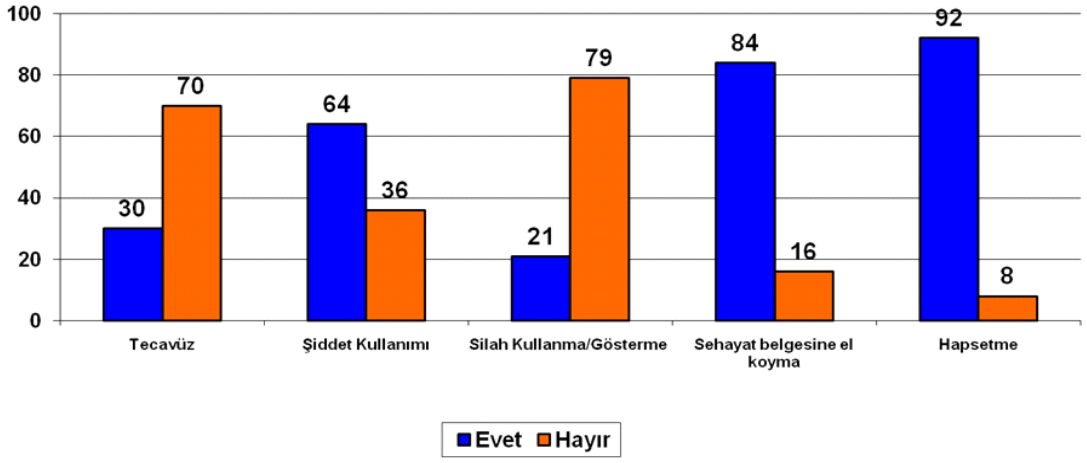
3.12. Örgüt Liderinin Emirleri

Örgüt lideri kadınlar hakkındaki bilgiyi örgüt yöneticilerinden, örgüt üyelerinden, zaman zaman da müşterilerden aldıkları bilinmektedir. Kaçma tehlikesi olan kadınları otele, yata, eve başka yerlere gönderemeyeceklerini, müşteriyle bile cinsel ilişkiye girdikleri zaman kapının kilitlendiğini, çünkü bu kadınların başka şahıslara kaçacağı düşüncesi örgüt liderinin kafasında yer etmiştir. Örgüt liderine kadın borçlular ve borcunu ödemeden ne kaçabilir, ne gidebilir, ne de kendi rızası bile olsa başka birine satılabilir. Her kadını dışarıya göndermez. Örgüt lideri ek sefer ve tek gecelik cinsel ilişki bulunmak isteyen müşterilere, kadının yaşına boyuna kilosuna göre miktar belirlemektedir.

Her kadına telefon kullanmak serbest değildir. Telefon kullanması serbest olan kadınlar ise, telefon kullanması yasaklanmış kadına telefon veremezler. Bunun iki acı nedeni var: Bunlardan birinci telefon verdiklerinde başlarına nelerin geleceğini bilmemeleri, ikincisi ise o kadının aynı evde kalmasını istememeleri, müşteri paylaşmamak için gitmesini istemeleri, kadının evden gitmesini istemelerinin birinci sebebi de, onun yaptığı hata yüzünden diğerlerinin de cezalandırılmasının istememeleri, diğeri ise borçlandırdıkları için bir an önce borçlarını ödemek olduklarına inandıkları için. Kadınların gelen müşterilerle konuşmak yasaktır.

Fuhuşa zorlanan kadınların, örgüt lideri, örgüt yöneticilerinin ve örgüt üyeleri tarafından tedarik eden, sevk eden, kaçıran, ter temini sağlayan, barındıran, şiddet uygulayan, müşteri sağlayan, başka yere götüren, ülke ya da ülkelere giriş çıkışlarını sağlayan ve bir başkasına satma eylemlerini gerçekleştirmektedirler.

Örgüt lideri, örgüt yöneticilerinin, örgüt üyeleri ve müşteriler tarafından fuhuşa zorlanan kadınların fiziksel şiddet, psikolojik şiddet, cinsel şiddet ve ekonomik şiddete uğradıkları bilinmektedir. Kadınların tecavüz edilerek, şiddet kullanılarak, silahla tehdit, pasaportları v ya da seyahat belgelerinin kendisinden zorla alınarak ve hapsetme yollarını kullanarak fuhuşa zorlanmaktadırlar.

Şekil 2. Şiddet ve Baskı Yöntemleri

Kaynak: Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti Daire Başkanlığı (2018)

3.13. Örgüt Yöneticileri ve Üyeleri

Örgüt yöneticileri örgüt liderinden sonra örgütün yapılanmasını en iyi bilen şahıslardır. Genellikle sayıları fazla ve bütün yapılan eylemlerden sorumludurlar. Örgütlü olarak insan ticareti suç organizasyonunun içerisinde örgüt lideri ve örgüt liderinin örgüt içerisinde seçtiği güvenir bir kişi ile birlikte hareket etmektedir. Örgüt yöneticilerinin bir lakabı uydurma bir isimi vardır.

3.13.1. Örgüt Yöneticilerinin Rolü

Örgüt yöneticileri, insan ticareti suçunun işlenmesinde aktif olarak yer almaktadırlar. Örgüt lideri para ile almış olduğu kadınları kendi himayesinde bulunan fuhuş evlerinde çalıştırdığı, diğer illerde bulunan örgüt yöneticileri vasıtasıyla İstanbul'dan gönderilen kadınlarla bağlantı kurarak, nerede nasıl kalacaklarını ve hangi adreslere yerleştirilip fuhuş yaptırılacağını, yine getirildiği il içerisinde internet üzerinden eskort sitelerinin kurulmasını ve bu siteler üzerinden kadınların müşterilere satılmasını sağlamaktadırlar.

Yurt dışında bulunan tedarikçi şahıs vasıtasıyla fuhuş yaptırılmak üzere kadınların temin edilmesi işini organize ettiği, temin edilen kadınların havalimanından karşılanarak daha önceden belirlenen adrese yerleştirilmesi, adreslerde baskı altında tutulması, fuhuş yapılan evlerin hasılatlarının örgüt liderinin talimatıyla toplanması, fuhuş yaptırılan bayanların fuhuş evleri arasında nakillerinin sağlanması bu şahıs tarafından yapılmaktadır.

Örgüt yöneticileri arasından örgüt lideri tarafından seçilen, suç örgütünün yurtdışı ayağını oluşturan örgüt yöneticisi, örgüt lideri tarafından en önemli şahıstır. Örgüt lideri için bu bir güçtür, iş ve paradır. Sıklıkla Özbekistan ve Kırgızistan'da maddi durumu yerinde olmayan kızları, Türkiye'de yatılı işlerde (bakıcılık, hizmetçilik vb.) çalıştıracağını söyleyerek kandırıldıkları ve daha sonra Türkiye bağlantısı olan örgüt yöneticisi ile bağlantıya geçerek para karşılığında satarak insan ticareti suçunun işlediği görülmektedir. Bu şahıslar genellikle yabancı uyruklu olup kendi vatandaşı olduğu ülkenin kızlarını kandırmaktadırlar. Genellikle de polis baskınlarında 'firar' durumundadırlar.

Polis operasyonlarında yakalanan fuhuş yapan kadınların sınırdışı edilirken sistemden pasaportlarına "Yurtdışı Yasağı" konulduğu için, pasaport bilgilerini değiştirilmesinde, sınır kapılarından geçirilmesinde ve karşılamada yardımcı olmaktadırlar. Tekrar yakalanan kadınların parmak izi programı olan AFİS sonucunda kimlik bilgilerinin başka bir şahsa ait olduğu tespit edilmesi, başkalarına ait kimlik bilgilerini kullanılması suçunu da işlemiş olmaktadır. Suçun içerisinde suç ya da suçlar oluşmaktadır.

Örgüt yöneticilerinin suç kayıtlarına bakıldığı zaman UYAP ve KIHBI projelerinden aranmıyor ya da herhangi bir kaydının bulunmadığı görülmektedir. Örgüt liderine uzak olan örgüt yöneticilerinin UYAP ve KIHBI sorgulamalarında ise, fuhuş suçunu işlediği ve hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılması nedeniyle 5 yıl süre ile denetimli serbestlik verildiği görülmektedir.

Örgüt lideri gibi çalışan örgüt yöneticilerinin de UYAP ve KIHBI projelerinden kayıtlarına bakıldığı zaman ise insan ticareti yapma, kişi hürriyetinden yoksun kılma,

bir kimseyi fuhuşa teşvik etmek veya yaptırmak suçlarından "aranıyor" kayıtları olduğu görülmektedir. Böyle şahısların kayıtlarında genellikle uyuşturucu madde bulundurmak ve kullanmak, suç işlemek amacıyla örgüt kurma ve kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçlarından "yakalandı" kayıtlarının olduğu görülmektedir.

3.13.2. Örgüt Liderleri Arasındaki Rol

Yurt dışında bulunan örgüt yöneticileri vasıtasıyla fuhuş yaptırılmak üzere kadınların temin edilmesi ve yurda getirilmesi işini organize ettikleri, gelen kadınları kendi idaresinde bulunan evlerde bazen örgüt liderine yakın örgüt yöneticisinin çalıştırdığı, bazen çalıştırması için başka bir örgüt liderine kadınları günlük, haftalık, aylık verdiği, bazen de diğer örgüt üyelerine fuhuş yaptırmak için kadınları satmaktadırlar.

Örgüt lideri kadınları kendisine ait olan randevu evlerinde cinsel ilişki için erkeklere sattığını ve bu evlerde uyuşturucu maddeleri gelen müşterilere satmaktadırlar. Sıklıkla İstanbul, İzmir, Muğla ve Antalya şehirlerinden fuhuş amaçlı kız getirip sattıkları bilinmektedir.

Örgütlü olarak insan ticareti suç organizasyonunun içerisinde örgüt üyelerinin bulunduğu kısım en fazla kalabalık ve yoğun olan kısımdır. Suç örgütün içerisinde yer alan herkesin bir görevlendirmesi vardır. Örgüt üyelerinden herhangi bir lakapla anılanların sayısı azdır, kendi kimlik bilgilerinden hariç uydurma bir isimleri fazlaca kullanırlar. Bir örgüt üyesinin üç dört tane uydurma isim kullanabilir.

3.13.3. Örgüt Üyelerinin Rolü

Örgüt üyesi, örgüt liderinin çalıştırmadığı kadınları para karşılığı satın alarak kendi himayesinde bulunan fuhuş evlerinde erkeklere pazarladığı, yurt dışından fuhuş yapmak amaçlı temin edilen kadının havalimanından karşılanması ve adrese yerleştirilmesi işlerini yaptığı, fuhuş yaptırılan evlerde kadınların kaçmaması ve kontrol altında tutulması, örgüt yöneticilerinin yönlendirmiş olduğu müşterilerin karşılanması, günlük hasılatın toplanarak örgüt yöneticilerine teslim edilmesi, örgüt tarafından fuhuş

evlerine yerleştirilmiş örgüt elemanlarının görevidir. Ayrıca örgüt üyesi şahısların evlerde fuhuş yapan kadınlar müşteri bularak komisyon almaktadırlar.

Suç örgütünün kullanmış olduğu günlük kiralık daireler bu şahıslar tarafından temin edilmektedir. Bunlar insan ticareti suçu işlendiğini bildiği halde, bilerek ve isteyerek kontratsız kiralama işi yaptığı örgütün yer teminine yardımcı olurlar.

Örgütlü olarak insan ticareti suç organizasyonunun içerisinde bulunan yurt dışından veya yurt içinden temin etmiş oldukları bayanları kurdukları internet sitesi üzerinden pazarlama yapmaktadırlar.

Bu İnternet sitesi kuran şahıslar örgüt içinde değildir. Yalnız bu işleri isteyen herkese yapmaktadırlar. Siteleri ticari amaçlı olarak 21 yaş sınırı ve sadece refakat amaçlı kadınların olacağı, kesinlikle fuhuş amaçlı olmayacağını belirten, yasal sözleşmesi bulunan siteler olduğu görülmektedir. Kadınlara eskort sitesine aylık 300-350 TL para karşılığında kayıt yapmaktadırlar. Yabancı ya da Türk escort arayan şahısların iletişimlerini, eskort arayan şahısların bu sitede bulunan kadınların resim ve iletişim bilgilerini görerekten birbirleriyle iletişim kurdukları bilinmektedir.

Örgüt yöneticilerinin kurulan web sitesinin domain[2] şifrelerini kullanarak, site içerisinde bulunan kadınlara ait olan resim ve bilgilerini eklemeyi yaptıkları bilinmektedir. (www.istanbul34.club ve www.bodrumluescort.com vb.)

Suç örgütleri polis tarafından teknik takibe yakalanmaması için sürekli cep telefonu ve telefon hatlarını değiştiriler. Şu anki piyasada "açık hat" olarak bilinen başkalarının adına olan hatları temin eden şahıslar bu örgütlere çalışırlar. Örgüt üyeleri arasında görev paylaşımından bahsetmiştik. Fuhuş yaptırılan evlerdeki kadınların zorluk çıkarması halinde ormana götürüp dövülerek korkutulması ve fuhuşa zorlanmasında aktif rol alan örgüt üyeleri de bulunduğu bilinmektedir. Örgüt üyeleriyle ilgili suç kayıtlarına bakıldığında UYAP ve KIHBI projelerinden "ARANIYOR" olmadıkları yalnız fuhuş TCK 227, kız, kadın ve erkek kaçırma ve resmi belgede sahtecilik suçundan "YAKALANDI"klarına dair kayıtlarının mevcut olduğu görülmektedir.

[2] Domain: Alan adı, bir web sitesinin internetteki adresi.

3.14. İnsan Ticareti Suç Soruşturmalarında Mağdur Profili

İnsan ticareti suçunun mağduru, öncelikle fuhuşa sürükleyen sebeplerden etkilenen ve bu eyleme maruz kalan, hak ve özgürlükleri çiğnenen gerçek kişi ya da kişilerdir. Mağdur yaş, ırk veya cinsiyete bakılmaksızın herkes olabilir. İnsan ticareti mağdurları, çoğunlukla kadın ve çocuklardan oluşmaktadır.

İnsan ticareti suçu çok boyutlu olması nedeniyle maddi getirisi oldukça yüksektir. Temin edilen otel ücretinden otel sahibine, müşteriye getir götürü yapan taksiciye, konsomasyondan, içecek ve yiyecekten eğlence ve gece kulüplerine, müşteri tarafından yerine getirilmesi istenilen talepleri (masaj, fuhuş, cinsel istekleri vb.) tacire kâr olarak kalmaktadır.

Ülkemizde insan ticaretiyle mücadele ve mağdurların korunması alanında en kapsamlı düzenleme "İnsan Ticaretiyle Mücadele ve Mağdurların Korunması Hakkında Yönetmelik" ile yapılmıştır.

Yapılan operasyonlarda yakalan kadınların alınan ifadelerinden yola çıkılarak, ifade verirken içinde bulunduğu durum ve mülakatlarında mağdur olmadıklarını, fuhuş yapmadıklarını, baskı ve zorlama olmadığını, kendi istekleriyle bu işi yaptıklarını beyan etmektedirler. Kadınların kaygı ve korkuyu çok yoğun bir şekilde yaşadıkları gözlenmektedir. Fuhuş yapan kadınlar hep bir endişe içindedirler. Asıl sebebi tacir ya da kadın satıcısının kötü muamelelerini o an gözünün önünden bir film şeridi gibi geçirerek kullandığı ifadeleri kolluk kuvvetlerince, yargı mercilerince kendileri söyleneceği ya da onların bunu öğrenebileceklerden çekinmektedirler. Adli sürecin tacirin ve bu işi gerçekleştiren diğer kişilere yönelik olması, idarî sürecin ise bu mağdurun belirlenmesidir. Bu süre, çok ince elenmesi ve sık dokunması gereken bir süredir.

Gönüllü olarak fuhuş yapan kişileri insan ticareti mağduru kapsamında değerlendirmek yanlıştır. Bu vereceğim örnek Antalya Yabancılar Şube Müdürlüğünde çalıştığım dönem de çok sık rastladığım durumlardan yalnızca bir tanesidir. Yabancı uyruklu bir şahsın gönüllü, "kendi isteğiyle" hiçbir baskı yöntemi olmadan bireysel ve

birisine bağlı olarak çalışan bir kadının tespit edilmesi sonucunda sınır dışı edilmiştir. Aynı şahıs pasaport bilgilerini değiştirerek Türkiye'ye giriş yaptığını ve tekrar gönüllü olarak fuhuş yaptığı tespit edilerek deport (sınır dışı etme) işlemleri yapılmıştır.

Bu yukarıda verdiğim örnekten yola çıkarak şunları belirtmek isterim: Unutulmaması gereken asıl konu gönüllü olarak fuhuş yapan kadın bu işi para kazanmak ve hayatının devamlılığını sağlamak amacıyla yapmaktadır. Ancak tacir ve gönüllü fuhuş yapan kişi ya da kişilerin ortak hususu para kazanmalarıdır. Gönüllü fuhuş yapan için tek değişen şey pasaportudur, değişmeyen ise bu işe devam etmesidir.

İnsan ticareti mağdurunda ise gelinen ülkeye kandırılarak, getirilmiş, geldikten sonra da şiddete maruz kalarak fuhuş yapmaya zorlanmıştır. İstenilen seks işini yapmak istememektedirler. Fuhuştan kazanılan paranın gönüllü fuhuş yapan kadın gibi eline verilmemektedir. Herhangi bir ekonomik özgürlüğü bulunmamaktadır. Mağdura para verilse bile, rasyonel herhangi bir rıza söz konusu değildir. Mağdur para kazanacağı hayallerinin artık bir hayal olduğu fark ederek, tacirine veya satıcısının yüklü miktarlarda para kazandıracağı bir sermayesi olduğunu bilmektedir. İnsanlık dışı istekleri istemese de yerinde getirmektedirler. Bu durum da insanın değerinin göz göre göre harcandığının gerçeğini gün yüzüne çıkarıyor. Gönüllü fuhuş yapan ve zorla fuhuş yaptırılan kadınlar arasında zaman zaman tek ortak nokta olarak kabul edilebilir şey müşterilerinin tacirler tarafından temin edilmesi ve sabit müşterilerinin olmasıdır.

Gönüllü fuhuş işçisi kadın, özgürdür. Tacirin batağına düşen kadının böyle bir durumu yoktur. Tacir neyi ne şekilde isterse o şekilde yapmak zorunda ve bunu yerine getirmeme gibi bir seçeneği bulunmamaktadır. Daha fazla müşteriyle ilişkiye girmesi için adet geciktirici haplar kullandırılmakta, hamile kalmaması ya da hiçbir şekilde doğurgan özelliğinin olmaması için ilâç, iğne ve çok sık karşılaşılan tıbbi müdahalelerde uygulandığına rastlanılmaktadır. Zorla fuhuşa sürüklenen kadını daha fazla sömürebilmek için uykusuz bırakılmaktadır. Sürekli açlık hissi veren yiyecekler yedirilmektedir. Sürekli yer değiştirilir, evlere, otele, pansiyon, eğlence klüplerine isteyen müşterilere gönderilmesini, alınması ve bırakılmasını birilerinin aracılığıyla yaptırılır. Ancak ihbarlardan yola çıkıldığında, camdan baktığında etrafında görebildiği

alışveriş merkezleri, okul, sokak ve binaları anlatmaktadırlar. Bunların isimlerini ya da bulunduğu semt ile ilgili herhangi bir bilgi verememektedir.

Gönüllü fuhuş yapan ile zorla fuhuş yaptırılan arasında, değindikleri sonuçlar arasında da farklılıklar bulunmaktadır. Gönüllü fuhuş işçisi geçimini gayri meşru bir şekilde fuhuş yaparak geçirdiği için sınırdışı edilir, ülkeye girişi yasaklanarak sisteme süreli tahdit işlenir, fuhuş işi yapmaktan tescil edilir ve Türkiye de durduğu dönemde vize süresi geçirdiği anlaşılırsa, ihlalden dolayı harç ve tahdit ile cezalandırılır. İnsan ticareti mağduru ise sınırdışı ve ülkeye giriş yasağı uygulanmaz, tescil edilemez, yapılan ve geciken vize ihlali göz önünde bulundurulmaz, ülkesine gidene kadar konaklama, sağlık, hukuksal, psikolojik ve ihtiyaçları karşılanır ve istekleri doğrultusunda insani vize verilebilir (Sever & Arslan, s. 160).

3.15. İnsan Ticareti Suçu Soruşturması Yürütülürken Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

İnsan ticareti suçunun soruşturma aşamasında önemli olan, fuhuş yapan ya da yaptırılan kadınların kurtarılmasıdır. Soruşturmanın hedefi kimlerin gerçek mağdur olduğunu saptlamaktır. Bu tespitle paralel giden hedeflenen şüphelilerin tutuklanması, kovuşturulması, varlıkların tespit edilmesi ve bu varlıkların el koyulması olmalıdır. İnsan ticareti suçu soruşturması yürütülürken dikkat edilmesi gereken hususlar aşağıda belirtilmiştir.

1- "Mağdur" odaklı bir çalışma yöntemi izlenmelidir.

2- İnsan ticareti suç örgütlerinin mağdur kadınları ülkemize yasal ya da yasadışı yollarla getirdikleri, hangi sınırımızdan giriş yaptıkları, hangi ilimizde hangi koşullarda konaklattıkları, başka ülkelerdeki organizatör şahıslarla irtibatlı olup olmadıkları (uluslararası irtibatları) araştırılmalıdır.

3- Mağdur kadınların zorla çalıştırıldıklarının ortaya konabilmesi için en az aşağıdaki hususlar araştırılmalıdır.

- Mağdurun pasaportuna el konulmuş mudur?
- Mağdurlar kapalı bir yerde mi barındırılmaktadırlar?
- Cebir, darp ve şiddete maruz kaldıklarını gösterir bilgi, belge veya emare var mıdır?

- Zorla çalıştırıldığı ortamda herhangi bir görüntü ve kayıt alınmış mıdır?
- Mağdurların vize-ikamet süreleri, rızası dışında, ihlal edilip ettirilmediği?
- Bir mağdur ülkeye gelişi ile ilgili borçlandırılmış mıdır?
- Mağduriyeti kapsamında bir yerden bir yere zorla mı götürülüp getirilmektedir?
- Sık sık adres değiştirilmekte midir?
- Mağdurların iletişim ve seyahat özgürlüğü kısıtlanmakta mıdır?
- Mağdura karşı ateşli veya ateşsiz silah kullanılmış mıdır?
- Mağdura iradesi dışında uyuşturucu veya uyarıcı maddeler kullandırılmış mıdır?

4- Mağdurların avukatları huzurunda ifadelerine başvurularak mağduriyetleri ortaya konmalıdır.

Bazı kadınlar, korktukları için ifadelerinde mağdur olmadıklarını ve gönüllü çalıştıklarını beyan etmektedirler. Mağdurların, Uluslararası Göç Örgütü (IOM), İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı (İKGV) ve Kadın Dayanışma Vakfı (KDV) gibi insan ticareti ile mücadelede aktif rolü bulunan sivil toplum örgütlerinin yardımından faydalanabilecekleri hatırlatılmalıdır. Mağdurlara ifadelerinde;

- Ülkemize hangi amaçla geldiği ve mağdur olduğu süre,
- Hangi alanda çalıştırılacağını bilip bilmediği,
- Mağduriyet süresinde cebir, tehdit ve baskı görüp görmediği,
- Ülkemizde kalışı ile ilgili masraflarının kim tarafından karşılandığı ve kazandığı paranın elinden alınıp alınmadığı,
- Tacir tarafından kolluk kuvvetleri ile ilgili yanıltıcı ve tehdit içeren bilgilerin verilip verilmediği sorulmalıdır.

3.16. İnsan Ticareti Suç Soruşturmasında Delil Olarak Değerlendirilebilecek Hususlar

İnsan ticareti suçunun soruşturulmasında elde edilen deliller, suça karışan kişilerin tespit edilmesi acısından önem taşımaktadır. Delil olarak elde edilen;

Pasaport: Soruşturmada esnasında ele geçirilen pasaport birçok ayrıntının ortaya çıkmasında ve soruşturmanın yönünü belirlemede etkili olur. Pasaporta şüphelinin el koyması, mağdurun zorla tutulduğunun önemli bir göstergesidir.

Cep Telefonları: Cep telefonları illegal şebekeler için kesintisiz iletişim aracı olarak önplana çıkmaktadır. Kullanılan hatlar genellikle kullanan kişinin üzerine kayıtlı değildir. Bir şüpheliden birden fazla sim kart olması muhtemeldir. Bu nedenle hattın kimin üzerine olduğundan çok, kullanıldığı yerlerin bilinmesi önem taşımaktadır.

Bilgisayar ve Veri Depolama Aygıtları: Bunlar suç şebekesinin tamamına ulaşmak ve en dıştaki üyeden lidere doğru bir akış şeması yaratmak ulaşılamayan şüphelilerin belirlenmesinde önemli rol oynar.

Not Defterleri: Örgüt yöneticilerince kullanılan not defterleri ve ufak çaplı notlar soruşturmanın derinleşmesinde önemli rol oynamaktadır.

Kamera Kayıtları: Böyle kayıtlar örgütün suçu ortaya koyma biçiminin aydınlatılması ve gizli kalan üyelerin ortaya çıkarılması açısından önem arz etmektedir.

Taşımada Kullanılan Araçlar: Araçların yapılan sorgulamalarla ne amaçla ve kimler tarafında kullanıldığının belirlenmesi soruşturmanın derinleşmesinde önemli rol oynamaktadır.

Doktor Raporu: Mağdurların muayenesi sonucu yazılmış raporlarda cinsel sömürünün ortaya çıkarılması, soruşturmayı derinleştiren ve mağdurun çaresiz olmadığını hissettiren bir detaydır.

Prezervatif ve İlâçlar: Adet görmeyi geciktirici ilaçlar mağdurların zorla çalıştırıldığına ilişkin önemli bir delildir. Prezervatif ise suç şebekesi tarafından mağdurların önündeki engellerin giderilmesine ilişkin bir tedbir olarak değerlendirilmektedir.

İş Bulma Vaadini Gösteren Belge: Bu belgeler kandırılan ve zorla çalıştırılan mağdurlar için ayırt edici niteliktedir. Çoğu mağdur suç şebekeleri tarafından düzenli bir iş vaadi ile kandırılmaktadır.

Mağdurun Borçlandırıldığını Gösterir Senet: Mağdurlar tehdit, baskı ve korkutma ile imzaladıkları senetler nedeniyle karşılıksız bir şekilde köle statüsünde çalıştırılmaktadır. Borç senedi, suç şebekesi tarafından mağdurun boynuna geçirilmiş bir zincir olarak kullanılmaktadır.

Banka dekontları: Western Union'da gönderenin açık kimliği yazılmaz, sadece alıcının kimlik bilgileri yazılmaktadır.

Otel kayıtları: Bu kayıtlar bilgi sahibi olarak ifade alma aşamasında şahıslara ulaşabilmek için kullanılmaktadır.

İfadeler: "Şüpheli", "Mağdur" ve "Bilgi veren" olarak fezlekelerde yer alan ifadelerden yararlanılmaktadır.

Mal varlığını gösterir belgeler: Ev, araç, kamu kurumlarından şüphelilerin üzerine kayıtlı mal varlığı bilgilerini içermektedir.

Adisyon (hesap) fişleri, fotoğraf makinası, kamera, CD'ler, hesap cüzdanları, para ve döviz, evlerde bulunan kamera kayıtları, sınır kapıları görüntüleri, işkence yapıldığına dair eşya (sopa, cop, kemer), şahısların suç kayıtları ihbar tutanağı ve ön izleme raporu, mağdur şahıslara ait aile resimleri ve bilgileri içerir belgeler, uçak biletleri bagaj dekontları, fiziki ve teknik takip neticesi elde edilen deliller, silah, fişek, bıçak, HTS[3] rapor analizi, yolcu giriş- çıkış kayıtları (tacir ve mağdur), kira kontratları (ev, işyeri ve araç, ev kontratları mutlaka alınmalı), iş sözleşmesi, senet veya borçlandırma sözleşmeleri, mağdurun maddi durumunun kötü olduğunu belirleyen belgeler, ilan ve reklamlar, ankesör telefon kartları (smart kart) ve kişiler üzerinden çıkan diğer sim kartlar delil olarak değerlendirilmektedir.

[3] HTS: (Historical Traffic Search) kişilerin sahip oldukları telefonlarıyla gerçekleştirdikleri görüşmelerin arayan, aranan, arama zamanı, arama süresi, arama yeri ve sinyal alınan baz istasyonları gibi bilgileri kapsamaktadır.

BÖLÜM 4. TÜRKİYE'DE İNSAN TİCARETİ

4.1. İnsan Ticareti Suçunun Türkiye'ye Etkileri

Türkiye'de insan ticaretinin önlenmesi ve soruşturulmasına ilişkin çok sayıda mevzuat ve kanunî düzenlemelerin bulunması, bu sürecin bazı aşamalarda bürokratik ve yönetsel engellemelere maruz kalmasını engellememektedir. Bu bağlamda İçişleri Bakanlığına bağlı kurumlar insan ticareti suçu ile mücadelesini Emniyet Genel Müdürlüğü içerisinde doğrudan polise dayalı bir sorumluluğa yönelerek, Yabancılar Hudut İltica Dairesi Başkanlığı ve Asayiş Dairesi Başkanlığına çeşitli çözüm arayışlarında bulunmuştur. Gelinen noktada bu Başkanlığa bağlı çok sayıda daire vasıtasıyla merkez ve taşra teşkilâtlarında örgütlenmiş, çok sayıda mekanizma hayata geçirilmiştir. İçişleri Bakanlığı yürüttüğü görev itibarıyla insan ticareti ile mücadelenin yalnızca kurumsal bazda gerçekleştirilebilecek bir olgu olmamasından yola çıkarak, çalışan eğitimi ve geliştirilmesine ağırlık vermiş ve bu suça yönelen insanların örgütlenme ile birlikte kazanımlarını mercek altına alarak merkezden taşraya bir dizi bilgi paylaşımında bulunmuştur (Aydoğdu, 2012, s. 64).

Türkiye'de insan ticareti konulu araştırmalarda tacirlere ilişkin bilgiler faillerin kaçak, gözaltında veya tutuklu olmaları nedeniyle sınırlandırılmış olduğundan, yüksek düzeyde mağdurların beyanlarına dayalıdır. Bu bağlamda kadın anlatılarının temas ettiği çok sayıda ortak nokta bulunmadığından, toplumsal önyargılardan bağımsız bir değerlendirmenin yapılabilmesini olanaklı kılmaktadır. Çünkü özellikle Türkiye'de insan ticareti yalnızca erkeklere endeksli bir suç odağı olarak kalmamış, farklı cinsiyet ve milliyetlerin söz konusu suça farklı biçimde ortak olabildiği gözlemlenmiştir. Kadınlar komşuları ya da akrabalarının telkinleriyle başladıkları yeni bir hayatı, ummadıkları bir noktada sürdürmüşler ve göçe ilişkin kararların verilmesi ile yeni rotaların oluşması noktasında maliyet ve belirsizliğin iç içe geçtiği görülmüştür. Bu bir nevi ağ yaklaşımı olarak değerlendirilmekte ve belirli gruplara yönelik aidiyet hissinin kötüye kullanılması ile birlikte emek sömürüsüne dayalı gelir elde etme olanağı sağlamaktadır (Özer, 2010, s. 25).

Türkiye'de insan ticareti mağdurlarının, emniyet mensuplarının mağdur tespit görüşmesi neticesinde mağdur olarak tespit edilme protokolü uygulanmaktadır. Bu doğrultuda mağdurların Palermo Protokolü'nce belirlenen mağdur haklarından faydalanmaları sağlanmaktadır. Mağdurlar usulüne uygun biçimde sığınma evine ulaştıklarında, bir nekahet evresine dahil edilerek "güçlenme dönemi" adı verilen bir süreye tabi tutulmaktadırlar. Vize süresi dolan mağdurların Palermo Protokolü'ne uygun biçimde vize ihlali cezalarına tabi tutulmamaları esastır. Bu doğrultuda mağdurlar "insanî vize" adı verilen bir uzatılmış ikamet izni kullanmaktadır. Ancak vizeye başvurma biçimi itibarıyla yoğun ve uzun bir şartnamenin kabulü ile birlikte ağırlaştırılmış bir dizi şartın gerekliliği beklenmektedir. Bu durumda mağdurlar güvenli bir şekilde ülkelerine geri gönderilmektedir. Türkiye'de ve dünyada insan ticareti ile mücadele mağdurların ülkelerine geri gönderilmeleri üzerine kuruludur. Bu doğrultuda sığınma evleri geri dönüş sürecine dek yoğun destek sağlayan önemli bir mekanizma olarak düşünülmektedir (Özer, 2010, s. 84).

4.2. Türk Hukukunda İnsan Ticareti

TCK'nın 80. maddesine göre:

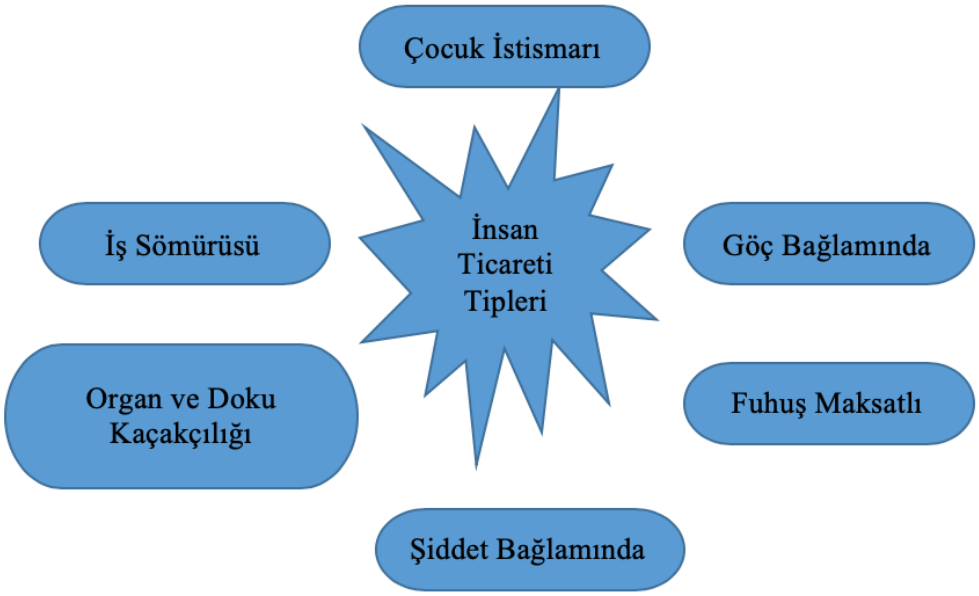
1. Bölüm: Amaç: Zorla çalıştırmak, hizmet ettirmek, fuhuş yaptırmak veya esarete tabi kılmak ya da vücut organlarının verilmesini sağlamak maksadıyla,

2. Bölüm: Araç: Tehdit, baskı, cebir veya şiddet uygulamak, nüfuzu kötüye kullanmak, kandırmak veya kişiler üzerindeki denetim olanaklarından veya çaresizliklerinden yararlanarak rızalarını elde etmek suretiyle,

3. Bölüm: Eylem: Kişileri ülkeye sokan, ülke dışına çıkaran, bir yerden başka bir yere götüren veya sevk eden ya da barındıran kimseye sekiz yıldan on iki yıla kadar hapis ve on bin güne kadar adli para cezası verilir.

Birinci bölümde belirtilen amaçlarla girişilen ve ikinci bölümde var olan suçu oluşturan fiiller var olduğu takdirde, mağdurun rızası geçersizdir. On sekiz yaşını doldurmamış olanların birinci bölümde belirtilen maksatlarla tedarik edilmeleri, kaçırılmaları, bir yerden diğer bir yere götürülmeleri veya sevk edilmeleri veya

barındırılmaları hallerinde suça ait araç fiillerden hiçbirine başvurulmuş olmasa da faile cezalar verilmektedir. Aşağıda, insan ticaretinin tipleri şöyle bir şekille gösterilecektir:

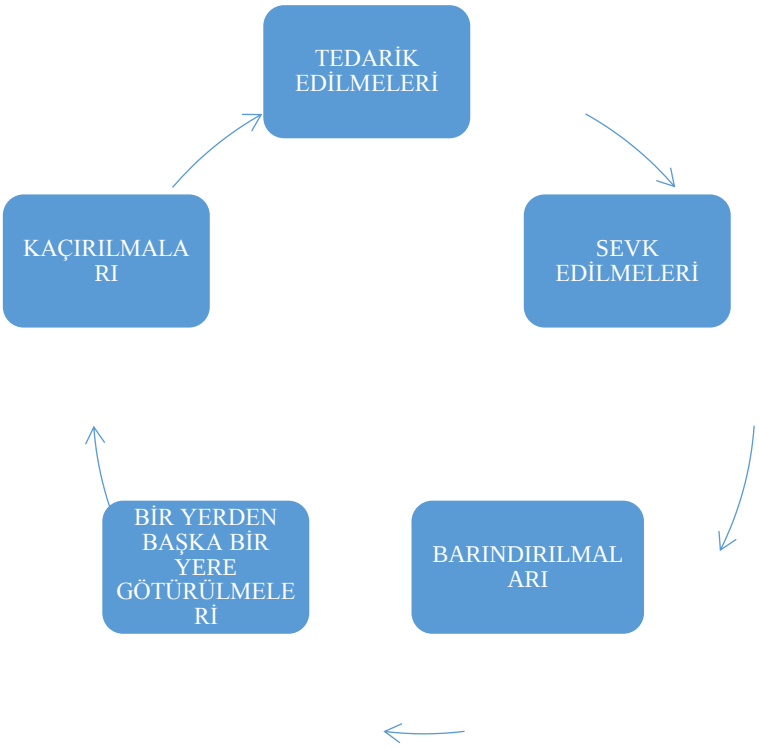

Şekil 3. İnsan Ticaretinin Tipleri

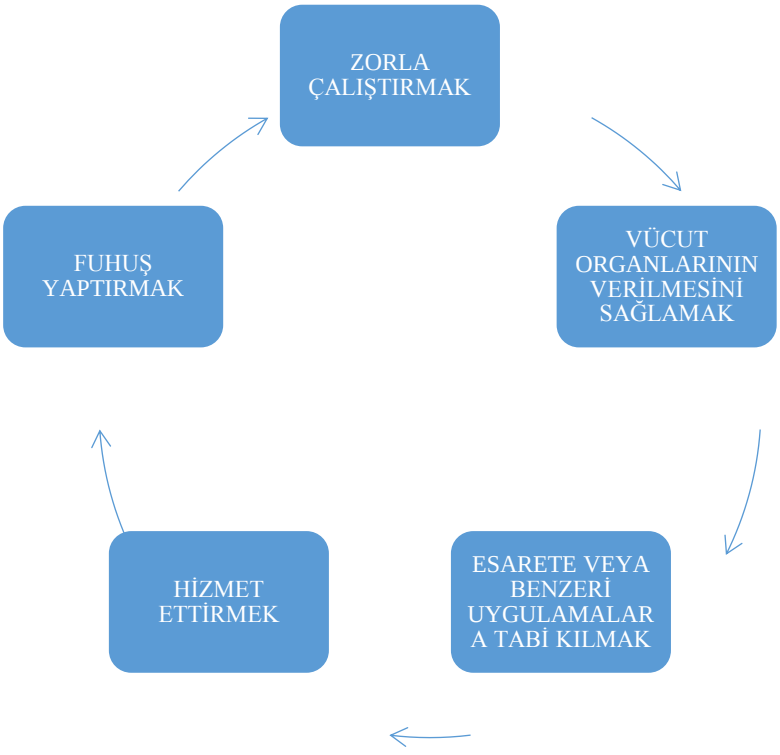
Madde 80'in ikinci fıkrasında belirtilen amaçlarla[4] girişilen ve suçu oluşturan fiiller var olduğu takdirde mağdurun rızasının geçersiz olacağı belirtilmiştir. Maddenin birinci fıkrasında belirtilen söz konusu eylemlerin maddî unsurlarının araç fiillerden bir veya birkaçını yaparak veya yaptırtarak koşulların gerçekleşecektir. Bu maddede araç fiiller on sekiz yaşını doldurmuş yetişkin insanlardan bahsedilmektedir. Araç fiiller tehdit, baskı, cebir, şiddet, nüfuzu kötüye kullanma, kandırma, kişiler üzerindeki denetim olanaklarından, kişinin çaresizliklerinden yararlanmadır. İnsan ticareti suçunun maddi ve manevi unsurlarının[5] yer aldığı şekiller ise aşağıda verilmiştir:

[4] (1) Zorla çalıştırmak, hizmet ettirmek, fuhuş yaptırmak veya esarete tâbi kılmak ya da vücut organlarının verilmesini sağlamak maksadıyla tehdit, baskı, cebir veya şiddet uygulamak, nüfuzu kötüye kullanmak, kandırmak veya kişiler üzerindeki denetim olanaklarından veya çaresizliklerinden yararlanarak rızalarını elde etmek suretiyle kişileri ülkeye sokan, ülke dışına çıkaran, tedarik eden, kaçıran, bir yerden başka bir yere götüren veya sevk eden ya da barındıran kimseye sekiz yıldan oniki yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adlî para cezası verilir.

[5] Maddi unsur fiil, eylem ya da eylemsizliği (ihmal) ifade etmektedir. Manevi unsur ise "kast"tır.

Şekil 4. İnsan Ticareti Suçunun Maddi Unsurları

Şekil 5. İnsan Ticareti Suçunun Manevi Unsurları

4.3. Uluslararası Hukukta ve Türk Hukukunda İnsan Ticareti

Göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti ile mücadele alanında bildiri, sözleşme, kanunlar ve diğer belgeler bulunmaktadır. İnsan ticareti suçu ve göçmen kaçakçılığı suçları ile en eski 25 Eylül 1926 tarihinde yapılan Kölelik Sözleşmesi, en son yapılan 12-15 Aralık 2000 tarihli Palermo Protokü hazırlanmıştır.

Türkiye'nin ve diğer ülkelerin yasal düzenlemeleri ile uluslararası ve ulusal alandaki mevzuatlardaki düzenlemelerine bakılacaktır.

4.3.1. Uluslararası Mevzuat

1. *Kölelik Sözleşmesi (25 Eylül 1926)*
2. *Zorla veya Zorunlu Çalışmayla İlgili Sözleşme (29-28 Haziran 1930)*
3. *İnsan Hakları Evrensel Bildirisi (10 Aralık 1948)*
4. *İnsan Ticaretinin ve İnsanların Fuhuş Yoluyla Sömürülmesinin Yasaklanmasına Dair Sözleşme (2 Aralık 1949)*
5. *İnsan Haklarını ve Temel Özgürlüklerini Korumaya Dair Avrupa Sözleşmesi ve buna bağlı olarak 13. Ek protokol (4 Kasım 1950)*
6. *Eşit Ücret Sözleşmesi (29 Haziran 1951)*
7. *Mültecilerin Statüyle ilgili Sözleşme (28 Temmuz 1951)*
8. *Kölelik Sözleşmesini Değiştiren Protokol (7 Aralık 1953)*
9. *Köleliğin, Köle Ticaretinin, Kölelik Benzeri Uygulamaların Kaldırılmasına Dair Ek Sözleşme (7 Eylül 1956)*
10. *Köleliğin, Köle Ticaretinin, Kölelik Benzeri Uygulamaların Kaldırılmasına dair Ek sözleşme (30 Nisan 1957)*
11. *Suçluların İadesine Dair Avrupa Sözleşmesi (13 Aralık 1957)*
12. *İstihdam ve Meslek Alanında Ayrımcılık Hakkında Sözleşme (25 Haziran 1959)*
13. *Zorla Çalıştırmanın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi (25 Haziran 1959)*
14. *Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme (21 Aralık 1965)*
15. *Sivil ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi (16 Aralık 1966)*
16. *Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi (16 Aralık 1966)*

17. *Kadınlara Karşı Şiddetle Mücadele Eylem Planı (1977)*
18. *İnsan Ticaretine ve Çocukların Cinsel Amaçlı Sömürülmesine Karşı Mücadelesiyle İlgili AB Konseyinin Ortak Eylem Planı (24 Şubat 1977)*
19. *Suçluların İadesine Dair Avrupa Sözleşmesine Ek 2.Protokol (17 Mart 1978)*
20. *Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Tasfiye Edilmesine Dair Sözleşme (18 Aralık 1979)*
21. *Şiddet Suçlarının Mağdurlarının Mağduriyetlerinin Giderilmesine Dair Avrupa Sözleşmesi (24 Kasım 1983)*
22. *İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi (10 Aralık 1984)*
23. *Suçtan ve Yetki İstismarından Mağdur Olanlara Adalet Sağlanmasına Dair Temel Prensipler Bildirisi (29 Kasım 1985)*
24. *Cinsel Sömürü ve İnsan Ticaretiyle İlgili Avrupa Parlamentosu Önergesi (14 Nisan 1989)*
25. *Çocuk Hakları Sözleşmesi (20 Kasım 1989)*
26. *Ölüm Cezasının Kaldırılmasını Amaçlayan, Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşmeye Ek İkinci İhtiyari Protokol (15 Aralık 1989)*
27. *Tüm Göçmen İşçilerin ve Onların Aile Mensuplarının Haklarının Korunmasına Dair Uluslararası sözleşme (18 Aralık 1990)*
28. *Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Komisyonunun İnsani Boyut Konferansı Moskova Görüşmesinin Belgesi (3 Ekim 1991)*
29. *Kadın Ticaretiyle İlgili Avrupa Parlamentosu Önergesi (16 Eylül 1993)*
30. *Kadınlara Karşı Şiddetin Tasfiye Edilmesine Dair Bildiri (20 Aralık 1993)*
31. *Pekin Bildirisi ve Eylem Platformu (15 Ekim 1995)*
32. *İnsan Ticaretiyle İlgili Avrupa Parlamentosu Önergesi (16 Ocak 1996)*
33. *Avrupa Sosyal Şartı (3 Mayıs 1996)*
34. *Kötü Şartlardaki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Acil Önlemler Sözleşmesi (17 Haziran 1996)*
35. *Avrupa Birliği'ne Üye Ülkeler Arasında Suçluların İadesine İlişkin Sözleşme (27 Eylül 1996)*

36. *Cinsel Amaçlı Kadın Ticaretini Önlemek ve Mücadele Etmek için Alınması Gereken Etkili Tedbirleri İçeren Avrupa Kılavuzu Hakkında Hagufe Bakanlığına Ait Bildiri (26 Nisan 1997)*
37. *Uluslararası Adalet Mahkemesinin Roma Hükmü (17 Temmuz 1998)*
38. *Tampere Avrupa Konseyi Başkanlık Bildirisi (15-16 Ekim 1999)*
39. *Pekin Platformunun Uygulanması İçin Daha Çok Faaliyet ve Çaba Gösterilmesine Dair Genel Meclis Önergesi (16 Kasım 1999)*
40. *Avrupa Güvenliğine Dair İstanbul Beyanı (19 Kasım 1999)*
41. *Kadınlara karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesine İlişkin İhtiyari Protokol (10 Aralık 1999)*
42. *Tampere Zirvesi Amsterdam Antlaşması (1999)*
43. *Çocuk Haklarına Dair Sözleşmeye Ek Çocuk Satışı, Çocuk Fahişeliği ve Çocuk Pornografisi ile İlgili İhtiyari Protokol (25 Mayıs 2000)*
44. *Sınıraşan Örgütlü Suçlara Karşı BM Sözleşmesine Ek Kara, Deniz ve Hava Yoluyla Göçmen Kaçakçılığına Karşı Protokol (2 Kasım 2000)*
45. *Sınıraşan Örgütlü Suçlara Karşı BM Sözleşmesine Ek İnsan Ticaretinin Özellikle Kadın ve Çocuk Ticaretinin Önlenmesine, Durdurulmasına ve Cezalandırılmasına İlişkin Protokol (2 Kasım 2000)*
46. *Sınıraşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi (12 Aralık 2000)*
47. *Bakanlar Komitesinin Üye Devletlere, Cinsel Sömürü Amaçlı İnsan Ticaretine Karşı Eylemlerle İlgili Tavsiye Kararı (19 Mayıs 2000)*
48. *İnsan Ticareti İle ilgili Uluslararası, Bölgesel ve Ulusal Seviyedeki Ana Yasal Dokümanlar ve Analitik Raporların Derlenmesi (6 Haziran 2000)*
49. *Bölgesel Eylem Planı İçin Temel İlkeler, "Güneydoğu Avrupa'da İnsan Ticaretine Karşı Mücadelede İşbirliği " Uluslararası Semineri (29 Haziran-1 Temmuz 2000)*
50. *Cinsel Sömür Amacıyla İnsan Ticaretine Karşı Eylem Konu 11 Sayılı tavsiye Kararı (19 Mayıs 2000)*
51. *Kadın Ticaretine Karşı Mücadelede İlave Yeni Eylemler ile İlgili Komisyonun Avrupa Konseyi'ne Parlementosu'na Bilgi Akışıyla ilgili Avrupa Parlamentosu Önergesi (19 Mayıs 2000)*
52. *Parlamenter Meclisin Bükreş Bildirisi (10 Temmuz 2000)*

53. *Bakanlık Konseyi Karart No.1, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı'nın (OSCE-Organization for Security & Cooperation in Europe) İnsan Ticaretiyle Mücadeleyle İlgili Çabaların Arattırılması (28 Kasım 2000)*
54. *Palermo Protokolü (12-15 Aralık 2000)*
55. *Adli Süreç İçindeki Mağdurlara Tutumuyla İlgili Konseyin Karar Tasarısı (15 Mart 2001)*
56. *İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine İlişkin İhtiyari Protokol (18 Aralık 2002)*
57. *Herkesin Zorla Kayıp Edilmeye Karşı Korunmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme (20 Aralık 2006)*
58. *Çocuk Haklarına dair Sözleşmenin Başvuru Usulüne İlişkin İhtiyari Protokol (14 Nisan 2014)*

4.3.2. Türk Hukukunda Durum

Türk hukuk sisteminde 1 Haziran 2005 tarihi ve günümüze kadar olan dönem önemlidir. İnsan ticareti ve insan kaçakçılığı ayrı olarak değerlendirilmiştir. İnsan ticareti suçu Türk hukuk sistemine 2005 yılında girmeye başlamıştır.

Türkiye'de göçmen kaçakçılığı ve insan ticaretiyle mücadelede kanuni düzenlemeler 2002 tarihine kadar bulunmamaktaydı. Bu suçlarla ilgili olarak bazı kanun maddelerden yararlanılmaktaydı. Bunun nedenleri üzerinde düşünüldüğünde, belki de fuhuş sektörü olduğu fakat suç örgütleri tarafından yapılmadığı düşünülmektedir.

4.3.2.1. 2002 Yılına Kadar İnsan Ticareti Suçu Olaylarıyla İlgili Mevzuat

2002 yılına kadar insan ticareti suçu olayları ile ilgili şu mevzuat oluşturulmuştur.

- *765 Sayılı (Eski) TCK'nun aşağıda belirtilen maddeleri (01.03.1926)*
  - *426.427 ve 428. maddeleri, cinsel arzularını tahrik ve pornografiye özendirme yönünde yayın ve çalışmalara yönelik,*
  - *435 ve 436. maddeleri, fuhşa tahrik, teşvik etme ve özendirilerek bu yolda çalışma yapanlara,*

- *504. Maddesi, yurt dışında iş bulmak, ikamet izni veya vize almak bahanesiyle dolandırıcılığı,*
- *313. ve 314. Maddeleri, cürüm işlemek için teşekkül meydana getirenlerle,*
- *545. Maddesi 15 yaşından küçük çocuklara dilendiricilik yaptıranlarla ilgili,*

- *2007 sayılı Türkiye'deki Türk Vatandaşlarına Tahsis Edilen Sanat ve Hizmetler Hakkında Kanun (16.06.1932) (Bu kanunun yerini 27.02.2003 tarihli 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun almıştır.)*
- *5682 sayılı Pasaport Kanunu (15.07.1950)*
- *5683 sayılı Yabancıların Türkiye'de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanun (15.07.1950)*
- *1475 sayılı İş Kanunu (25.08.1971)*
- *2238 sayılı Organ ve Doku Alınması Saklanması ve Nakli Hakkında Kanun (29.05.1979)*
- *4208 sayılı Kara Paranın Aklanmasının Önlenmesine Dair Kanun (13.11.1996)*
- *4422 sayılı Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu (01.08.1999)*

4.3.2.2. 2002 Yılından 2005 Yılına Kadar Olan İnsan Ticareti Suçu Olaylarında Mevzuat

Türk Ceza Kanunu'na 03.08.2002 tarihinde insan ticareti ve göçmen kaçakçılığı başlıkları eklenmiştir. 12-15 Aralık 2000 tarihinde Palermo Protokolü ülkemizce imzalanıp onaylandıktan sonra insan ticareti ve göçmen kaçakçılığı suçlarının 765 sayılı Türk Ceza Kanuna eklenmesine öncü olmuştur.

4.3.2.3. 1 Haziran 2005 Tarihinden Sonra İnsan Ticareti Suçu Olaylarında Mevzuat

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu 26.9.2004 tarihinde kabul edilmiş ve 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Bu kanunun birinci kısmında Uluslararası Suçlar altındaki ikinci bölümde Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti ile hüküm getirilmiştir.

- Sınıraşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi (30.01.2003)

- Sınıraşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi Ek İnsan Ticaretinin, Öncelikle Kadın ve Çocuk Ticaretinin Önlenmesine, Durdurulmasına ve Cezalandırılmasına İlişkin Protokol Hükümleri de 5237 sayılı TCK'na entegre edilmiştir (13 Aralık 2000).

4.3.2.4. İnsan Ticareti Suçunun 5237 sayılı TCK'nun 765 sayılı TCK'nuyla ve Bazı Başka Ülkelerle Cezaların Karşılaştırılması

Suçun yaptırımına ilişkin şu farklılıklar vardır.

- 765 sayılı TCK'da 5 yıldan 10 yıla kadar ağır hapis ve bir milyar liradan az olmamak üzere ağır para cezası ile cezalandırılır iken, 5237 sayılı TCK'da kişi, sekiz yıldan oniki yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılmaktadır.

- 201-a ve 80 maddelerde birinci fıkrada belirtilen amaçlarla girişilen ve suçu oluşturan fiiller olduğu takdirde, mağdurun rızasının geçersiz olacağı belirtilmektedir.

- 201-a maddesindeki suçlar örgütlü olarak işlendiği takdirde, faillere verilecek cezalar bir kat arttırılacağı hükmü, cezayı ağırlaştırıcı bir neden olarak kabul edilmişken, yeni TCK'da bu düzenleme yapılmamıştır.

Buna karşılık Almanya da 1-10 yıl, Fransa da 20 yıla kadar, Hollanda 12 yıla kadar İtalya 8-20 yıl İsveç 2-10 yıl ve ABD ömür boyu hapis verilebilmektedir**.**

4.4. 6458 Sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunundaki Hükümler

4/4/2013 tarihinde onaylanan ve 11/04/2013 gün ve 28615 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6458 sayılı yabancılar ve Uluslararası koruma Kanunu da 48, 49, 55, 108 ve 123 üncü maddeleri ile İnsan Ticareti ile Mücadele ve mağdurların korunmasına ilişkin düzenlemelerdir.

4.4.1. İnsan Ticareti Mağduru İkamet İzni

Madde 48- (1) İnsan ticareti mağduru olduğu veya olabileceği yönünde kuvvetli şüphe duyulan yabancılara, yaşadıklarının etkisinden kurtulabilmeleri ve yetkililerle iş birliği yapıp yapmayacaklarına karar verebilmeleri amacıyla valiliklerce otuz gün süreli ikamet izni veriler.

(2) Bu ikamet izinlerinde, diğer ikamet izinlerinin verilmesindeki şartlar aranmaz. (mevzuat.gov.tr-mevzuat bilgi sistemi e- mevzuat)

4.4.2. İnsan ticareti mağduru ikamet izninin uzatılması ve iptali

Madde 49-(1) İyileşme ve düşünme süresi tanımak amacıyla verilen ikamet izni, mağdurun güvenliği, sağlığı veya özel durumu nedeniyle en fazla altışar aylık sürelerle uzatılabilir. Ancak, bu süreler hiçbir şekilde toplam 3 yılı geçemez.

(2) İnsan ticareti mağduru olduğu veya olabileceği yönünde kuvvetli şüphe bulunan yabancıları, kendi girişimleriyle suçun failleriyle yeniden bağ kurduklarının belirlendiği durumlarda ikamet izinleri iptal edilir. (mevzuat.gov.tr-mevzuat bilgi sistemi e-mevzuat)

4.4.3. Sınır dışı etme kararı alınacaklar

Madde 54- (1) Aşağıda sayılın yabancılar hakkında sınır dışı etme kararı alınır.

a) 5237 sayılı Kanunun 59 uncu maddesi kapsamında sınır dışı edilmesi gerektiği değerlendirilenler,

b) Terör örgütü yöneticisi, üyesi, destekleyicisi veya çıkar amaçlı suç örgütü yöneticisi, üyesi veya destekleyicisi olanlar,

c) Türkiye'ye giriş, vize ve ikamet izinleri için yapılan işlemlerde gerçek dışı bilgi ve sahte belge kullananlar,

ç) Türkiye'de bulunduğu süre zarfında geçimini meşru olmayan yollardan sağlayanlar,

d)Kamu düzeni veya kamu güvenliği ya da kamu sağlığı açısından tehdit oluşturanlar,

e) Vize veya vize muafiyeti süresini on günden fazla aşanlar veya vizesi iptal edilenler,

f) İkamet izinleri iptal edilenler,

g) İkamet İzni bulunup da süresinin sona ermesinden itibaren kabul edilebilir gerekçesi olmadan ikamet izni süresi on günden fazla ihlal edenler,

ğ) Çalışma izni olmadan çalıştığı tespit edilenler,

h) Türkiye'ye yasal giriş veya Türkiye'den yasal çıkış hükümlerini ihlal edenler,

ı) Hakkında Türkiye'ye giriş yasağı bulunmasına rağmen Türkiye'ye geldiği tespit edilenler,

i) Uluslararası koruma başvurusu reddedilen, uluslararası korumadan hariçte tutulan, başvurusu kabul edilemez olarak değerlendirilen, başvurusun geri çeken, başvurusu geri çekilmiş sayılan, uluslararası koruma statüleri sona eren veya

iptal edilenlerden haklarında verilen son karardan sonra bu Kanunun diğer hükümlerine göre Türkiye'de kalma hakkı bulunmayanlar,

j) İkamet izni uzatma başvuruları reddedilenlerden, on gün içinde Türkiye'den çıkış yapmayanlar,

k) (Ek:3/10/2016-KHK-676/36 md; Aynen kabul:1/2/2018-7070/31 md.) Uluslararası kurum ve kuruluşlar tarafından tanımlanan terör örgütleriyle ilişkili olduğu değerlendirilenler

(2) (Değişik:3/10/2016-KHK-676/36 md.; Aynen kabul:1/2/2018-7070/31 md.) Bu maddenin birinci fıkrasının (b), (d) ve (k) bentleri kapsamında oldukları değerlendirilen uluslararası koruma başvuru sahibi veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişiler hakkında uluslararası koruma işlemlerinin her aşamasında sınır dışı etme kararı alınabilir. (mevzuat.gov.tr-mevzuat bilgi sistemi e-mevzuat)

4.4.4. Sınır dışı etme kararı alınmayacaklar

Madde 55- (1) 54 üncü madde kapsamında olsalar dahi, aşağıdaki yabancılar hakkında sınır dışı etme kararı alınmaz.

a) Sınır dışı edileceği ülkede ölüm cezasına, işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muameleye maruz kalacağı konusunda ciddi emare bulunanlar,

b) Ciddi sağlık sorunları, yaş ve hamilelik durumu nedeniyle seyahat etmesi riski görülenler,

c) Hayati tehlike arz eden hastalıkları için tedavisi devam etmekte iken sınır dışı edileceği ülkede tedavi imkanı bulunmayanlar,

ç) Mağdur destek sürecinden yararlanmakta olan insan ticareti mağdurları,

d) Tedavileri tamamlanıncaya kadar, psikolojik, fiziksel veya cinsel şiddet mağdurları,

(2) Birinci fıkra kapsamındaki değerlendirmeler, herkes için ayrı yapılır. Bu kişilerden belli adreste ikamet etmeleri, istenilen şekil ve sürelerde bildirimde bulunmaları istenebilir. (mevzuat.gov.tr-mevzuat bilgi sistemi e- mevzuat)

4.5. Genel İstatistikler

Türkiye de insan ticareti mağdurlarının 2016-2017-2018 yılları arasındaki illere göre dağılımları şöyle olmuştur.

Tablo 2. Yıllara Göre İnsan Ticareti Mağdurlarının İllere Göre Dağılımları

SIRA NO	İL	2016	2017	2018	TOPLAM
1	Antalya	45	66	32	143
2	İstanbul	21	48	42	111
3	Ankara	21	28	8	57
4	İzmir	15	20	14	49

5	Hatay	8	24	7	39
6	Adana	16	8	14	38
7	Mersin	15	18		33
8	Şanlıurfa	10	22		32
9	Bursa	12	8	3	23
10	Muğla	4	15		19
11	Diğer	14	46	14	74

Kaynak: 2019 Göç İdaresi Genel Müdürlüğü

Yukarıdaki tabloda 2016 – 2018 arası üç yıllık sürede insan ticareti mağdurlarının illere göre dağılımları görülmektedir. Her il için sürekli artan ya da azalan bir grafik gözlemlenmemektedir. 2017 yılında çoğu ilde önemli bir artış olduğu görülmektedir. Bu üç yıllık süre de Göç İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından tespit edilebilmiş insan ticareti mağduru sayısı toplam 618 kişidir. Tespit edilmiş 618 kişinin 311'i Antalya, İstanbul ve Ankara il sınırlarında tespit edilmiştir. Antalya, İstanbul ve Ankara il sınırlarında insan ticareti mağdurlarının yarısını (%50.3) bu illerde bulunduğu anlamına gelmektedir.

Tablo 3. İnsan Ticareti Mağdurlarının Yıllara ve İllere Göre Dağılımları

İL	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	TOPLAM
TOPLAM	256	246	148	120	102	58	82	55	21	50	108	181	303	134	1864
İstanbul	55	28	44	42	48	13	31	14	1	12	49	21	48	42	448
Antalya	55	75	43	20	6	9	6	5	7	11	12	45	66	32	392
Ankara	38	24	5	6	6	10	23	11	4	1	7	21	28	8	192
İzmir	14	29	14	7	4	5				1	11	15	20	14	134
Trabzon	7	24	5	12	9	2	3	1			2	1	3		69
Muğla	2	11		12	1	1	3	2	3	5	5	4	15		64
Mersin	20	4	1	1		1			1			15	18		63
Aydın	13	3	2	2	12	1		1			1		5		42
Bursa	4	2			1		2		2	8	1	12	8	3	44
Şanlıurfa	6							1	1	1		10	22		41
Diğer	42	46	18	18	15	16	14	20	2	11	20	37	70	35	375

Kaynak: 2005-2007 ve 2018 İnsan Ticareti Raporu verileriyle Meryem Çevikbaş Çakmakcılar tarafından hazırlanmıştır.

Yukarıdaki tabloda, 2005-2018 yılları arası on dört yıllık bir süre de insan ticareti mağdurlarının yıllara ve illere göre dağılımları sunulmuştur. Yıllara göre her il için artan ya da azalan bir grafik göze çarpmamaktadır. İnsan Ticareti Raporunun bulgularına göre on dört yıla yayılan süre de tespit edilebilmiş toplam mağdur sayısı 1864'tür. Bunların İstanbul, Antalya, Ankara ve İzmir'de tespit edilmiş mağdur sayısı 1166'dır. İnsan Ticareti Raporu'nun bulgularına göre bu dört il, ülke içerisinde tespit edilmiş toplam mağdurların %62.5'ini barındırması açısından önem arz etmektedir.

Polis sorumluluk bölgesinde 2016-2018 yıllarında tespit edilen (TCK 80) insan ticareti vakarına ilişkin veriler ise şu şekildedir:

Tablo 4. 2016-2018 Yıllarında İnsan Ticareti Vakaları

Yıllar	Olay Sayısı	Tacir Sayısı	Mağdur Sayısı
2016	56	191	118
2017	80	333	315
2018	63	218	218
TOPLAM	199	742	651

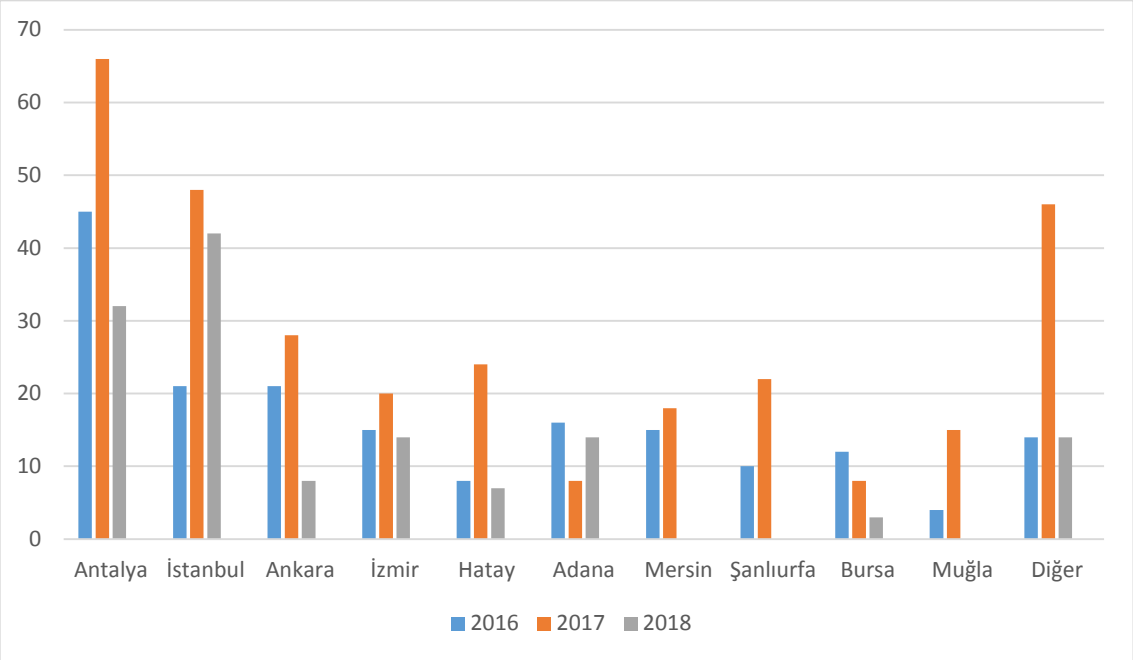
Kaynak: Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti İle Mücadele Daire Başkanlığı

6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu ile İnsan Ticaretiyle Mücadele ve Mağdurların Korunması Hakkında Yönetmelik gereğince;

"insan ticareti suçunun önlemesi ve bu suçla mücadeleye ilişkin politika ve stratejilerin oluşturulması konusunda çalışmalar yürütmek, eylem planı hazırlamak, kamu kurum ve kuruluşları, uluslararası kuruluşlar ile sivil toplum kuruluşları arasında koordinasyon sağlamak" görevleri Göç İdaresi Genel Müdürlüğü ve bağlı birimlerine verilmiştir.

Yine anılan mevzuat gereğince Göç İdaresi Genel Müdürlüğü ve bağlı birimlerince "İnsan Ticareti Mağdur Tanımlama" işlemleri yürütülmektedir. Ancak Adlî kolluk tarafından adlî soruşturma kapsamında mağdur olarak değerlendirilen ve bu yönde evrak tanzim edilen şahısların tamamı Göç İdaresi Genel Müdürlüğünce "Tanımlı Mağdur" statüsüne alınmamaktadır. İnsan ticareti suçunun soruşturmasında

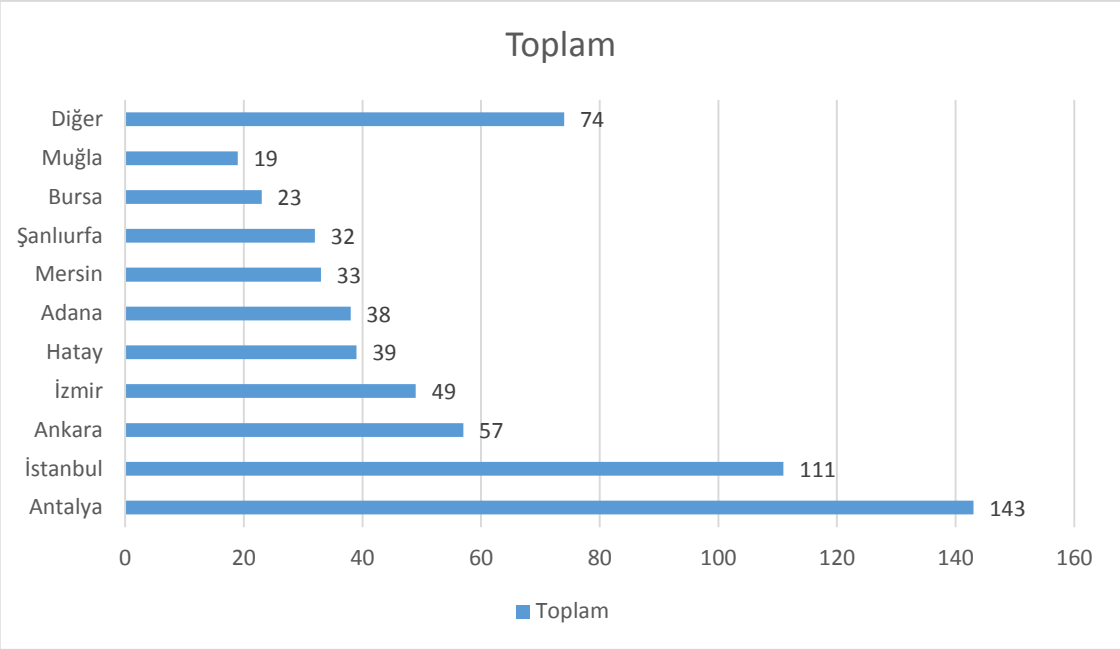
görev alan Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı vb. kurumların verileri Göç İdarisi Genel Müdürlüğü bünyesinde toplanmaktadır.

Şekil 6. 2016-2017-2018 Yılları İnsan Ticareti Mağdurlarının İllere Göre Dağılımı

Kaynak: 2019 Göç İdaresi Genel Müdürlüğü

Yukarıdaki tabloda Göç İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından saptanmış olan insan ticareti mağdurlarının yıllara ve illere göre dağılımları grafik hâlinde verilmiştir. Adana ve Bursa illeri dışında diğer bütün illerde 2017 yılında yüksek bir artış olduğu görülmektedir. Düzenli bir artışlar ya da azalmalar görülmemekle birlikte, 2017 yılında, neredeyse bütün illerde görülen, sıçramaya benzer bir artış görülmekte, diğer iki yılda ise bütün illeri kapsayan bir artış ya da azalma görülmemektedir.

Şekil 7. 2016-2017-2018 Yılları İllere Göre Toplam İnsan Ticareti Mağdurlarının Dağılımı

Kaynak: 2019 Göç İdaresi Genel Müdürlüğü

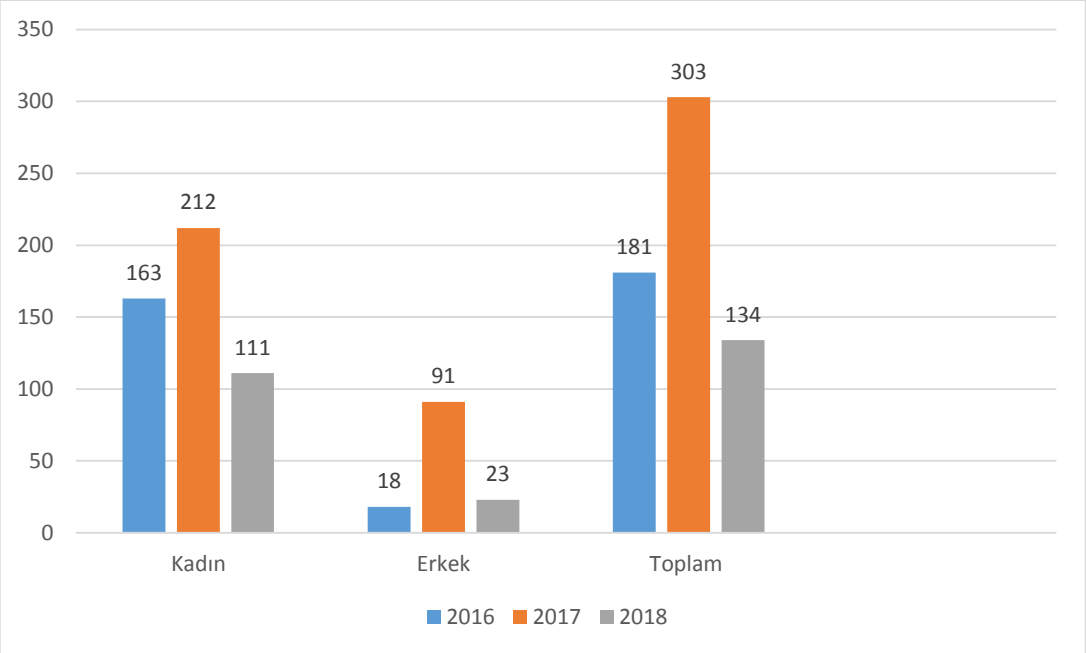
Yukarıdaki grafik, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün belli bir süre içinde tespit edilen insan ticareti mağdurlarının illere göre dağılımına ilişkin bulgularını içermektedir. Antalya, toplam 618 mağdurun 143'ünün tespit edildiği (%23.1) il olarak, ülke içerisinde en fazla mağdurun tespit edildiği şehir olarak gözükmektedir. İstanbul ikinci sıradadır ve tespit edilen toplam mağdur sayısının 111'inin, yani yaklaşık %18'inin bu ilde görülmektedir. Üçüncü sırada ise Ankara, 57 mağdurun (%9.2) tespit edildiği il olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu üç ilde tespit edilmiş mağdur sayısının, tüm ülkede tespit edilmiş mağdur sayısına oranı %50.3 olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 5. Yıllara Göre İnsan Ticareti Mağdurlarının Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

CİNSİYET	2016	2017	2018
KADIN	163	212	111
ERKEK	18	91	23
TOPLAM	181	303	134

Kaynak: 2019 Göç İdaresi Genel Müdürlüğü

Yukarıdaki tabloda, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün 2016-2018 yıllarını kapsayan süre de insan ticareti mağdurlarının cinsiyetlere göre dağılımının verileri görülmektedir. Tabloya göre, 2017 yılında tespit edilmiş insan ticareti mağduru sayısında büyük bir sıçrama olduğu görülmektedir. Yine tespit edilmiş toplam mağdur sayısı 618 olup bu sayının 486'sı kadın (%79), 132'si erkekten (%21) oluşmaktadır. Tek tek yıllara göre ise, 2016 yılında tespit edilmiş toplam mağdur sayısı 181 olup bu sayının 163'ü kadınlardan (%90), 18'i erkekten (%10) oluşmaktadır. 2017 yılında tespit edilmiş mağdur sayısı ise toplam 303 olup bu sayının 212'si kadın (%70), 91'i erkekten (%30) oluşmaktadır. 2018 yılında tespit edilmiş mağdur sayısı toplam 134 olup bu sayının 111'i kadın dan (%83), 23'ü erkeklerden (%17) oluşmaktadır.

Şekil 8. 2016-2017-2018 Yılları İnsan Ticareti Mağdurlarının Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Kaynak: 2019 Göç İdaresi Genel Müdürlüğü

Yukarıdaki grafikte Göç İdaresi Genel Müdürlüğünün 2016-2017-2018 yılları içerisinde tespit edilen insan ticareti mağdurlarının cinsiyetlere göre dağılımları görülmektedir. Kadın mağdurların hemen her yılda erkek mağdurlardan çok daha fazla olduğu göze çarpmaktadır. Kadınların insan ticareti mağduru olmaları erkeklere oranla yaklaşık olarak beş kat daha fazladır ve grafikte de bu durum görünmektedir.

Tablo 6. Yıllara Göre İnsan Ticareti Mağdurlarının Yaş Gruplarına Göre Dağılımları

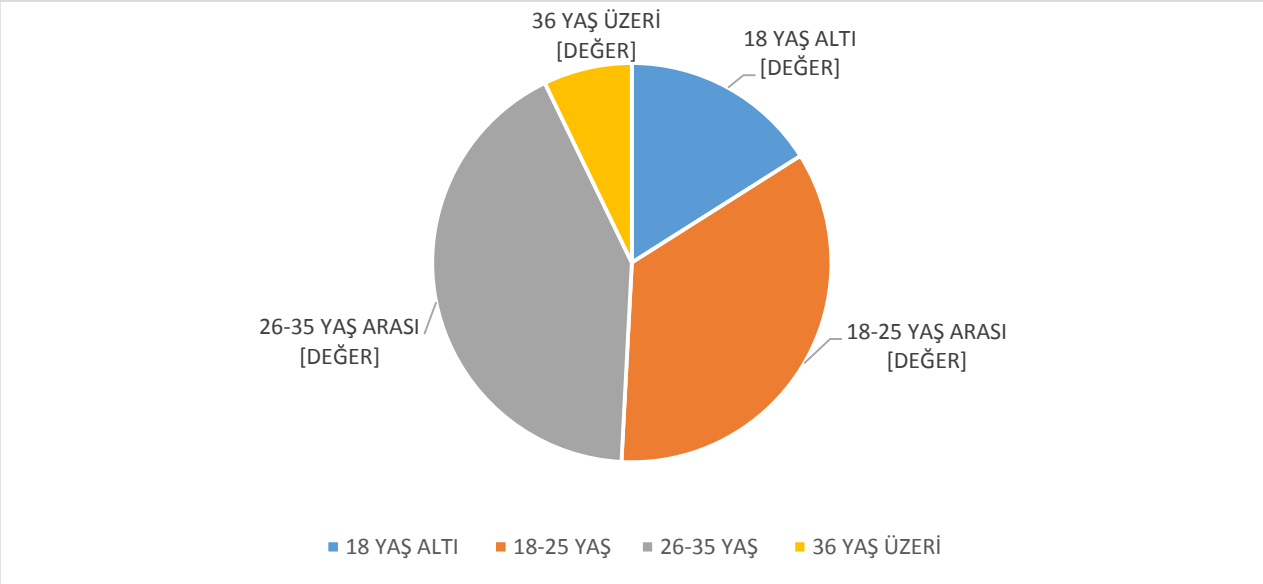
YAŞ	2016	2017	2018
18 YAŞ ALTI	29	98	15
18-25 YAŞ	63	124	63
26-35 YAŞ	76	61	42
36 YAŞ ÜZERİ	13	20	14
TOPLAM	181	303	134

Kaynak: 2019 Göç İdaresi Genel Müdürlüğü

Yukarıdaki tabloda, Göç İdaresi Genel Müdürlüğünce yayınlanmış, insan ticareti mağdurlarının yaş gruplarına göre dağılımları görülmektedir. Tabloya göre, 2016 yılında tespit edilmiş toplam mağdur sayısı 181'dir. Bu 181 mağdurun 29'u (%16) 18 yaşını henüz doldurmamış kadınlardan oluşmaktadır; 63'ü (%35) 18-25 yaş aralığındadır; 76'sı (%42), 26-35 yaş aralığındadır; 13'ü (%7) ise 36 yaşın üzerindeki kadınlardan müteşekkildir.

2017 yılı mercek altına alındığında, toplam 303 mağdurun 98'i (%32) 18 yaşını henüz doldurmamış kadınlardan oluşmaktadır; 124'ü (%41) 18-25 yaş aralığındadır; 61'i (%20) 26-35 yaş aralığındadır; 20'si (%7) ise 36 yaşın üzerindeki kadınlardan oluşmaktadır.

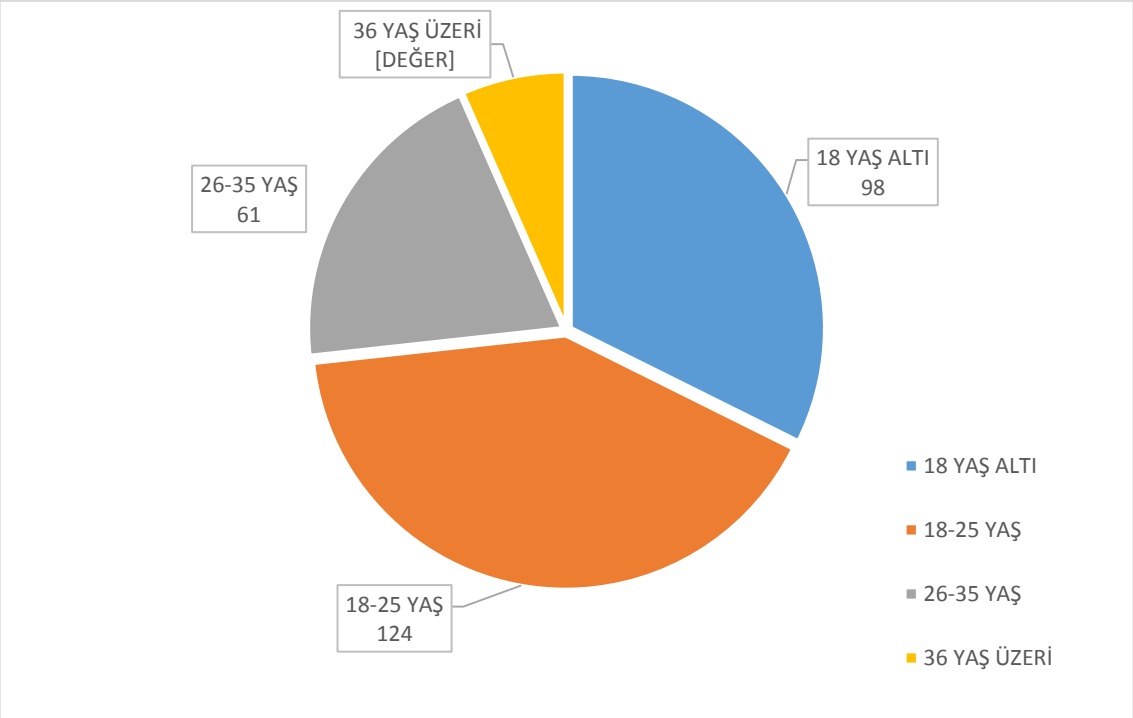
2018 yılını mercek altına aldığımızda ise, toplam 134 mağdurun 15'i (%11) 18 yaşını henüz doldurmamış kadınlardan oluşmaktadır; 63'ü (%47) 18-25 yaş aralığındadır; 42'si (%31) 26-35 yaş aralığındadır; 14'ü (%10) ise 36 yaşın üzerindeki kadınlardan oluşmaktadır.

Şekil 9. 2016 Yılı İnsan Ticareti Mağdurlarının Yaş Grupları Dağılımı

Kaynak: 2019 Göç İdaresi Genel Müdürlüğü

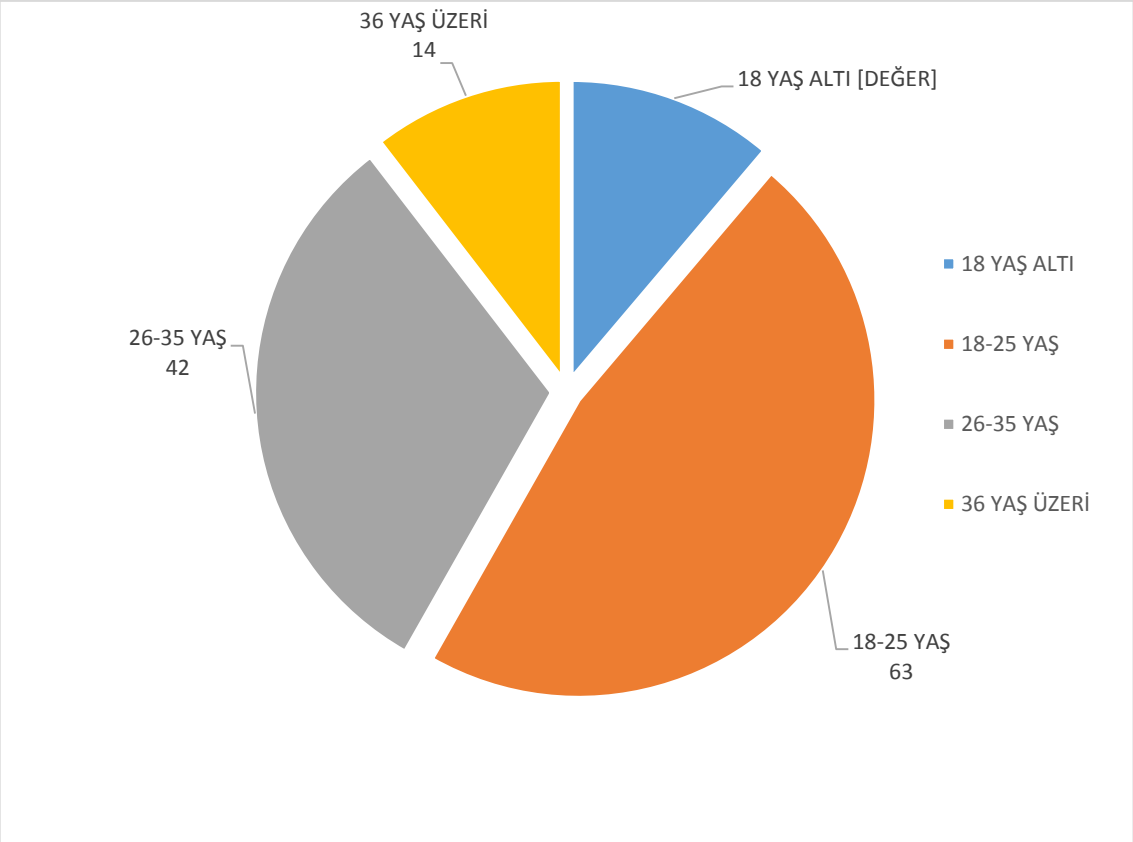
Yukarıdaki grafik, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün 2016 yılında tespit edilmiş insan ticareti mağdurlarının yaş gruplarının dağılımını göstermektedir. Grafikte, tespit edilmiş toplam mağdurların en büyük dilimini 26-35 yaş aralığındaki kadınların oluşturduğu görülmektedir. Yoğunluk sırasıyla, 18-25 yaş aralığındaki bireyler; 18 yaşını henüz doldurmamış kadınlar ve en küçük dilimi oluşturan grup olarak 36 yaş üzerindeki kadınlar gelmektedir.

Şekil 10. 2017 Yılı İnsan Ticareti Mağdurlarının Yaş Grupları Dağılımı

Kaynak: 2019 Göç İdaresi Genel Müdürlüğü

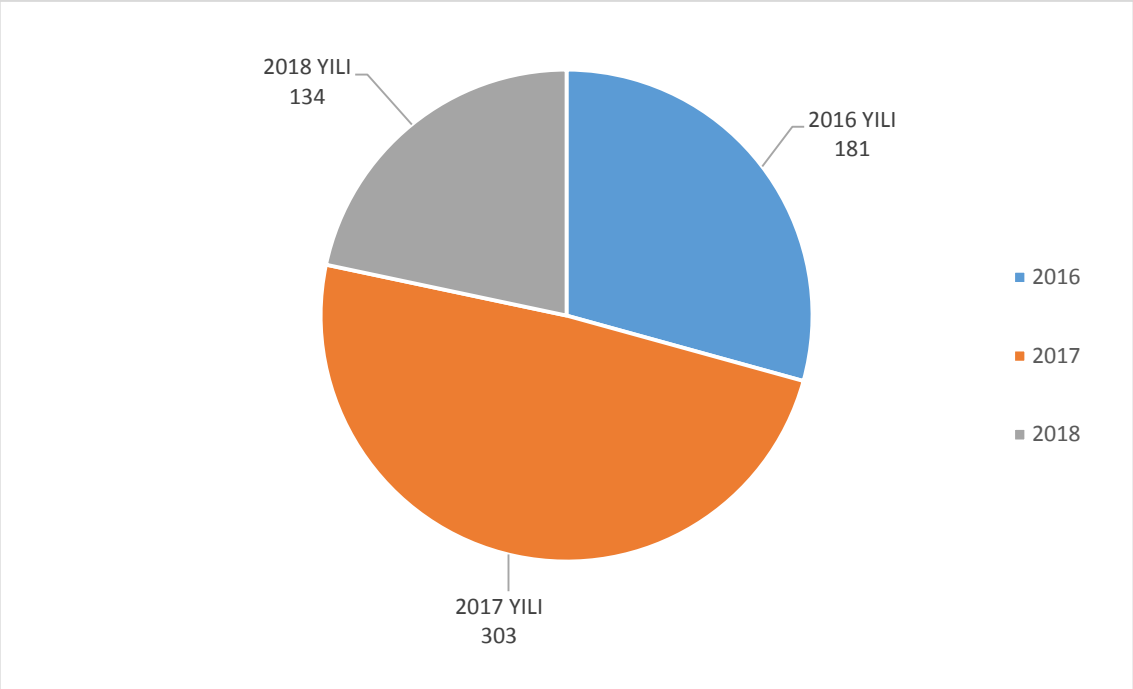
Yukarıdaki grafik, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün 2017 yılında tespit edilmiş insan ticareti mağdurlarının yaş gruplarının dağılımını göstermektedir. Grafikte, tespit edilmiş toplam mağdurların en büyük dilimini 18-25 yaş aralığındaki kadınların oluşturduğu görülmektedir. Yoğunluk sırasıyla, 18 yaşını henüz doldurmamış kadınlar, 26-35 yaş aralığındaki bireyler ve en küçük dilimi oluşturan grup olarak 36 yaş üzerindeki kadınlar gelmektedir.

Şekil 11. 2018 Yılı İnsan Ticareti Mağdurlarının Yaş Grupları Dağılımı

Kaynak: 2019 Göç İdaresi Genel Müdürlüğü

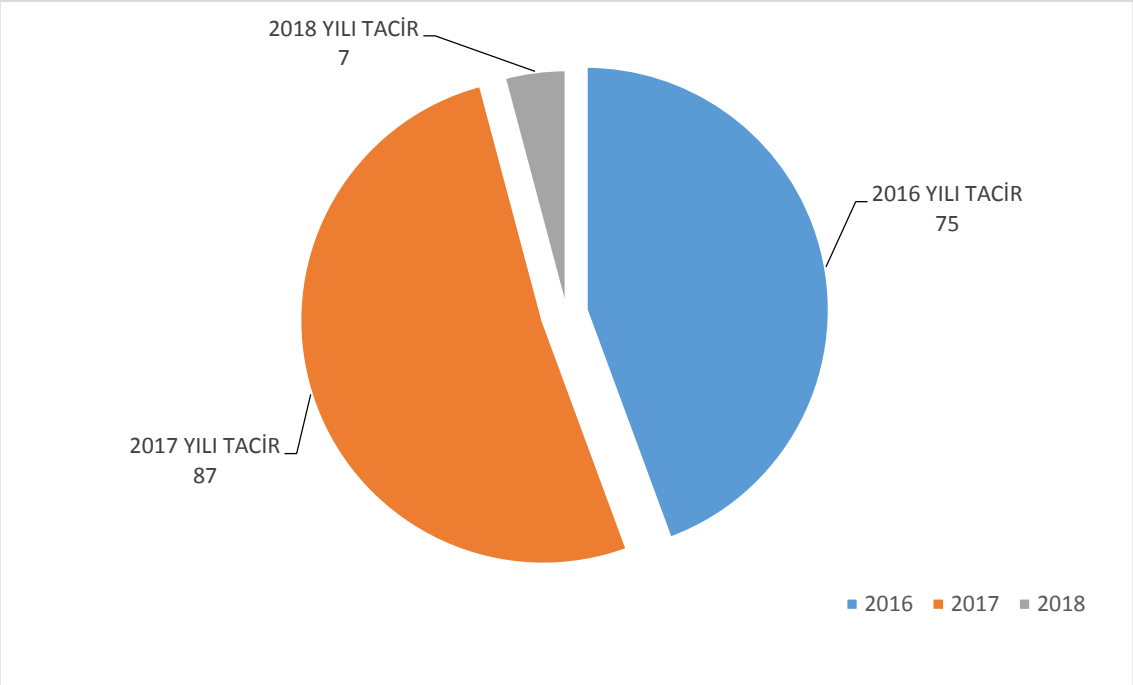
Yukarıdaki grafik, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün 2018 yılında tespit edilmiş insan ticareti mağdurlarının yaş gruplarının dağılımını göstermektedir. Grafikte, tespit edilmiş toplam mağdurların en büyük dilimini 18-25 yaş aralığındaki kadınların oluşturduğu görülmektedir. Yoğunluk sırasıyla, 26-35 yaş aralığındaki kadınlar, 18 yaşını henüz doldurmamış kadınlar ve en küçük dilimi oluşturan grup olarak 36 yaş üzerindeki kadınlar gelmektedir.

Şekil 12. 2016-2017-2018 Yılı İnsan Ticareti Mağdurlarının Yaş Gruplarının Toplam Dağılımı

Kaynak: 2019 Göç İdaresi Genel Müdürlüğü

Yukarıdaki grafikte, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün 2016-2017-2018 yıllarında insan ticareti mağdurlarının yaş gruplarının toplam dağılımı görülmektedir. Grafiğe göre 2017 yılında her yaştan mağdur tespitinin diğer iki yıla göre daha fazla olduğu görülmektedir. Yıldan yıla bir artış ya da azalış ise görülmektedir.

Şekil 13. Yıllara Göre İnsan Taciri Olarak Tespit Edilenlerin Dağılımı

Kaynak: 2019 Göç İdaresi Genel Müdürlüğü

Yukarıdaki grafikte, Göç İdaresi Genel Müdürlüğünün yıllara göre insan taciri olarak tespit edilenlerin dağılımı görünmektedir. 2016-2017-2018 yıllarını kapsayan verilerin grafik üzerindeki dağılımlarına göre, 2016 yılında 75, 2017 yılında 87, 2018 yılında ise 7 insan taciri tespit edilmiştir. Yıllara göre artan ya da azalan bir durum gözlemlenmemekle birlikte, en fazla insan taciri tespiti yapılan yılın 2017 yılı olduğu görülmektedir. Diğer yıllara göre oldukça düşük sayıda insan taciri tespiti ise 2018 yılında yapılmıştır.

Tablo 7. İnsan Ticareti Mağdurlarının İstismar Şekilleri (2014-2017)

YIL	CİNSEL İSTİSMAR	İŞGÜCÜ İSTİMARI	DİLENCİLİK	TOPLAM
TOPLAM	460	108	74	642
2014	43	7		50
2015	88	19	1	108
2016	143	30	8	181
2017	186	52	65	303

Kaynak: İnsan Ticareti Raporu 2017

Yukarıdaki tabloda, 2014-2017 yıllarını kapsayan süre de insan ticareti mağdurlarının istismar şekillerinin neler olduğuna ilişkin veriler görülmektedir. İnsan Ticareti Raporu olarak sunulan bu verilere göre, istismara uğrayan toplam 642 mağdurdan 460'ının (%72) cinsel istismara, 108'inin (%17) işgücü istismarına, 74'ünün (%11) ise dilencilik yaptırılmak suretiyle istismara uğradıkları görülmektedir. Yıllara göre incelendiğinde, 2014 yılında istismara uğradığı tespit edilen toplam 50 mağdurun 43'ünün (%86) cinsel istismara, 7'sinin (%14) işgücü istismarına uğradığı görülmektedir. 2015 yılında istismara uğradığı tespit edilen toplam 108 mağdurun 88'inin (%81) cinsel istismara, 19'unun (%18) işgücü istismarına, 1 kişinin (%1) ise dilendirilmek suretiyle istismara uğradığı görülmektedir. 2016 yılında istismara uğradığı tespit edilen toplam 181 mağdurum 143'ünün (%79) cinsel istismara, 30'unun (%17) işgücü istismarına, 8'inin (%4) ise dilendirilmek suretiyle istismara uğradıkları görülmektedir. 2017 yılında ise istismara uğradığı tespit edilen toplam 303 mağdurun 186'sının (%61) cinsel istismara, 52'sinin (%17) işgücü istismarına, 65'inin (%21) ise dilendirilmek suretiyle istismara uğradığı görülmektedir. Ayrı ayrı ve bir bütün olarak yıllara bakıldığında, insan ticareti mağdurlarının en çok cinsel istismara uğradıkları görülmektedir.

Tablo 8. İnsan Ticareti Mağdurlarının Uyrukları (2014-2017)

UYRUK	2014	2015	2016	2017	TOPLAM
TOPLAM	50	108	181	303	642
Suriye	4	9	36	86	135
Kırgızistan	17	17	33	31	98
Özbekistan	8	34	16	19	77
Fas	2	6	10	25	43
Gürcistan	4		23	11	38
Moldova	4	5	8	20	37
Ukranya	4	4	7	16	31
Rusya	1	3	6	16	26
Azerbaycan	2	4	4	11	21
Türkmenistan		3	3	11	17
Diğer	4	23	35	57	119

Kaynak: İnsan Ticareti Raporu 2017

Yukarıdaki tabloda, İnsan Ticareti Raporuna yansıyan, 2014-2017 yılları arasında tespit edilen insan ticareti mağdurlarının uyruklarının dağılımı görülmektedir.

Tabloya göre toplam 642 mağdurun 135'inin (%21) Suriye uyruklu olduğu görülmektedir. Yoğunluk sırasına göre, 98 mağdurun (%15) Kırgızistan, 77 mağdurun (%12) Özbekistan, 43 mağdurun (%7) Fas, 38 mağdurun (%6) Gürcistan, 37 (%6) mağdurun Moldova, 31 mağdurun (%5) Ukrayna, 26 mağdurun (%4) Rusya, 21 mağdurun (%3) Azerbaycan, 17 mağdurun (%3) Türkmenistan ve diğer 119 mağdurun da (%18) diğer uyruklardan oluştukları görülmektedir.

Tablo 9. İnsan Ticareti Mağdurlarının Uyruk Bazında İstismar Şekilleri (2014-2017)

UYRUK	CİNSEL İSTİSMAR	İŞGÜCÜ İSTİSMARI	ZORLA DİLENDİRME	TOPLAM
TOPLAM	460	108	74	642
Suriye	54	7	74	135
Kırgızistan	98			98
Özbekistan	76	2		78
Fas	25	18		43
Afganistan		43		43
Moldova	37			37
Ukrayna	28	3		31
Rusya	26			26
Azerbaycan	20	1		21
Türkmenistan	16			16
Diğer	80	34		114

Kaynak: İnsan Ticareti Raporu 2017

Yukarıdaki tabloda insan ticareti mağdurlarının uyruk bazında istismar şekilleri 2014 – 2017 yıllarını kapsayacak biçimde görülmektedir. Tabloya göre, tespit edilmiş toplam 642 mağdurun 460'ının (%72) cinsel istismara, 108'inin (%17) işgücü istismarına, 74'ünün ise (%11) zorla dilendirilmek suretiyle istismara uğradıkları görülmektedir. Uyruk bazında ve yoğunluk sıralamasına göre, tespit edilmiş toplam 135 Suriye uyruklu mağdurun 54'ünün (%40) cinsel istismara, 7'sinin (%5) işgücü istismarına, 74'ünün (%55) ise zorla dilendirilmek suretiyle istismara uğradıkları görülmektedir. Tespit edilmiş toplam 98 Kırgızistan uyruklu mağdurun 98'inin de (%100) cinsel istismara uğradıkları görülmektedir. Tespit edilmiş toplam 78 Özbekistan uyruklu mağdurun 76'sının (%97) cinsel istismara, 2'sinin ise (%3) işgücü istismarına uğradıkları görülmektedir. Tespit edilmiş toplam 43 Fas uyruklu mağdurun 25'inin (%58) cinsel istismara, 18'inin (%42) ise işgücü istismarına uğradıkları görülmektedir. Tespit edilmiş toplam 43 Afganistan uyruklu mağdurun 43'ünün de (%100) işgücü

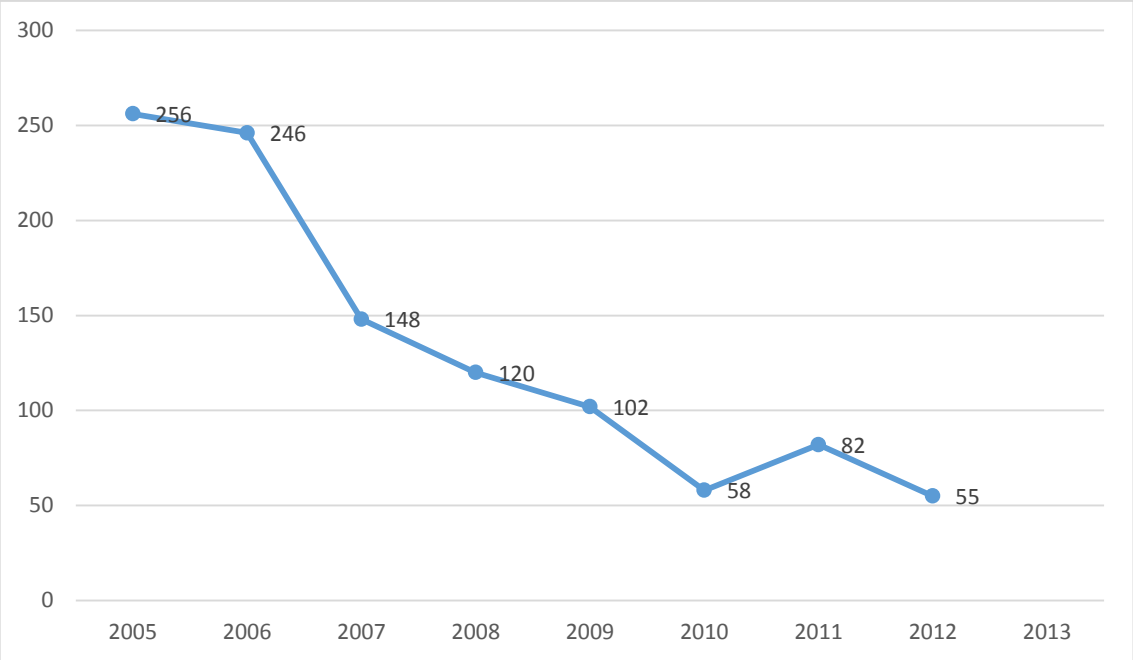
istismarına uğradıkları görülmektedir. Tespit edilmiş toplam 37 Moldova uyruklu mağdurun 37'sinin de (%100) cinsel istismara uğradıkları görülmektedir. Tespit edilmiş toplam 31 Ukrayna uyruklu mağdurun 28'inin (%90) cinsel istismara, 3'ünün (%3) işgücü istismarına uğradıkları görülmektedir. Tespit edilmiş toplam 21 Azerbaycan uyruklu mağdurun 20'sinin (%95) cinsel istismara, 1'inin ise (%5) işgücü istismarına uğradığı görülmektedir. Tespit edilmiş toplam 16 Türkmenistan uyruklu mağdurun 16'sının da (%100) cinsel istismara uğradıkları görülmektedir. Tespit edilmiş diğer uyruklara sahip toplam 114 kişinin 80'inin (%70) cinsel istismara, 34'ünün (%30) ise işgücü istismarına uğradıkları görülmektedir. Afganistan uyruklu mağdurlar parantez içine alındığında, diğer tüm uyruklar bazından cinsel istismara uğrama oranının diğer istismar şekillerine kıyasla çok daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 10. İnsan Ticareti Mağdurlarının Uyrukları (2005 - 2017)

UYRUK	TOPLAM	ORAN
TOPLAM	1.730	%100
Moldova	266	%15
Kırgızistan	221	%13
Özbekistan	209	%12
Ukrayna	170	%10
Türkmenistan	147	%9
Rusya	141	%8
Suriye	138	%8
Azerbaycan	107	%6
Gürcistan	91	%5
Fas	52	%3
Diğer	188	%11

Kaynak: İnsan Ticareti Raporu 2017

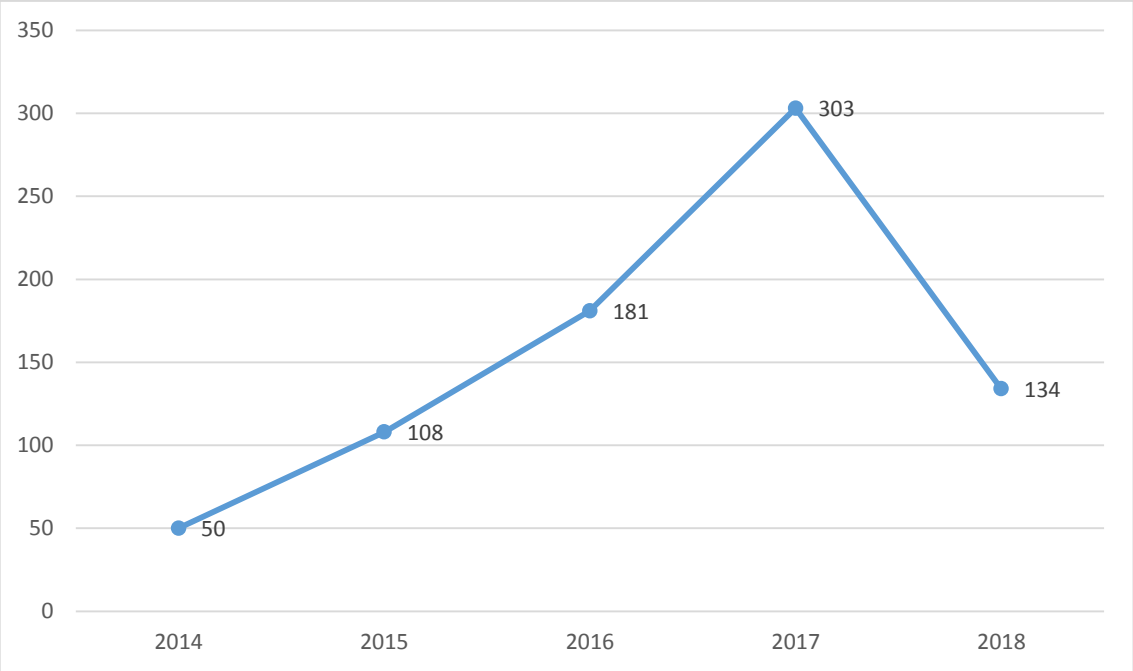
Yukarıdaki tabloda, 2005-2017 yılları arasında tespit edilmiş ve İnsan Ticareti Raporu ile sunulmuş olan, insan ticareti mağdurlarının uyruklarına göre oransal ve sayısal dağılımları görülmektedir. Tabloya göre, Moldova insan ticareti mağdurları arasında en fazla bulunan uyruk olarak görülmektedir. Yoğunluk sırasına göre diğer uyruklardan mağdurlar ise şu şekilde sıralanmaktadır: Kırgızistan, Özbekistan, Ukrayna, Türkmenistan, Rusya, Suriye, Azerbaycan, Gürcistan, Fas ve diğerleri.

Şekil 14. İnsan Ticareti Mağdur Sayısı (2005-2013)

Kaynak: İnsan Ticareti Raporu 2017

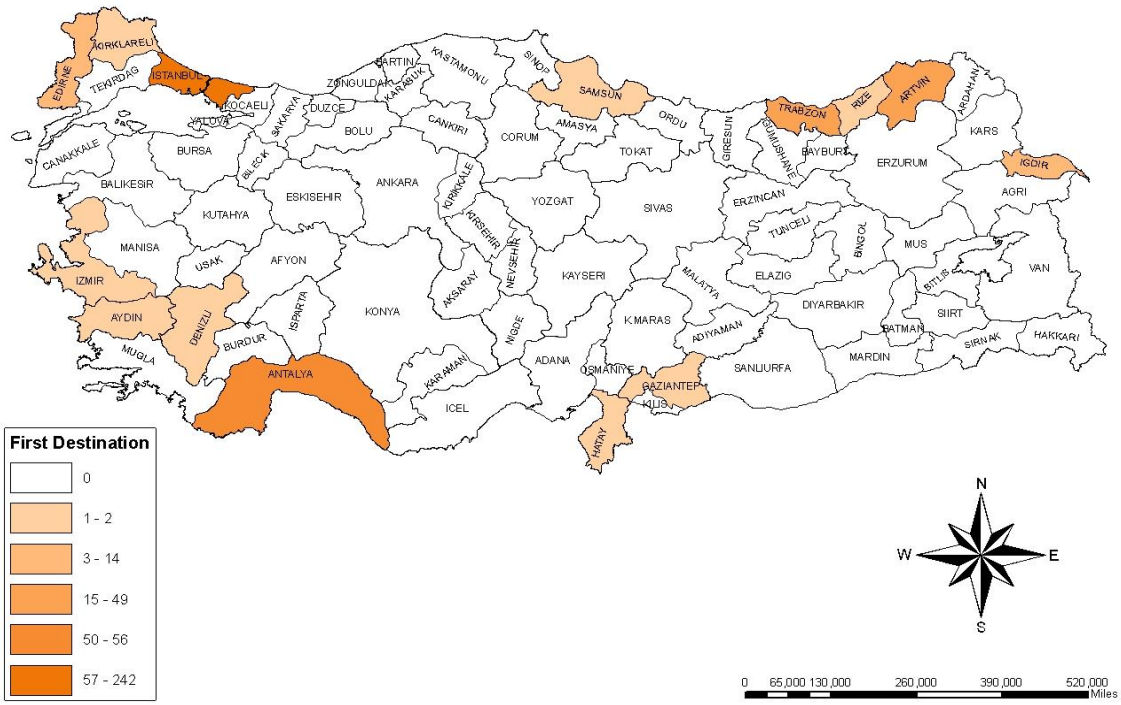
Yukarıdaki grafikte, tespit edilmiş insan ticareti mağdurlarının sayısının 2005 ile 2013 yılları arasındaki grafiği görülmektedir. İnsan Ticareti Raporu'nun sunduğu bu grafiğe göre, 2005 yılından 2010 yılına kadar azalan bir trendin varlığı görülmektedir. 2011 yılında tekrar yükselişe geçen 2012 ve 2013 yıllarında yeniden azalma eğilimine girmektedir. Grafiğe göre, tespit edilen mağdur sayısının (256) en fazla olduğu yıl 2005, tespit edilen mağdur sayısının (55) en az olduğu yıl ise 2013'tür.

Şekil 15. İnsan Ticareti Mağdur Sayısı (2014-2015-2016-2017-2018)

Kaynak: İnsan Ticareti Raporu 2018

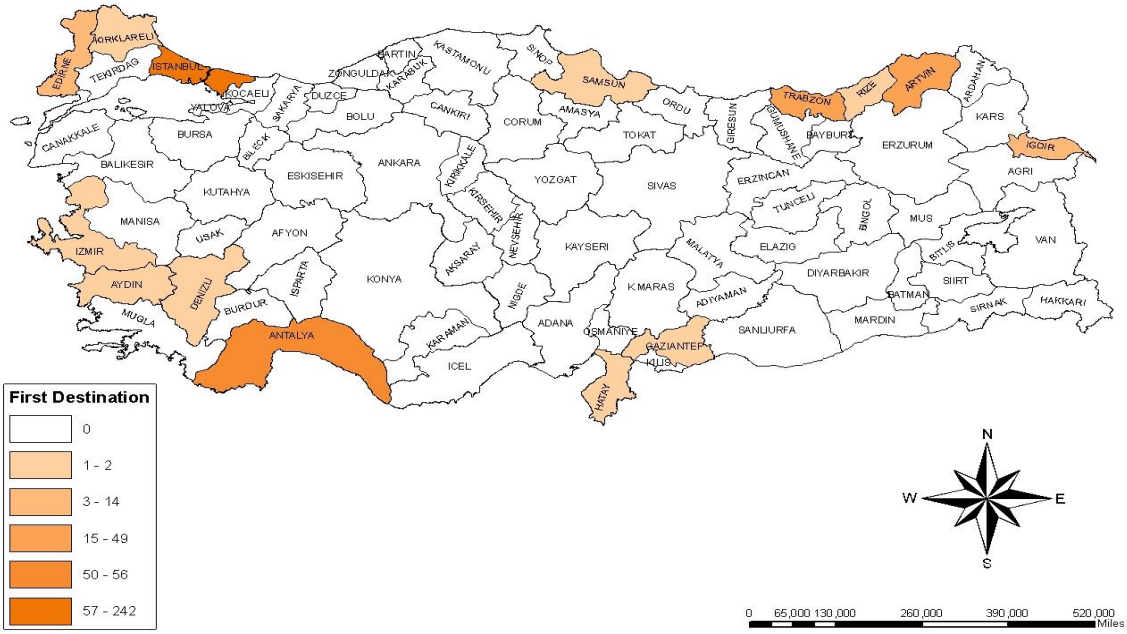
Yukarıdaki grafik, 2014 -2018 yılları arasında tespit edilen insan ticareti mağdur sayısının nasıl bir trende sahip olduğu görülmektedir. İnsan Ticareti Raporu'nun sunduğu grafiğe göre 2014 ile 2017 yılları arasında tespit edilmiş mağdur sayısının her geçen yılla birlikte yükseldiğini, yani artan bir trende sahip olduğu görülmektedir. 2017 ile 2018 yılları arasında ise azalan bir trend gözlemlenmektedir. Yine bu grafiğe göre, tespit edilen mağdur sayısının (303) en fazla olduğu yıl 2017 iken, tespit edilen mağdur sayısının (50) en az olduğu yıl 2014 yılıdır.

Şekil 16. İlk Giriş Yapılan İller Haritası

Kaynak: Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti ile Mücadele Daire Başkanlığı 2018

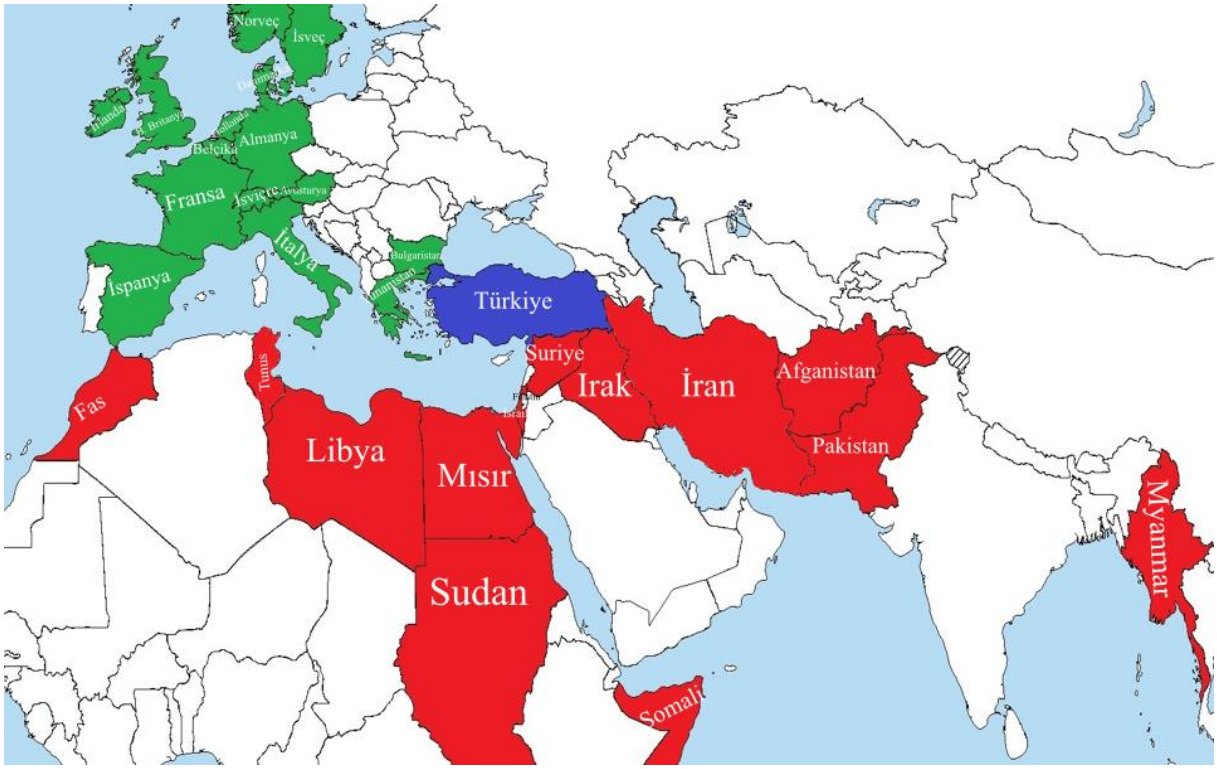
Yukarıda sunulan haritaya göre, Türkiye'ye insan ticareti amaçlı giriş yapılan iller arasında yoğun kullanılan il İstanbul olarak görülmektedir. Daha sonra Antalya gelmektedir. Artvin ve Trabzon, Antalya'yı takiben en yoğun girişin yapıldığı iller olarak görülmektedir. Artvin ve Trabzon'un ardından en yoğun giriş yapılan il olarak Edirne, ondan sonra da Iğdır gelmektedir. Diğerlerine göre daha az yoğun olmak kaydıyla ülkeye girişin yapıldığı iller ise İzmir, Aydın, Denizli, Kırklareli, Samsun, Rize, Gaziantep ve Hatay olarak görülmektedir.

Şekil 17. Sömürünün Yapıldığı İller Haritası

Kaynak: Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti ile Mücadele Daire Başkanlığı 2018

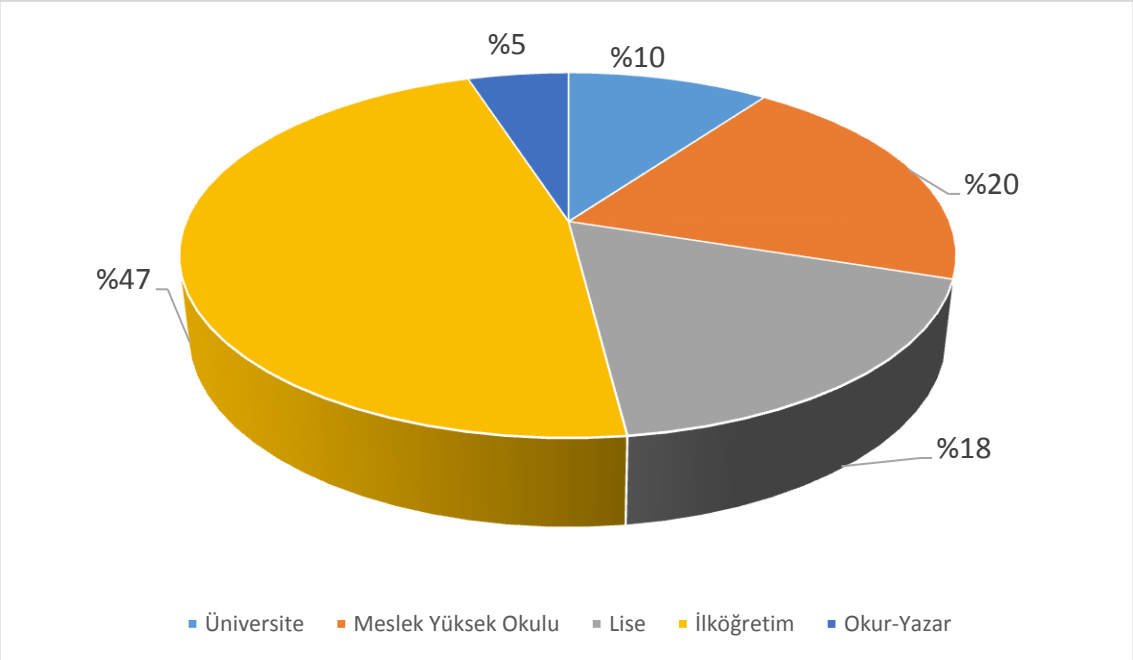
Yukarıdaki haritada, insan ticareti mağdurlarının yoğun olarak hangi illerde sömürüldükleri görülmektedir. Buna göre İstanbul sömürünün en yoğun olduğu kent olarak; Antalya, İstanbul'un ardından sömürünün en yoğun olduğu ikinci kent olarak görülmektedir. Trabzon ve Artvin, Antalya'nın ardından sömürünün en yoğun olduğu diğer iki kent olarak görülmekteyken, bu iki ili takiben Edirne ili gelmektedir. Sömürünün olduğu diğer iller ise şöyle sıralanabilir: Denizli, Aydın, İzmir, Kırklareli, Samsun, Rize, Iğdır, Hatay, Gaziantep.

Şekil 18. Göçmen Kaçakçılığında Kaynak ülke, Hedef ve Kaynak Ülke

Kaynak: İnsan Ticareti ve Göçmen Ticareti ile Mücadele Daire Başkanlığı 2018

BM verilerine göre, insan ticaretinde, Japonya, Belçika, Hollanda, Almanya, İtalya, ABD ve Türkiye'nin hedef ülkeler, Tayland, Çin, Nijerya, Arnavutluk, Bulgaristan, Beyaz Rusya, Moldova ve Ukrayna'nın öne çıkan kaynak ülkeler olduğu belirtilmektedir.

Şekil 19. İnsan Ticareti Mağdurlarının Eğitim Düzeyleri

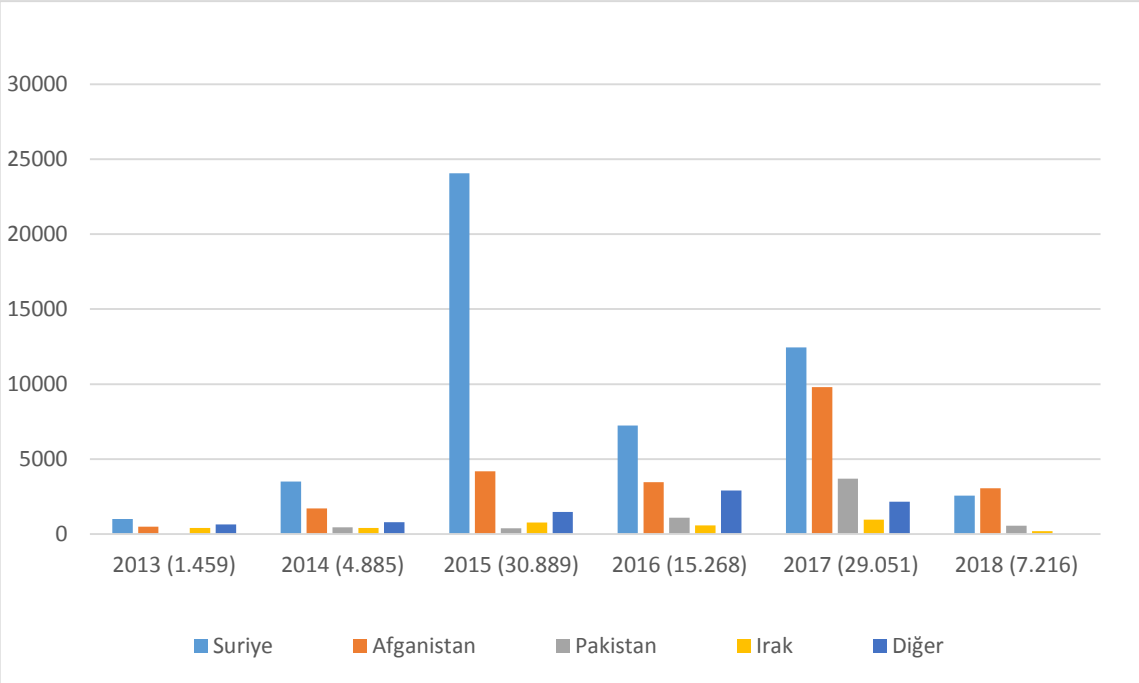
Kaynak: İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı

Yukarıdaki grafikte, İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı tarafından sunulan, tespit edilmiş insan ticareti mağdurlarının eğitim düzeylerinin dağılımları dilimlere ayrılmış biçimde görülmektedir. Grafiğe göre, tespit edilmiş mağdurların %47'lik bir oranla en büyük dilimini oluşturan grup ilköğretim mezunlarından müteşekkildir. Yoğunluk sırasına göre, %20'lik dilimi oluşturan grup meslek yüksek okulu mezunlarından, %18'lik dilimi oluşturan grup lise mezunu gruptur. %10'luk dilimi oluşturanlar üniversite mezunu mağdurlardan oluşmaktadır. Son olarak ise %5lik dilimi oluşturan, yalnızca okur-yazar olan grup gelmektedir. Görüldüğü üzere, tespit edilmiş insan ticareti mağdurlarının yarısından fazlası yalnızca ilköğretimle sınırlı bir tahsil görmüş (%47) ya da hiç okula gitmemiş kişilerden (%5) oluşmaktadır.

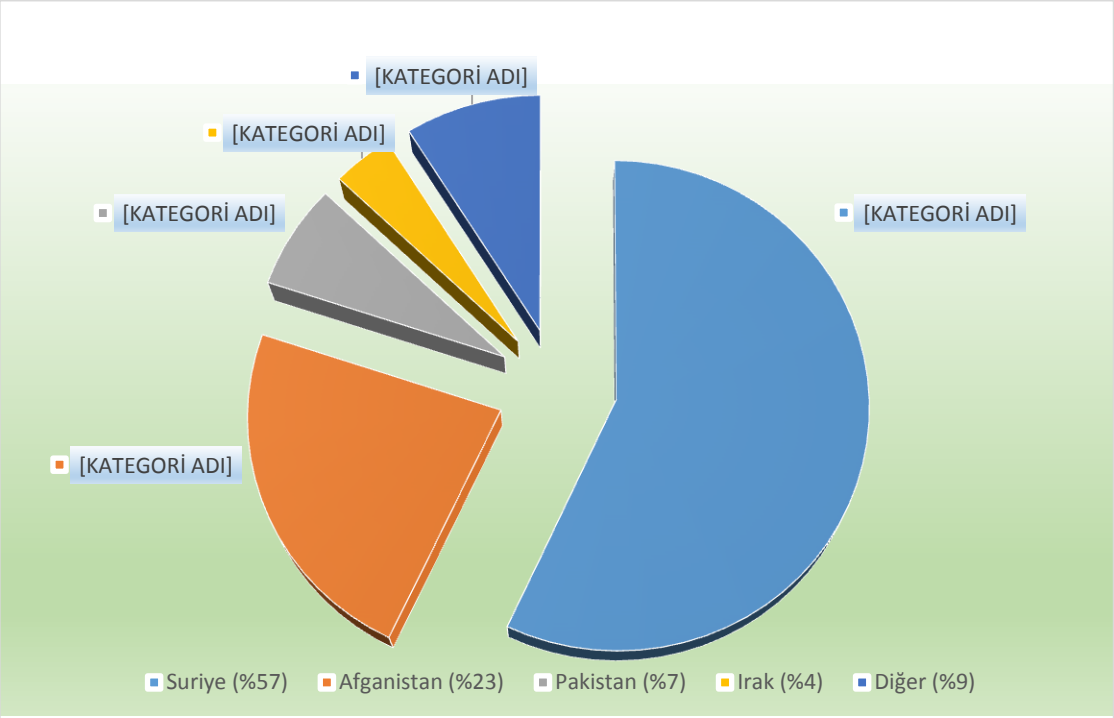
Şekil 20. Düzensiz göçmen giriş ve çıkış güzergahları (2018)

Kaynak: İnsan Ticareti ve Göçmen Ticareti ile Mücadele Daire Başkanlığı 2018

Şekil 21. 2013-2018 Yılları Uyruklara Göre Düzensiz Göçmen Sayıları

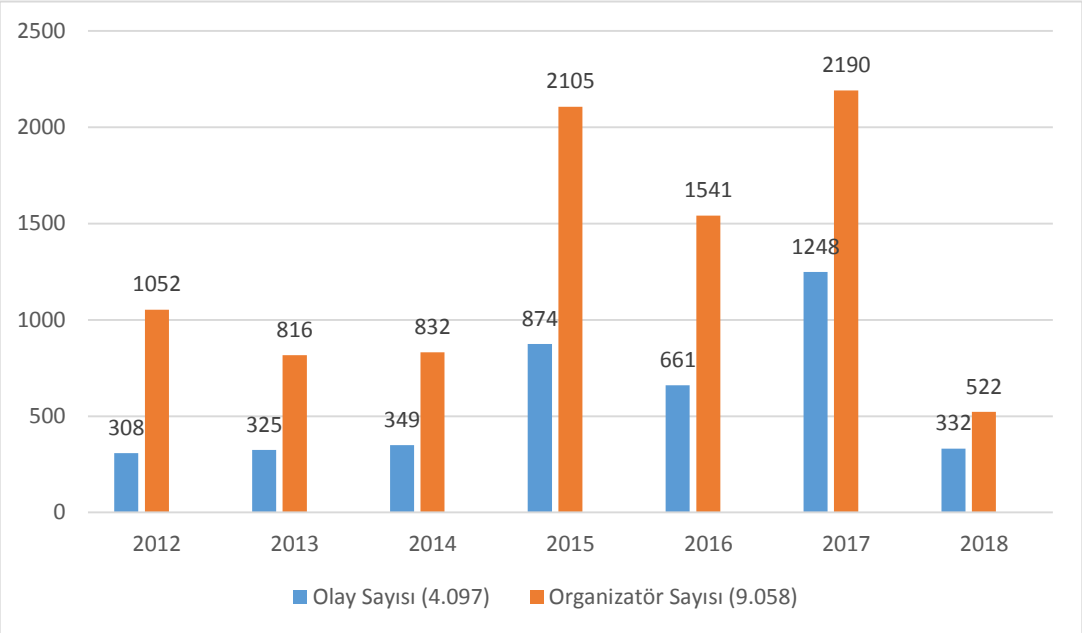
Yukarıdaki şekil 21'deki haritada düzensiz göçmen giriş ve çıkış güzergâhları görülmektedir. Şekil 22 ye göre de 2013 ve 2014 yıllarında parçalara ayrılan 5 değişkenden kaynaklı giriş çıkışların oldukça az olduğu (1.459) görülmektedir. 2015 yılında ise önceki iki yıla oranla, özellikle Suriye kaynaklı giriş ve çıkışların yüksek derecede arttığı görülmektedir (Toplam giriş çıkışın yaklaşık olarak %70'i Suriye kaynaklı görülmektedir). 2016 yılında, Suriye kaynaklı giriş çıkışlar bir önceki yıla göre azalmış olsa da, diğer ülkelere kıyasla yine Suriye en yoğun güzergâh konumunu korumaktadır. 2017 yılında ise Afganistan kaynaklı giriş ve çıkışların yüksek oranda arttığı görülmekteyse de, Suriye güzergâhı yine en yoğun güzergâh olma niteliğine sahiptir. 2018 yılında Afganistan kaynaklı giriş ile çıkışlar Suriye güzergâhı kullanımını geride bırakmış şekilde görülmektedir. İncelenen 6 yıla oranla 2015 yılı giriş çıkışın en yoğun olduğu yıl olma niteliğine sahiptir.

Şekil 22. 2013-2018 Yılları Uyruklara Göre Düzensiz Göçmen Yüzde Olarak Dağılımı

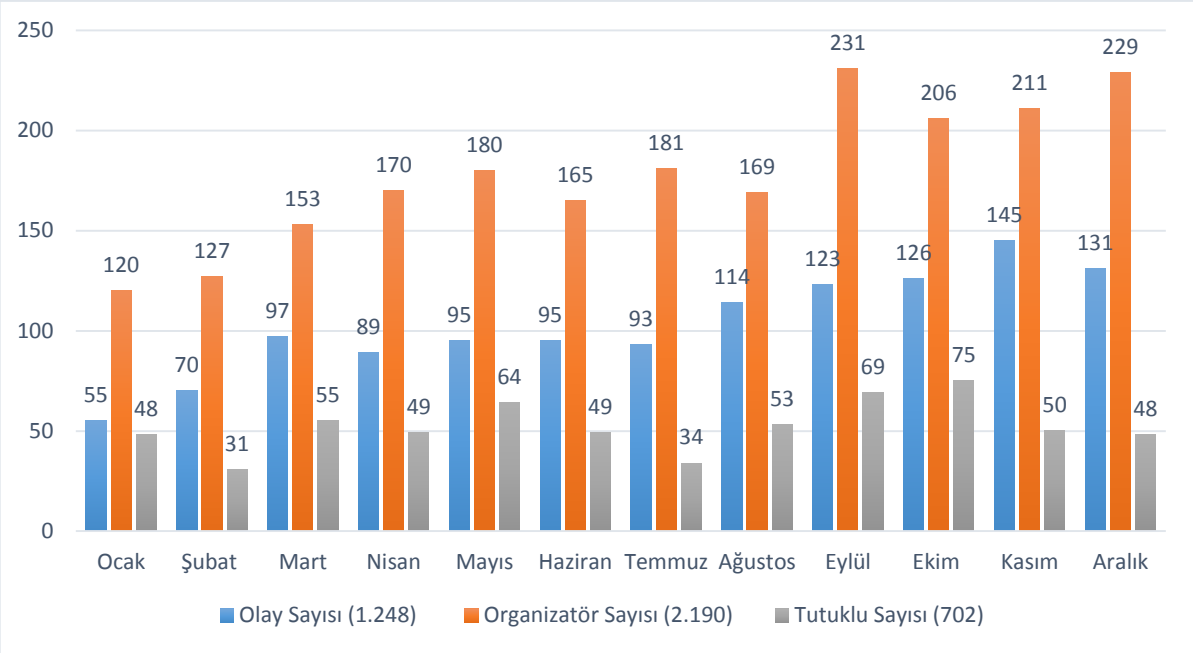
Yukarıdaki grafik, 2013 ile 2018 yıllarını kapsayan süre de uyruklara göre düzensiz göçmen sayılarının dağılımını göstermektedir. Grafiğe göre, söz konusu yıllar içinde Suriye uyruklu düzensiz göçmenlerden oluşan dilim %57'lik bir oranla en yoğun dilim olma niteliğine sahiptir. Yoğunluk sırasına göre %23'lük bir dilimle Afganistan

uyruklu kişiler görülmektedir. Afganistan'dan sonra %9'luk bir dilimle diğer uyruklar gelmekte, bunları %7'lik bir dilimle Pakistan, %4'lük bir dilimle Irak uyruklarına sahip düzensiz göçmenler takip etmektedir.

Şekil 23. 2012-2018 Yılları Olay ve Organizatör Sayısı

Yukarıdaki grafikte, olay ve organizatör sayılarının yıllara göre dağılımı gösterilmektedir. Organizatör sayıları, 2017 yılında en yüksek oranına ulaşmakta olup sırasıyla 2015, 2016 ve 2012 yıllarında 1000 kişinin üzerinde olduğu görülmektedir. Olay sayısı ise, organizatör sayısındaki yoğunluğa paralel biçimde yine 2017 yılında en yüksek düzeyine ulaşmıştır. Yıllara göre düzenli bir artış ya da azalma görülmemektedir.

Şekil 24. 2017 Yılı Aylara Göre Olay ve Organizatör Sayısı

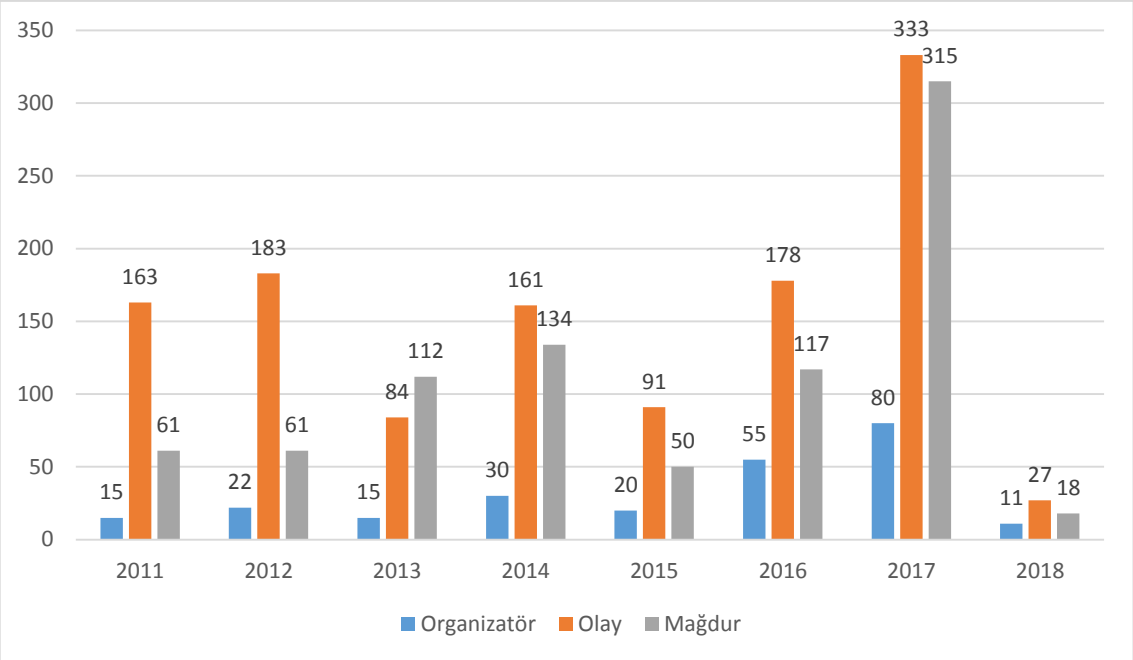
Yukarıdaki grafik, 2017 yılı içerisindeki olayların sayısını, bu olayların organize eden organizatör sayısını ve sonuç itibariyle tutuklanmış kişi sayısını göstermektedir. 2017 yılı içerisinde, organizatör sayısının Ocak ayı itibariyle sürekli artışından söz edilemese de başlangıç (120 kişi) ve sonuç sayılarına (229 kişi) bakıldığında, yıl başından yıl sonuna doğru neredeyse iki katı bir artıştan söz etmek mümkündür. Genel anlamda düzenli bir yükseliş göze çarpmaktadır. Bununla beraber olay sayısı da yine genel hatlarıyla yükselme trendini korumuştur. Tutuklu sayıları ise düzenli denebilecek biçimde artmamış ya da olay ve organizatör sayılarının yükselişine veya alçalışına paralel bir çizelge izlememiştir. Toplamda 1.248 olayın yaşandığı ve bu olayları organize eden 2.190 kişinin bulunduğu 2017 yılında, tutuklu sayısı 702 olmuştur. Organizatör sayısının hemen hemen üçte birine tekabül eden bu sayı, olay sayısının da neredeyse yarısına tekabül etmektedir. Bu da göstermektedir ki 2017 yılı özelinde suçluların tespit edilip cezalandırılmalarının sağlanmasında kanunî ve/veya kolluk güçlerinin olaylara müdahalesinde kimi eksiklikler söz konusudur.

Şekil 25. Türkiye Kaynak ve Hedef Ülke

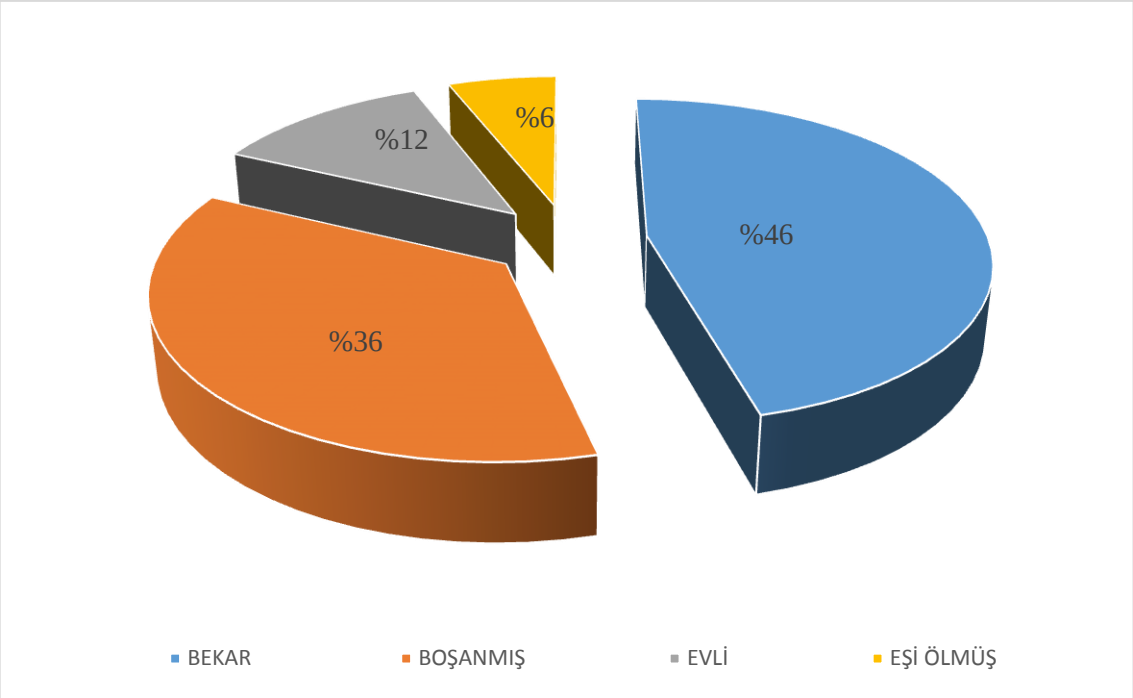
Kaynak: İnsan Ticareti ve Göçmen Ticareti ile Mücadele Daire Başkanlığı 2018

Yukarıdaki haritada, insan ticareti bağlamında kaynak ülkelerden hedef ülkeye geçişlerin güzergâhları ve bu ülkelerin hangi ülkeler oldukları gösterilmiştir. Türkiye, insan ticaretinin hedef ülkesi konumunda olan bir ülke olarak görülmektedir. Kaynak ülkeler, yani mağdurların temin edildiği ülkeler ise Rusya, B. Rusya, Ukranya, Moldova, Romanya, Bulgaristan, Gürcistan, Ermenistan, Azerbaycan, Türkmenistan, Kırgızistan, Özbekistan ve Kazakistan gibi ülkeleri kapsamaktadır.

Şekil 26. 2011-2018 Yılları Organizatör, Olay ve Mağdur Sayıları

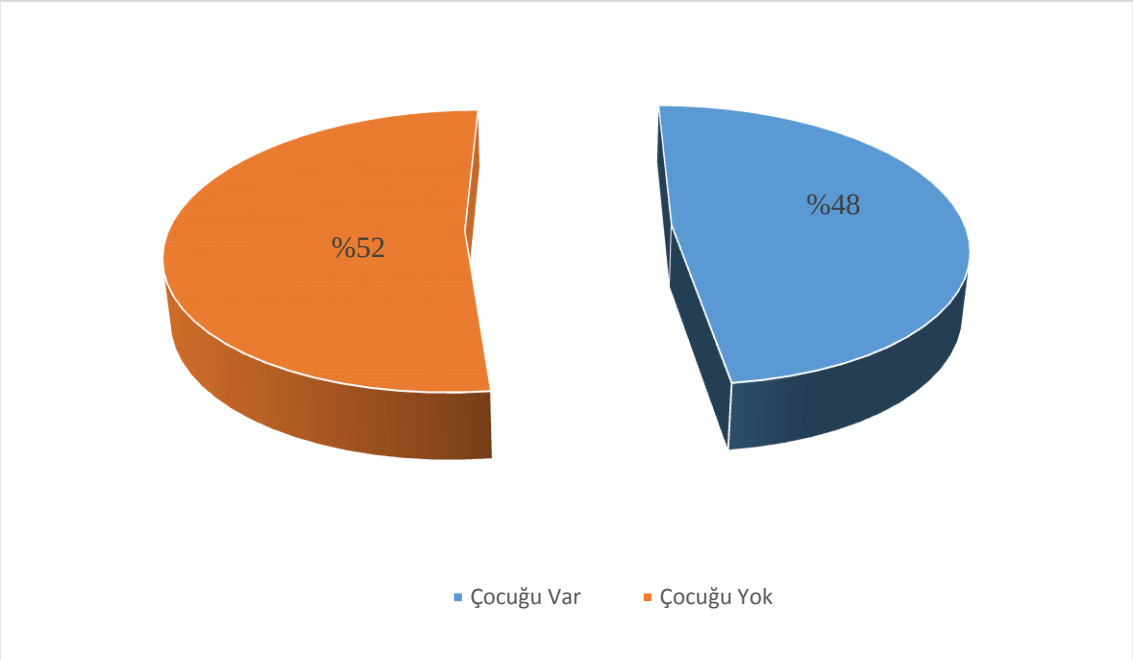
Yukarıdaki grafikte, organ ve doku ticareti amaçlı insan ticaretine konu olan olay, mağdur ve organizatör sayıları görülmektedir. Göze çarpan ilk ve en önemli detay, 2018 yılı dışında neredeyse tüm yıllarda organizatör sayısına göre olay ve mağdur sayısının oldukça yüksek olduğudur. Her verinin tepe noktasına ulaştığı 2017 yılında dahi organizatör sayısı 80 iken; olay sayısı 333 ve mağdur sayısı 315'tir. 2018 yılına kadar genelde ciddi oranlarda olay ve mağdur sayısına rastlanırken; 2018 yılında, ticarete konu olan verilerin bir önceki yıllara göre en düşük seviyelere kadar düştüğü görülmektedir.

Şekil 27. Mağdurların Medeni Durumlara Göre Dağılımları

Kaynak: İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı

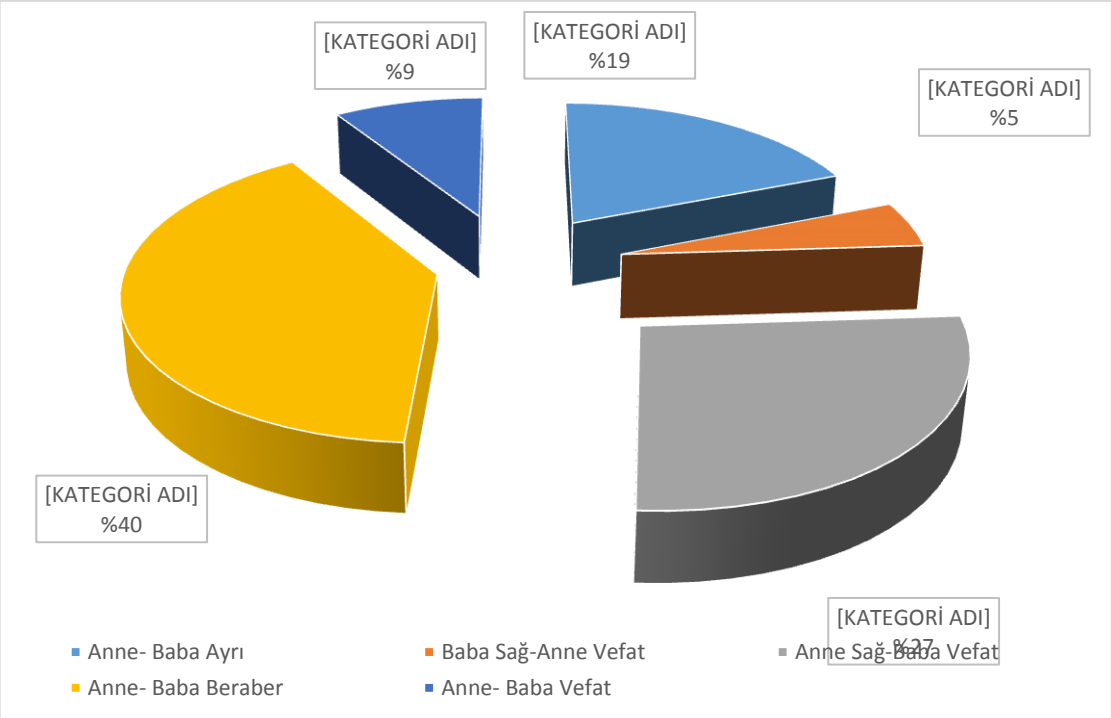
Yukarıdaki grafikte tespit edilebilmiş mağdurların medeni durumlarına göre dağılımları görülmektedir. İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı'nın hazırlamış olduğu grafiğe göre, tespit edilebilmiş mağdurların içerisinde medeni durumu bekâr olanların oluşturdukları dilim en büyük dilim olarak görülmektedir (%46). Medeni durumu bekâr olan grubu, yoğunluk sırasıyla takip eden gruplar ise şunlardır: Boşanmış (%36), evli (%12), eşi ölmüş (%6). İnsan ticareti mağdurlarının çok büyük çoğunluğunun bekâr ve/veya boşanmış kişiler oldukları görülmektedir (%82).

Şekil 28. Mağdurların Çocuk Sahibi Olma Durumlarına Göre Dağılımları

Kaynak: İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı

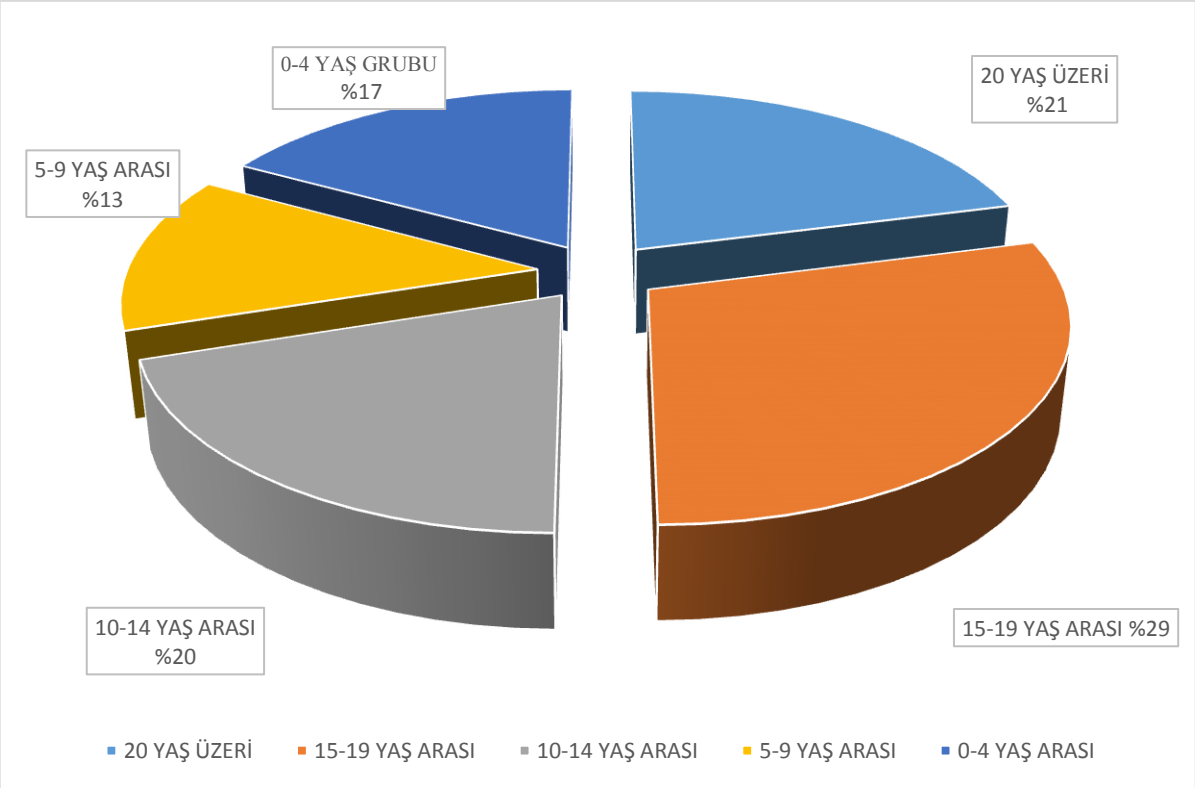
Yukarıdaki grafikte, insan ticareti bağlamında tespit edilebilmiş mağdurların çocuk sahibi olma durumlarına göre dağılımları görülmektedir. İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı'nın hazırlamış olduğu grafiğe göre, tespit edilebilmiş mağdurların %52'sinin çocuğu yoktur. %48'inin ise çocuğu vardır. Neredeyse mağdurların yarısı çocuk sahibidir. Bu oranlara göre, her iki durumun da kişilerin mağduriyetinde eşit derecede etkili olabileceğinin söylenebileceği gibi; iki durumdan birinin diğerine oranla daha belirleyici olduğu söylenememektedir.

Şekil 29. Mağdurların Anne Babalarının Birlikte Yaşama Durumuna Göre Dağılımları

Kaynak: İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı

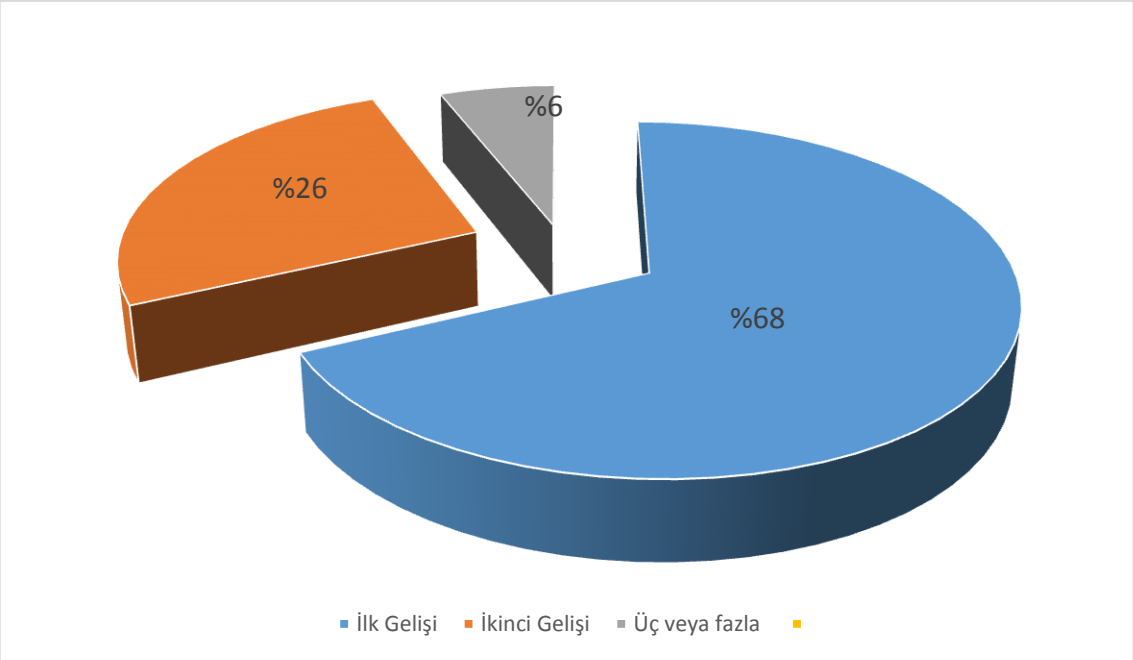
Yukarıdaki grafikte, insan ticareti bağlamında tespit edilebilmiş mağdurların anne-babalarının birlikte yaşama durumlarına göre dağılımları görülmektedir. İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı'nın hazırlamış olduğu grafiğe göre, bütün mağdurlar içerisinde en büyük dilimi oluşturan grup (%40), anne ve babası beraber olan mağdurlardan oluşan gruptur. Yoğunluk sırasına göre, %27'lik dilimi, babasını kaybeden ama annesi yaşayan grup oluşturmaktadır. %19'luk dilimi, annesi ile babası ayrı olan grup oluşturmaktadır. %9'luk dilimi annesini ve babasını yitirmiş olan grup oluşturmaktadır. %5'lik dilimi ise annesini yitirmiş ama babası yaşayan grup oluşturmaktadır. Bu grafiğe göre, geleneksel aile olarak kabul edilen, yani anne ile babanın beraber olduğu ailelere mensup mağdurların sayısı diğer gruplara oranla en yüksek grup gibi gözükse de, diğer tüm grupları "kimi nedenlerden ötürü anne ile babanın birlikte olmadığı dilim" olarak tek çatıda toplarsak %60 gibi bir orana ulaşmamız mümkündür. Dolayısıyla annesi ile babası kimi nedenlerden dolayı birlikte olmayan mağdur sayısı, annesi ve babası birlikte olan mağdurların sayısına oranla daha fazladır.

Şekil 30. Mağdurların Tek Ebeveynle Yaşamaya Başlama Yaşlarına Göre Dağılımları

Kaynak: İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı

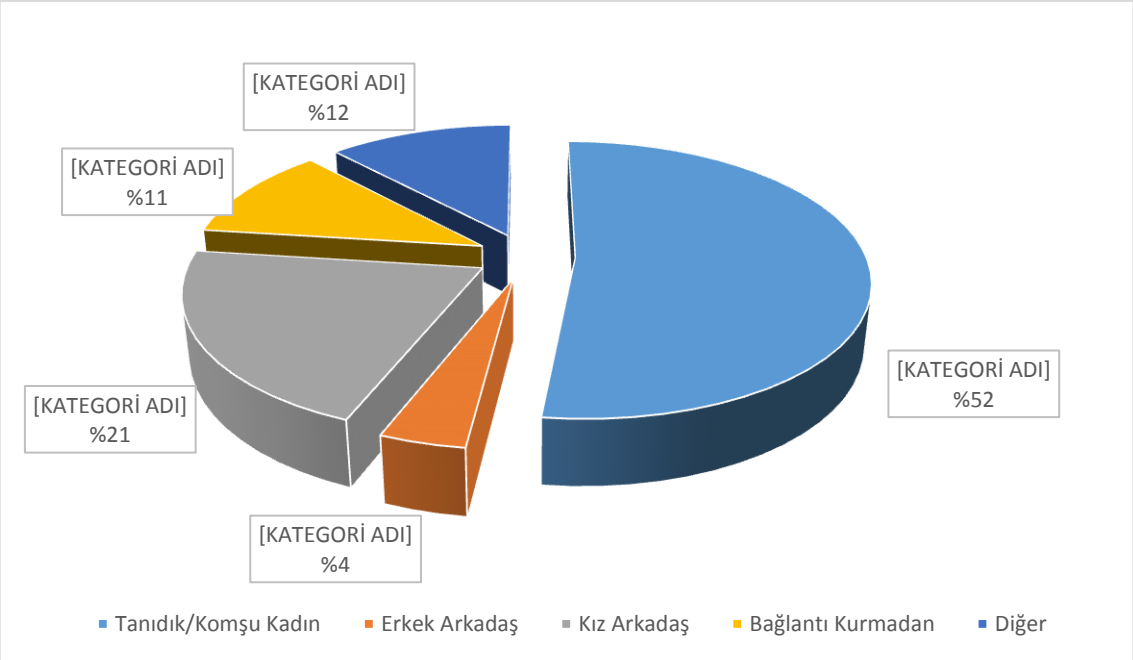
Yukarıdaki grafik, insan ticareti bağlamında tespit edilebilmiş mağdurların tek ebeveynle yaşamaya başlama yaşlarına göre dağılımlarını göstermektedir. İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı'nın sunduğu grafiğe göre, 15-19 yaşları arasında tek ebeveynle yaşamaya başlamış mağdurların, diğer tüm gruplara oranla daha büyük bir dilimi oluşturdukları görülmektedir (%29). 20 yaş üzerindeyken tek ebeveynle yaşamaya başlamış mağdurlar ise ikinci en büyük dilimi oluşturmaktadır (%21). Yoğunluk sırasına göre, 10-14 yaş arasında tek ebeveynle yaşamaya başlayan mağdurların oranı %20, 0-4 yaş arası tek ebeveynle yaşamaya başlayan mağdurların oranı %17, 5-9 yaş arasında tek ebeveynle yaşamaya başlayan mağdurların oranı ise %13 olarak görülmektedir. Mağdurların ergenlik dönemlerini iki dilim üzerinde birleştirmek istediğimizde, 10-14 yaş arası ve 15-19 yaş arası grubu birleştirmemiz sağlıklı olacaktır. Buna göre, mağdurların neredeyse yarısının (%49) ergenlik dönemlerine denk gelen sürelerde tek ebeveynle yaşamaya başladıkları sonucuna ulaşmak mümkündür.

Şekil 31. Mağdurların Türkiye'ye Geliş Sayısına Göre Dağılımları

Kaynak: İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı

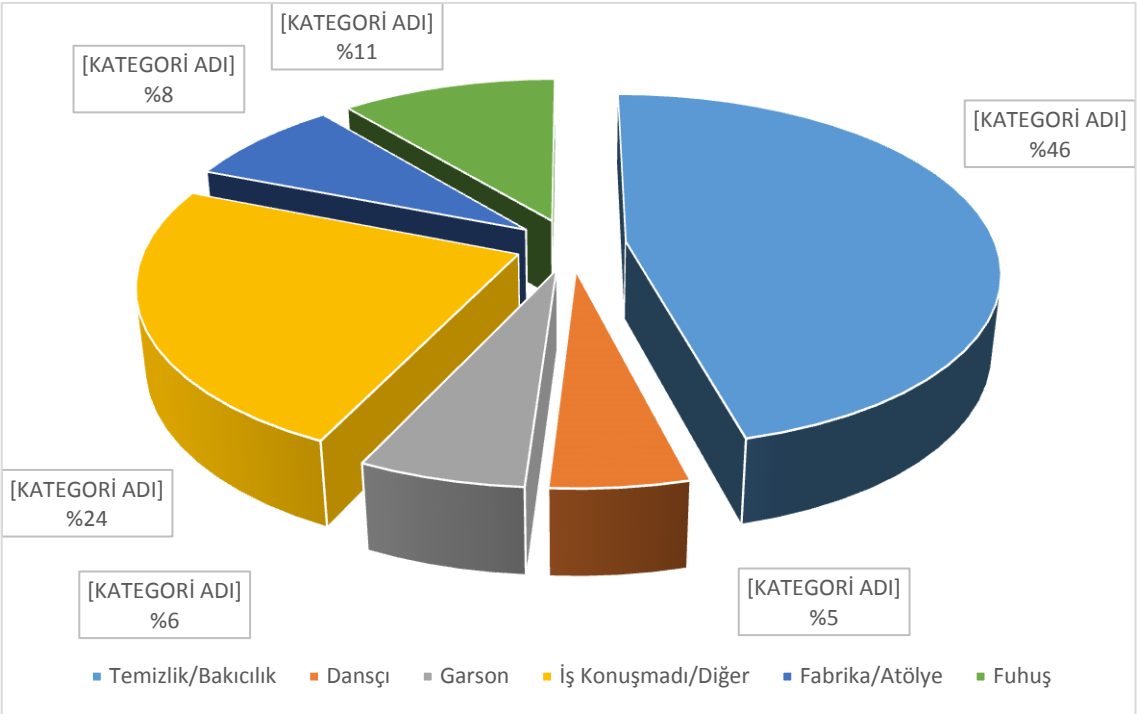
Yukarıdaki grafikte, insan ticareti bağlamında tespit edilebilmiş mağdurların Türkiye'ye geliş sayısına göre dağılımları görülmektedir. İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı'nın hazırlamış olduğu grafiğe göre, Türkiye sınırları içerisinde tespit edilmiş mağdurların %68'i ülkeye ilk gelişlerinde, %26'sı ikinci gelişlerinde tespit edilmiştir. %6'sı ise üç veya daha fazla sayıda geldikten sonra tespit edilmiştir. Grafiğe göre iki yorum yapmak mümkündür: İlki, gelen mağdurların büyük çoğunluğunun bir daha geri dönmemek (dönememek?) kaydıyla Türkiye'de kaldıklarıdır. İkinci yorum ise, mağdurların büyük çoğunluğu, ülkeye iki kez giriş – çıkış yapmadan tespit edilebilmektedir; bu durum da, iyi niyetli bir yorumla, mağduriyetin sürekli kılınmaması açısından kayda değer bir gelişme olarak değerlendirilebilir.

Şekil 32. Mağdurların Türkiye'ye Kimler Aracılığı İle Getirildiğine Göre Dağılımı

Kaynak: İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı

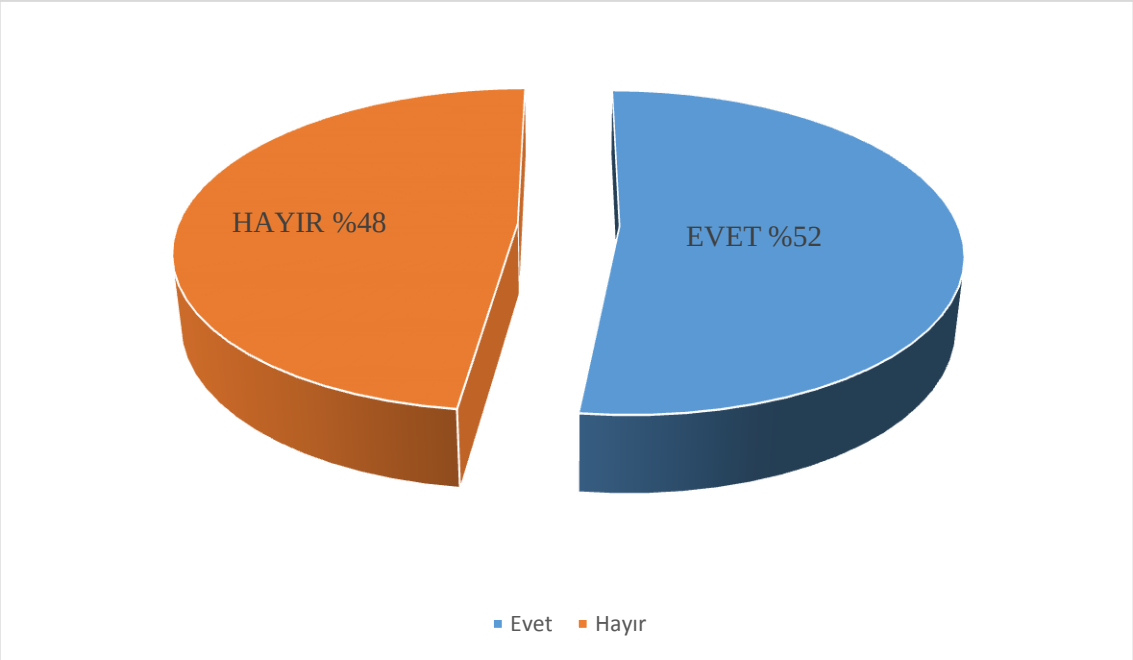
Yukarıdaki grafikte, insan ticaretine konu olan ve tespit edilebilmiş mağdurların Türkiye'ye kimler aracılığıyla getirildiklerine yönelik dağılım görülmektedir. İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı'nın hazırlamış olduğu grafiğe göre, aracıların büyük bir çoğunluğu (%52) tanıdık/komşu kadın olarak görülmektedir. Yoğunluk sırasına göre, kız arkadaş (%21), diğer aracılar (%12), aracısız (%11), erkek arkadaş (%4) olarak karşımıza çıkmaktadır. Konu özelinde bir tehlike grubu çalışması yapılmak istendiğinde, bu grafiği ölçüt alarak tanıdık/komşu kadın ile kız arkadaş çevresinin (%73) üzerinde durmanın söyleneceği uygun olabilir.

Şekil 33. Mağdurların Kendilerine Vaat Edilen İşe Göre Dağılımı

Kaynak: İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı

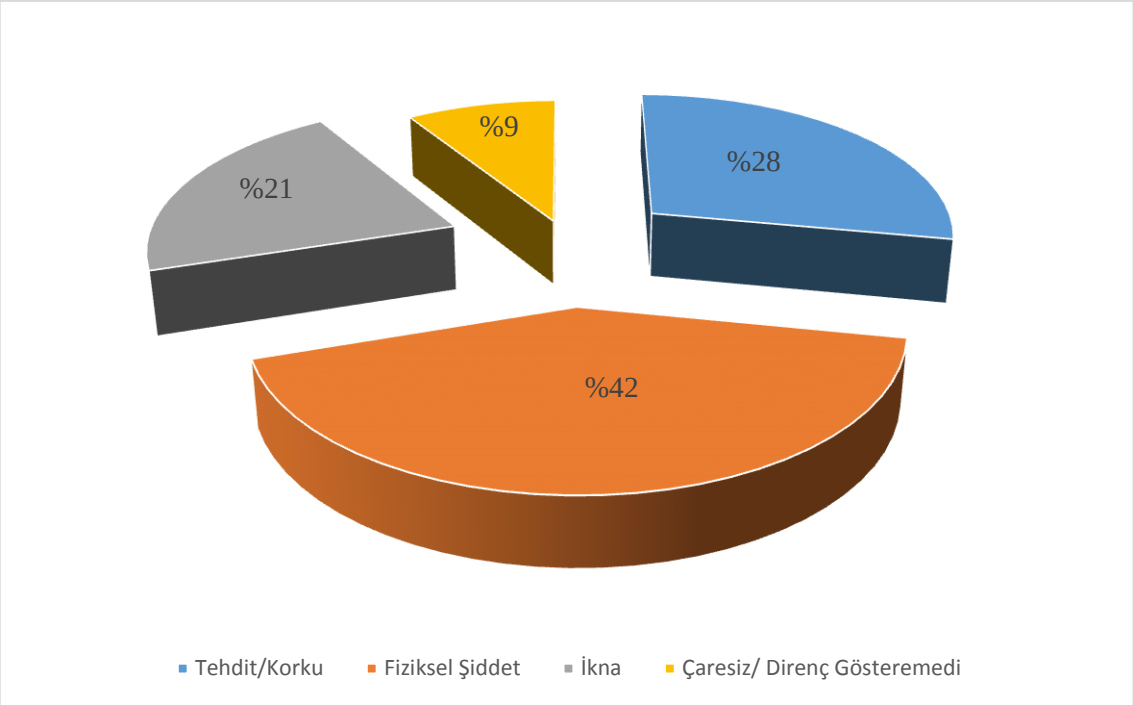
Yukarıdaki grafikte, tespit edilebilmiş insan ticareti mağdurlarının kendilerine vaat edilmiş işlere göre dağılımları görülmektedir. İnsan Kaynağı Geliştirme Vakfı'nın verilerine göre, tespit edilmiş mağdurların %46'sı temizlik/bakıcılık vaadiyle kandırılmıştır. Yoğunluk sırasıyla bu mağdurların %24'ü iş konuşması/diğer; %11'i fuhuş, %8'i fabrika/atölye, %6'sı garson, %5'i dansçı mesleklerinin vaadiyle temin edilmişlerdir. Bu grafiğe göre, %11'lik bir dilimi oluşturan fuhuş sektörü parantez içine alınırsa, %79'luk bir dilim "legal" meslekler vaat edilerek kandırılmış olmaktadır.

Şekil 34. Mağdurların Ailelerine Telefon Edebilme Durumlarına Göre Dağılımı

Kaynak: İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı

Yukarıdaki grafikte, insan ticaretine konu olan ve tespit edilebilmiş mağdurların aileleriyle telefon görüşmeleri yapabilme olanaklarına ilişkin dağılım görülmektedir. İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı'nın yayınladığı bu verilere göre, mağdurların %52'si aileleriyle telefonla görüşebilmekte, %48'i ise görüşememektedir. Her iki oranın birbirine çok yakın olması, telefon görüşmesi yapabilme olanağının belirleyici bir ölçüt ya da mağduriyeti giderme işlevi gören bir etken olmadığına ilişkin bir yorumu mümkün kılsa da, büyük oranda çaresiz kalan mağdurların duygusal bağları bulunan insanlara durumlarını ifade etmekten kaçınma ihtimalleri de göz ardı edilmemelidir.

Şekil 35. Mağdurların Zorla Çalıştırılmaya Direnç Gösterince Aldıkları Tepkiye Göre Dağılımı

Kaynak: İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı

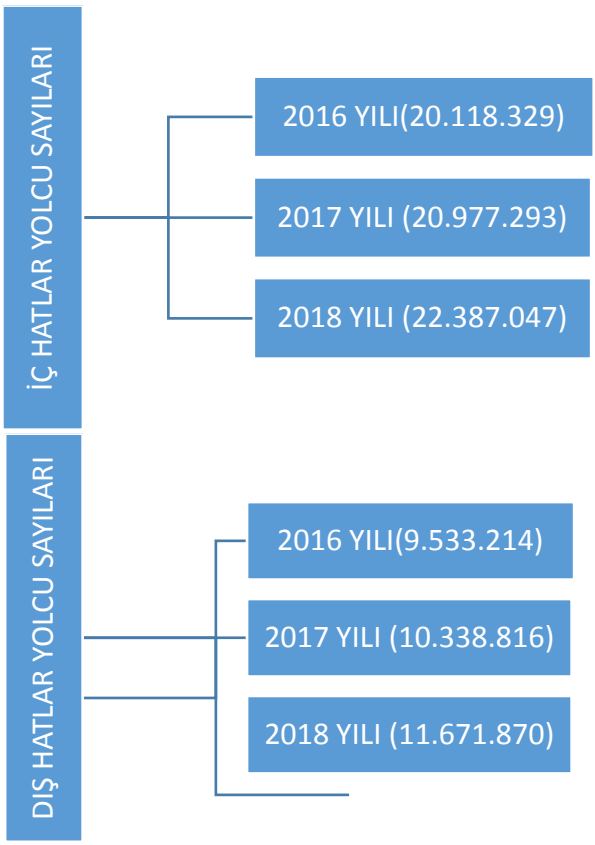
Yukarıdaki grafik, insan ticareti konusunda tespit edilebilmiş mağdurların zorla çalıştırmaya gösterdikleri dirence karşı aldıkları tepkiye göre dağılımını göstermektedir. İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı'nın bu verilerine göre, tepki gösteren mağdurların büyük çoğunluğu (%42) fiziksel şiddete uğramaktadır. Yoğunluk sırasına göre, mağdurların çoğu (%28) tehdit/korku unsurlarıyla karşılaşmaktadır; %21'i bir şekilde ikna edilmektedir; %9'u ise çaresizlikten ötürü direnç gösterememektedir. Bu verilerde ikna edilen mağdurları parantez içine aldığımızda, insanlık onuru başta olmak üzere çeşitli insan hakları ihlal edilen mağdur oranı %79 olarak karşımıza çıkmaktadır.

İnsan ticareti suçu hususunda kaynak ülke ve hedef ülke vatandaşlarının giriş yaptıkları güzergâh incelendiğinde, söz konusu kişilerin büyük oranda İstanbul Sabiha Gökçen Havalimanı ya da Atatürk Havalimanı'ndan giriş yaptıkları anlaşılmaktadır. 2019 yılında Atatürk Havalimanı'nın kapatılmasını takiben açılan İstanbul Havalimanı'nın bulunduğu yer ve konum, bu hava limanı üzerinden dünya ülkelerine

diğer ya da aktarmalı uçuşların fazla olması gibi nedenlerden dolayı giriş – çıkış kontrollerinin yoğun biçimde yapılması gerekmektedir.

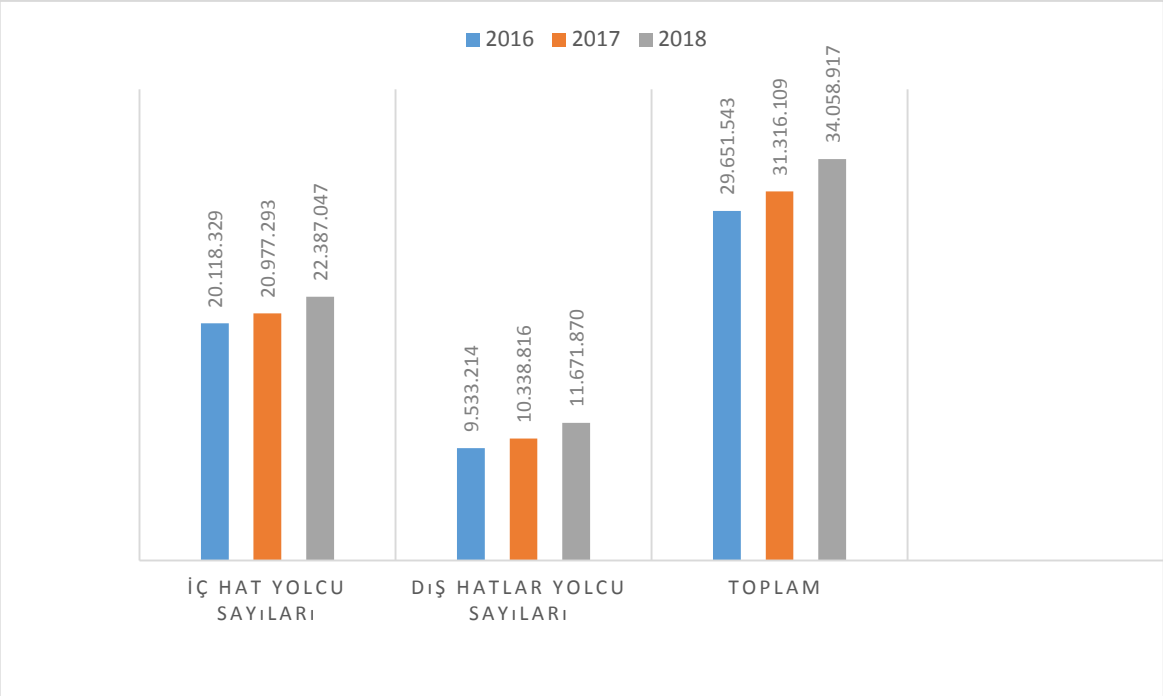
İstanbul Sabiha Gökçen Uluslararası Havalimanı'na ilişkin 2018 yılındaki verilere bakıldığında, bu havalimanının Türkiye'nin ikinci, Avrupa'nın 13. büyük havalimanı olduğu görülmektedir. Yine 2018 yılı verilerine göre söz konusu havalimanının yolcu sayısı, bir önceki yıla kıyasla %9 oranında bir artış göstererek 34 milyon 58 bin 917 olarak saptanmıştır. Dış hatlar yolcu sayısı özelinde ise 2017 yılında 10 milyon 338 bin 816 olarak saptanan yolcu sayısı, 2018 yılına gelindiğinde %13 oranında bir artışla 11 milyon 671 bin 870'e yükselmiştir. İç hatları kullanmış yolcu sayıları ile ilgili 2018 verilerine göre ise, bir önceli yıla oranla %7'lik bir artışla 22 milyon 387 bin 47 yolcu saptanmıştır. Yine 2018 verilerine göre, yolcu uçağı sayısında bir önceki yıla kıyasla %7 oranında bir artış olduğu, böylece uçak sayısının 222 bin 985'e ulaştığı görülmektedir. Uçuş yapan yolcu uçağı sayısının dış hatlar ve iç hatlar olarak ayrı ayrı incelenmesi sonucunda, dış hatlarda uçuş yapan yolcu uçağı sayısının bir önceki yıla göre %10; iç hatlarda uçuş yapan yolcu uçağı sayısının bir önceki yıla göre %5 oranında bir artış gösterdiği saptanmıştır. Atatürk Havalimanı ise 2018 verilerine göre, 67 milyon 981 bin 446 yolcu tarafından kullanılmıştır. Bir önceki yıla oranla yolcu sayısında %6 oranında bir artış gözlemlenmiştir.

İstanbul, suç ve değişik suçları içinde barındıran en yoğun olarak yaşandığı bir şehirdir. İnsan ticaretinde hedef ülke konumundadır. Atatürk Hava Limanı, Sabiha Gökçen Hava Limanı, Karaköy Deniz Hudut Kapısı, Zeytinburnu Deniz Limanı ve az rastlansa da karayolu ile giriş yaptıkları görülmektedir.

Şekil 36. İç Hatlar ve Dış Hatlarda Yolcu Sayıları

Kaynak: İstanbul Sabiha Gökçen Havalimanı (www.sabihagokcen.aero) ve Devlet Hava Meydanları İşletmesi (www.dhmi.gov.tr)

Şekil 37. İstanbul Sabiha Gökçen Havalimanı Yolcu Sayıları

Kaynak: İstanbul Sabiha Gökçen Havalimanı (www.sabihagokcen.aero) ve Devlet Hava Meydanları İşletmesi (www.dhmi.gov.tr)

Yapılan operasyonel çalışmalar sonucunda, yabancı uyruklu vatandaşların Türkiye'ye giriş çıkışlarının söz konusu havalimanları ve sınır kapıları üzerinden gerçekleştiği görülmüştür. Gümrük sınır kapılarında, yurtdışına gidiş ya da yurtdışından dönüş sırasında gümrük işlemleri uygulanmaktadır. Kara, hava ve deniz yolu vasıtasıyla ülkeye giriş ya da çıkış yapan yolcular, gümrük kapılarındaki kontrollerden geçmektedir.

Tablo 11. Türkiye'nin Sınır Kapıları

BULGARİSTAN SINIR KAPILARI	Dereköy (Kırklareli)	AÇIK
	Hamzabeyli (Edirne)	AÇIK
	Kapıkule (Edirne)	AÇIK
YUNANİSTAN SINIR KAPILARI	Uzunköprü (Edirne)	AÇIK
	İpsala (Edirne)	AÇIK
	Pazarkule (Edirne)	AÇIK
SURİYE SINIR KAPILARI	Yayladağı (Hatay)	AÇIK
	Cilvegözü (Hatay)	AÇIK
	İslahiye (Gaziantep)	AÇIK
	Çobanbey (Gaziantep)	AÇIK
	Karkamış (Gaziantep)	AÇIK
	Öncüpınar (Kilis)	AÇIK
	Akçakale (Şanlıurfa)	AÇIK
	Ceylanpınar (Şanlıurfa)	AÇIK
	Mürşitpınar (Şanlıurfa)	AÇIK
	Şenyurt (Mardin)	AÇIK
	Girmeli (Mardin)	AÇIK
	Cizre (Şırnak)	AÇIK
IRAK SINIR KAPISI	Habur (Şırnak)	AÇIK
İRAN SINIR KAPILARI	Esendere (Hakkari)	AÇIK
	Kapıköy (Van)	AÇIK
	Gürbulak (Ağrı)	AÇIK
	Borualan (Iğdır)	KAPALI
NAHÇIVAN (AZERBAYCAN) SINIR KAPISI	Dilucu (Iğdır)	AÇIK
ERMENİSTAN SINIR KAPILARI	Akyaka (Kars)	KAPALI
	Alican (Iğdır)	KAPALI
GÜRCİSTAN SINIR KAPISI	Türkgözü (Ardahan)	AÇIK
	Sarp (Artvin)	AÇIK
	Aktaş (Ardahan)	AÇIK

Yukarıdaki tabloda, Türkiye'nin sınır kapıları görülmektedir. Bu tabloya göre, Türkiye'nin 29 tane sınır kapısı vardır ve bunların üçü dışında (Alican-Iğdır, Akyaka-Kars, Borualan-Iğdır) hepsi açıktır.

Tablo 12. Ülkelere Göre Hakkari'ye Gelen Göçmenler

Ülke Adı	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**Toplam**
Suriye	0	21749	8075	640	30464
Afganistan	585	1848	562	294	3289
Irak	16	13292	9522	1704	24534
Bangladeş	4	1302	483	129	1918
Pakistan	14	124	275	4	417
Myanmar	0	94	8	4	106
İran	4	79	69	15	167
Özbekistan	0	10	5	0	15
Etiyopya	0	1	0	0	1
Nepal	0	30	4	0	34
Azerbaycan	1	14	0	0	15
Çin	13	10	0	0	23
Türkmenistan	0	26	0	0	26
Hindistan	0	3	0	0	3
Filistin	0	6	2	0	8
Sri Lanka	0	15	32	1	48
Somali	0	9	15	1	25
Sudan	0	1	0	0	1
Yemen	0	2	0	0	2
Gine	0	1	9	0	10
Benin	0	0	1	0	1
Cezayir	0	0	2	0	2
Kamerun	0	0	1	0	1
Mısır	0	0	3	0	3
Ürdün	0	0	3	0	3
Fas	0	0	2	0	2
ABD	0	0	1	0	1
Senegal	0	0	1	0	1
Sierra Leone	0	0	1	0	1
Toplam	637	38616	19076	2792	61121

Hakkari'ye gelen göçmenlerin geldikleri ülkeye göre dağılımı 2015 – 2018 arası dönemde irdelenmiştir. Bu dönemde göçmen sayıları itibarıyla en önemli farklılaşma Suriyeli göçmenlerde gözlemlenmiştir. 2015 yılında giriş yapan Suriyeli göçmen sayısı 0 iken 2016'da bu rakam 21.749'a ve daha sonraki yıllarda azalarak devam etmiştir. İkinci büyük farklılaşma ise Irak uyruklu göçmenlerde gözlemlenmiştir. 2015 yılında 0

olan Iraklı göçmen sayısı 2016'da 13292'ye ve daha sonraki yıllarda azalarak devam etmiştir. 30 farklı ülkeden Hakkari'ye yapılan girişlerin gösterildiği tabloda Suriye, Afganistan ve Irak gibi savaşın sürdüğü ülkelerden alınan göç dikkat çekici bir görünüm sergilemektedir.

BÖLÜM 5. TÜRKİYE'DE İNSAN TİCARETİ SUÇUYLA İLGİLİ ÇALIŞMALAR

5.1. Türkiye'de İnsan Ticareti Suçuna Yönelik Önlemler

Türkiye'de insan ticareti ile mücadelede İçişleri Bakanlığı ve bağlı kurumları tek elden önemli yetkilere sahiptir ve bütün suç tiplerinde olduğu gibi insan ticaretinde de mücadelesini sosyolojik bir zeminde sürdürmektedir. İçişleri Bakanlığı ve bağlı birimleri tarafından hayata geçirilen ve bir kılavuz niteliği taşıyan İnsan Ticareti ile Mücadele Rehberi organize ve kararlı biçimde hareket etmesini sağlamaktadır. Türkiye'nin insan ticareti ile mücadelede yöntem ve kararlılık açısından en büyük dayanağı 10 Aralık 1948 tarihinde kabul edilen ve Türkiye'de, 27 Mayıs 1949 tarih 7217 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'dir. Bu belge, taşıdığı insan ticareti ile mücadelenin ana hatlarını belirlemekte ve çeşitli biçimlerde uygulama alanları yaratmaktadır. Bu bildirgenin yanı sıra 2000 yılında imza edilen Palermo Protokol mücadeleye yöntem ve bakış açıları dışında uluslararası bir çerçeve de kazandırmıştır (Bolat, 2005, s. 88).

ABD Dışişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan insan ticareti raporu, 2000'den itibaren Türkiye'nin mücadele yöntemine ilişkin bir dizi eleştiri getirmiştir. Bu bağlamda 2002 yılında Dışişleri Bakanlığı bünyesinde İnsan Ticareti ile Mücadele Ulusal Görev Gücü kurulmuştur. Çok sayıda bakanlık, dernek, vakıf ve kuruluşu bünyesine alan Ulusal Görev Gücü (UGG) emniyet mensuplarıyla koordineli biçimde hareket ederek, yol gösterici bir mekanizma sağlamıştır. Bu bağlamda mücadelenin dağınık birimler tarafından değil, tek elden yürütülmesi olanaklı hale gelmiş ve yetki çatışmaları ile oluşan zaman kaybı ortadan kalkmıştır. Bu doğrultuda 2002'den 2005'e dek 8 kez toplanan UGG tarafından İnsan Ticareti ile Mücadele Eylem Planı hazırlanmıştır. Türkiye'de insan ticareti ile mücadelenin anayasası olarak kabul edilen bu İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi ile birlikte toplumsal organizasyonun güvenlik güçleriyle birleştirilmesi olanaklı hale gelmiştir (Bolat, 2005, s. 83).

Türkiye, insan ticaretiyle mücadeleyle ilgili önlemlerini suçun oluşmadan önce engellenmesi üzerine kurmuş olup muhtemel kurbanların belirlenmesi ve insan ticareti

hakkında bilinçlendirilmesi dahilinde sürdürmektedir. Bu bağlamda kendilerini de suça bulaşmış hisseden kişilere kurtuluşun nasıl olacağı gösterilmekte ve bu, halihazırda mağdurlara yönelik tespit ve bilinçlendirme mekanizmalarının da işlerlik kazanmasını sağlamaktadır. Uluslararası Göç Örgütü ile ortaklaşa yapılan çalışmalarda turizm mevsimlerinde yabancı turistlerin bilgilendirilmesine yönelik broşürler ve programlar hazırlanmaktadır. Bu programlar havalimanı bünyelerinde faaliyet gösteren emniyet mensuplarınca uygulanmakta, turistlerin insan ticareti suçuyla karşı karşıya kaldıklarında yapmaları gerekenler konusunda adım atılmaktadır. TRT bu konuda kısa yayınlar ve belgesellerle kamuoyunu bilgilendirmekte ve aktif mücadele yürüten emniyet mensupları için çeşitli programlar hazırlamaktadır. Öte yandan TRT tarafından 157 numaralı acil yardım hattının bilinirliğini artırmak amacıyla Moldova, Rusya, Ukrayna gibi ülkelerde tanıtım filmleri yayınlanmaktadır. Yine bu amaç doğrultusunda tanıtımların bütün Doğu Avrupa ülkelerini kapsayacak biçimde genişletilmesi hedeflenmektedir (Bolat, 2005, s. 94).

İçişleri Bakanlığı pasaport sahteciliğinin önüne geçerek insan ticaretine giden bir yolu ortadan kaldırmak amacıyla, AB yeni pasaportlar tasarlamış ve çalışma izni alan yabancıların eğlence sektörüne yönelmeleri durumunda kendi ana dillerinde hazırlanan belgelerle devlet nezdinde bilinçlendirilmeleri sağlanmıştır. Bu doğrultuda çalışma şartlarını anlayan ve asgarî ücretin kapsamını bilen yabancıların olası mağduriyetlerinin önlenmesi ve polisle işbirliği yapabilmeleri için izlemeleri gereken yöntemler de söz konusu belgelerde ayrıntılı biçimde açıklanmıştır. Sivil toplum örgütlerinin geçmişte bu konuda gerekli şekilde örgütlenemedikleri ve örgütlenmelerin önünü kesen yasal düzenlemelerin kaldırılması ile daha aktif hareket edebilmeleri sağlanmış ve hükümetlerle işbirliği içerisinde olmalarına olanak tanınmıştır (Bolat, 2005, s. 95).

İnsan ticareti ile aktif mücadelenin başında yer alan İçişleri Bakanlığı, hazırladığı İnsan Ticareti ile Mücadele Rehberi ile kurbanların kurtarılmasına yönelik operasyonel planları tasarlamış ve soruşturmalarda dikkat edilecek hususlarla beraber suç ortaklarının mağdurlarla iletişim kurma biçimlerini analiz etmiştir. Bu hususlar doğrultusunda kamuoyunun bilinçlendirilmesine ağırlık verilmiş ve insan haklarına yönelik bu ihlalin içeriği açıklanmıştır (Bolat, 2005, s. 84).

Genel asayiş ve kamu düzeninin devamının sağlanması ve muhtemel eylemlerin engellenmesi amacıyla önleyici ve caydırıcı tedbirlerin alınması çok büyük önem arz etmektedir. Ulusal ve uluslararası güvenliğinin sağlanmasında büyük önem arz eden ve özellikle sosyal ve ekonomik düzenini olumsuz yönde etkileyen yasadışı göç hareketlerinin ülkemizin coğrafi konumu itibariyle hedef ülke olma konumunda bulunduğundan dolayı denetim, uygulama ve operasyonel çalışmalar yapılmaktadır. Göçmen kaçakçılığı ve düzensiz göç hareketinin önlenmesi ve bunun sonucu olarak insan ticareti suçunun oluşmasını engellemek amacıyla drone destekli operasyonlar düzenlenmektedir. Bu operasyonlara bir örnek 04.07.2019 günü drone destekli yapılan uygulama neticesinde Karabük yolu Potbaşı mevkiinden hareket halinde olan düzensiz göçmenleri taşıyan minibüsün durdurulması ve minibüs içerisinde 4 Afganistan uyruklu şahsın yakalanmasıdır. Ayrıca, İstanbul Emniyet Müdürlüğü göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti büro amirliği tarafından 2016-2017 yıllarında insan ticaretine yönelik operasyonlar yapılmıştır. 2016 yılında bir planlı operasyon yapılmıştır. Olayda 9 şüpheli şahıs yakalanmış, 5 şahıs tutuklanmıştır. Ayrıca operasyonda 11 mağdur kadın kurtarılmıştır. 2017 yılında Fatih ilçesinde yapılan operasyonda 4 şüpheli yakalanmış ve Vietnam uyruklu 10 mağdur kurtarılmıştır. Adli makamlara sevk edilen şüphelilerden 3 kişi tutuklanmıştır. Yapılan operasyonda 18 adet pasaport, 11 adet kimlik kartı ve 3 adet ikamet tezkeresi ele geçirilmiştir.

Emniyet birimlerince alınan bazı başka önlemler aşağıda sıralanmaktadır:

- *Kadın Acil Destek İhbar Sistemi (KADES):* Akıllı telefon kullanıcısı kadınların, Google Play ve Apple mağazalarından indirilebileceği "Kadın Acil Destek İhbar Sistemi (KADES)" aile içi ve kadına yönelik şiddet olaylarının mağduru kadınların acil durumlarda cihaz konum bilgisini açarak bir tuşla 155 Polis İmdat Acil Çağrı Merkezine ulaşmalarına sağlayan ve arkasından olay yerine en yakın ekip ve devriye sevk edilmesini sağlayan bir uygulamadır. 24 Mart 2018 tarihinde hizmete girmiş, 31 Aralık 2018 tarihi itibariyle 54.052 kişi uygulamayı indirmiş, 25.741 kişi uygulamaya kaydolmuş ve 7.415 kişi ihbarda bulunmuştur (İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü Faaliyet Raporu 2018, s. 59).

- *Kiralık Araç Bildirim Sistemi (KABİS):* Emniyet Genel Müdürlüğü'ne bağlı Asayiş Daire Başkanlığı tarafından 03.10.2015 tarihinde hayata geçirilen "Kiralık Araç Bildirim Sistemi" ile https://arackiralama.egm.gov.tr/ adresi üzerinden ülke genelinde kiralanan araçların ve kiralayan kişilerin bilgileri kayıt altına alınmaktadır. Kiralık Araç Bildirim Sistemine 14.521 firma dahil edilmiştir. Sistemde aktif olarak 581.521 araç bulunan bu sistemde, toplamda 11.187.566 kiralama gerçekleştirilmiştir. Bu sistem sayesinde 11.341 aranma kaydı olan şahıs yakalanmıştır. (İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü Faaliyet Raporu 2018, s.56)

- *Hizmetin Yerinde İfası Projesi:* Bu proje güvenlik hizmetleri arasında insana yapılan ve ivedilik gerektiren suçlar açısından hayati önem taşımaktadır. 14 Ekim 2014 tarihinde uygulamaya başlananlar proje kapsamında, müşteki, mağdur ve bilgi sahibi konumundaki vatandaşlarımızın, talepleri doğrultusunda polis merkezine getirilmelerine ya da gelmelerine gerek kalmadan iş ve işlemleri bulundukları yerde (evinde, işyerinde, olay mahallinde) yapılmaktadır. 2018 yılı içerisinde Hizmetin Yerinde İfası Projesi kapsamında 78.583 erkek ve 34.100 kadın olmak üzere 112.683 vatandaşımız bu hizmetten yararlanmıştır. (İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü Faaliyet Raporu 2018, s. 51).

Değişkenlik gösteren suç türlerinin yarattığı tehdit, devletleri herkesin güvenliğini sağlayabilmek ve insanların sükûnet içerisinde hayatlarını devam ettirebilmeleri için, yeni tedbirler alınmasını gerektirmektedir. Terörizm ve örgütlü suçlar, ülke güvenliğini tehdit eden en önemli sorunların başında yer almaktadır. Örgütlü suçlara karışan insanların diğer suçlara sürüklenmeyen kişileri olumsuz etkilemesi kaçınılmazdır.

Devlet, güç kullanma yetkisini hukuktan alan bir yapı olarak, bireylerin huzur ve güvenliğini sağlamakla yükümlüdür. Örgütlü suçlarla etkin mücadelede, devletin istihbarat örgütlerinin başarılı çalışması önemlidir. Doğru ve güvenebilirliğe sahip şeffaf hesap verilebilirlik standartları oluşturulduğunda, güvenlik birimleri suç ve suçluları tespit ederek, önleyici odaklı güvenlik uygulamalarını istihbarat sayesinde

yaşama geçirebilirler. Suçların önlenmesi yanında, meydana gelen olayların hızlı bir şekilde çözülmesi ve sorumluların adalete teslim edilmeleri noktasında da önemi bulunmaktadır. Özellikle insan ticareti suçunun her bir aşamasında istihbaratın azımsanmayacak bir önemi vardır.

Uluslararası güvenliği tehdit eden sorunların yanında ve iç güvenlik istihbaratının karşılanmasında önemli bir rolü bulunan Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Dairesi Başkanlığı, 1951 yılından itibaren, ülkemizde istihbarat çalışmalarını yürütmektedir. Ülkemizi hedef alan örgütlü suçlarla mücadelede ülke genelinde istihbarat toplama görevini, merkez ve taşra birimleri yapılanmasıyla yürüten İstihbarat Dairesi Başkanlığı, Emniyet Genel Müdürüne doğrudan bağlı olarak çalışmaktadır.

5.2. Türkiye'de İnsan Ticareti Suçuna İlişkin Düzenlemeler

5.2.1. Yasal Düzenlemeler

Türkiye Cumhuriyeti, 18 Mayıs 1904 tarihli Beyaz Köle Ticaretinin Bastırılması Uluslararası Antlaşması'nı Lozan Barış Antlaşması (m.100) hükmü uyarınca kabul etmiştir. 1950 yılında ise söz konusu 1904 tarihli Antlaşmanın Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 1948 tarihli İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin onanmasına yönelik olarak kanun çıkartılmıştır. Netice itibariyle Türkiye, 11 Ekim 1933 tarihli Reşit Kadınların Ticaretinin Önlenmesi Uluslararası Sözleşmesi'ni onaylamıştır. Türkiye, onayladığı sözleşmeyle ilişkin olarak, 15 Mayıs 1935 tarihli ve 2693 sayılı "Reşit Kadın Ticaretinin Men'i Hakkında 11 Teşrinievvel 1933'de Cenevre'de İmzalanan Beynelmilel Mukavelenin Tasdikine dair Kanun"la çıkartmıştır. Daha sonra, 1933 tarihli Sözleşme'nin 1947 tarihli Protokol ile yer değiştirmesi söz konusu olmuştur. Ancak Türkiye, 1949 tarihli İnsan Ticaretinin ve Başkalarının Fahişeliğinin Sömürülmesinin Önlenmesi Sözleşmesi'ni imzalamamıştır. 1949 tarihli Sözleşme (m.28) uyarınca bu Sözleşmeye taraf olduğunu onaylamış devletler açısından, 1933 tarihli sözleşme hükümleri geçersizleşmiştir. Devam eden sürede, 1956 yılında BM tarafından kabul edilen "Köleliğin, Köle Ticaretinin ve Köleliğe Benzer Kurumların ve Uygulamaların Kaldırılması Hakkında Tamamlayıcı Sözleşme" kabul edilmiştir ve Türkiye 1957 yılında bu Sözleşmeyi imzalamıştır. 1963 yılında söz konusu Sözleşmeyle

ilgili olarak 361 sayılı Kanunu çıkarmıştır (Şahin & Polat, 2014, s. 65). 148 ülkenin imzaladığı, insan ticareti ile mücadeleye dair bir mevzuat olan 2000 tarihli BM Palermo Sözleşmesi, 2003 tarihinde TBMM'de onaylanmıştır. Sözleşmenin iç hukuk halini alması sonucunda ulusal düzeyde hukuki adımlar atılmıştır. Söz konusu tarihten önce, insan ticareti suçu yasalarımızda spesifik olarak düzenlenmemişti.

Türk hukuk tarihine bakıldığında, yürürlüğe giren bütün kanunlarda, değişik biçimlerde ve şartlarda da olsa, evlenme yoluyla vatandaşlığın kazanılması konusu yer bulmuştur. 23.05.1928 tarih ve 1312 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu (1312 sayılı Kanun) m. 13/I'in ilk iki cümlesine bakıldığında, "Türklerle evlenen ecnebî kadınlar Türk vatandaşı olurlar. Ecnebîlerle evlenen Türk kadınları Türk kalırlar…" hükmünün yer aldığı görülmektedir (Erten, 2014, s. 250). Ne var ki, bu hükümde değişikliğe gidilmiştir. Söz konusu değişikliğin ardından, 5. maddenin ilk fıkrasında, Türk vatandaşı ile yapılan evliliğin kesin olarak Türk vatandaşlığını beraberinde getirmeyeceği ilkesi belirtildikten sonra,

> … bir Türk vatandaşı ile evlenme nedeniyle Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen yabancılar, en az üç yıldan beri evli olmaları, fiilen birlikte yaşamaları ve evliliğin devamı kaydıyla, yurt içinde en büyük mülkî idare amirliklerine, yurt dışında ise Türk konsolosluklarına yazılı olarak başvuruda bulunabilirler. Başvuru üzerine İçişleri Bakanlığınca yapılacak inceleme ve soruşturma sonucunda, aranan şartları taşıdıkları anlaşılan kişiler, bu durumun tespitine ilişkin karar tarihinden itibaren Türk vatandaşlığını kazanırlar.

hükmü yer almıştır (Erten, 2014, s. 251).

Sözü edilen değişik farklı amaçlar ihtiva etse de evlilik kurumu üzerinden ülkeye gelen mağdurların, tacirler tarafından kötü maksatla kullanılmasının nispeten de olsa engellenmesi imkânını doğurmuştur. İnsan ticareti suçunun faili, 5237 sayılı TCK'nın 80. maddesinde ifade edilmiş olan eylemleri gerçekleştiren kişi olarak tanımlanmaktadır. Söz konusu maddeye göre insan ticareti suçunun faili, mağdurların ülkeye girişini ve ülkeden çıkışını sağlayan, mağdurları tedarik eden, kaçıran, nakleden, sevk eden, barındıran kimsedir. Bahsi geçen suçun faili herkes olabilmektedir ve çok failli suç olarak nitelendirilmemektedir. 5237 sayılı TCK'nın 266. maddesine göre, failin kamu görevlisi olması ve şahsına görevi nedeniyle verilmiş araç ve gereçleri suçun işlendiği sırada kullanması durumunda, verilecek olan ceza arttırılacaktır. 5237

sayılı Kanun'un 80. maddesinin 4. fıkrasında da sözü edilen suçlar nedeniyle tüzel kişiler hakkında güvenlik tedbiri uygulanabileceği düzenlenmiştir (Demir & Renk, 2011, s. 59). 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 179. maddesinin 1. fıkrasında bir kişinin diğerinin hürriyetini meşru gözükmeyen sebeplerle ihlali suç olarak görülmüştür. Bu suçun cezası, bir yıldan beş yıla kadar hapis ve en az beşbin lira olmak kaydıyla ağır para cezasına çarptırılmak şeklinde düzenlenmiştir (Demir & Renk, 2011, s. 58).

Konu ile ilgili en son gelişme ise şudur: 17 Mart 2016 tarih ve 29656 sayılı Yönetmelikle gerçekleştirilen ve büyük önem arz eden düzenlemeler "İnsan Ticaretiyle Mücadele ve Mağdurların Korunması Hakkında Yönetmelik" başlığıyla çıkarılmış olan yönetmelikte, dayanak olarak, *4/4/2013 tarihli ve 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun 121'inci maddesine ve 30/1/2016 tarihli ve 6667 sayılı Kanunla uygun bulunan Avrupa Konseyi İnsan Ticaretine Karşı Eylem Sözleşmesi*, gösterilmiştir. Yönetmeliğin uygulanması konusunda, insan hakları ölçüt alınarak, toplumsal cinsiyet eşitliği temele konularak, sosyal devlet ilkesiyle uyumlu, adaletli, etkin ve süratli bir usul izleneceği ifade edilmiştir. İlgili yönetmelik uyarınca

> İnsan ticareti suçunu önleme ve bu suçla mücadeleye ilişkin politika ve stratejilerin oluşturulması konusunda çalışmalar yürütmek, eylem planı hazırlamak, kamu kurum ve kuruluşları, uluslararası kuruluşlar ile sivil toplum kuruluşları arasında koordinasyonu sağlamak amacıyla Kanunun 117. maddesine istinaden

bir komisyon oluşturulacağı vurgulanmıştır (Resmi Gazete, 17 Mart 2016).

Söz konusu yönetmelikte oluşturulacağı vurgulanan komisyonun görevleri ise şu şekilde sıralanmıştır:

> a) İnsan ticaretiyle mücadele alanında politika ve stratejilerin oluşturulması konusunda çalışmalar yürütmek, b) Ulusal eylem planlarına ilişkin konularda görüş ve önerilerde bulunmak, c) İnsan ticaretiyle mücadelede ilgili bakanlık, kamu kurum ve kuruluşları, uluslararası kuruluşlar ile sivil toplum kuruluşları arasında koordinasyona ilişkin konuları görüşmek, ç) İnsan ticareti suçunun önlenmesi amacıyla ilgili kurum ve kuruluşlarca alınması gereken tedbirleri tespit etmek ve tespit edilen tedbirleri ilgili kurum ve kuruluşlara bildirmek, d) Mağdurların korunması, barındırılması ve desteklenmesi ile ilgili önerilerde bulunmak, e) İnsan ticaretine ilişkin ulusal ve uluslararası düzeyde verilerin toplanması, karşılaştırılması, uyumlaştırılması ve analizinin yapılması konusunda koordinasyonu sağlamak, f) Genel Müdürlük tarafından hazırlanan

yıllık raporu görüşmek, g) İnsan ticaretiyle ilgili mevzuatın geliştirilmesine yönelik önerilerde bulunmak, ğ) İnsan ticaretiyle mücadele ve mağdurların korunması alanında iş ve işlemlerin yürütülmesine katkı sağlamak. (Resmi Gazete, 17 Mart 2016:2.bölüm).

Mağdur tanımı ve mağdurun ikamet izni, yönetmeliğin üçüncü bölümünde; mağdurun korunması, barındırılması, mağdura yönelik destek hizmetleri ve mağdurun bu hizmetlerden yararlanması, sığınma evleri kısımları dördüncü bölümde, *4/4/2013 tarihli ve 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun 121'inci maddesine ve 30/1/2016 tarihli ve 6667 sayılı Kanunla uygun bulunan Avrupa Konseyi İnsan Ticaretine Karşı Eylem Sözleşmesine* uygun bir biçimde düzenlenmiştir. (Resmi Gazete, 17 Mart 2016:2,3,4.bölümler)

5.2.2. Kurumsal Düzenlemeler

Şekil 38. Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti ile Mücadele Alanında Hizmet Veren İller Tablosu

11.04.2013 tarihli ve 28615 sayılı *Resmi Gazetede* yayımlanarak yürürlüğe giren 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu ile İçişleri Bakanlığına bağlı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü kurulmuştur. Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün hedefi, "göç bölgeleri ile ilgili stratejilerin ve politikaların uygulamalarını gerçekleştirmek,

konu ile ilgili kurum ve kuruluşlar arasındaki entegrasyonu ve uyumu tesis etmek, yabancı uyruklu vatandaşların ülkeye girişleri ve ülkede kalışları ile ülkeden çıkışları ve sınır dışı edilmeleri, uluslararası ya da geçici koruma sağlanması ve son olarak insan ticareti suçuna konu olan mağdurların korunmaları ile ilgili olarak gerekli işlemleri yürütmek" olarak belirlenmiştir. Bu kanun, iç mevzuatta insan ticareti suçuna konu olan mağdurlarla igili koruma ve tedbirlerin sınırlarının belirlenmesi bakımından büyük bir öneme sahiptir (goc.gov.tr, 2016). Güvenlik hizmetlerinin daha verimli ve daha etkin gerçekleştirilmesi amacıyla, 4.2.2016 tarihli Bakanlık Makamı Onayı ile Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti İle Mücadele Daire Başkanlığı olarak kurulmuştur. Türkiye genelinde 28 il ve 24 ilçede yapılanması konusunda gerekli onaylar alınmış, bugün itibariyle 27 İl GİM Şube Müdürlüğü ve 24 İlçe GİM Grup Amirliğinin kuruluşu tamamlanmıştır. Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti ile Mücadele Daire Başkanlığı'nın kurulmasının amacı, ulusal ve uluslararası alanda faaliyet gösteren göçmen kaçakçılığı, insan ve organ-doku ticareti yapan suç örgütleriyle, evrensel, insan haklarına dayalı, sosyal çevrenin değerlerini dikkate alarak topluma karşı sorumluluk bilinciyle, yasaların vermiş olduğu yetki ve sorumluluk çerçevesinde suçlu ve suç örgütleriyle zaman kaybetmeksizin etkin bir şekilde mücadele etmek ve suçun devamını önlemektir.

Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti Daire Başkanlığı faaliyetlerine Ankara'da devam etmektedir. Türkiye haritasının üzerinde gösterilen illerde kurularak faaliyete başlamıştır. İstanbul, Kocaeli, Kırklareli, Edirne, Çanakkale, Balıkesir, İzmir, Aydın, Muğla, Antalya, Mersin, Adana, Hatay, Gaziantep, Şanlıurfa, Mardin, Şırnak, Hakkari, Van, Ağrı, Iğdır, Erzurum, Artvin, Erzincan ve Sivas illerinde faaliyet göstermektedir. Önümüzdeki zaman içerisinde diğer illerde de kurulma plânlaması yapılmaktadır.

İnsan ticaretine konu olan mağdurlarla ilgili olarak gerek yargısal gerekse idarî sürede yaşanabilen anlama yanlışları söz konusudur. İnsan ticareti suçunun mağdurları baskı, şiddet, korku veya yasadışı bir pozisyonda bulunduklarına dair inanç sebebiyle, adlî makamlara veya kolluk kuvvetlerine başvurmamaktadırlar. Çoğu mağdur, içerisine düştüğü insanlık dışı durumu yazgı gibi ele almakta ve kurtulmak adına çaba sarf etmemektedir. Faaliyetlerine büyük oranda yeraltında devam eden istismar sistemi, tam da bu sebepten ötürü resmî mercilerin görüş alanına girmeden faaliyetlerini

sürdürmektedir. Suçun gelişmesi sonucunda adlî makamlara gelen insan ticareti vakalarında, kimi zaman insan ticareti suçuna konu olmuş gerçek mağdurlara yasadışı göçmen muamelesi yapılabilmektedir. İnsan ticareti suçuna konu olan mağdurlara, mağdur destek programı çerçevesinde, sığınma evlerinde veya güvenli yerde hayatını sürdürme, sağlık hizmetlerinden yararlanma, psiko-sosyal ve hukukî destek sağlama, mesleki eğitim verme ve işgücü sektörüne ulaşım hususunda destekleme, temel ihtiyaçları karşılayacak düzeyde maddî olanak sağlamak gibi hizmetler verilmektedir (mfa.gov.tr, 2017).

Gönüllü geri dönüş programı, mağdurların destek programından yararlanmak istemediklerinde yahut destek programı uygulandığında ya da programın sonunda mağdurların kendi ülkelerine ya da üçüncü bir ülkeye gitmek istediklerinde, güvenli bir şekilde çıkışlarının ve ulaşımlarının sağlanması için gereken koruma önemlerini kapsamaktadır. İnsan ticareti suçuyla mücadele alanında uluslararası modelde bulunduğu üzere, mağdurun tespiti ve takip eden sürede sivil toplum örgütlerinin de yer alması gerekliliğinden hareketle; İçişleri Bakanlığı EGM ile sivil toplum kuruluşları arasında iki işbirliği protokolleri imzalanmıştır. İmzalanan bu protokollerden hareketle, İstanbul'da Kasım 2004'te, Ankara'da Eylül 2005'te ve Antalya'da 2010 yılı içerisinde insan ticareti suçuna konu olan mağdurlara destek amacıyla sığınma evleri açılmıştır. Açılan bu sığınma evlerinde, mağdurlara yönelik olarak hukukî ve psikolojik danışmanlık hizmeti ile tıbbi yardım sağlanmaktadır (mfa.gov.tr, 2017).

5.2.3. İnsan Ticareti Mağdurlarının Korunması Projesi

İnsan Ticareti ile Mücadelede Kurumsal Kapasitenin Güçlendirilmesi Ulusal Eylem Planı'nda ifade edilen sektörel eylem plânları doğrultusunda, 2011 yılı içerisinde hazırlanan ve Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA) 1. Bileşeni 2011 yılı Ulusal Programına ilişkin Finansman Anlaşmasının 13 Ekim 2011 tarihinde imzalanması ile birlikte, "İnsan Ticareti Mağdurlarının Korunması" projesi hazırlanmıştır. Söz konusu projeye ilişkin sözleşme ise 16/05/2014 tarihinde imzalanmıştır. Bu proje, kendisine hedef olarak insan ticaretini önlemeyi ve insan ticareti suçuna konu olan mağdurlara insan hakları temelinde koruma sağlanmasını ile sınır ötesi suçların azaltılmasını belirlemişti. Projeye ayrılan genel bütçe 1,9 milyon Avrodur. Bu miktarın %90'ına tekabül eden 1 milyon 710 bin Avro AB fonlarından, %10'una tekabül eden 190 bin

Avro ise Ulusal Fondan karşılanmıştır. Projenin uygulama süresi 24 ay olarak plânlanmıştı. Bu proje, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü ile Uluslararası Göç Örgütü koordinesinde, Dışişleri Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı, İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı, Kadın Dayanışma Vakfı ve Aile Danışmanları Derneği ile birlikte yürütülmektedir. Bahsi geçen projenin 24 ay olarak belirlenen süresi içerisindeki gerçekleştirilmesi öngörülen faaliyetleri 15 Temmuz 2014 tarihinde başlatılmış ve 15 Ekim 2016 yılında bitirilmiştir. Konferanslar, eğiticiler tarafından verilen eğitimler, farkındalığa yönelik faaliyetler, istişare toplantıları ve çalışma ziyaretler bu proje kapsamında düzenlenmiştir.

Türkiye'de insan ticaretiyle mücadele ve mağdurların korunması alanında Göç İdaresi Genel Müdürlüğü insan ticareti ve mağdurların korunması yönünde uluslararası hukuk kapsamında mağdur odaklı etkin bir koruma ve mücadele sistemi geliştirmek, mağdur odaklı bir yaşam geliştirilerek mağdur tespit sürecini iyileştirmek ve insan ticaretiyle mücadele ve mağdurların korunması alanında yasal ve idari kapasiteyi güçlendirme yönünde çalışmalar yapmaktadır.

Tablo 13. Gerçekleştirilen/ Tanımlanan İnsan Ticareti Mağdur Sayıları

	2017	2018	Değişim Oranı
Gerçekleştirilen insan ticareti mağdur sayısı	5.132	3.000	%-41
Tanımlanan insan ticareti mağdur sayısı	303	134	%-56

Kaynak: Göç İdaresi Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Faaliyet Raporu

Yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşlarıyla (STK) işbirliği içerisinde insan ticareti mağdurlarına verilen destek hizmetleri çalışmaları yapılmaktadır.

Tablo 14. Sığınmaevi Sayısı

	2017	2018
Sığınmaevi Sayısı	2	2

Kaynak: Göç İdaresi Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Faaliyet Raporu

Gönüllü ve güvenli geri dönüş kapsamında kaynak, transit veya üçüncü bir ülkeye geri dönen insan ticareti mağduru sayısının toplam tanımlanan insan ticareti mağduru sayısına oranını göstermektedir.

Tablo 15. Gönüllü ve Güvenli Geri Dönüş Programından Yararlanan Mağdurların Sayısı

	2017	2018	Değişim Oranı
Gönüllü ve güvenli geri dönüş programından yararlanan mağdurların, tanımlanan mağdurlara oranı	64	60	%-6

Kaynak: Göç İdaresi Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Faaliyet Raporu

Ülkemizdeki yabancıların toplumla olan karşılıklı uyumlarını sağlamak amacıyla kursların yaygınlaştırılmasının ve kurslara katılım oranlarının arttırılması sağlanmaktadır.

Tablo 16. Dil, Meslek ve Hobi Gibi Uyuma Yönelik Kurslardan Faydalanan Yabancı Sayısı

	2017	2018	Değişim Oranı
Dil, meslek ve hobi gibi uyuma yönelik kurslardan faydalanan yabancı sayısı	7.360	8.367	%13

Kaynak: Göç İdaresi Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Faaliyet Raporu

Geri gönderme merkezlerinin kişi sayısı bazında toplam kapasitesini göstermektedir. Kümülatif veridir.

Tablo 17. Genel Müdürlüğe Bağlı Geri Gönderme Merkezlerinin Toplam Kapasitesi

	2017	2018	Değişim Oranı
Genel Müdürlüğe bağlı geri gönderme merkezlerinin toplam alanı	8.276	16.116	% 95

Kaynak: Göç İdaresi Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Faaliyet Raporu

2018 yılı içerisinde Malatya, Ağrı, İstanbul(Tuzla),Kırıkkale ve Iğdır illerinde Geri Gönderme merkezleri açılmıştır. Ankara, Bursa, Bayburt, İstanbul Havalimanı ve Tekirdağ Geri gönderme merkezlerinin inşaat ve tadilatlarında bitiminde açılışları planlanmaktadır. Ülkemizde düzensiz olarak bulunan yabancılardan 6458 sayılı Kanunun 52 inci maddesi ve devamı maddeleri uyarınca kaynak, transit veya üçüncü bir ülkeye sınır dışı edilenlerin sayısını göstermektedir.

Tablo 18. Sınır dışı Edilen Yabancıların Sayısı

	2017	2018	Değişim Oranı
Sınır dışı Edilen Yabancıların Sayısı	35.307	56.459	% 60

Kaynak: Göç İdaresi Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Faaliyet Raporu

Ülkemizde geçici koruma kapsamında bulunan yabancılardan kayıtları güncellenenleri göstermektedir..

Tablo 19. Geçici koruma kapsamında yabancı sayısı

	2017	2018	Değişim Oranı
Geçici koruma kapsamında kayıtları güncellenen yabancı sayısı	896.089	1.736.386	% 94

Kaynak: Göç İdaresi Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Faaliyet Raporu

2017 yılı içerisinde 896.089 yabancının, 2018 yılı içerisinde 1.736.386 geçici koruma kapsamındaki yabancının verisi güncellenmiştir.

31.12.2018 tarihi itibariyle ülkemizde 3.62223.192 yabancı geçici koruma altında bulunmaktadır.2018 yılsonu veri güncelleme proje kapsamında 2.632.761; toplam da ise 3.483.548 yabancıların verileri güncellenmiştir.

Tablo 20. Sonuçlandırılan Uluslararası Koruma Başvuru Sayısı

	2017	2018	Değişim Oranı
Sonuçlandırılan Uluslararası Koruma Başvuru Sayısı	3.258	2.734	% -16

Kaynak: Göç İdaresi Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Faaliyet Raporu

5.2.4. Türkiye'de İnsan Ticaretinin Önlenmesi, Tespiti ve Mücadelesi (PICTOR Türkiye) Projesi (2017)

İngiltere'nin fonladığı, ICMPD (Uluslararası Göç Politikalarını Geliştirme Merkezi) ile yürütülen, Türkiye'de İnsan Ticaretinin Önlenmesi, Tespiti ve Mücadelesi (PICTOR Türkiye) projesinin hedefi, Türkiye sınırları içerisinde gerçekleşen insan ticareti suçuyla ve geçici koruma statüsünde bulunan Suriye uyruklu yabancılar ile yerinden edilmiş olan diğer bireylerin istismar edilmeleriyle ilgili mücadele yürütmektir. Projenin hedeflediği program kapsamında gerçekleştirmeyi amaçladığı faaliyetler şunlardır: Bir eğitim müfredatı geliştirmek ve bir dizi çok disiplinli eğitimler vermek; geçici koruma rejimi kapsamında ülkeye gelmiş olan ve burada ikamet eden hassas gruplar arasındaki insan ticareti suçuna konu olacak vakaları önlemek, tespitini gerçekleştirmek ve gerekli yönlendirme için konuyla ilgili olan devlet kurumlarının, sivil toplum örgütlerinin ve uluslararası kuruluşların bilgi ve kapasitelerini kayda değer düzeyde artırmak. İkinci olarak gerçekleştirmeyi amaçladığı faaliyet ise şöyle ifade edilebilir: Kişilerin çalışma ve diğer hakları hususunda doğrudan hedefe yönelik bilgi akışını sağlayarak, ülkede geçici koruma statüsünde bulunan sayıca fazla nüfusun uzun erimli dayanıklılığına ciddi boyutta katkıda bulunmak. Bu proje iki kısımdan oluşan bir projedir. Buna göre birinci kısım hassas gruplar arasında mağdur tespiti gerçekleştirmek ve proaktif taramayı genişletmek; ikinci kısım ise, yine hassas topluluklar arasında insan ticareti suçuna konu olan mağdurlara verilen hizmetleri daha iyi boyutlara taşımaktır.

5.2.5. Türkiye'de AB'ye Uyum Sürecinde İnsan Ticareti Suçuna İlişkin Yapılan Düzenlemeler

Türkiye'de insan ticareti ve kaçakçılığına yönelik önlemlerin temel dayanağı olan Ulusal Eylem Planı, AB Konseyi'nde kabul edilmiş Kabul Koşulları Yönergesi çerçevesinde şekillendirilmiştir. Bu bağlamda cinsel şiddet, istismar ve işkence gibi suçların bir bütün olarak, AB normlarında kabul edilmiş bir dizi yaklaşımla çözümlenme arayışlarını gündeme getirmektedir. Yasadışı göçle mücadelede etkin politikaların üretilmesine yönelik girişimlerin hukuksal zemine oturması için yapılan çalışmalar da, AB Komisyonu'nca belirlenmiş ana hatlar çerçevesinde ilerlemektedir. Göçün kontrol altına alınması ve mülteci statüsüne ulaşacak kişilerin belirlenmesi, emniyet mensuplarının muamele ve kontrol yetisinin geliştirilmesine dayanmaktadır. Bu doğrultuda İçişleri Bakanlığı AB uyum normlarını yerine getirmiş, yasadışı göçün önlenmesinde askerî yöntemlerin de ortadan kaldırılmasına çalışmıştır. Özellikle Türkiye'nin güneyinde var olan terör sorunu ile bağlantılı biçimde değerlendirilmekte olan göç olgusunun merkezi hükümetlerce istikrarlı politikalarla ve AB normlarına uyum çerçevesinde ele alınması bir dizi gereklilik haline gelmiştir. Yasadışı konumda yakalanmış göçmenlerin gerçekten bir sığınmacı mı yoksa yasadışı göçmen mi olduğunun anlaşılması için yetkilendirilmiştir. (Erdemir, 2013, s. 107).

Bu doğrultuda AB ile uyumlu çalışmak hem Türkiye hem de AB ülkeleri tarafından arzu edilen bir sonucu biçiminde ele alınmış; çift yönlü etki ve kontrol çemberi mekanizması oluşturma amacıyla hem insan ticaretinin hem de yasadışı göçün önlenmesine ilişkin ortaklaşa adımlar atılagelmiştir. Bu doğrultuda güvenliğe ilişkin yaklaşımların sosyopolitik düzeyde ele alınmasının önemi anlaşılarak, AB Komisyonu'nca belirtilen şartların sağlanmasına yönelik girişimlerin kurumsal düzenlemelerle gerçekleştiği görülmektedir. AB ülkeleri ise söz konusu sorunun sınır güvenliğine yönelik adımlarla geçiştirilmesi gibi politikalar izleyerek, Türkiye'nin Komisyon kararları çerçevesinde attığı adımlardan uzak bir görünüm sergilemiştir. İnsan ticareti noktasında ise Türkiye'nin coğrafi konumu nedeniyle bir geçiş ülkesi olması itibarıyla AB ülkelerinden daha yoğun ve istikrarlı çalışmalar sergilemesi kaçınılmaz bir gereklilik olarak ön plana çıkmıştır (Erdemir, 2013, s. 107).

Türkiye'de kabul edilen Sınır Yönetimi Stratejisi ve Ulusal Eylem Planı, AB üyesi ülkelerde mülteci sorununa ilişkin önemli bir çözüm biçiminde masaya yatırılarak, göçle mücadelede Türkiye'nin etkin rolü AB normlarına uymada kat edilen büyük bir mesafenin de varlığına dikkat çekmiştir. Bu bağlamda AB ile eşgüdümlü bir çalışmanın gerek kanunî düzenlemeler gerekse kurumsal bilinçlenme vasıtasıyla atılması, hem maddî yükün hem de toplumsal yıpranmanın etkilerini bir nebze de olsa Türkiye vatandaşları nezdinde azaltmıştır. AB ile ortaklaşa çalışmalar Türkiye'nin hem insan ticareti hem de sınır güvenliği açısından yalnız bırakılamayacak kadar önemli bir ülke olması, yalnızca coğrafi yakınlığa sahip ülkelerce değil, Avrupa'nın okyanus kıyısı ülkeleri içinde büyük bir önem arz etmektedir. Kısa, orta ve uzun vadede gereken önlemleri kurumsal ve politik düzeyde alan hükümetler, Türkiye'nin gelecekte karşılaşabileceği büyük çaplı göçler nedeniyle karşılaşacağı sorunları da çok önceden belirlemiş bulunmaktadır. (Erdemir, 2013, s. 107). Göçmen ve insan ticareti mağdurlarının yalnızca kontrol ve denetimle Türkiye nezdinde etkisiz kılınması olanaksız olduğundan, mevcut politikaların AB uyum normları çerçevesinde kalkınma, sosyal eşitlik, insan hakları gibi ihlaller doğrultusunda şekillendirilmesi, mücadelenin vazgeçilmez bir unsuru olarak ön plâna çıkmaktadır. Bu doğrultuda AB'nin gereken adımların atılmasında maddî ve hukukî açıdan destek sağlaması, Türkiye için bir dizi gerekliliğin yerine getirilmesinde önemli olup yalnızca tedbir maliyetlerinin değil gerçekleşen göç ve insan ticareti vakalarında insan haklarına dayalı uygulamaların tasarlanması için de gerekli görünmektedir. (Erdemir, 2013, s. 107).

5.2.6. İnsan Ticareti ile Mücadele Ulusal Görev Gücü (UGG)

2002 yılının Ekim ayında, insan ticareti ile mücadele hususunda ilgili ve yetkili bütün resmî/sivil kurum ve kuruluşların katılımının sağlanmasıyla "İnsan Ticareti ile Mücadele Ulusal Görev Gücü (UGG)" oluşturulmuştur. Bahsi geçen görev gücü, Dışişleri Bakanlığı koordinasyonuyla ve sayıları on beşi bulan değişik resmî ve sivil kurum ile kuruluşun bir araya toplanmasıyla kurulmuş bir platformdur. Platformu oluşturan kurum ve kuruşlar şu şekilde sıralanabilir (Sever, Demir, & Kahya, 2012, s. 41): Dışişleri Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Yargıtay, Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK), Türkiye Barolar Birliği, İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı/İstanbul (İKGV), Kadın

Dayanışma Vakfı / Ankara (KDV), Aile Danışmanları Derneği/Antalya (ADD), Uluslararası Göç Örgütü (IOM) (Gözlemci), Avrupa Komisyonu Türkiye Temsilciliği (Gözlemci)dir. Uluslararası kuruluşlardan IOM 2005, Avrupa Komisyonu Türkiye Temsilciliği ise 2008 yılı itibariyle platformun toplantılarına gözlemci sıfatıyla katılmakta ve yapılan çalışmalara katkı sunmaktadır. Platform sayesinde, insan ticareti suçuna konu olan mağdurların tespit edilmesi, korunmaları ve ek olarak insan tacirleriyle mücadele edilmesi konularında aktif, geniş katılımlı bir ortam sağlanmıştır. Platformun kurulmasıyla ilgili olarak amaçlanan diğer noktalar ise, uygulamalarda uluslararası normlara ulaşılması, çok daha geniş ve sonuç getirici eylemler ile prosedürlerin geliştirilmesidir. İnsan ticareti mağdurlarına yapılacak işlemlere yönelik olarak UGG tarafından bir yönlendirme mekanizması geliştirmiştir. Bu sistem, hangi kurumun ne tür bir sorumluluk üstleneceği ve hangi aşamada ne tür roller alacağını açıklığa kavuşturan bir prensibe sahiptir (Sever, Demir, & Kahya, 2012, s. 41).

Şekil 39. Alo 157 Afişleri

5.2.7. Yabancılar İletişim Merkezi (YİMER)

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, kurulduğu günden bugüne İnsan Ticareti Mağduru Acil Yardım ve İhbar Hattı olarak hizmet sunan 157 numarasını devralarak bu hattı 20 Ağustos 2015 tarihi itibariyle Yabancılar İletişim Merkezi (YİMER) adında, yabancıların bütün soru ve sorunlarının çözüm merkezi işleviyle bir ihbar hattına dönüşmüştür. YİMER, başlangıçta, Türkçe, İngilizce, Arapça ve Rusça dillerinde hizmet vermekteyken, 1.4.2016 tarihiyle birlikte Farsçayı ve Almancayı da ekleyerek, toplamda altı dilde, yedi gün yirmi dört saat kesintisiz hizmet vermeye başlamıştır. YİMER, yabancıları ilgilendiren, ikamet, geçici koruma, vize gibi hususlarda sorulan tüm sorulara yanıt alınabilecek bir çözüm merkezi olmasının yanında, insan ticaretine konu olan mağdurlar için bir ihbar ve yardım hattı işlevine de sahiptir.

YİMER'de görevli olan yabancı temsilcileri, yalnızca yabancılara bilgi vermekle yetinmemektedirler. Ayrıca, yetki alanlarına giren bütün konularla ilgili şikâyetleri karşılamakta, bu şikâyetlerin kaydını tutmakta, kurumun konuyla ilgili birimlerine şikâyetleri iletmekte ve sonucu takip edip kendilerini arayan kişilere geri dönüş yapmaktadırlar. Öte yandan, acil yardım ihtiyacında ilgili kolluk güçleriyle koordineli bir biçimde yardım da sağlamaktadır.

YİMER, gerekli durumlarda yabancıların kolluk kuvvetleriyle iletişime geçebilmesi için tercüme hizmeti de vermektedir. Bu bağlamda, 158 Sahil Güvenlik, 155 Polis İmdat, 156 Jandarma ve 112 Acil Çağrı hatlarına yönlendirilen çağrılardan hareketle çok sayıda operasyon gerçekleştirilmiştir ve bu operasyonlar sonucunda 4.155 hayat kurtarılmıştır (T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, s. 95).

Yabancıların yoğun olarak bulundukları illerde ve havalimanlarında Göç Danışma Merkezleri kurularak yerinde yüz yüze bilgilendirmenin yapılmaktadır. Ülkemizde bulunan yabancılara danışmanlık hizmetleri verilmesi, bilgilendirici broşürlerin dağıtılması, yabancıların bilgilendirilmesi, YİMER 157'nin bilinirliğinin arttırılması, sahadan güncel ve gerçek verilerin toplanmasının sağlanması ile sorunların tespiti amacıyla Adana, Erzincan, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş ve Kilis olmak üzere 6 ilimizde pilot olarak Göç Danışma Merkezi kurulmuştur. Bu merkezlerde

yabancılara yönelik gönüllü geri dönüş, gececi koruma kayıt ve veri güncelleme işlemleri, yeni doğan bebek kaydı, adres kayıt sistemine kaydolma, yol izin belgesi/ seyahat izni, ikamet il değişikliği, aile birleşimi, çalışma izni alma ve çalışma izni muafiyeti başvurusu, ikamet izin süreleri, evde bakım hizmeti, sosyal yardımlar gibi konularda bilgi ve yönlendirme hizmeti sunulmaktadır.

Tablo 21. Kurulan Göç Danışma Merkezi Sayısı

	2017	2018
Kurulan Göç Danışma Merkezi Sayısı	0	6

Kaynak: Göç İdaresi Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Faaliyet Raporu

Göç veya insan ticareti konularında YİMER 157 tarafından cevaplanan toplam çağrı sayısının göstermektedir.

Tablo 22. YİMER 157'de cevaplanan çağrı sayısı

	2017	2018	Değişim Oranı
YİMER 157'de cevaplanan çağrı sayısı	1.949.890	2.372.743	% 22

Kaynak: Göç İdaresi Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Faaliyet Raporu

Bu faaliyet kapsamında aşağıdaki etkinlikler gerçekleşmiştir.

1- İkamet süresi 60 günden az kalan yabancılara YİMER 157 tarafından 2018 yılında toplam 138.484 adet SMS gönderilmiştir.
2- Geçici koruma altında bulunan kişilerin kayıt güncelleme faaliyete kapsamında, YİMER 157 üzerinden e-randevu hizmeti sunulmaya devam etmektedir.
3- Avrupa Çağrı Merkezleri Birliği'nden; "En İyi Çok Dilli Çağrı Merkezi" ve "Juri Özel Ödülü" olmak üzere iki dalda ödül alan YİMER 157, 2018 yılı içerisinde toplam 2.372.743 çağrı yanıtlanmıştır. Ayrıca toplamda 354 acil yardım çağrısı sonucunda 9.834 kişinin kurtarılmasına aracılık etmiştir.

BÖLÜM 6. SONUÇ

İnsan ticareti en eski çağlardan günümüze varlığını devam ettiren bir olgudur. Geçmişte olağan karşılanan bir durum olan insanların ticarete konu edilmesi, günümüzde insan hakları ihlali olarak görülmektedir. Evrensel bir tehdit niteliğinde olan insan ticareti suçu, bu çalışmanın temel konusunu oluşturmaktadır.

Bu çalışmada fuhuş suçu insan ticareti içerisinde ele alınmıştır. Fuhuş yapan ya da zorla fuhuş yaptırılan kadınların şiddete uğradıkları da bir gerçektir. Fuhuşa sürüklenen kadınların çoğu, ekonomik sebeplerden dolayı ülkelerini terk etmek zorunda kalmış kadınlardır. Kurban kadınların, kendilerine gösterilen bu insanlık dışı muameleyi sorgulamadan kabul etmek zorunda kalmakta; şiddet ve tehdit ile fuhuş yapmayı istemese de, rıza göstermektedirler.

Bu kadınlar, ifadelerini alırken konuşmalarından anlaşıldığı üzere, polisin onlara yardım etmeyeceğini düşünmektedirler. Güveni sağladığımızda ise, bütün başından geçenleri, nasıl ve kimler tarafından Türkiye'ye getirildiklerini, kimlerin aracılık yaptıklarını, fuhuş evlerini ve otellerini, fuhuşun gecelik ve saatlik olan ücretlerini, müşterilerin kimin bulduğunu, kadınların nasıl bu işe zorlandıklarını, uygulanan her türlü şiddeti anlatmaktadırlar. Aslında kurban kadınlar bu işi yapmamak için direniyorlar, çıkmaz dedikleri yoldan her zaman için bir çıkış yolu arıyorlar, sonun da şiddet göreceğini bilerek itiraz edebiliyorlar ve yaşadığı zorluklara rağmen ayakta kalmak için bir kaynak arıyorlar.

Mağdur kadınların, herhangi bir ülkede yabancı olmak, bulunduğu ülkenin dilini bilmemek, gideceği ya da zorla tutulduğu evlerin adreslerini ve ulaşım araçlarını bilememek, bu kadınların kendilerine gösterilen her türlü şiddete itiraz etmemelerine neden olmaktadır. Kadınların arkalarında bırakıp geldiği eşi, ailesi, çocuğu, akrabaları ve arkadaşları, tacirler tarafından kullanılmaktadır. Mağdur olmalarına rağmen memleketinde fuhuş yaptığının duyulması, kadınları tedirgin etmekte, ama başka bir çare olmadığını düşünmektedirler.

Önemli olan bir diğer husus ise, Türkiye'nin konumu itibariyle hem kaynak hem de hedef ülke olarak gösterilmesidir. Bunun önemli sebeplerinden biri, başka ülkelerin kısıtlamaları Türkiye'de olmamasıdır. Örneğin Güney Kore hükümeti, Kore'ye çok fazla göç eden Özbek vatandaşlarına 2003 yılında çalışma izni ile ilgili kısıtlamalar getirmiş, ikamet izni ve başka bir ülkenin vatandaşıyla evlilik kanununda değişiklikler yapmıştır.(Özer, 2012, s. 154).Bu durum, Özbek kadınlarının Türkiye'ye yönelmelerine önemli bir olasılık olarak görüyor.

Fuhuşa zorlanan kadınların Türkiye'ye farklı nedenlerden, aynı amaç için geldikleri görülmektedir. Hepsinin de aynı hayali, para kazanmak olan kadınlardır. "Zorla tutuldukları" hatırlamak istememektedirler. Bu araştırma sonucu hem bir polis amiri hem de bir kadın perspektifinden incelenmiştir. İnsan ticareti kurbanı edilen kadınların çoğu, Türkiye'de ev hizmetlerinde hizmetçilik, çocuk bakıcılığı, aşçılık gibi işlerde çalıştırılmak vadiyle Türkiye'ye getirilmiştir.

Kurban kadınlar polis veya jandarmaya nasıl ve ne biçimde başvuracaklarını bilmemektedirler. Fuhuş yapan kadınlar arasında bilenler ise, sınırdışı edilme korkusuyla herhangi bir resmî kuruluşa gitmemekte ve yardım istemeyi tercih etmemektedirler. Kurban kadınlar için sınır demek, Türkiye'ye ve kendi ülkelerine tekrar girememek ya da çıkamamak demektir.

İnsan ticareti suçu yabancı vatandaşlara uygulanan bir suç türü değildir. Kendi ülke vatandaşlarının da zorla fuhuş yaptırıldığı bilinmektedir. İnsan ticareti suçunun herkese yapılabilineceği ve ülkesinin olmadığı unutulmamalıdır. Kendi ülke vatandaşımız da insan ticareti mağduru olabilmektedir.

Genel olarak bakıldığında insan ticareti, suç örgütünün oluşum süresinde gerçekleştirilen eylemde, grup psikolojisinin oluştuğu, amacının da ortak çıkar sağlamak olduğu görülmektedir. Bu suç örgütlerinin, bilgi ve tecrübeleriyle plan yaparak tüm eylemlerinden en az zararla çıktıkları görülmektedir. Bunun yanında bu örgütler her an suç işlemeye hazır bir potansiyele sahiptirler ve kendi aralarındaki irtibatları sayesinde gerekli bilgileri hızlı ve doğru şekilde toplayabilmektedirler. Bu nedenle suç örgütlerinin dosyalarında bulunan ertelenmiş cezalar dikkate alınarak,

cezalarının arttırılmasına dikkat edilmelidir. Emniyet birimlerimizce hazırlanan fezlekelerde, şahısların APFIS, UYAP ve KİHBİ kayıtlarına bakılarak önceki suç kayıtları belirtilmelidir.

Birinci olarak, insan ticareti suçundan, yakalanan ya da firarda olan faillere çok fazla odaklanılmalıdır. Cezaların caydırıcılığı olmasının yanı sıra yaptırımlara da yer verilmelidir. Kanun, yönetmelik veya resmî yazılara bakıldığında, insan ticareti genellikle mağdur üzerinde durduğu görülmektedir. Suçun çerçevesine bakıldığında, ilk olarak insan ticareti suçuyla yasal ve yasal olmayan yollarla giriş yapmış olan kadınların, girdiği ülkede fuhuş yapmayı meslek haline getirmiş veya gerçekten mağdur olmuş ayrımının önemle yapılması gerekmektedir.

İkinci olarak, mağdurun yabancı ya da bulunduğu ülkenin vatandaşı olması önemli değildir. Ülkemizde yaşayan yabancılar çok defa fuhuşa sürüklenmektedirler. Ancak kendi ülkemizin vatandaşlarının da mağduriyeti göz ardı edilmemelidir. Onlar da fuhuş sektöründe zorla çalıştırılmaktan mağdurlar, onların da haklarının korunması için gerekli çalışmaların yapılması gerekmektedir.

Üçüncü olarak, sivil toplum kuruluşları'nın (STK) bu konularda uyarılması ve kamu çalışanlarının da bilinçlendirilmesi için çalışmaların yapılması gerekmektedir.

Dördüncü olarak, insan ticareti suçu suç örgütleri tarafından işlenmektedir. Suç örgütü içerisinde yer alan örgüt lideri, örgüt yöneticileri ve örgüt üyelerinin emniyet birimi tarafından teknik takibi yapılmaktadır. Suç örgütü içerisinde yer alan şüphelilerin telefon dinlemelerine takıldıkları ve kadınları para karşılığı müşterilere satıldığı tespit edilmektedir. Şüphelilerin ve fuhuşun yapıldığı yeri tespit edildikten sonra ilgili birimlerce operasyon yapılmaktadır. Yapılan operasyonlarda görev alacak personelin işin ciddiyetini bilmesi gerekmektedir. Operasyon yapılacak yerin (ev, otel, pavyon, bar vs.) adresi başkaları tarafından bilinmemesi önemli bir husustur. Çünkü operasyon yapılacak olan yere bilgi sızdırıldığı zaman, teknik takibi yapan personelin ve insan ticareti suçunun işlendiğine dair kuvvetli delilleri toplayan personellin emeklerinin boşa çıkması kaçınılmazdır. İnsan ticareti suçu ile ilgili görev yapan personelin eğitilmesi gerektiğini düşünmekteyim.

Beşinci olarak, insan ticareti mağdurlarında zaman zaman görülen hepatit ve HİV virüslerinin pozitif olması, yani AIDS hastalığına yakalanmış olmalarıdır. Bu durumu mağdurun bilmesi, tacirin de bu kadının öleceğinin bilinmesi nedeniyle ölüme sebebiyet vermesi nedeniyle, takibata uğramaları düşünülebilir.

Altıncı olarak, insan hakları ihlallerine yol açacak fiillerin önlenmesi ve gereken tedbirlerin alınması, kamu düzeninin devamının sağlanması açısından büyük önem taşımaktadır. Huzurun ve kamu düzeninin sağlanması amacıyla yurt genelinde, özellikle vatandaşlarımızın yoğun bulunduğu yerlerde (cami, terminal, gar, hastane, park, bahçe, günübirlik evler, alışveriş merkezleri, kafeler, bar, pavyon vb.) kamu düzenini bozan faaliyetlerde bulunan şahıslara yönelik oluşturulan karma ekipleri ile Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı tarafından ülke genelinde eş zamanlı olarak çalışmalar yapılmaktadır. Bu çalışmalara ek olarak, sahil kentlerinde Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü ve Sahil Güvenlik Komutanlığı birimlerinin katılımlarıyla eş zamanlı deniz araçlarında taşınan yabancı şahısların sevk ve idaresini sağlayan şahıslara yönelik olarak eş zamanlı kapsamlı operasyonlar ve denetimler de sıklıkla yapılmalıdır.

Yedinci olarak, ayrıca 5237 sayılı TCK'nin 13. maddesinde belirtildiği üzere "(…) suçların, vatandaş veya yabancı tarafından, yabancı ülkede işlenmesi halinde, Türk kanunları uygulanır". Yabancı bir ülkede mahkumiyet veya beraat kararı verilmiş olsa bile, Adalet Bakanının talebi üzerine Türkiye'de yargılama yapılacağından bahsedilir. Bu maddede, belirtilen uluslararası ceza hukukunda evrensellik ilkesi sınırlandırılmamıştır.

Sekizinci olarak, insan ticareti suçu içerisinde diğer suç oluşumlarına bakıldığında, organize ya da örgütlü suç şebekeleri mağdur kadınları daha da mağdur durumlara sokmaktadırlar. Bu durumun bir örneği, içinde zorla bulundurulduğu durumdan kurtulmak için tacirin, fuhuşa zorlanan kadına "ülkenden birisini getir ya da getirt, senin boşluğunu yeni gelen kadınla doldurabileyim ki seni serbest bırakalım" şeklinde vaatlerinin üzerine, kendi memleketinden bir yakınını veya arkadaşını tacire getirerek teslim etmesi, insan ticareti suçunu ve suçun içinde barındırdığı diğer bir suç olarak fuhuşa aracılık etme suçunu almaktadır. İnsan ticareti suçu da bu suçu

barındırdığından, bunu yapanların bir başkasına fuhuşa aracılık ettiğinden dolayı işlem yapılması gerektiği düşünülmektedir.

Başka bir husus ise, göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti suçları birbirine bağlı zincirin halkaları gibidir. İş gücünden yararlanmak için kişileri herhangi bir güvencesi olmadan çalıştırma sonucunda kazançlarının artmasını sağlayan şirketlerden alınan haraçlardan gelir elde edilmektedir.

Türkiye'de insan ticareti en çok fuhuş amacıyla yapılmaktadır. Coğrafi konumunun sağladığı İmkânlar nedeniyle Türkiye, komşu ülkelerine kıyasla daha iyi sosyal imkânlara da sahip olması sebebiyle, insan tacirleri için hedef ülke durumundadır. Bunun yanında Türkiye, insan ticareti suçu kapsamında transit bir ülke konumunda da bulunmaktadır. Bu durumun yarattığı tehlike, insan ticareti suçunun Türkiye'de kanayan bir yara durumunda olmasına yol açmış bulunmaktadır. Türkiye, insan ticareti ile ilgili neredeyse bütün uluslararası metinleri imzalamıştır. Dolayısıyla ülkemizde insan ticareti suçuyla mücadeleye yaklaşım oldukça nettir. Yasal düzenlemelerin yanı sıra idarî düzenlemeler de yapılarak insan ticareti ile mücadelenin arttırılması gerekir.

Son husus olarak, seks sektöründen kazanılan yüksek meblağlar suç örgütlerinin iştahlarının açılmasına sebep olmaktadır. Ekonomik güçlük çeken kişiler bu örümcek ağına takılıyor ve insan haklarının ihlali başlıyor. Borçlandırılan mağdurlar bitmez tükenmez bu yaşamın içine çekilmekte; 'son' dediklerinde aslında onlar için yeni bir başlangıç olmaktadır. Bu nedenle insan ticareti ile mücadelede sağlam ve kesin adımlar atılmalıdır. İnsan ticareti suçunu işleyen örgütlerin piyasada arz sağlayan örgütler olduğu unutulmamalıdır. Bu sebeple bu örgütlerin ortaya çıkardığı arza yönelik talebi ortadan kaldırmak için toplum bilinçlendirilmelidir. Önlemler etkili ve caydırıcı nitelikte olmalıdır. Kamu spotları ve broşürler gibi halkı bilinçlendirmeye yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Sınır kontrollerinin yüksek düzeye çıkarılması, kişileri yasadışı göçe yönlendirebilmektedir. Bu sebeple kişileri göçe yönelten unsurlar belirlenerek, bunların ortadan kaldırılması için çaba gösterilmelidir. İnsan ticaretine konu olan bireylerin "mağdur" olduğu unutulmamalıdır. Bu kişilerin ağır bürokratik işlemler süreci ile yeniden mağdur edilmelerine engel olunmalı; buna karşılık rüşvet, yolsuzluk

gibi suçların ve insan ticareti suçunu daha da ağırlaştırması ve bu suçları işleyenleri daha da zor durumda bırakması uygun olur.

KAYNAKÇA

AÇIKALAN, Neriman (2013). Fuhuş Pazarında Sermaye Olmak: Mersin Örneği. *Çalışma ve Toplum, 38*, s. 243-282.

AHEARN, Laura M. (2001). Language and Agency. *Annual Review of Anthropology, 30*, s. 109-137.

AKGÜN, Erhan (2016). Modern Kölelik İnsan Ticareti ve Rakamlarla Türkiye Gerçeği. *MÜHF - HAD, 22*(1), s. 157-182.

ALTAN, Yakup, ve ARSLAN, Mustafa. (2016). Küreselleşme ve Organize Suç. *International Journal of Business, Economics and Management Perspectives, 1*(1), 73-86.

ARONOWITZ, Alexis (2009). *Human Trafficking, Human Misery: The Global Trade in Human Beings.* London: Praeger Publishers.

ARSLAN, Çetin, TEMEL, İlker, AYDIN, Yusuf, ŞEN, Furkan, DOĞAN, Koray ve BACAKSIN, Pınar. (2006). Türkiye'de İnsan Ticareti İle Mücadelede Yasa Uygulama ile İlgili Stratejik Bir Yaklaşım. Ankara: IOM.

AYATA, Ayşe, ACAR, Feride, TILIÇ, Helga, BEŞPINAR, Fatma ve ÇELİK, Kezban. (2008). *Türkiye'de İnsan Ticaretinin Farklı Formlarına Olan Talebin İncelenmesi.* Ankara: İçişleri Bakanlığı Yayınları.

AYDIN, Melisa. (2013). Türk Ceza Kanunu'nda İnsan Ticareti Suçu. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul : İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

AYDOĞDU, Sinan. (2012). Türkiye'de İnsan Ticareti Suçu ve Polisin Fuhuş Amaçlı İnsan Ticareti ile Mücadelesi . *Yüksek Lisans Tezi*. Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

BOLAT, Gürbüz. (2005). Dünyada ve Türkiye'de İnsan Ticareti. *Yüksek Lisans Tezi* . Polis Akademisi Güvenlik Birimleri Enstitüsü.

BOLAT, Gürbüz. (2013). Berdel Töresi ve İnsan Ticareti. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Ankara: Polis Akademisi Güvenlik Bilimler Enstitüsü.

BORA, Aksu (2012). Toplumsal Cinsiyete Dayalı Ayrımcılık. *Ayrımcılık Çok Boyutlu Yaklaşımlar.* ÇAYIR, Kenan ve CEYHAN, Müge Ayan İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

DEMİR, Oğuzhan Ömer, & RENK, Bersu. (2011). İnsan Ticareti ve Yasal Düzenlemeler: Eski Sorunlar, Yeni Çözümler. *Polis Bilimleri Dergisi, 13*(1), s. 51-76.

DEMİR, Oğuzhan Ömer, & KÜÇÜKUYSAL, Bahadır. (2012). *Sınıraşan Organize Suçlar: Kavramlar, Yöntemler, Eğilimler.* Ankara: Adalet Yayınevi.

DEMİR, T. (2018). İnsan Ticaretiyle Mücadele Politikaları: Türkiye ve AB Ülkeleri İncelemesi. *Yüksek Lisans Tezi*. Yalova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

DEMİRBİLEK, Sevda. (2007). Cinsiyet Ayrımcılığın Sosyolojik Açıdan İncelenmesi. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar Dergisi, 45*(511), s. 45-49.

DOEZEMA, Jo. (2000). Loose Women or Lost Women? The Re-emergence of the Myth of White Slavery in Contemporary Discourses of Trafficking in Women. *Gender Issues, 18*(1), s. 23-50.

DÖNMEZER, Sulhi. (1994). *Kriminoloji.* İstanbul: Beta Basım.

DÜNDAR, Tuğba, & ÖZER, Elif. (2012). *Türkiye'ye Hoş! Geldiniz: Türkiye'de İnsan Ticareti Sorunu.* İstanbul: İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı.

EDER, Mine. (2007). Moldovalı Yeni Göçmenler Üzerinden Türkiyedeki Neo-liberal Devleti Yeniden Düşünmek. *Toplum ve Bilim*(108), s. 129-142.

ERDAL, Hakan. (2008). Organize Bir Suç Türü Olarak İnsan Ticareti ve Türkiye Örneği. *Polis Bilimleri Dergisi, 10*(2), s. 79-90.

ERDEMİR, Güneş Delen. (2013). Türkiye'nin Avrupa Birliği Entegrasyon Sürecinde Yasa Dışı Göç ve Mülteci Sorunları. *Yüksek Lisans Tezi* . Trakya Üüniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

ERTEN, Rifat. (2014). Evliliğin Butlanının Evlenme Nedeniyle Kazanılan Türk Vatandaşlığına Etkisi Hususunda Değerlendirmeler. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, 5*(19), s. 243-278.

FEİNGOLD, David A. (2005). Human Trafficking. *Foreign Policy, 150*(September-October), s. 26-32.

FİTZPATRİCK, Joan. (2003). Trafficking as a Human Rights Violation: The Complex Intersection of Legal Frameworks for Conceptualizing and Combating Trafficking. *Michigan Journal of International Law, 24*(4), s. 1143-1167.

GRAMEGNA, Marco. (2003). Responses to Human Trafficking - Saving Victims, One by One. *Electronic Journal of th U.S.Department of State, 8*(2), s. 18-22.

GÜNDOĞAN, Neval. (2015). Türkiye'de Yaşayan Sığınmacı ve Mültecilerin Psikososyal Gereksinimleri ve Psikolojik Belirtileri. *Yüksek Lisans Tezi*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

GÜRKAN, Mustafa. (2006). Sosyolojik Açıdan Göç ve Yasadışı Göç Hareketleri. *Yüksek Lisans Tezi*. Kırıkkale : Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

JONES, Adele. (2008). Gendered Migrations: A Silent but Mighty River: The Costs of Women's Economic Migration. *Signs: Journal of Women in Culture and Society, 33*(4), s. 761-770.

KILINÇ, Mustafa. (2014). İnsan Ticareti Suçunda Mağduriyetin Delillendirilmesi, Mağdurla Yapılan Mülakatın Önemi ve Yargılama Sürecine Etkileri. *Yüksek Lisans Tezi*. Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü.

KIRLI, Özlem. (2009). Yasadışı Göç Sorunu. *Uluslararası Davraz Kongresi Bildirileri/Küresel Diyalog*, 2817-2825. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi.

KIZILSÜMER, Deniz. (2007). İnsan Ticareti ile Mücadele: Uluslararası Belgeler ve Türkiye'nin Çabaları. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 62*(1), s. 113-145.

KİM, Joon Kim, & Fu, May. (2008). International Women in South Korea's Sex Industry. *Asian Survey, 48*(3), s. 492-513.

KOCASAKAL, Ümit. (2003). İnsan Ticareti Suçu (TCK 201/ b). *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*(2), s. 39-79.

KOÇ, Yıldırım. (1999). Türkiye'de Yabancı Kaçak İşçilik. *(26)*. Ankara: TÜRK-İŞ Eğitim Yayınları.

KULOĞLU, Turan. (2010). Uluslararası Belgelerde ve Türk Hukukunda İnsan Ticareti. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

LAMPHERE, Louise. (1996). Feminist Anthropology: The Legacy of Elsie Clews Parsons. R. Behar, & D. Gordon içinde, *Women Writing Cultur*. Berkeley: University of California Press.

LEWİN, Ellen. (2006). *Feminist Anthropology: A Reader*. Oxford: Blackwell.

LOBASZ, Jennifer K. (2009). Beyond Border Security: Feminist Approaches to Human Trafficking. *Security Studies, 18*(2), s. 319-344.

LONG, Lynellyn D. (2004). Anthropological Perspectives on the Trafficking of Women for Sexual Exploitation. *IOM International Migration, 42*(1), 5-31.

MAHLER, Sarah J., & PESSAR, Patricia R. (2006). Gender Matters: Ethnographers Bring Gender from the Periphery Toward the Core of Migration Studies. *Center for Migration Studies of New York, 40*(1), s. 27-63.

MANCİNİ, Gabriel. (1982). *Fahişelik ve Kadın Ticareti.* İstanbul.

MOLONEY, Christopher. J. (2012). Sociology of Human Trafficking. M. J. Palmiotto içinde, *Combating Human Trafficking: A Multidisciplinary Approach* (s. 27-45). Boca Raton: CRC Press.

ODABAŞI, Ferhat. (2009). Yoksullukla Mücadelede İstihdamın Rolü. *Uzmanlık Tezi*. Ankara: Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü.

ÖNEN, Ayşen. (2005). *Önemli Bir İnsan Hakları İhlali Olan İnsan Ticaretinin Tanımı.* İstanbul: Uluslararası Mavi Hilal İnsani Yardım ve Kalkınma Vakfı Yayınları.

ÖZCAN, Mehmet, & ARICAN, Mehmet. (2008). AB Ceza Adalet Sisteminde Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti. *Uluslararası Hukuk ve Politika Dergisi, 4*(15), s. 1-37.

ÖZER, Nimet Elif. (2010). Türkiye'de İnsan Ticareti Mağdurları Üzerine Bir Araştırma. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

RENK, Bersu, & DEMİR, Oğuzhan Ömer (2011). İnsan Ticareti ve Yasal Düzenlemeler: Eski Sorunlar, Yeni Çözümler. *Polis Bilimleri Dergisi, 13*(1), s. 51-75.

RİCHMOND, John C. (2015). Human Trafficking: Understanding the Law and Deconstructing Myths. *Saint Louis University Law Journal, 60*(1), s. 1-42.

SEVER, Murat, DEMİR, O. Ö., & KAHYA, Yavuz. (2012, Ekim). Türkiye'de İnsan Ticareti Mağduru Tespit Süreçlerinin Değerlendirilmesi. *UTSAM Raporu*. UTSAM .

SHAPKİNA, Nadezda. (2008). Operation Help: Counteracting Sex Trafficking of Women from Russia and Ukraine. *Yayımlanmamış Doktora Tezi*. Georgia State University.

SHELLEY, Louise. (2007). Human Trafficking as a Form of Transnational Crime. M. Lee içinde, *Human Trafficking* (s. 116-137). Devon: Willan Publishing.

ŞAHİN, Sultan, & POLAT, Oğuz. (2014). İnsan Ticareti ve Fuhuşun Uluslararası Düzenlemeler Çerçevesinde Değerlendirilmesi. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, 16*(5), s. 53-77.

TELLİ, Kutlay. (2015). *Cezasızlık Olgusuna Karşı Uluslararası Ceza Mahkemesi.* İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

VURAL, Devrim Gül. (2007). Uluslararası Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

VURAL, S. (2018). İnsan Ticareti Suçu. *Yüksek Lisans Tezi*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

WALBY, Sylvia. (1989). Theorising Patriarchy. *Sociology, s. 23*, 213-234.

WALBY, Sylvia. (2000). Analyzing Social Inequality in the Twenty-First Century: Globalization and Modernity Restructure Inequality. *Contemporary Sociology, 29*(6), s. 813-818.

YURTCAN, Erdener. (2016). *Yargıtay Kararları Işığı Altında Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti.* TBB.

YUVAL-DAVİS, Nira. (2003). *Cinsiyet ve Millet.* (A. Bektaş, Çev.) İstanbul: İletişim Yayınları.

Kurum Kaynakları

Antalya Emniyet Müdürlüğü (2018). Bilgi ve Belgeler.

Emniyet Genel Müdürlüğü. (2007). Emniyet Genel Müdürlüğü İnsan Ticareti ile Mücadele Rehberi. Ankara: Emniyet Genel Müdürlüğü.

Emniyet Genel Müdürlüğü. (2007). Emniyet Genel Müdürlüğü İnsan Ticareti ile Mücadele Rehberi. Ankara: Emniyet Genel Müdürlüğü.

Hakkari Emniyet Müdürlüğü (2018). Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti ile Mücadele Şube Müdürlüğü İstatistik Bilgi ve Belgeler.

International Law Association. (2004). *Committee on Feminism and International Law.* Mayıs 19, 2019 tarihinde http://www.ila-hq.org: http://www.ila-hq.org/index.php/committees adresinden alındı

IOM. (2009). *Göç Terimleri Sözlüğü* (2 b.). (B. Çiçekli, Çev.) IOM Yayınları.

IOM. (2016). Ulusal ve Uluslararası Alanda İnsan Ticaretiyle Mücadele ve Mağdurların Korunmasına İlişkin Hukuksal Çerçeve. IOM Yayınları.

İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı. (2007). *İnsan Ticareti ile Mücadele: Karşılaşılan Güçlükler ve Öneriler.* Mayıs 19, 2019 tarihinde http://www.ariadnet.net: http://www.ariadnet.net/pdfs/ARIADNE%20antitrafficking%20book_Turkey.pdf adresinden alındı

T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü. (tarih yok). *2016 Türkiye Göç Raporu.* Mayıs 23, 2019 tarihinde https://www.goc.gov.tr: https://www.goc.gov.tr/files/files/2016_yiik_goc_raporu_haziran.pdf adresinden alındı

TBMM. (2003). *Sınıraşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İnsan Ticaretinin, Özellikle Kadın Ve Çocuk Ticaretinin Önlenmesine, Durdurulmasına Ve Cezalandırılmasına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun* . Türkiye Büyük Millet Meclisi: https://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k4804.html adresinden alındı

UNODC. (2006). Trafficking in Persons: Global Patterns. United Nations Organization for Drugs and Crime.

İnternet Kaynakları

BÜYÜKDAĞ, Atakan. (2019). *Muhammed Ali'nin Vietnam Savaşı Mücadelesi.* 01 20, 2018 tarihinde atakanbuyukdag.com.tr: http://atakanbuyukdag.com.tr/muhammed-alinin-vietnam-savasi-mucadelesi/ adresinden alındı

goc.gov.tr. (2016). *6458 Sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nda Değişiklik Yapıldı.* Mayıs 23, 2019 tarihinde https://www.goc.gov.tr: https://www.goc.gov.tr/files/files/Kanunda%20Yap%c4%b1lan%20De%c4%9fi%c5%9fiklikler.pdf adresinden alındı

http://egm1bthkmdsru1/mevzuat/anasayfa.htm (e.t. 18.05.2019).

http://polnet/mevzuat (e.t. 18.05.2019).

http://undp.org.tr (e.t. 18.05.2019).

http://unfpa.org.tr (e.t. 12.06.2019).

http://unicef.org.tr (e.t. 05.06.2019).

http://www.adalet.gov.tr./aihm/aihmk.htm (e.t. 18.05.2019).

http://www.ariadnet. net/legislation/international-law (e.t. 11.05.2019).

http://www.mevzuat.gov.tr/ (e.t. 10.05.2019).

https://www.aa.com.tr/turkiye/insan-ticareti-mağduriyetlerinin-yuzde-70i-cinsel-istismardan-/ (e.t. 18.05.2019).

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/kanunlar_sd.sorgu_baslangic (e.t. 16.06.2019).

HUGHES, D. (2000). *The Natasha Trade" - the Transnational Shadow Market of Trafficking in Women.* Mayıs 22, 2019 tarihinde http://www.owl.ru: http://www.owl.ru/eng/research/thenatasha.htm adresinden alındı

HUGHES, D. M., & Desinova, T. (2003). *Trafficking in Women from Ukraine.* Mayıs 22, 2019 tarihinde https://www.ncjrs.gov: https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/nij/grants/203275.pdf adresinden alındı

KAŞKA, Selmin. (2006). *The New International Migration and Migrant Women in Turkey: The Case of Moldovan Domestic Workers.* Mayıs 22, 2019 tarihinde http://portal.ku.edu.tr: http://portal.ku.edu.tr/~mirekoc/reports/2005_2006_selmin_kaska.pdf adresinden alındı

kureselonline. (2019). *Neler Yapabileceğimizin Farkında Olamamak.* 05 06, 2018 tarihinde blog.kureselonline: https://blog.kureselonline.com/project/neler-yapabilecegimizin-farkinda-olamamak/ adresinden alındı

mfa.gov.tr. (2009, Mart 24). *İnsan Ticaretine Karşı Avrupa Konseyi Sözleşmesi Hk.* Mayıs 21, 2019 tarihinde http://www.mfa.gov.tr: http://www.mfa.gov.tr/no_39---24-mart-2009_-insan-ticaretine-karsi-avrupa-konseyi-sozlesmesi-hk_.tr.mfa adresinden alındı

mfa.gov.tr. (2017). *Türkiye´nin İnsan Ticaretiyle Mücadelesi.* Mayıs 23, 2019 tarihinde http://www.mfa.gov.tr: http://www.mfa.gov.tr/turkiye_nin-insan-ticaretiyle-mucadelesi-.tr.mfa adresinden alındı

MOROKVASİC, Mirjana. (2008). *Crossing Borders and Shifting Boundaries of Belonging in Post-Wall Europe. A Gender Lens.* Mayıs 22, 2019 tarihinde http://aa.ecn.cz: http://aa.ecn.cz/img_upload/6334c0c7298d6b396d213ccd19be5999/MMorokvasic_Crossingbordersandshiftingboundaries.pdf adresinden alındı

PARRENAS, Rhacel S. (2009). *Inserting Feminism in Transnational Migration Studies.* Mayıs 22, 2019 tarihinde http://aa.ecn.cz:

http://aa.ecn.cz/img_upload/6334c0c7298d6b396d213ccd19be5999/RParrenas_InsertingFeminisminTransnationalMigrationStudies.pdf adresinden alındı

TDK. (2019). *Güncel Türkçe Sözlük.* Mayıs 21, 2019 tarihinde http://sozluk.gov.tr: http://sozluk.gov.tr/ adresinden alındı

WİJERS, Marjan, & LAP-CHEW, Lin. (1997). *Trafficking in Women, Forced Labour and Slavery-like Practices in Marriage, Domestic Labour, and Prostitution.* Mayıs 19, 2019 tarihinde http://lastradainternational.org: http://lastradainternational.org/lsidocs/1137-Trafficking%20in%20women%20Wijers-Lap%20Chew.pdf adresinden alındı